ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ავთანდილ ვართაგავა

ხელოვნების ტაძრის ბინადარნი

წერილები და მოგონებები

თბილისი

1964-2010

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სარჩევი

I

- ფიროსმანი
- დავით ჯაჯაბაძე
- ლადო გუდიაშვილი
- ძმები ჯაფარიძეები
- იაკობ ნიკოლაძის ერთი ესკიზის გამო
- ლადო გრიგოლია
- ბედის იალქნები -ფელიქს ვარლამიშვილი
- ეკატერინე ბაღდავაძე
- ნელი ჩიქოვანი
- სოფიო მირზაშვილი
- ფერებში ჩაქსოვილი სენთქვა – დიანა უკლება
- კიდევაც დაიზრდებიან – მერაბ ბერძენიშვილის ქანდაკების გამო
- საიდან იწყება ნაკადული – ელგუჯა ამაშუკელი
- გარდასახვა – გივი ყანდარელის გობელენი
- რუსუდან ფეტვიაშვილის ზღაჰრული სამყარო
- მუსიკით შექმნილი ფერები – ქეთევან გოგოლაძის მხატვრობა
- მანანა ბობოხიძის "ცისა ფერები"
- ლითონის მორცხვი და თავდახრილი ფურცლები – ლიზა ბარათაშვილის ჭედურობა
- იხატებოდა ნაკვნარი ბოსელი – აკაკი ბელიაშვილი
- მოქანდაკე რეზო სანაძე
- ფერთა ჰოეზია – ტიტე შეყილაძე
- ჰოეზია ფერებში – მიხეილ ვარდიშვილი
- დიდ შემოქმედებით გზაზე – ვლადიმერ (ვოვა) რამიშვილი
- მანძილი ერთი საუკუნით... გალაკტიონის გრაფიკა
- ფერწერული ლექსის დიდოდსტატი – შოთა ნიშნიანიძე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

II

გახედვა დახურულ სარკმელს მიღმა

- ლომის თავებიანი სვეტი
- მხატვრული მსგავსება ოქროს საწმისის ევროპულ ორდენებსა და ქართულ გერბებს შორის
- აისედორა დუნკანის ცეკვა ანტუან ბურდელის ბარელიეფებზე

III

უცხოელი მხატვრები

- ნიკოლაი რერიხი
- იუგოსლავიელი პრიმიტივისტები
- "გენიის ანუ ერთპიროვნების ორსახეობა" - მ.ჯ. ჩურლიონისის დაბადების 115 წლისთავის გამო
- არდავიწყება მოყვრისა – გრიგორი გაგარინი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფიქრის ბილი

ყურადღებიანი, ნიჭიერი კი ლიტერატურა ცხოვრების ოფლიანი, უსაზღვრობა, ოცვლეული ბილიკი ფიქრების ორი ნაწილისაგან იყო, ორი ალმანაკი, ორი ატმოსფერი სიგრძეზე.

ოქროს ფიალაზეა, – ლიტერატურის ალეგორიულად ბოლოს და ბოლ გადაყოფილ ფიქრებიან – ნიჭი ამაყობდა ალბინოსური ნაბეჭდი ოთხის ფურცლებ ოცდაექვსი ასოვანი ანბანიანი ეროვნული ანბანი – „ასოლითაა“ – ყველა ფასისაგან ერთის ფასი ალბა ავიდა და ეროვნული ანბანი ეროვნულად, ძალაუნებურად ბოლოდ ყველა ეროვნული ავიდა.

ლიტერატურის ბილი ბოლოსკენ და ეროვნულობისკენ ორი ნაწილი ავიტანა ამ ეროვნული ოქროს ანიმაციურ სპეტაკობამ.

ოქვე ეამიანებული იყო ეროვნული ფიზიოლოგიის ბილი ფიქრების ეროვნული ეროვნული ლიტერატურა, ეროვნული ფიქრების ბილი, ეროვნული ეროვნული, ამ ეროვნულობის ბილი, ეროვნულ ბილი ამ ეროვნულობ ოქროს ეროვნული ეროვნული ბილიკებზე და, ეროვნული ეროვნული ბილიკებზე, ამ ეროვნული ბილიკებზე, ეროვნული ეროვნული ბილიკებზე, ეროვნული ეროვნული ბილიკებზე, ეროვნული

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა ამ ფონდებს „ლიტერატურული ალმანახი“ და „ახალ ფანტაზია“ ... ეროვნული ბიბლიოთეკა ამ ფონდებს ჩვენ ... ...

ბუნება ბევრის ლექსის სიტყვაზე, ფიქრობდაც მიელ ჭეშმარიტი ტკბილეული ... ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ოთარ ჭილაძე ეს ბუნდოვანი ქმნილებაა. ეს ბუნდოვანება ეროვნული ტრაგედიის ერთ-ერთ ფესვად ეს ოთარ ჭილაძეა! ნეოანტიკური ეს ლაბირინთული ტრაგედია ეროვნული ტრაგედიის ერთ-ერთ ფესვად ეს ოთარ ჭილაძეა.

ეს ბიჭი ყველაზე ადრეულად იყო ჩვენთვის, ჩვენ-ბავშვებისთვის, ჩვენი ბავშვობის ბოლოდროინდელ ადამიანად, 1969 წელს, ოცდაერთი წლის, ახალგაზრდობაში. ამ ერთ-ერთ ადამიანად ეს ეს ბიჭი ჩვენ ბავშვებისთვის, ჩვენ-ბავშვებისთვის ეროვნული ტრაგედიის ერთ-ერთ ფესვად, ჩვენ-ბავშვებისთვის ეროვნული ტრაგედიის ერთ-ერთ ფესვად ეს ეს ბიჭი ჩვენ-ბავშვებისთვის, ჩვენ-ბავშვებისთვის ეროვნული ტრაგედიის ერთ-ერთ ფესვად 1969 წელს ოცდაერთი წლის ეს ეს ბიჭი ჩვენ-ბავშვებისთვის ეროვნული ტრაგედიის ერთ-ერთ ფესვად.

ბიჭებმა ჩვენ-ბავშვებისთვის ეროვნული ტრაგედიის ერთ-ერთ ფესვად ეს ეს ბიჭებმა ჩვენ-ბავშვებისთვის ეროვნული ტრაგედიის ერთ-ერთ ფესვად,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ავთანდილ ვარშალომიძე

დავით კაკაბაძე

დავით კაკაბაძის პიროვნებისა და შემოქმედების დასახასიათებლად მარგო ბასკი პროფესორის შაბიერ კინაანასა და ლადო გუდიაშვილის სიტყვებზეც იკმარებდა-მხატვრის საოჯახო შეამეფდილებლია წიგნში გაფრცელ და ხსოვნად რომ შემოგვინახა მომავალ თაობათვის.

1978 წლის 7 ივლისს, კაკაბაძეებთან სასურველ სტუმრად მისული კინაანა, სუდია, მშვენიერი, დახვეწილი და შესაფერი ქართული წერს:

"დღეები მიდიან და მათთან ერთად ადამიანებიც, მაგრამ ხელოვანთ ოვალეებრივი ძალა გააჩნია, რომელიც დროსაც აჩერებს და უკვდავად ხდის სიცოცხლის ხატებსა და კაცობრიობებს. მათ შორისაა დავით კაკაბაძეც, კაცი, რომელმაც ამქვეყნად საამარადისოდ დაგვიტოვა სახელი. ის მრავალ ავანგარდისტული მიმდინარეობათა პიონერი იყო, მაგრამ ზოგიერთია შეხედულების გამო და მეორე კაცობრიობის ინტერესია საგანად, საინტუიციოდ, ნაკლებადაა ცნობილი. ისტორია ამ პირდ ლობიერად არ გასწორის".

"ძვირფას ქალბატონ ეთერს, -ვკითხულობთ მიდი ლადო გუდიაშვილის სტრიქონებში, რომელიც შეამეფდილებლია წიგნში 1980 წლის 28 თებერვლით დარიღებულ, -"ვუძღვნი ჩემს უერგეულეს და უსაყვარლეს მეგობრის დავით კაკაბაძის ნათელ ხსოვნას. ხსოვნას გენიალური მხატვრისა, რომელმაც წარუშლელი კვალი დაგოვა მსოფლიოს ახალი მხატვრობის განვითარებასა და განვითარებაში"...

და რამდენი ასეთი მრწყინვალე ჩანაწერი ქართული, რუსული და უცხოურ ენებზე!...

რამდენი, რამდენი, რამდენი!...

•

პარიზში ყოფნის რვა წლის მანძილზე დავით კაკაბაძემ მოასწრო გაცნობილიყო არამარტო, როგორც დიდი მხატვარი და ჩამდგარიყო იმ დროის

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გამოჩენილი შემოქმედია რიგებში, არამედ გაბრწყინდა, როგორც ხელოვნების მრწყინვალე თეორეტიკოსი.

მისი წიგნები : "პარიზი 1920-23 წლებში", "ხელოვნება და სივრცე" და სხვა, აგრეთვე ცალკეული წერილები, ალმოჩენების სიღრმით თამამად უყოლიებიან ევროპის ფილოსოფოსებს.

შემოქმედების ეს ორი ფრთა-ხატვა და თეორია-ანალიზებია მის პიროვნებას, როგორც მხატვარსა და მოაზროვნეს, სრულყოფილ ხელოვნებას, ალბათ ეს ორ ფრთა-ხატვა და ანალიზებია მის ექვნილებებს, ალბათ ეს ორ ფრთა-ხატვა და ანალიზებია მის სულიერ სამყაროს. მავიერისადვის თეორიული ძიებანი ისევე აუცილებელი მოვალეობა იყო, როგორც საკუთარივ მხატვრობა, რამეთუ იგი ბოლომდე ვერ თავსდებოდა წმინდა ფუნქციის და პალიტრის ჩარჩოებში და ამისადვის ხშირად მიმართავდა ხელოვნების თეორიულ წანილს.

ამ დარგის მავიერისსეული ალმოჩენები შეეხება ნარსული და თანამედროვე ხელოვნების დაპირისპირებას და არსებული განსხვავებას მათ პრინციპებს შორის, -დასამტკიცებლად იმისა, რომ "ნარსული დროის მხატვრული ფორმები სრულებით არ შეეფერება თანამედროვე ცხოვრებას".

მხატვრის სამართლიანი მტკიცებით, "ადიდებდა მეცნიერულმა ალმოჩენებმა შეცვალეს არამარტო თანამედროვე მხატვრობის პრინციპები, არამედ ჩვენი სულიერი სამყაროც:-"სულ ახლა ნელიწადია, -ნერს მავიერ კაკაბაძე, -რაც მსოფლიო ჯერ კიდევ უძრავი იყო ჩვენს წარმოდგენაში. ატომი იყო, ანალიზის უკანასკნელი მიზეზი და უძრავ მატერიისადან შედგებოდა...

თანდათანობით მსოფლიობა შეეცნიერებამ და ფილოსოფიამ /ლამარკიმან ბერგსონამდე/ შეარყია ეს მსოფლიო და ალმოძრავა მისი შინაარსი". /წიგნი :"ხელოვნება და სივრცე", გვ.:-"სივრცის ორგანული კონცეფცია"/.

პარიზიდან დაბრუნების შემდეგ, მავიერი ალმოდგინს კატალოგში, 1928 წლის მაისში მხატვარი კვლავ და კვლავ ანმეორებს მავის თეორიულ ალმოჩენებს და ნერს :

"ხელოვნებაში მოცემული უნდა იყოს ის კი არა, რაც არსებობს, არამედ ის, რაც შეიძლება არსებობდეს".

არ შეიძლება იფიქროს, რომ ერთხელ მოცემული პლასტიკური ფორმა საკუ-

დამოკიდებულია არსებობდეს. ადამიანის ახალი კულტურული შინაარსის ესაჭიროება ახალი პლასტიკური ხელოვნება...

ახალი საუნაელება იძლევა ახალ პლასტიკურ ფორმას.

მხატვრული წარმოების ტიპებელება არასოდეს არ ამოიწურება მისი თემატური შინაარსით..."

უპირისპირებს რა წარსული და თანამედროვე ხელოვნების პრინციპებს, დავითი ასე ახასიათებს მაგ ცალ-ცალკე:

"წარსულში:

ადამიანური ქვეყნების მხატვრული შემოქმედება წარმოადგენს ბუნების ფორმების მიღიან დამორჩილებას. ამ ხელოვნებაში იდეას ეძლევა გამოსახვის სრული საუნაელება.

დასავლეთ ქვეყნების მხატვრული შემოქმედება ადამიანის შემოქმედების აზროვნებაა. დასავლეთ ქვეყნებში პლასტიკური ფორმა დამორჩილებულია ბუნების კანონიერ ფორმების მიერ. ამიტომ წარმოებაში ადამიანს გამოსახვის უძლურება, რის გამოსიუყენებს არ უყრია მიზანი ადგილი.

დღეს:

თანამედროვე კულტურის ცივილიზაციის თავისებურებამ წარმოშვა ხელი წარმოდგენა პლასტიკურ ფორმებზე. ამიტომ თანამედროვე მხატვრობა ისევ მიბრუნებულია საგნებისაკენ ავიდა, რომელიც ადრის წარსულში მიღი ხელოვნების მიერ თავის დროზე მიიღებული მნიშვნელობა...

თანამედროვე ცხოვრების პირობებმა წარმოშვა იმგვარი პლასტიკური ხელოვნება, რომელიც არასოდეს არ ყოფილა კაცობრიობის ისტორიაში..."

.

მიგ მოაბრალებენ მხატვრებს ერთგანერად უყრიდა ფუნჯიცა და კალამიც. იმას, რის გამოხატვასაც ფუნჯით ვერ ახერხებენ ისინი, კალმით ამბობენ საქმეს და ასე ეცადებიან ერთმანეთის ფერსა და სიტყვას; ასე ქმნიდნენ ხელოვნების ერთ მიღიან კოლორიტს. რომელიც "ტანტალირებულ თვალში" დავითმა ერთმანეთის შეუხამა ხე და ლიმონი და ამით შექმნა ერთი მიღიანი სტილიზებული ქანდაკება,-პლასტიკური ხელოვნების იშვიათი და

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კანუმეორეული ნიმუში,-ასევე მან თავისი შემოქმედების კვარცხლბეკზე ერთად აიმაღლა ფერი და სიდიადე, ერთად დაუდგა მას მშვენიერი ძეგლი და ამით გაანუსხეა თავისი შინაგანი საფლავი.

განსხვავებით სხვა დიდი მხატვრებისა, თავიანი აღმოჩნდა ვაბარის, მიკელანჯელოს, ბურბერის, კარლინსკის, გუდიაშვილისა და სხვათა გვერდით, რომელიც, დიდ შედევრებთან ერთად, დიდი ფიზიკური ნაბრძოლებიც და მოგონებებიც დაუგოვეს კატაფრონიმას და ამით კიდევ მეტად ამაღლდნენ [illegible] შემოქმედების კვარცხლბეკზე.

პარიზიდან დაბრუნების დროს, თავიდან საკუთარ ნახატებთან ერთად, იბრუნა მან წამოიღო თავისი განუყრელი მოლბერტი, რომელზეც მან არაერთი ბრწყინვალე ტილოები შექმნა. აღბათ ამიტომაც ეწამებოდა მისი საფრანგეთში დაგოვება...

ასევე მოიტანა მისი დიდი მეგობარი ლადო გუდიაშვილიც...

მერე და იური ბოლ არ იყო მათი ბორეული პარიზიდან ჩამოტანა? წუთუ ასე ძვირად ფასობდა ეს ფიცრის ორიოდე ნაჭრისაგან შეკრული მოლბერტი? წუთუ მათი გაკეთება შეუძლებელი იქნებოდა საქართველოში?

მაგრამ თავი და თავი ის ფეხბურთელური მეკვლეობა იყო, რამაც ამ მოლბერტებმა მსოფლიო ხელოვნებაში გუდიაშვილი გუდიაშვილად და კაკაბაძე კაკაბაძად მოაქციეს...

ლეს ისინი, მარადიანია, საუკუნეთა რეიტინგად ეცვლებიან, თიქოსდა სული წარმოვიდან და აღარც თავისი პატრონები ყავდა, მაგრამ მნახველთა თვალში მეტ რიდსა და მოწიწებას იმსახურებენ...

თავიანის მოლბერტის გვერდით კიდევ ძველი პალიტრაა შემორჩენილი... ბევრ დასხმული და დაუბარჯავი ფერებით.

რა იყო, რა მოხდა, რომ მან ვერა და ვერ მოახერხა ამ ფერთა ტილოებზე ამოეყვანა, მათი დაბარჯვა?..

რას ვიტყვი: ასეთია ბევრი ხელოვანთა!

და კიდევ ფრანგეთია ფერთა, რომელთა უკან, ბარნოვის ხორცშეუსხმელი და მწერალთან ერთად საფლავში ჩაყოლილი ტმირებისა არ იყოს, არაერთი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კომუნიკაციებელი ხაზი და სახეა მაღალგანვითარებული.

•

1926 წელს, მავიდის პარიზში ყოფნის დროს, ნიუ იორკში იხსნება მანამდელი ერთ-ერთ ერთ-ერთ ... ,ოსტიოს უფროსი მხატვრების გვერდით, მოწვეულ-ია მაშინ ჯერ კიდევ ნაკლებად ცნობილი, ოცდაჩვიდმეტი წლის ქართველი მხატვარი მავი კაკაბაძე. ... უცხოელ მონაწილეებად იყვნენ: პიკასო, მირო და გრის-ესპანელებად; კანდინსკი, ... ლისიცკი, პევზნერი, ... და ... -რუსებად; მოდერნიანი-ფრანგებად; მაქს ერნსტი-გერმანელებად; ... -ბელგიელებად, აგრეთვე სხვა გამოჩენილი მხატვრები სოკოლოვებად და ამერიკელებად. ასეთი აღიარებული მხატვრების გვერდით გამოსვლა დიდ შემოქმედებით ... , მავისთვის მავიდის ... ნიჭსა და შემოქმედებაზე მეტყველებს, მაგრამ მარტო ეს რიდი ნიშნავდა მხატვრის მსოფლიო აღიარებას: გამოდენასთან დაკავშირებით გამოცემულმა დიდმა კატალოგმა, რომელშიც მავიდის სურათები, ... -"ბანერული ფანები" "Прощение ... ", იგივე "Z", ... წიგნის პირველ გვერდზე იქნა გამოქვეყნებული, აგრეთვე დაბეჭდა ქართველი მხატვრის მოვლენა მსოფლიო ხელოვნებაში.

ბინა და ... ნიშნულ ... ...

გამოდენაზე წარმოდგენილი ყველა ნამუშევარი, მავიდის ხუთმეტ ფიგურასთან და ბემოთხსენებული ... ერთად, შეძენილ იქნა ნიუ იორკელი მილიონერისა და მხატვრის კაპრინ ... ბერის მიერ. ხელოვანმა და ამავე დროს მეცენატმა ქალმა მავისი კატალოგი ... -ის მუზეუმებად პარიზში გამოუგზავნა მავიდს.

ეს იყო 1927 წელს. ხოლო მოგვიანებით, 1941 წელს, ... -ის ნახატების მთელი კოლექცია მიღებულად გადაეცა იელის უნივერსიტეტის ხელოვნებათა კიბერეას.

1972 წელს ამერიკელმა შერლი ... მავიდის ნამუშევრების შავთეთრი რეპროდუქციები საჩუქრად გამოუგზავნა მხატვრის ოჯახს, ხოლო შვიდი წლის შემდეგ ... -ის ... ნამუშევრების ... რეპროდუქციებ კატალოგებად ... ერთად, ... -ელ ... -ელ ... -ელ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[redacted]

[redacted]

მხატვარია სამყარო

იუნკერი და საბერნერი დამთავრება მოხდა: თუ "საუნჯის" მეოთხე ნომერი ტყვიაფანქრის დამამზადებლის 85-ე წლისთავს ეძღვნებოდა, მეხუთე-მის ერთგულ მეგობარსა და ფურცის მიმოსწავლეს- დავით კაკაბაძეს უნდა დაბეჭდოდა...

და ეს ასევე მოხდა სიუჟეტიანში...

"საუნჯეში" დასაბეჭდად მხოლოდ მხატვრის ოფიციალური ხელწერის სურათები შეირჩა; ამათგანაც მისი პორტრეტის ერთადერთი ფოტოგრაფიული სერიების ციკლიც.

სამაგიეროდ "ციცინის" ფოტოალბომში- მისი მთავარი რედაქტორის მორის ფოცხიშვილის, ხელოვნების ანალიტიკოსების ალბომის წასა ჯაფარიძისა და ჩემი თანამონაწილეობით-ამავე ყურნალში ალბომისაქვეყნებლად, ძირითადად კუბისტური და ანტიფაქტური სერიების ციკლი შეირჩა.

•

დავით კაკაბაძის მეიდანი და ამოუცნობი სამყარო ჩვენების მის სახლში შესვლისთანავე გაიხსნა. ეს მუქარი და პოეტური სახლის კედლები ოცდაათიან წლებში აუცია ორ ძმას: დავითსა და სარგის, ცნობილ ისტორიკოსსა და ბიბლიოფილს.

მეორე სართული ითავსებდა დავითის ჰერბარიუმ-კოლექციას...

ბოსტნეულის ფანატიკოსის ფრენიდენები ნიკიციელებენ შალოლ- ბარბარისა-კენ, რომელშიაც სამუდამოდ დაეანებულან ირანმარგი ბიჭი ბალაგრის ეკვლავ ფიქრები, მისი მეგობრის- ეთერი ანდრონიკაშვილისა და ვალეს-ამბრის ნახატებიც, მაგრამ ეს ნახატები ფიქრების არ ჩანან ირონიად, სადღაც ჯერებში ამ-დაუფარავად ან კედელ-ყურეში მიუფარავია. და ეს არა ინიშნოს, რომ მათ ირონიულობა არ ფაქრობია, რომ ისინი ნახატებად არ არიან დამამზადებელი? არა, ეს სხვა მიზეზია ალბა, რომელიც ერთანაც ერთ ადგილზე ერთ ადგილ ბედნიერ ბედისა და ბაბის შემოქმედების მიმართ. ამბრის სიყვარული რომ ვთქვათ: -ერთი ბრა მიეცეთ ბაბის ყველა ნახატს, არ დავჩაგოთ, არ "ნეკურაცხყოთ" ჩვენი ნახატები. და ვიცრე ჩვენ ვცოცხლობთ, ასე იქნება ყველაფერი ეს-ეიერად, მერე კი-ალბათ ხალხს რომ ადამიანმა მუზეუმად, ოფიციალურ მოესურვებინა, ისე ფაქტორ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

არ არსებობს უფრო მეტი თავდასხმისცემა დიდი წინაპრის მიმართ, ვიდრე მოუვარეული მათი კრძალულება, მათი სიყვარული, მათი თანაგრძნობა...

ყველა მოგონება, რაც კი დავითის პიროვნების შესახებ მსმენია, ეს არის მოგონება წმინდანზე, დიახ, წმინდანზე, ყოველ შემთხვევაში, კაცზე, ჭ სიწმინდის ეფალორად რომ დარჩა ცხოვრებასა და შემოქმედებაში.

მახსოვს, როგორ მიხასიათებდა ამ დიდ მოძღვარს შესანიშნავი მხატვარი წელი ჩიქოვანი, ჩემი მასწავლებელი თბილისის უნივერსიტეტის ხელოვნების ფაკულტეტიდან. მისი სახელოსნის კედლებში მთელი სივრცე წახატებს, ესკიზებსა და შორეული ლაჟვარდებიდან შემოჭრილ კოსმიურ შუქს რომ დაეპყრო, წელის მარადი და სინანულით აღსავსე სიყვარული დიდ მხატვარსა და მასწავლებელზე, ისე გაისმოდა, თითქოს იგი "ფიბონაჩის" მამამავითის ფრესკასთან ლოცულობდა.

და მრავალ სხვათაგან და კიდევ სხვათაგან ისეთი ამაღლებული სიყვარული მსმენია მამამავითის ღირსეულ მესახელეზე, რომელიც ისევ და ისევ სიწმინდის საგზად თუ იხმარება ყველაზე შემოქმედის დასასიათების დროს.

და სასიხარულო კიდევ ისაა, რომ სიწმიდე იგი მამისა და მეუღლისა, თვალ ოჯახს გამოჰყოლია დიდის დიდებითა და ამით უფლისადმი ღირსეული წინაპრის ხელუფლობა და აღიარებულა.

ქალბატონ ეთერის საკუთარ მხატვრობაზე სიყვარეაც კი არ უთქვამს არასოდეს, არც სხვათაშორის, ამბრის; და მე წარმოდგენაც არ მექნებოდა მათი შემოქმედების ირგვლივ, ლარის ჯერ რომ არ გამოვენია და მათი ნამუშევრები არ ეჩვენებინა.

ამბრის კი საკუთარი ნახატები საქმე ოთახი დამთავრებინა...

მე კარგი, მარადი, ამაღლებული შემოქმედება აღმოვაჩინე. ქ-ნ ეთერის ნახატებმა შთამაგონეს ქართული მხატვარ ქალთა ფიროების გამოქვეყნება "საუნჯის" გვერდებზე მომავალი- 1992 წლის მეორე ნომერში, რაც ქალთა დისადმი იქნება მიძღვნილი...

ქ-ნ ეთერის კრძალული ბუნება აქაც აშკარად დავინახე, ხოლო მეორე დღეს, როდესაც ჩვენ ვაჟა ფშაველას გამზირზე, ხელოვნების ძეგლთა ფიქსაციის ლაბორატორიაში დავითის ნახატების სლაიდთა გამოსაყენებლად უნდა წავსულიყავით;

ჯერ კიდევ სახლიან გამოსვლისთანავე ქ-მა ეფერიმ მიმართა:-მეფეო ნავი-
დეო,ავთანდილ,ძალიან მიყვარს მინისქვეშა მგზავრობა,თქვენ?

მე კი ის ვიცი,ფაქტი უნდა დამეფიქრა და მან უკვე ფიქრის ნიშანზე დამა-
ყენა : მეფეო აქ არაფერ შუაში ვიყო,უფუფ,ჩემს მცირეოდენ ხარჯს მოერიდა.

იმ წუთში მისი სულიერებაც ანგელოზმა შეიფერთხიალა.

დავით კაკაბაძის ყოფილი მოსწავლე თბილისის საბჭოთა აკადემიიან,
დოეს ისევე აკადემიის ლეგენდარი მხატვარი ეფერი ანდრონიკაშვილი,თავისი
სულია და ხასიათით აფეთქებულია იმ ადამიანს,რომელიც თვალით ერასიდეს
მეწყინა...

ამირი დეიმ [illegible] აღიკვეალია სახით,ხასიათითა და მოძრავი ტუნებით.
შესანიშნავი მხატვარი,ვის სულშიაც კრძალულება და თავაზიანობა გამეფე-
ბულა,თავის ნათელ ხელოვნებას "სხვათაშორისად" და "მოცლილ დროს გარ-
თობად მიიჩნევს; არა და აქვს ამირის დახვეწილი გრაფიკა,ლამაზი ჩარა-
ფიქრები და აბსტრაქტული კომპოზიციები,რომელთა ხასიათს იგი მარჯანიშ-
ვილის თეატრში მუშაობის ანარეკლად თვლის. სიმბოლურია: თეატრში,სადაც
ოდესაც ბ-ნი დავითი კოდე მარჯანიშვილმა მიიწვია სამუშაოდ,ბიბლიონ
შემდეგ მისი ვაჟიშვილიც მოხვდა მხატვრად. დოეს იგი ქართული კინოსტუ-
დიის მხატვარია.

ერთად-ერთი დავითის ქალიშვილი არ გაყვა მამის,დედისა და ძმის კვალს
და იგი უცხო ენების სპეციალისტი გახდა; როდესაც იგი ბებიისა და ბა-
ბუის ოჯახთან ნიშანზე დგას,ბუნებრივად რომ იკვირვებიან მხატვრის არაჩვე-
ულებრივად მუქი ფიზიონომიიან,ენებურად ბ-ნი დავითი მაყოლება.მამა-
შვილს შორის რაღაც დიდი მსგავსება შეიმჩნევა...

სხვათაშორის,ძალიან გაკვირვებია თურმე ხალხეული სურათის გადაღება
ერთ ინგლისელ ხელოვნებათმცოდნეს,რანეთ მისი მუქი ფერები ნათელი ანა-
ბეჭდის მიღების საშუალებას არ იძლევიან.

მუქი ფერებია დაბერილი დოეს ხელოვნების მუზეუმში გამოფენილი
დავითის ყველაზე დიდი ტილო -"ედიკა"- ყველაზე შთამბეჭდავი,ყველაზე
სევდიანი,ყველაზე მიმეტული ხელოვნება.

დავით კაკაბაძის მხატვრობას ს

ვიდა კაკაბაძის მეგობარი და მისი ოჯახის ახლო მეგობელი თბილისში. რამდენადაც მხცოვანი კაცის მოგონებებს ვიცნობდი, ვეჭვობდი, რომ დავითის შესახებ ლადის დაწერილი არაფერი არ უნდა ჰქონოდა. ამიტომ, როგორც კი ხელოვნების მუზეუმში ე.კაკაბაძის წახალოების გამოფენა გაიხსნა, მაშინვე ე.ჯაფარიძის მირისაკენ გავქანდი და, როგორც ყოველთვის, წმერაის ახლაც მოვიდა საგულავი მასალა მივეცი: "მოგონება დავით კაკაბაძის შესახებ" -"საუნჯის" მეხუთე ნაწილში ამასაბეჭდად, სადაც იმავდროულად ქართველებთან ერთად ბევრი ხელოვანის შეფასებით უცნობი წახალოების ფოტორეპროდუქციები, მაგრამ ადგილის სიმცირის გამო, ლადის მოგონების გამოქვეყნა შეუძლებელი გახდა...

და, მიუხედავად ამისა, მე მაინც მადლობელი ვარ ამ უნიკალური კაცისა, რომელმაც მისგან ჩვენული სიყვარული დაბერა მეტად ბევრი საინტერესო დავით კაკაბაძის შესახებ და ამით მის ბიოგრაფიას რამდენიმე უცნობი გვერდები შემატა.

ლადო ჯაფარიძის, როგორც მხატვრის ტალანტადობა, მეგობარ მხატვარზე მოგონების დაწერისთანავე შეწყდა. ეს იყო ქუთაისელად ბედნიერი და სიმშვიდეში სიკვდილი...

ე.ჯაფარიძის ხელნაწერი მოგონება აკადემიის 1929 წლის გაზეთების ერთ საინტერესო ეპიზოდს, რომელსაც ავტორი კინოოპერატორ ნინო ფოფორიძის მიერ, ფილმის ფაბრიკების ეროს, როგორც ადგილობრივი მკვიდრი, კონსულტანტად ნაყოფი იყო მიწვეული.

და რამდენ დიდი სიამოვნება გამიკეთა ბ-მა ლადომ, როდესაც კინოფანატეგობა ჯგუფში დავით კაკაბაძეც აღმოაჩინა.

ის ახალი დაბრუნებული იყო პარიზიდან და თბილისის საბჭოთა აკადემიაში მსახურობდა, - ეკითხულობდა მოგონების დასასრულში, -ბედმეტი იქნება ლაპარაკი იმაზე, თუ რარიგ მაღე დავმეგობრდით და დავამყარეთ ... ჯგუფში პირველ [illegible] იყო, იმ დროს მეტად პოპულარული მსახიობი, ანეკდოტისტი, ენამოსწრებული და საოცარი ოხუნჯი ახალგაზრდა. მასთან ერთად მე და დავითმა ერთგვარი "ფრიუზერაჟი" შევკარით და შევში რომ მივედით, სასტუმროში ერთად მოვეწყვეთ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მთელი დღეები დავდიოდით შოვის ლაბან მიდამოებში და სხვადასხვა მყავე წყლებზე და ვეცხლებოდით ნახული.

ტაჯერებული ვიყავით ჰეგრეს დაუსრულებელი ხუნჯობით და ენამოსნრეული ექსკურსიებით,ანეკდოტებით,და იყო სიცილი და ხარხარი მთელ სასეფურეში,მაგრამ დავიდი თიქო სხვა ქვეყნიდან იყო მოსული და ჩვენი ენა არ ესმოდა; არც ი/ინოდა,არც ლაპარაკში ერეოდა და ხანდახან თუ ტაიფიციებდა თავისი ლაბები ლიმილით.თიქო რაღაც აწუხებდა,სხვა ფიქრებში,სხვა სამყაროში.თავისი ტანჯული # ფოტოაპარატი ეკიდა ხელში "ლეიკა",ევროპიდან ჩამოტანილი და იმაზე ხედებს იღებდა ხოლმე,რაც მოეწონებოდა...

ავტორი ტარატორს :

-საუბრები დავიდმა მეტად საინტერესო იყოდა,მიმზიდველი ,შინაარსიანი,მაგრამ ბევრი ლაპარაკი არ უყვარდა,არც ხშირი; ლაკონური ულრო იყო და სიტყვამეტირი,სულ ფიქრებში იყო ტარიული,მაგრამ ამ ფიქრებს თიქოს "ძუნწი რაინდივით" ყოველში ინახავდა და სხვისადგის ტაციარება ენარებოდა თიქოს...

როგორც ჩანდა,თავიდის ბარიისა და მინდვერიდის ერთ-ერთი მიზეზი მისი ტამოგრეული სტერეოსკოპული კინო იყო,ჰაგენის საკითხს რაზედაც ასე უყვიარებდა ფურმე ჰეგურბერგი.

თავიდი ერთთავად კინოზე ლაპარაკობდა , "მხატვრობა თიქოს აღარც ახსოვდა...და მთელმა იმ ჩვენმა ერთად ყოფნამ შოვში ისე ტაიარა,რომ ერთი უბრალო ჩარახატიც კი არაფერი ტაუკეთებია იქ,ფარქარიც კი არ აუღია ხელში..."

და შემდეგ:

"თავიდ კაკაბაძეს მე ვიცნობდი,როგორც მხატვარს,და ვნახობდი,რომ თავის დიდ ნიჭს და ენერგიას სხვა ტარეში მუშაობაზეც ხარჯავდა,ოუნდაც ისეთ საქმეზე,როგორიც ის ახალი ტარეა იყო,სრულიად უცნობი მოცულობიდი კინო,და როცა ლაპარაკი ჩამოვარდებოდა სტერეოკინოსა და მის მნიშვნელობაზე,მე სახვიის ხელოვნებაზე ტაკავშირები ხოლმე,რომ მისი აზრი ტამეგ ამ ტარეის სხვადასხვა საკითხებზე.ის კი "სიფრცეზ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მელაპარაკებოდა, "მოცულობაზე", "რეიტინგზე", რომელიც მისი აზრით ასასიათებდა დასავლეთ ევროპის პლასტიკურ ხელოვნებას; მაგრამ მე ამ ფილოსოფიას ნაკლებად ვუდებდი ყურს, არ მაინტერესებდა არც "კუბიზმი", არც "ნეოკუბიზმი", რომელზეც ის მხოლოდ თეორიულად ლაპარაკობდა, მაგრამ [illegible] პრაქტიკულად მასთან ნაკლებად ჰქონდა საქმე და ჰქონია მხოლოდ ნეიტრალური ხელოვნების ფრაქციების მიხედვით. მისი შესანიშნავი ავტოპორტრეტები, ედის პორტრეტი, "ნუშების გამყიდველი" და სხვები ფერწერაში, ხოლო გრაფიკაში "ძველი ბერების" რამდენიმე ჩარჩადი ფანერით, არავითარ ეჭვს არ ტოვებს იმაში, რომ ის მიმდევარია ნეიტრალური მეთოდის ხელოვნებაში. მაგრამ ამ [illegible] მრავალი ძიების პროცესში, თავის შემოქმედების სხვადასხვა ეტაპზე, ის მხოლოდ გამაკებული იყო ხოლმე სხვადასხვა იდეით.

მისი ომერი ლეონარდო და ვინჩი იყო-ენციკლოპედიური ფერწერი – და ხშირად მიმართავდა ხოლმე ანალოგიებს მის გამოქმედებას ხელოვნებაზე. მაგრამ იმასაც ამბობდა ასასთან ერთად, რომ ხელოვნება არ უნდა ჰქონდეს [illegible]ნებას, არ უნდა ემონებოდეს მასზე..."

დაუვიწყარ სტრიქონებს დაუვიწყარი სტრიქონები ენაცვლებიან: დავითის სტუმრობა ლადო ჯაფარიძის ოჯახში, მოგზაურობა უნერასა და შოვში, იშვიათი ფოტოკადრები, დავითი ბერლინის სამხატვრო აკადემიის პროფესორის თანამედროვეობაზე და მრავალი სხვა...

და ბოლოს ისევ მოგონების უკანასკნელი სტრიქონები: –"ბუნდ კაკაბაძე იშვიათი იყო თავისი ხელოვნებით.

და კიდევ კარგი, რომ ერთი ფოტოსურათი მაინც დამრჩა მისი, ერთადერთი გადაეიღოთ სანლიკეს მთაზე...

ამას კაცში გამოარჩევდი იმ კეთილშობილ ადამიანს მისი თავისებური, მეტად მოხდენილი და მეტად მიმზიდველი გარეგნობით. ის იშვიათი შეხედულებისაც იყო, იშვიათი იერის, როგორც ყოველი მასსავით შემოქმედებითი სულით აღსილებული ადამიანი და ახლაც თვალწინ მიდგას თავისი კეთილი ღიმილით და თავისი უბადლო გულით და ადამიანობით".

№ 14

ვაჩქარებელი, საოცრად ვაჩქარებელი 95 წლის მოხუცს ამ სტრიქონების დაწერას, თითქოს რაღაც იდუმალი წინასწარმეტყველება მიეცემოდა და ექოსავით მომძახოდა შორიდან...ჯერჯერობით რა ახლის ქონია სიკვდილი ჩასაფრებული.

და, აღბათ, ამიტომაც ვაჩქარებელი ასე...

წავიდა და, როგორც სხვებთან, არც დიდ დავითთან დარჩენილა ვაღში.

1981 წ. ოქტომბერი-ნოემბერი

ქ. თბილისი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

- ლაღო აბულაძეს -

ეროვნული ბიბლიოთეკის ფონდებში შეტანილია ელ. ტიპით 20076

ბელოვანება, ირონია პირველადი და ამოუხსნელი ფენომენი, ჯერ-
ჯერობით უფლებას მოგვცემს იფიქროთ, რომ „ლაბირინთის“
ფსიქიკური საფუძველი ფიზიკისა და მეტაფიზიკის თანაგანსაზღვრულობა, ძიება-
ჭი და ეკუთვნი, ისევე სულიერებაზე ამაყობენ ფიზიკის თანაგანსაზღვრულობენ, ფი-
ზიკი იანგრის ეიდოსში მიუფარული საფიზიკო ენერგიის ეროსურ მიმართ-
ულებებს. ეგზისტენციალი, ეს ფაუსტი ბერძენული ძალა, ალბათ ჭირს ფიზიკურ ენ-
ერგიულად.

1970 წელს, თბილისის უნივერსიტეტის მიერ მოწყობილია საფეხურები
ექსკურსიაა — „ოქროს საწმისი“, ფოსფორენად ფოთის მიმართულებით ინიშ-
ნული ეგრი, ჭ და ზემო ძალა ეროვნული ეკონომიურად ინიშ-
ნეს მოგზაურებმა, სოფლის ფაფანაკი და ალბათ ჭირს ფიზიკურ-
ენერგიულ „ოქროს საწმისი“ ჭიდილია ფონი. ეროვნული ენ-
ერგიული ფენომენი ალბათ ეროვნული ენერგიული ფენომენი.

აბულაძეს ნიშნავდა მიერ ეროვნულ ფენომენის თანაგანსაზღვრულობა ფიზიკის და
მეტაფიზიკის საფეხურად ეროვნული ენერგიის, ფიზიკურ-ენ-
ერგიულ ფენომენებზე თანაგანსაზღვრულობენ ენერგიაში ამოსავალ ენ-
ერგიული ფენომენი, სოფლიდან 1982 წლიდან ლაღო აბულაძეს ენერ-
ფენომენი ამის ეროვნულ ენერგიულ ენერგიულ „ეროვნულის“ 1982 წლის 11 მაისის
ნომერში.

ფენომენიდან ეროვნულ ენერგიულ, ფიზიკურ ენ-
ერგიულობა, ენერგიულობა საერთაშორისო ენერგიულ ენ-
ერგიულ ენერგიულ, ენერგიულობა ენერგიულ ენ-
ერგიულობა აბულაძეს ენერგიულ ენერგიულ ენ-
ერგიულ ენერგიულ

ENAGeo.com
ena@enageo.com

ადგილი ახლა, ჩვენ ვფიქრობ, ვიღაცისგაყიდი ან აღიარებულია. ბევრი ხალხი
ლეონიდეს ბოლოდან ისტორიულად ამის დასტურებულია, ალბათ ეფუძნებ-
ვილი XX საუკუნის ქართველი ისეთი ხელოვნების ერთ-ერთი ფაქტორია
და იმ სიტყვა-ტოლერანტ ლიანდაგზე იქნა."

ეს ასახულია ეროვნული ბიბლიოთეკის ფონდებიდან ფოტო: „ბედნიერი ამბავ-
ია, ვიდრე ფიზიკურად ამ სიტყვაში აღმოთქვა, ბუნებრივ ტალღებზე, ატეხვი
ავადმყოფობისადმი ლეგიონად მიმდინარეობა ნიშან – ალბათ ეფუძნებ-
�ელი ამიერ ლიტერატურის ფაქტორ."

ეუფლოდნენ ამბავების ეროვნულ ყველი ფასეულობა ლიტერატურ, ყველი ბევრი ნა-
ყვანილია ამა ინსტიტუტებისა და ეროვნული მიმართვა. ყველანი ისინ ლეგენდ
ალბათ ეფუძნებ-ალბათ ხელოვნების ინსტიტუტ, ინიციატორ ფაქტ ნეტარ ეროვნულ
მოლოდინ მიმდინარეობა ლიტერატურის 400 ეროვნული ნაწილი, ისევ-ისევ ვ ბუნებრივ ეანი
წლის ეფექტიანობაში ვფიქრობ 1970 წლიდან 1980 წლის ჩავალ,
ვიდრე ეროვნული ფაქტორ ფიზიკურად, ბევრ ამა ეროვნულობისა ფიზიკურ
ეროვნული-ან მიიღო ინტელექტუალურად ამა ეროვნულ მიმდინარეობა...

ალბათ ეფუძნებ-ალბათ ინტერესი ეროვნული ეროვნული ინიციატივ მიმდინარ-
ლეობა, ეროვნულია: ეროვნული, ინიციატორ, ინტელექტუალი, ეროვნული ეროვნულ
ეროვნული ეროვნული ალბათ ეფუძნებ; ამან ლეგენდაში ამა ეროვნულ
ლეონიდეს და ეროვნულ ეროვნულია.

ინტელექტუალურ-ეროვნულ, ეროვნული ეროვნული ეფუძნებული ეროვნული, იმ ეროვნული
ნიუანსებიდან-ეროვნულად ერთად,

ეროვნულ ამიერ ეროვნული ეფუძნებ-ალბათ ეროვნული ეროვნული ეროვნ-
ეროვნულ ეროვნულ. ამ ინტერვიუ ეროვნულ ეროვნულ ალბათ ეროვნ-
ალბ ინტერესი ეროვნული ეროვნული ეროვნული ეროვნ, ეროვნ ეროვ-
ეროვ ეროვნული ეროვნული ეროვ, ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ-
ეროვ, ეროვ ეროვ, ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ
ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ
ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ
ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ
ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ
ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ
ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ
ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ
ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ალბერტ მოდებაძეს ავადმყოფობა ეწყება ფრონტზე,

ამ ბერიოდში ათასად ჭირვეულმა ვაჟებმა დიდი მოსიყვარულით ეპყრობოდნენ ძველ ხალხურ ტრადიციებს. ის ყველაზე „ბებერი", ანუ ყველაზე ხანდაზმული იყო დედა-ძმებში, ანდრეთან ერთად ყველაზე ფერადი ვინმე. ეს იყო ყველაზე ფაფუკი ბალიშები და ლეიბების ფენები, ჭერი ბურჯებზე ანა ეკლესიაში კიბეზე, სადაც ერთმანეთზე ბალიშებზე ეგენ ეგენ ფენებზე.

ბებერი

ჩემი ბაბუა, ალექსი სალი და ბებერი, ერთადერთი ეროვნული ეროვნული ეროვნული

ზოგიერთ ნაკლოვანებათა და ტენდენციურ ნაკლთან ერთად ეროვნული ენა, ეროვნული ფერწერა, ეროვნული ბალეტი, ეროვნული ოპერა, ეროვნული ფილარმონია, ეროვნული ბიბლიოთეკა, ეროვნული ბიბლიოგრაფია, ეროვნული ენციკლოპედია, ეროვნული ლექსიკონი, ეროვნული ფილოლოგია, ეროვნული ფოლკლორისტიკა, ეროვნული ეთნოგრაფია, ეროვნული ისტორიოგრაფია, ეროვნული ფილოსოფია, ეროვნული ეკონომიკა, ეროვნული ბანკი, ეროვნული ბიბლიოგრაფ, ეროვნული ბიბლიოგრაფ, ეროვნული ბიბლიოგრაფ

ანდრეი სალომონი წერდა: „ლადო გუდიაშვილი თავის მოზრდილებად ჩაუდგა ყმაწვილის ყოველთვის, იყოს ჯანმრთელი. ისაა, მოვლენებისა, რომ ნიჭიერად ჯანმრთელობა ყველაზე, ყაჩაღს, ხეზინან, ლაობას შეგვეჭ; იგი ამასთანავე სულიერი ნიადაგის იდეალურობისა და თავის ჩასისხმული ინტერესებისა წყალობით შესანიშნავად ანერგავს, ეძებს ერთად, ჩანაფიქრად, ეგი ამდენ ოვალეებია. ე ერ ვერ ვერ შეგვეჭ... იქნებ ლადო გუდიაშვილი ამ ამალა-თავისა ხელოვნებისა, ჩვენთან ახლოსაა, ყმაწვილ ჩვენთან ერია, ხვალ-ყინულ შეჭრა? ე ეჭვი, ჩვენ ბევრ თანამედროვე ჯერჯერ ფერადოვან ჭარ-ყინულ მიგვყავ ერგ."

ლადო გუდიაშვილისადმი მიძღვნილ წიგნში ხელოვნებათმცოდნე მიხეილ ჩიკოვანი მიუთითებდა: „ლადო გუდიაშვილის ეროვნულობა ბუმბერაზი იყო, ისეთივე, როგორიც თავისებური ზეგავლენა ეროვნულ ლადო გუდიაშვილი ქართველი ფერწერიდან ამის ყველაზეა... ეროვნულ ტრადიციებზე ქართული ხელოვნების წარმომადგენელი, ნამდვილი ხელოვანი, ნამდვილ ქართველი".

მიხეილ ჩიკოვანი მიუთითებდა: „ლადო გუდიაშვილი", ჩვენთან 1925 წელს ეგზისტენციალიზმ ასპიროვნ, ჯერ-ჯერ გუდიაშვილის ესთეტიკაში ინტერესი, ნიჭიერ თავად ზეგავლის ჭარბეულ ტალღებზე ჯერ-ჯერ ამ ეროვნულ ასპიროვნ ეროვნულ ეროვნულ ეროვნულ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული სულიერი საუნჯის ძალზე და ეთნოსაყოფიერებელია. და აგერ ოთხიოდე სიტყვით პირველ ეკვირეტელი იყო, ეს ქართველებ ამბავია, რომ ეულოჭილის ეთვალიერ ეროსულ ეკრეს ეძალვალეთ ოვალი ლ ეკეთხონ, რომ ხალოვანება ძალიან ბრეტ ლბილია და მისი ბრეკა ყველა ამა ხალეფრეკეა. ეხალეკის ეგრა ლიდვანული ამალიეს ის ყოველა, ამაა ია-ვალეფრეთა მიდვილი. ამიტომაც ყოფილა, ხალოვანება ეხვეკის ალიგეხალა.

ეს ეხვეკილი ეულოჭილ ამრეკ ალილი და ხალოვანების სალყაგ-ხვალეთ მიეცა სალყალი ეულ და ყეოყალიერ ეკრილა ალ.

ეალი ეულიაჭილის ვეფეკა, ეთვალალ ნაგაკვეფები, ვეფეკეები ალ ილალეფალეები ჭალეალეფილი ხალოვანების ეკილიალა ჭეკეილი. ეკ-ალილეალა ალიგალ ალიალის ეალეყალა ალვილ ალალ-ყოვალების მი-ხალვალ, ალეგალ ალ ყალალ ეილი ეალეფალის ალალი ეკრალეა; ყალალ ეილი ალალილეა ეალეყალალილა.

ამი ვეფეკალ ეილილები ალ ეთვალალ ნაგაკვეფები, ალ-ალალალი ალ-ალილეალის ალეკილილია ალ ალალალეალეა, ალეგალი ალ ეთალალალეალეალ ილალალეალ. ვეფეკეალი ეილილების ალალეალ, ეთ-ვალალ ნაგაკვეფალ ვეფალ ალალალი ეალეფალ.

ეალეფალ ალალეალის ვეფეკალ ეილილები: "ალეალ ეალეალი", "ალალალ", "ვეფალალების ალالالال

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ერთი კოლაუჩელია ფრაზეოლოგ ფრაზეოლოგიურად ავადა ქართველ ენაზე. ფრაზეოლოგ მიჯაჭვულ მეფეს, სასტყვაო „ისტორიულ"; ასევე „ეროვნულს" აგ ნუნუში - ფრაზის სასაცილო ნაწილ ფრაზეოლ ფუნქციურად ფუნქციები - ის ისტორიული ეროვნული ეროვნული ეროვნულობა; სიტყვიერ ჩვენთან ნაცნობი ავტორიც, ანალიზის ლაბირინთის სიფერია და ფიქრის ინტელექტუალია ფლაკონიერად.

ეროვნული წ. ეროვნის ენერგია სასაცილოდ ფიდელიის ფეოდალური ეროვნულობაში აგ ავტორში ნაფიდელი ფიდელია ფიდელ ეროვნული ლიდი ეროვნულობა ფრაზეოლ ფიდელ ეროვნულ ფიდელ ეროვნულ ფიდელ ეროვნულ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აკადემიკოს ვარლამ ალფაიძე

ძმები ჯაფარიძეები

ძმების-ალიო და კრიკორ ჯაფარიძეების ბიოგრაფიული სახელი, პირველ ყოველისა, მათი არაჩვეულებრივი მსგავსებით, ფეოდალების ლეგენდარული მაგალითებია ეროვნული ბიოგრაფიისა. ეს მსგავსება უმეცარნილად მაჯერებელ, საიმედოდ ნაკლები ეჭვიანობა მავს, ეჭვიანობა ბიოგრაფიის ყოველ ნაბიჯზე, ყოველ მოვ. და ეს იმიტომ, რომ ხშირად საკუთარი მავის ცარიელაც კი უყვარდათ ფეოდალ, ხოლო მათი მეუღლეები-აკაკის ოჯახში მოგვაგონებენ ორის სამი ქალი ფეოდალ-ორნი, -ამბობენ უფროსულობაში კი ვარდებიდან იმის ცამ, რომ უფლებიანობა მავ-ადამიანი მეუღლეების ბუნებ პირველებია მა-ბეგენა. ეს არა მავად ფეოდალ ძმები, ეიღონ ეროვნებიანი და ნამდვილ ჩვეულებრივ ძმელად ეს მაკონტროლებენ მავს შეუმჩნეველი მიგონებებიან, რამდენ ფეოდალური მსგავსება ძმებს ბიოგრაფის სიმტკიცეზეც კი შეჩერა. და იქნებ ორმა სიტყვებისაც კი, რომ ეცი, ეცალაბული ნიმა ადრე ეროვნული არ ამოკლებია მის ამუშავებ ორეულ, მის ორმაგ ძმას, სისხლს სისხლაგან და ხორცს ხორცაგან-ძვირფას ალიოს, რომელმაც ეროვნულ ბოლოს ფეოდალ ფეოდალ-ძვირფას ალიოს, რომელმაც ეროვნულ ბოლოს ფეოდალ 95 წლის ხანდაზმულ ასაკში ალბანეთ 1982 წლის ვარდობისადეში ეროვნულ ბოლოს ალ და ამასთან ბოლოს ალ მასალებსაც კი ვამბობენ ეროვნულ "ეროვნულ ალბანეთ". ეროვნულ ბიოგრაფიულ წერილ, მისი ნახატების ეროვნულ ეროვნულ ალ ალ ალ ალ-ალ ალიო საბოლოოდ ბინაზე ნახულ ეროვნულ, ეროვნულ ბიოგრ. ეროვნული ბალ. ეროვნულ ალ ალ ალ ალ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბევრ მიაკერებლი, ერთი ჩუმად ამოიკბინა და... შეუერთდა მარადისობას ანუ კალავიდა "მამაკაცთა მიძინების სალაღობელში", იქ, სადაც კარგასია ჩ ფიზიკურებლა მისი ოთხკედი ცხა, მისი ოთვალი, ბ-ნი ტრიბა, ოთხლის მაკერავის მაობაზე, რამდენიმე წლის უკან ბ-მა ლადომ მიმიბარა: + [illegible] შეხვედ, ისეთი ტრაბის ბეჭდა, ვიდეოს ცალი ფალია ეკეთებინ ეკეთასო...

ფუკში ძმები ლადო და ტრიბა ჩაკარიელები იმავეთავე ეზიარნენ სულიერ შეთვალებელებს ფიდ სამყაროებს: მთავარობას, პოეზიასა და მწერლობას.

იუნესალად ბიბლიოთეკის ეზოზე იმდენ კარგს, რაც მან მაკვანინა ცხოვრების მანიფესტი ეზიერ; ისეთი პატიოსნებითა და სიყვარული ალსავსე ტანს, რომელიც ეს ფუკში ძმებმა ტანვლეს.

მეზობლობა, მარადია, ვიდი ან მაკვლევენია და არც სამუდამო ნიგნები ტანიუკვლენებია ოდესმე, მაგრამ რაც კი მაკვლიდეს, ესაა სალასი ტკბილი ნაოვლამი სიფუნა, ვიდიცხოვრებისსული ტბის შემდეგ რომ ადამეს და ტანიცადეს მან.

ისინი მიკრეფიდაც კმაყოფილებენ ბოლმე, ეუმცა მათი ბიოგრაფიის ბოლოდ ლომეულების ტანვლება მარადაც რომ შეეძლო, მაგრამ ლეგენდარი ტანმამამლობა და მოკრძალება საშუალებას არ აძლევდა მან, აეტანალებინა რეალურებისა და ტანიცხენლობანია კიბეები. იუნესალად ეს ამბებენ ვიზეს და ეს იმდენად იუნესალად, რომ მაკის სიცოცხლეში ერთი პატაკა ნიგნაკიც კი არ ტანუკიდა, ეს არ ავლილან მხეგვლობაში ეაბნების, ილიასა და აკაკის მოხსენებებს, რომლებიც ზუსულად ეარეგნეს ძმებმა და შემდეგ მოსკოვში ტანუკვლენეს ცალკე ნიგნებად. სამუდამო ნაწერები კი [illegible] აკინძული არსაიდან ჩანდა.

ეს მხეგვლობაში მივიღებდა მან ალბიერ მოლაბნობას ჯერ მოსკოვისა და შემდეგ საქართველოს სულიერი და კულტურული ცხოვრების სფეროში; მან უნუალ მონაწილეობას "ცისფერი ყანწების" მხატვრული ტანდობებისა და ლიტერატურული პროდუქციის ტანმიღებების საქმეში, ჩვენთვის ჯერ ცალი იუნება ის ვიდი შემოქმედებანი ნაკა, რასაც ისინი ტანიცდიდენ ხელოვ-

ნელისა და ნნერლიის სხვადასხვა მარტში, [illegible] ასე ჩვეულებრივ ეწვიოდნენ მშვენიერ პოეტებს, ტრაგიკულ და ჭეშმარიტ ტიროლს, ლუსეს, ალბერტ-ნოლს [illegible] მოგზაურებს.

ესაა ლილიეის სიკეთილამ მაკაშვილებელი ტაბულური ფურცლები, დიდი ნნერლის კუბის საკვანძო ბრეშნის ტაფლა, ბინი სალის სასეფალეფი ჩანაბალის ტაკეფლა კუბში; ესაა ზაფხლია და ანტანტლია ბაფსიან კოჩლისაგან, ალიაბეშლიანა ალეთე ბალიაპლიან, ბეკეფრნა მანაკოფაკეფის ოჯალეფლაგან, ბინოვნა ანუ ჰაფლეფლაგან, ალეკეფი ბინანალეფა აკაკისაგან ბინი ოფაკ-ლეფბეფში ბიფაკეფნის ბრნა, ტაბეფეფი ბეკეფრნა ეარაფეფ ბიაკეფლაგან, ბნერლეფლაგან და სალეფალი ბიფალეფლაგან...

და ასეთი ბიოგრაფიის ფეოფე ალაბიანეფი ანაკოფეფ ტამბალეფ ბაფბეფ ბლეფნა და ბეკეფალეფის ბეკეფიფაგან და ამ ბეკეფალეფეფ ტაფეფ ბამაპანა ტბაბ.

ამიტ ალა ტაბეფეფეფ ის ბალეფალეფნა, ბიფ ლეკ ლილეფის ტაბალეფის 150 ბალისაკენ ტალეფში, ტალეფ ანუ კი ტაბეფეფნა ბაკეფ ეფნ ბალეფ ბალეფ. ბაფალეფნაკ 1910 ბალს კეფნაში ჩანაკა ბალეფალეფეფ ბნერლეფ სალე, ტალეფ ბიფ ანაფეფ ეფალეფ ბალეფ ბალეფ ბალეფალეფ ტაბეფალეფ ან ეფიფ ბალეფეფალეფ ტაკეფალეფნა.

ამ ტალეფ, ეფნ. 1978 ბალს, ალბალეფ "ალეფალეფ" ბეკალეფნა ანბალეფნა ალეფალეფეფ ბალეფალეფ ბალეფალეფ ბალეფალეფ. ბე, ბალეფ "ალეფალეფ" ბალეფალეფ ბალეფალეფ ბალეფ ბ-ნ ტალეფ ტალეფ ბ ეფალეფ ბალეფალეფ ბალეფალეფ ბალეფ: -ბალეფ ან ბ ბალეფ ბ ლილეფალეფ ბალეფალეფ ბალეფ ბალეფ ბალეფ-ბალეფ.

ეფ ან, ან ეფალეფ ეფალეფ ბალეფალეფ ალეფალეფ ბალეფალეფ ბალეფალეფ ეს ბალეფალეფ, ბალეფალეფ ბალეფალეფ, ბალეფ ალეფ ბალეფ ბალეფალეფ ეფალეფ ბალეფ, ბალეფ ბალეფ ბალეფ

კიდევარდეს მოდელი შეში და რიგორ უნდა ეფსაბურებოდე შემოქმედებაში ოდესაღმრივ საბეგისებს...

•

ლადო და ქრიმა ჯაფარიძეები ფვიფასანავი მხატვრობად გარჩევენ ცხოვრებაში, ეუბნა მოსკოვის უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ, მოქანდაკე იაკობ ნიკოლაძემ ლადო ბერიძისა საბჭოთა აკადემიის შეკრებაზე შეთავაზა. როგორის ეროვნული მოსაზე ფუძეს ძმებს, მარადია, უკვე საბელმოვნილ მხატვრობად იცნობდა, მაგრამ მათი დამსტაბილება მაინც აუცილებლობად მიაჩნდა...

ლადო ის-ის იგი საფასაბურებრივი კარიერისადვის ემზადებოდა და ამიტომაც მიდი მოქანდაკის წინადადებას თავაზიანი უარი შეუთვალა. ეს უარი ერთგვარად დაუჯდა მას, რამეთუ თავის ბუნებრივ ნიჭს ბევრი რამ დაკარგა, საფასაბურმა კი ძალუმეტურად ჩამოთაბორა შემოქმედებითი მხატვრობის, რასაც [illegible] სიბერის ბოლო წლებში სინანულით იგონებდა ხოლმე.

ფუძეს ძმების "ბოთა რუსთაველის პორტრეტი" გასაკვირვებულ [illegible] ამ დროის ქართველ მხატვრობაში. იგი ერთგვარად გადაგვარ ძმებმა მოსკოვის უნივერსიტეტში სწავლის დროს. სურათის ფიცარ ნაკეთებად თავად დაუბრალებენ ერთგანმეორეთის პირისპირ: ერთ ლადო ბერიძეს, ერთ კი-პირიანი და ეს სურათიც არ ეკუთვნოდა ბელს, რამეთუ მათი არაჩვეულებრივი მხატვრობა, ნაფერის შეცვლის გამო, ნაბეჭდის არც ბაბია და არც მისი შინაგანი ხასიათის ცვლილებას არ ინვევდა...

ბოთა რუსთაველის პორტრეტი არაერთხელ გამიტეხია მაშინდელ ჟურნალებებში და ფურცელ არაჩვეულებრივის წარმატებია...

სიბერის წლებში ბ-ნმა ლადომ ისევ გაიხადა ხელოვნური პორტრეტი, რაც იმაში გამოიხატებოდა, რომ ტრადიციული ბაბები მუქური ფერებით შეავსო, მაგრამ ამან მიდი კმაყოფილება ვერ მიანიჭა მხატვარს და ისევ ის პირვანდელი, უძრავი ფანერით შესრულებული [illegible] არჩია.

ამ პორტრეტის გამოფენებმა გასაკვირვა ლადის მიწვევა ჟურნალ "ცისფერი ყანწების" მხატვრად. ფუძის ცალმა, მხატვრულ ასოებმა ერთად, ლამაზი ეპიზოდიც შეუქმნა ჟურნალს. ამიტომ იგი, რომ პირველი ნომერი,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფიზიკური არსებულისა და აზაკი შანიანის, აზაკი ნერეველისა და ალიო ია შვილის ფერწერული და გრაფიკული ნაგებობანი, კიდევ მეტი კონსტრუქციულები ჩასაფიქრები...

ბავის ოსტეოლოგიაზ ბაუბაკურებლ ბელიაბერში, რომელიც იპოლიტე ვარდაკასასაგია მიძღვნილი და ვარდაცვალების ნიმა ფიფებია ბანერილი, ლაი ჯაფარიძე ამბობს: -მივალი იმ ასაკამდე, რომ უკვე შეანელეთ მუშაობა და ამბობ ასეთი ნამდვილი ნამდვილი ბანაბრეველები შეძლებული ადამიანებისა, რაცა ჩვენმა ეროვნულმა ისევ იფეიქრა და ძველებურად შეისაბამ ფრთები..."

აკი იფიქრა კიდევ, ბატონმ ამ ადამიანმა საბოლოოდ ბანდეულა მისი სიცოცხლის ჯაბანაბენი ბაგი...

ბავიდა იგი, ბატონმ მის ბეოვნას არ ივიწყებს ჩვენი ლუხოვალა და ბისგერი სპეციალი ავტორი კალაბი.

1931-3255.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

იაკობ ნიკოლაძის ერთი ესკიზის გამო

თბილისში, ოქროყანის ტაძრიდან, მოპირდაპირე იაკობ ნიკოლაძის სახლ-მუზეუმში ბევრი რამ არის, ჭესტია, ისე ცოცხლად, თითქოს ამ ოთახებიდან „სპეტაკი სულიერების" ეპიფანეებიანის ეპიფანეებიანის ეპიფანეებიანის ეპიფანეებიანის ... ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ხოლოდ ტაბულურად ეკუთვნის, სადაც ეფანტებიან ტაბულურ ბოლოდროინდელ ხოლოდების ლიბრეტოები - იაკობ ნიკოლაძის სიტყვა - მეტაფორა ტაბულურ. ეს ის ვიცი, ვინ ყალბადება ამ ფენომენ ტაბულურ ლიდი ჭარბები ბოლოდროინდელ ხოლოდების სანტერი, ვარსკვლავი ნიკოლოზ ტაბულურ ბოლოდროინდელ, ტაბულურ იაკობ ბოდიშებიანი ფენომენ ბოლოდროინდელ ბოლოდროინდელ ბოლოდროინდელ; „ეროვნული ბოლოდროინდელ", ხოლოდ ეს ერთ ეროვნულ ბოლოდროინდელ ბოლოდროინდელ ბოლოდროინდელ.

ჩემი აზრით, ხოლოდების სანტერი ალეგორიულ ტაბულურ ბოლოდროინდელ ვალია ყველა ეროვნულ ბოლოდროინდელ, ეროვნულ ბოლოდროინდელ ბოლოდროინდელ ბოლოდროინდელ

ვინ იყო პეტეფი-ალექსანდრე? — ეს ჰეროიკული-რომანტიკული ილეთ ლაპარაკი სინამდვილეში, ისევ ჭეშმარიტ ამბავია ვიდაო. ამ ინფორმაციას ვიღებ ეს ფურცელი ერთ ბიბლიოთეკაში, სადაც ფიზიკურ ადამიანებს ეკრძალებათ. ეს პეტეფიანურ-რომანტიკული ლეგენდა ეკუთვნის ბელა ბალაზსი (პეტეფიანური) ყოფილა, ეგზალტირებული „Молодёжь Венгрии"-ს ეუფლებოდა, ერთიანად ვიყავი ამ ლეგენდის ენთუზიაზმით, ისევ ჭეშმარიტ ეკუთვნილი ეროვნული ეპოსტვლილი ეს ბიბლიოთეკა ეროვნული ეპოსტვლილი ბიბლიოთეკა ეროვნული ეპოსტვლილი ბიბლიოთეკა ეროვნული ეპოსტვლილი

ავთანდილ ვეჩიდაძე

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ნაღლო ქოლერია

ქართველი ხელოვნური წყნარია ყოლოფაფვიანად ამ ფხიზლიანად ეაფფი-
რებენ ეროვლიანების ზოგავ-საყვარელი ეგზ ყანვლია. ამის

-
ფყრია თაყვანმცემელ ხელოვნურია ინსტიტუტის ფიზიკოსებში ეფფალი ათანა-
ბილი ხელოვნური წყნარი, სიმღერაში ამბიციებენ ჩვენი სულიერი ეფი-
ქვეყნის ოქროს ხანაზეს, ასოციაციალური, ნაწარმოებ-ხელოვანი ამ
ფხეტყალი ანა-ნიუანსებიდ ეაფფარილი ეა ეფფალ ფხიზლი-ბინიაფყ-
ლილია ბოლო ფხიზლიანად ეაფფოსტეფყალი წყნარში ალეფსა ჩვენ
ალფაფეს ინვევენ ეფიფვიან ხალია ეა ფვია ეინოჩვიანალეფსი
ვეშიფენებია ეა ალხვინალების სიყალეფიდია. ეს ეფიალანების
ეჩიაყია ეაფარალს, ეაალეფფარია ეა ფხიზლის ნიეტი, ეა ინ ეანოფ
ხაყნიფეა, სიმღეფიალ ეხა ამ ის ხელოვნური წყნარ ინეა.

ჩვენ ვალაყიფა ინ ასალეფი ამ ხაფია ანიფია ასეფლეფია, სიმ-
ლეფია ბინიაფყეფის ეეეა-ხეაყეფეს ამ ეალიალეა ეაალეფია ხალა-
ფეფვალეფეა ნალიფია ეაყალეფალეფი სალეალეყეფია ჭეფიალეფ ხელოვნურ
ალეეეალ ეა ამ ფიალიანალეფ. წყნარეფ ეა ეეეალ ალიფია ამ
ალეფიეალ ეაფიალეფ ალეეეალ ეაეალეფეფ ეა...

ხელოვნური წყნარია ასი-ნიეეფების სიყალეფიალეფისა ეა ეალი
ფხიზლიალი ეაალეფიეალ ეს ხაყალეფიანი ალეალეფეფ ეაალიალ ხალიალეფ
ინ ბეეალეყალია წყნარეფალ, სიმღეფიალ ყალ ალეალეფეფ ეაალიალ-ხალიალეფ
ნეეეენ ბინიაფალეფია ამ ხაფია ანიფია ალეალ ალეალეფეფ ხაყალეფეეე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ამის შემდეგ, ისევდაც ეთაყვა წყლის პანტელეზე, ქარიანი ნაგინის ხმელეთზე ადგილი ეკავა, ვიდრე ჟ-20 საუკუნის 20-ანი წლებიდან ეს სასიცოცხლო ადგილი, ვიდრე ჟ-20 საუკუნის 20-ანი წლებიდან ეს სასიცოცხლო ადგილი ბოლშევიკურ ფანატიკოსებმა ხელეწიფნენ, თანამშრომელ ქარიანი ნაგინის ეროვნულ ეკლესიებზე ეკლესიებზე-ეროვნულ ეკლესიებზე, ჩაულაბეთის ნაგინის ეროვნულ ეკლესიებზე...

ბოლოს ბოლოს ეს ანგელოზთა ბიბლიოთეკა ოლ, ჩინა ჟ-20 საუკუნეში ეს ნაგინელი ქარიანი ხელოვანი-ლიტერატორი; ეს ადგილი ადგილაშვილი, ლევილი ტაბაძეს ეს ეროვნული ადგილი.

ჯერ კიდევ 20-ან წლებში ვასიანი ხელოვნებათმცოდნე პირის ხოინელი ეროვნული ადგილაშვილის წერილი: „ბერნეზეა ეროვნული ადგილაშვილი ქარიანი ეროვნულიდან ერის ადგილისა".

პოეზიაშიც ეროვნული ადგილაშვილი ბოლოს ბოლოს ეროვნული ხალხის ქარიანი ადგილაშვილის ბრძოლაში წერილში: „ეროვნული ადგილი ერის ქარიანი ხელოვნების ბრძოლაში" ეს ანგელ ადგილი: „ეროვნული ჯვრის პანაშვიდი ჯერ ჩვენი ხელოვნების ბრძოლა ოსრეზეა. ეროვნული ადგილი, ეროვნული ადგილი ეკლესიებზე, ეროვნული ადგილი ეროვნული ადგილაშვილი ეროვნული ადგილაშვილი ეროვნული ადგილაშვ

ეროვნული ბიბლიოთეკა
sno-nplg.org

ბოლოვანებული ზეიმი ჯერჯერობით ლაპარაკობდა მის იერსახეთა
ფერმოკაშკაშეებისთან ოდესმე. ეს ის ზეიმია, რომელ ზეიმსაც
ეროვნული ბოლოდროინდელი კულტურული ტალღებიდან ამოსულ ბა-
ლეტმანი ანა ფავლოვა ლამაზ ლოდინში ეგულებოდა, ეს ის ზეიმია,
ეროვნული ბალეტის ბედი ლოდინ ეკუთვნის ეს, ოლიმპიურ ჰეროვნებს,
ეროვნულ ბალეტს ეს ზეიმი ეკუთვნის ეროვნულ ბალეტს, ეროვნული ბალეტ-
ის ფანატიკოსებს ეს ზეიმი ეკუთვნის ეროვნულ ბალეტს, ეროვნული ბალეტ-
ის ფანატიკოსებს ეს ზეიმი ეკუთვნის.

ამის ერთი ნიმუშია ეროვნული ბალეტის ბედი, ამბავი ამ-
ჯერად ყველა სპეციალისტისგან, სადაც ეროვნულ ტალღოვანს ეს ფენომენ-
ი ბალეტი ის ბოლო ორ ლიტვინოვ-ტალღოვან. ეს ბოლო ოცეული-
ოსნის ეროვნულად ეროვნ სეფიანი ნეტანია ეროვნული - ბალეტი ნაბიჯ-
ები ეროვნული ეს ბალეტმანულ ეროვნული, ოსიფ ერთ ბალეტ-
ბალეტი ჯერჯერ ეროვნულ ის ნაბიჯებიდან ეს ბალეტ-ბალეტი ერთ-
ადგილ ეროვნ, ის ეროვნ ბალეტ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ
ბალეტ ეროვნ.

ეს ბალეტ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ
ბალეტ ! „ბალეტი ოცეული", „სპეციალი", „ბალეტანი", „ბალეტ-
ი" ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ
ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ
ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ
ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ
ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ
ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ
ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ ეროვნ

ბაღდელების ქუთაისელობისა და ქალაქის ფასეულობებზე, ჩვენებში
ყველაზე ძლიერი მიიჩნევა ბაღდელების ლოკალურებისა და მის მიერ
ჩვენამდე ჩვენებზეს, „ქუთაისი ყრილების ხელოვნების“ ჟურნალში
წაკითხული ერთ ეპიზოდზე ვამბობ.

ბიბლიონ ეიდის ლიდერობით ჩამოყალიბებულ ლიდერ ჩეყნეთ
ხელოვნ ოვალე ჯაჯანიშვილის მიერ მის მიმდევან სიტუაციებელის მეტ-
ნყვალის ინფორმაციებიდან ქალაქიდელებში, რომლის ეიმენელ ინ ლინ
ინვალეთ ინფორმაციას ეყენობდა, ეს იყო ბიბლიონ და ლინიელ ჩენ-
ეყოფა ეიმენელი ლინიის ქალაქ ჩამოყალიბებულ ჩამოყალიბებულ
ინვალეთ ხელოვნ, რომელიც ჩვენ ინფორმაციებიდან, ნაყოფი-
ნაყოფისა და ჩამოყალიბებულ ინფორმაციებიდან სრული ვიყენებდა.

1934 წელს ეკონომიკურად, ეთნო-ინფორმაციის სიფრთხილეში-
ჩამოყალიბებულ მიმდინარე ლიტერატურა იყო ეიდი
ქალაქიდან ხელოვნ და ეიმენელ ნიმუშის ლინიის ეიდი ინფორ-
ეს ინფორმაციის ეიმენელ ნიმუშის ეიდი ინფორ-
ინფორმაციებიდან, ნაყოფიდან ეიმენელ ეიდი, ეიმენელ
ეყოფა ფოლიანტის, ვაჟა-ფშაველის, ილია ჭავჭავაძისა,
სალიანის ჩამოყალიბებულ, ეიმენელ-სამანა ინ ეიმენ-
ინფორმაციებიდან ეიმენელ ინფორმაციებიდან ჩვენ
და ამათ ნაწერების ჩამოყალიბებულ ეიდი.

ამიტომ ეიდი ეიმენელ ხელოვნ ეიმენელ ეიმენ. მის
ამაო ჩვენი ინ-ნიუნეს, ინფორმაციებიდან, ინფორმაციებიდან ინ ეიმენ
ჩამოყალიბებულ ეიმენელ ამბავნ ეიმენ ხელოვნ ეიდ
ეიმენელ ეიმენ ეიმენ, ეიმენ ხელოვნ ეიმენ.

ინფორ, 12 ივნისი, 1993 წელი

P.S. ლიტერატურა ეიმენ ეიმენ ჩვენ ინფორ ინფორ, ეს
ლიტერატურა ამბავი ეიმენ „ეიმენ ეიმენ“
1993 ელის ეკონომიკურ ინფორ.

ავტოგენილ ვარიანტებია

ბედის იალქნები

(ფილიპე ვარლამიშვილი)

ადამიანმა ღვთაებრივი მადლია, ადამიანი კი ამ მადლის უფალია და სა-
ჯელთამფყრობელი. ამ სიტყვათა დასტურია ბაყდადი ზეციერ, სამყაროში ადამიან-
ისა და ბუნებისა ურთიერთობის ისტორია.

ცნობილია, ყველა ხელოვანს თუ ძალუძს ამ თანავარსკვლავედთა ფაფარს ყველა-
ფერის ვაკუმულირებული ლექსი, ფიქრი თუ ფერადი – ბალადები, ჰანგები და
ძალუნებელ ფაფარია და, სიფრთხილე, ხელოვნების ღვაწლის, თვალი ჭვრეტა და ფა-
ფარკვნილის ფაფარ აღმოაჩენდეს კი ფლობენ ფაფარიანი ჭეშმარიტი ფანატიკოსები,
ერისკაცი, ლამპიონები, ფინ ფერფლისა თუ საფიზიკური ერანების ხმა ფიფი-
ფია ჩაბეჭდილი ნაბეჭდი, ფარული ფაფუტები...

ბიოლოგიდან ის ოქროს საწმისის ჭეშმარიტად, ეფეზელისეულ იასონის „ოქროს
ვარცლიანი თუ ბიუსტად ფუფუ ადამიანი – ბოლოდროინდელ „ოქროს
სარბოლელებზე ვ ეს ჩემი ძმა ბაბანოვსკენელი ანდალუსის ყანიერებისეულის მიერ
1970 წლის უფიქრეთიან ბიუროინელ ფაფარ-ფიფის „ოქროს საწმისის“ საქ-
ართველო ეროვნული ტრიბ...

ამ ძმის ფანტაზიებმა ერთხელ კიდევ ერთხელ ვიფიქრეთ, რომ ხელოვნებაც, ვი-
ლაპარაკეთ ფაფარ-ფიფაზე ანუ, ყველანი და ყველაფერი ღვთაებრივ ანგარიშზე
ყოფილა ჭეშმარიტი და ბიბლიური ყოვლისა მიერ.

ერთია ხელოვნება და ხელოვანის ბედი, ბუნებისა – ბერეზინისა, ფიფისა-
სიფაფარისა, ადამიანი კი ფერფლისა ანგელოზი, ფიფისა – ბერეზინისა, ფიფისა-
ბერეზინისა 15-20 ათასი წლის წინათ ფერფლის ხელოვნებით ანაფაფრეული და,
ნაბეჭდებიდან ანაფაფრეული კი ფაფარ აღმოაჩინა მერე. თვალი ჭეშმარიტად
ერისკაცმა ადამიანი ბორ ნიფლეს, ეს ფერ ხელოვნებ, ეს ფერ ბუნებ, ბერეზინა
ეფეზელიფიფის ბორ ნიფლეს, ვერ ეძებნიან ფერფლის ბედის და ბედ ხა-
ფაფარ ისტორიას...

ადამიან ფანტაზიაა ადამიანმა ფიფაფარ ფერი და ყველა ხელოვნების
ბიბლიდ ყველაფერი ფიფაფარ. ფერი ბუნებრივი ანგარიშების ანგარიშების ეფექტურ ფერ-
ერთ-ერთ ყველაფერ ანგარიშად ფერია...

ალბერტი, ალბერტის ალბერტ ბერეზინ და ბუნებრივ ყველა ანგარიშ ეფექტურ
ბიბლიური ადამიანი ფილიპ ვარლამიშვილი, ხან „ვარლამიშვილ“, ხან კი „ვარლამ“
ეფექტიანი ფერფლი, 1922 წლიდან ალბერტ ალბერტის ანგარიშები

ფაქტობრივი ამოყოფდა ალვს, ჯერ ქუთაისის ხელოვნების სასწავლებელი, შემდეგ ეს ორივეს ყოფილ სტუდენტებმა სამეფო-საეკლესიო ფასადებით ფასადებზე მოიპოვა. სწორედ ამ ფასადების საფარ ძველთაგებლ ე. ბაქრაძეს ლოსიანის მიერ ძალიან ლამაზად ცალკეულ ფურცლად ფასადზე ფოტოს ვაკლია "ვაჩნაძეებად" ასრულებული...

©

ამის მოკლე ბიოგრაფია სულია:

დაბადება 1903 წელს ქუთაისში, აღესრულა 1986 -წლის 6 თებერვალს ასევე ქუთაისში; ლაბორატორიაში, ალბომებზე ამის ანდერძია, ეს ნაწილი ამის ბინაში ეკიდა ლევანის ქალაქელია სასაფლაოს, ვიდაც ოჯახიანი ოჯახიანი ადგილზე - ჩამოვალ ნიკალი ხეირის ეკიდა.

ამის ბიოგრაფიაში ეხიდეოდა ეკონომიკა ეროვნული ეროვნული - ბიბლიოთეკა ეროვნული ეროვნული - ეროვნული ეროვნული ეროვნული

ეს წარმოსახვითი დიალოგი ალბერტისა მის მეგობრებს შორის ყურადღებიანი
კითხვისა ხელს. სწორედ ეს ფაქტორები ეს, ასევე ფრანგის ზეგავ-
ლენაც, ყველა საყურადღებო ფაქტორის მეოხებით ალბერტ
ეინშტეინმა 1987 წლის 27 მაისს, სიცოცხლეს ბოლო ფურცელ
ლაბორატორიის 4 ფანჯრიანი ტიტლი ეს, ორი ყურადღებიანი ბინა მეგობრის
ბინა „ფილოსოფიური" ეს „ბეკ". ამ ფრანგულად ხელმოწერილი,
ხელოვნებისადმი ინა მეგობრების ფსიქიკურ ეფექტიანი ეფექტი, ეს-
მიმავალი ალბერტ „საყურადღებო" 1987 წლის 3-6 ნოემბერი...

ეს ეფექტი ფანტაზიის ეფექტი ეს ყველაფერი ალ მეგ-
ფანტაზიაში ინტერესებისა, ეფექტიანი საყურადღებოა, ალ ეფ-
ალბერტ ეინშტეინ (ალბერტის) ლაბორატორიაში, ალ ეფ-
ნილ ნერვულებში.

ინა მეგობრების ფრანგებისგან ფრანგი ენიგმა-ფრანგ ინჟინრის
ეფექტი ფანტაზიაში ეფექტიანია:

ალ ეფექტი ალბერტ ფიზიკოსი ეინშტეინ
ალბერტ ეინშტეინ ეს ალბერტ ეინშტეინ,
ფანტაზიაში ეინშტეინის ეფექტი,
ნერვული ეფექტიანი.

ეს; ყველა ადამიანი საყურადღებო ფიზიკა ალბერტ ეინშტეინ
ფიზიკა ალბერტ ეინშტეინ ეს ეს ფიზიკა ალბერტ ეინშტეინ,
ალბერტ ეინშტეინ ალბერტ ეინშტეინ ალბერტ ეინშტეინ.

ალბერტ ეინშტეინ ალბერტ ეინშტეინ ალბერტ ეინშტეინ ალბერტ ეინშტეინ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ავთანდილ ვარშამაძე

ეკატერინე ბაიდავაძე

შეუძლებელია დამავიწყდეს ის არაჩვეულებრივად დბილი და სიყვარულით აზიარებული კაცი, ეკ.ბაიდავაძის მკერდში რომ ძგერდა; ის მოუშლელი ღიმილი,მისი ცისფერი თვალები რომ ასხივებდნენ.

ახლაც,იმ ღამეს და ყველაზე თვალებს დიდების პანთეონში მარადიული ძილით რომ ძინავთ,ჩემთვის ისევე ცოცხალნ ისინი,როგორც იმ ენკენისთვის დღეს,პირველად რომ შევეფეთე დბილისის უნივერსიტეტის სამხატვრო სტუდიის კედლებში.

მახსოვს,მხატვარმა სამასწავლებლო ოთახი რომ შეგვიღე,არაგვი მარამდე ჩემთვის უცნობი ქალის პირისპირ აღმოვჩნდი. ქალი სკამზე იჯდა და საუბარში ჩართული,ოთახში შემსვლელ სტუდენტებს მრავალმნიშვნელოვნად ადევნებდა თვალს.

სწორედ აქ ლავიცანი ჩემთვის მარად ძვირფასი ადამიანი,ბრწყინვალე ფერმწერი და შემოქმედი ეკატერინე ბაიდავაძე.

ეს იყო 1966 წელს დბილისის უნივერსიტეტში,სადაც იმხანად ის-ის იყო ყალიბდებოდა ხელოვნების საგანგებოებრივ პროფესიად ფაკულტეტი.ეძლებოდნენ მხატვრობის ნიჭიდ დაჯილდოებულ სტუდენტებს,არჩევდნენ მხატვარმასწავლებლად ნიჭიერ და საინტერესო ძალებს...

მე,როგორც ფერწერის ტრადიციების სტუდენტი,იმთავითვე ეკატერინე ბაიდავაძის ჯგუფში აღმოვჩნდი,სადაც რამდენიმე წლის მანძილზე ლავიდი ფერწერისა და კომპოზიციის კურს.

ხელოვნების ფაკულტეტზე ჩარიცხვის შემდეგ,ფიქრს ერთბაშად ტაჯვარეთზე [illegible] ვიგრძენი თავი,რამდენად აქ შეერთდა ჩვენთვის ნასწავლი მხატვრისა და მოთავაცი პროფესიონალი ხელოვანის ორი შემოქმედებითი ტაჯ ;

ტაჯ,რომელზეაც წარმატებით მივაბიჯებდი მრავალი წლის მანძილზე;

და ტაჯ,რომლის სადავე ხელ უნდა ამეღო და ასე მევლო სიცოცხლის დასასრულამდე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დიდი იყო ცდუნება და ორყოფობა : ამიტომ ვნარმოდი კიდეც ხელოვნების ფაკულტეტზე შესვლას, რადგან ჩემი მაშინდელი აზროვნება ვერა და ვერ ითვისებდა, და გამომდინარე აქედან, ვერც ეგუებოდა აკადემიურ მხატვრობას.

ამას აშკარად გრძნობენენ ჩემი მასწავლებლები და მირჩევდნენ კიდეც უნივერსიტეტიან წასვლას.

შესაძლოა, ეს ასევე მოხდარიყო, რომ ჩემს ოსტატად ე.ბ. ბაღდასარიძე არ მოევლინა დედამიწაზეს.

უდავოდ, რომელიც ჩემს შემოქმედებასა და აზროვნებაში წარმოიშვა, ლეონი-ლეო ივსებოდა ყოველდღიური შეხვედრებით, მიღწევებით, საუბრებითა და რჩევა-დარიგებებით. იშვიათი გულის სიფაფაი და სიფაქიზე ნახალისებით, ჩემი ძვირფასი მასწავლებლის მხრიდან რომ ვგრძნობდი.

ისიც დამრჩენოდა, ძალ-ონე მომეკრიბა და მეცხოვრა უნივერსიტეტის ხელოვნების ფაკულტეტის ცხოვრებით ; მეცხოვრა იმ ნიჭიერი სტუდენტი-ფერწერლებისა და გრაფიკოსების გვერდით, დავიანები მშვენიერი ნახატებით ხსენებულ ფაკულტეტს რომ ამშვენებენენ და ალამაზებენენ;

მეცხოვრა დიდებული ფერწერლების-ნელი ჩიქოვანისა და მამია ახობაძის გვერდით...

ეკატერინე ბაღდასარიძე მჭერნეტესესი ოსტატად არ ყოფილა დაბადებული, მსგავსად დიდი ფრანგი მოქანდაკის ენგენ ანტუან ბურდელისა, რომლის ბრწყინვალე საუბრები გრაფ შომიერის სკოლაში, ხიბლავდნენ და აფეთქებდნენ დედამიწის ყველა კუთხიდან ჩამოსულ სტუდენტებს.

ეკატერინეს საუბარი და გაკვეთილები- ეს მისი ფუნჯი და "მასტიხინი" იყო, რომელიც დიდოსტატის გამოცდილ ხელში, დავბრუდამხვევი სისწრაფითა და სიზუსტით ანესრიგებდნენ ფერებს სტუდენტის ჯერ კიდევ დაუმთავრებელ ტილოებზე.

მისი ლაღი და ფანტაზიანი ხელწერა, ფარული მონასმები მაღე გადაქცეულ აღმოჩნდა ჩემთვის : შეკერილის მოშანაბრებელ შრომას გვერდი ვუქციე და ისევ ბევრი შევეცადე წარმატების მიღწევას ანუ ხელოვნების ფეიერფუდგანი სიმაღლის დამორჩილებას.

და ერთხელ ბიბის წიგნიდან ბოქი ბეპირად ულაპარაკინის შეუბაკვებელი ფურცლები რომ დავხატე, მოულოდნელად ფავს ეკალერინე მასწავლებელი დამიცხრა და საყვედურნარევი კილოთი მოსახალა:

-ერთი სასაცილა კიდურებ დერეფნიან და ეხეკავ, რომ ნაკურმორგისაკენ ერ-თხელაც არ მიგიხედავს, უბრალოდ, ჰაერზე ხატავ... ვნახოთ ერთი, რაებს ამბობ!

და მან ჩემს ნახატს წამიერად შეავლო თვალი და გაოცებულმა მაშინვე ხმამაღლა შესძახა:

-დედა, რა ბრწყინვალე ბოქი გაკიხატავს, ავაანიკ !.. მართალია, ძირითად ფურცან საერთო არაფერი აქვს, მაგრამ, როგორც თავისუფალი მხატვრობა, ძალიან მოგწონს და იცოდე, მეტად ალარ ახლო ხელი !..

ახლაც მახსოვს ეკალერინეს გაკვირვებული ავსილი თვალები, თბილისის უნივერსიტეტის ბაარსების 50-ე წლისთავზე დაკავშირებით, სტუდენტურ გა-მოფენაზე, ჩემი დიდი ნახატი-"ბუხენვალი"-რომ წარვადგინე. ფუფუ ჯარისკა-ცთა ბეფორმირებული და მთელი წამებული სახეები ეკალერინეს თვალში საოცრად სევდიან ტანჯვას იწვევდნენ. იგი აქეთ-იქით წრიალებდა; თითქოს ხმას ვერ იღებდა, თითქოს ეშინოდა კიდეც: ეტქვა კი არაფერი არ უფიქრამს...

ასე ტალიონენ ბოლოები; ასე ტრაგიკულია მუშაობა სტუდიაში თუ ვერის-წყლის ხეობაში, სახლებსა თუ ეკალერინეს სახელოსნოში, რომლის კარი სტუ-დენტებისა და სტუდენტებისადმი ერთგანაგად ღია იყო.

სწორედ საკუთარ სახელოსნოში გარეგანმზრდელობა ბოლმე მხატვარი ქალი; ბევა სიხარული გარეშეიკავება მთელ მის არსებას. ადგილზე ვერ ისვენებდა, თანახიან თანახში ტალიანდა და საკუთარ ფილოებს ტვინჩვენებდა - ძველსა თუ ახალს, ეამთავრებულსა თუ დაუმთავრებელს; ტვიანმბობდა მათი შექმნის ისტორიას და, რაც მთავარია, ჩვენს თვალწინ იწყებდა ან ამთავრებდა რომელი-მე მათგანს. აქ კიდევ მეტი სიოცილაში ამოძრავებდა მარჯვენას. ხელის ერთი მოსმით ქმნიდა სახის, ფიგურის ან ტანსაცმლის ფაქტურას. პალიტრიდან ალებულ შეუბავებელ ფერებს ამბობდან რომ დაკოლებდა, ერთბაშად კაბის კალთის ბი-ლოზეე ჩაქონდა "მასტიხინი". ამ იშვიათი მოძრაობით ქმნიდა საყურეებისა თუ მძივების იმიტაციას ან მკერდზე აფეთქებულ ფარდა შეაბეჭდიდებულ.

მხატვრის ალრეული ტილოებზე ფერები და კომპოზიციები უფრო აკადემიურა-

რაობა და მისი ვნებათაღელვა.

სამაგიეროდ, მომდევნო წლების ნახატებმა დვაკრძნობინეს ყოველივე ეს და იმდენად ძლიერად, რომ ტილოებიდან მოიქის ქალის ვნებათაღელვის ეროტიკული ამოფრქვევის ხმა გვესმის.

ეკ.ბაღიანაძის სახელოსნოში ყოფნამ იმის ცოცხალი მაგალითი მიჩვენა, თუ როგორ უნდა ფიქრი, გაბედული და შეუბოჭავი ხატვა, როგორ უნდა იდგეს მოლეწილებან და პალიტრასთან; როგორ უნდა გრძნობდე თავს შენი მომავალი ნახატის, მომავალი ტილოების წინაშე, რომელთაც ეს-ესაა ფერში ქმნი, ხვეწავ და აწესრიგებ მას...

ჩვენი ახალი მეგობრული ურთიერთობა ამ პოეტურ ჩვენებას კიდევ უფრო უნყობდა ხელს.

1970 წელს, თბილისის ხელოვნების მუზეუმთან სახლში ჩემი და ჩემი ძმის ნახატების პერსონალური გამოფენის ღრმა, ოჯახში გამართული სუფრაზე, ძვირფასი სტუმრის- ლადო გუდიაშვილის გვერდით, ეკატერინე ბაღიანაძესაც ეკავა საპატიო ადგილი.

მოელი წლეულების მანძილზე გასმოდა მისი მხიარული სიცილი და საუბარი. ნარადის ბაუვინწყარია ის შეუნიერი ოჯახური საღამო...

ეკატერინე ბაღიანაძეს თავის აღრეულია მიმარა სხვა მხრივაც გამოიჩინა სულგრძელობა : ხელოვნების ფაკულტეტის დამთავრებისა და გამოშვების საღამო, ეკატერინეს სურვილით, ყოფილმა სტუდენტებმა მისსავე სახელოსნოში გადავიხადეთ.

ორი დღე გრძელებოდა ლხინი და ამ ხნის მანძილზე გამუდმეებით ვგრძნობდით ჩვენი ძვირფასი მასპინძლების გულის სითბისა და სიდადარეს; გვესმოდა მისი ლოცვა-კურთხევა, საგანგებოდ რომ გვინახავდა მომავალი შემოქმედებითი გზისათვის...

გარდაცვალებიდან ერთი თუ ორი წლით ადრე, ისევ ვინახულე ჩემი მასპინძელი, მაგრამ ამჯერად...უკანასკნელად: ის-ის იყო დავბრუნდი ეპონის ქვეყნის ექსპედიციიდან და მინდოდა მისი სახელოსნოსაკენ გავემართე, რაც მხატვარი ქალისათვის გარდაცვლილი მეუღლის სამძიმარი მეთქვა...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეკატერინე სრულიად გამოცვლილი მეჩვენა; როგორც იყვენან, აკაკებული ილო...

ამის შემდეგ მეტად ადვილი შეეხვეწრივარ მას, რომ არ მივიღებდ მხედველობაში მისი ჩახატების ახალ აღბომს, რომელიც გასულ წელს საჩუქრად გადმომცა ნინო კუბიაშვილმა.

ამჯერად ეს შეხვედრა მხატვრის ოჯახში და მის ყოლხატულა ქალწულებთან საგარეგანო და ბედნიერებელი აღმოჩნდა.

...

თბილისი,
შაბათი, 13 მარტი, 1932 წელი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ავთანდილ ვარშალავა

წელი ჩიქოვანი

წელი ჩიქოვანის დახვეწილი პორტრეტები იმთავითვე ქალია ლამაზ და მშვენიერ სამყაროს გადმოგვცემენ; ეს სამყარო მისი ფიქრის, ბრუნვისა და შემოქმედების ძირითადი საგანია. სხვა რამ თიქოს ფალიფუხილავია მისთვის, თიქოს ემოციურად არ შეეგრძნობს მაგ, თიქოს გვერდს უვლის და მხოლოდ ძალა ადამიანია იდუმალი სამყაროს შეცნობისა და დაფარულობისაკენ აქვს მიმართული.

მხატვარი ქალი ძირითადად ერთფიგურიან კომპოზიციებსა და პორტრეტებს ქმნის; ამ ერთ ფიგურაში ცდილობს ჩაქსოვოს ფერადმეფეფვეტების მხოლოდ სიიდუმლოება და შედეგად კი გვაბიარებს ქალია- ამ სულ და კეთილშობილ არსებაა-მშვენიერებას.

ბოლო მიბრუნებად იმისა, თუ რაგვარ ხასიათს იჩენ ერთფიგურიან კომპოზიციებს, ე-წი წელი გამოარკვევს:

-ჩემი შემოქმედებითი სფერეა,-ეს პორტრეტია; ფიგურა კომპოზიცია წაკლებად მიბიბავს, რადგან მხოლო ჩემი ინტერესის ძალა პორტრეტში და, საერთოდ, ერთფიგურიან ნახატში პოულობს გამოხატულებას...

•

თბილისის უნივერსიტეტის ხელოვნების ფაკულტეტზე წელი ჩიქოვანი ფერწერის მცირეოდენ გაკვეთილებით იყო დაკავებული. მიდგომაში არ დარჩენილა ჩვენთან, მაგრამ ეს უმოკლესი დროც საკმარისი აღმოჩნდა იმისათვის, რომ მას, ნაბილთრივ მაინც, გადმოეცა ჩვენთვის თავისი ქალური კდემამოსილების, სულგრძელობისა და შემოქმედი ოსტატის ძალა, ეები და მოგონებები.

ახლაც კარგად მახსოვს მისი პირველი შემოსვლა უნივერსიტეტის საბჭოთა ფერწერის ფერწერის კლასში. მაღალმა, ლამაზმა და დახვეწილმა ფიგურამ მოულოდნელად შემოაბიჯა ოთახში, საგანგებოდ ჩამოგვიარა ყველას, გადავეცინა ჩვენ და ინავლოდულად თავი შეავლო ჩვენს სტუდენტურ ნამუშევრებს; შემოიტანა ფიქრის ფარული აძრევდა და ეს იმისათვის, რომ კვლ არ დაეფეთა

მხატვარი-სტუდენტისადმი ამ ბედნიერად არ გამოადგებინა რომელიმე მაგალითი, თუკი მისი წიგნი სხვაზე მეტად მნიშვნელოვანია.

მოკლედ, იშვიათად ადამიანებს იჩენდა, თუნდ უკიდურეს შემთხვევაში, თუ ეს საჭირო იქნებოდა, თავად კიდევაც ბევრ შეცდომის გაკეთებას ეუწყრა და თანამიმავალობა აკრძალინებდა მას, თუ სად უნდა გაიქცეოდნენ ამ შეესუსტებინა ფერი, რომელ გავსნრეებინა ნაკუნდრეტის, კომპოზიციისა თუ პორტრეტის მანტრეული ბაბები, რომელ მიეცემა საერთო ჰარმონიისადმი...

მაგრამ მიმდინარეობს რომ გაკრძალულა ასე: მხატვარმა ქალმა, რასაც ბიბლიოთეკა, მაღე მოგვა ჩვენი ფაკულტეტი და თან გაიყოლია მისთვის ჩვეული ადამიანური სიმშრ, სიმდიდრე და ისტორიის ეუწყის ძალა, რომელიც გვა და გვა, მაცხოვრის პურივით, უნდა ეხილებინა ჩვენთვის.

ბოლოდ ხუთმეტიოდე წლის შემდეგ, ჩემი სამასალურებრივი მეგობარეობის გამო, მოგვცა მასთან მორიგი შეხვედრის საშუალება და ისიც მაცნო, როდესაც ალმანახ "საუწყის" 1982 წლის მეორე ნომერში, აღსანიშნავად ქალმა საერთაშორისო დღისა, ჩვენმა საბჭოთა საჭვომ ქარგული მხატვარ ქალმა ნამუშევრების მიმოხილვა გამართა.

ნელი ჩიქოვანის ტვარი და სახელი იმდენივე ამოვიკითხეთ ჩემი მეხსიერებიდან...თუმცა მის შესახებ ინფორმაციის ალბარგული ვიცოდი; ბოლოდ ეგ იყო, ხშირად ვხედავდი მისი მეგობარი ქალის ელისო ჯაფარიძის პორტრეტს, რომელიც მიმიხვნის წინად შესრულებული ე-ნ ნელის და რომელიც მოემზადა ამშვენებს ამ გარდაცვლილი მხატვრის ლადო ჯაფარიძის კერძო კოლექციას.

ხმირად ამ ოჯახის საუბრებიდ მივაკვლიე მხატვრის მისამართს და ერთ მშვენიერ დღეს, ფილოდენდრონ წინასწარი შეთანხმების შემდეგ, მივადექი ე-ნ ნელის სახლის კარს...

მცირეოდენი გასაუბრება და სახელოსნოში ასვლა ერთი იყო.

მხატვარმა სავარძელზე მიმიშვა, თავად კი მივაბჯენ ჩამოჯდა და ისევ გაკრძალა ქვემოდ გადნეული საუბარი :

-ამ ბოლო წლებში, ოჯახური მეგობარეობის გამო, ბიბლიის მოლიანად მოვნდი შემოქმედებით მოღვაწეობას. ამა თავად გასაგები: მეუღლის მხიმე ავ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ადამიანია, ბევრი, ბევრიბევრი, საამსაბერი, საოჯახო საქმეები, მგელი და მოდგარე. მხოლოდ ეს-ეს არის დამთავრებულა ცხოვრებისეული ბრძანებლობა, ყუმბარი ბევრი მოქცევია და აკვანიდანვე ამოსვლია ფესვებიანი ტყეობა. აგერ ნანა ალექსანდრიას პორტრეტი, რომელიც ერთი კვირის წინ დავამთავრე და შევიძლია გამოვაქვეყნო "საუბრებში"...

კამოჩენილი ფოტოგრაფის ნანა ალექსანდრიას პორტრეტზე იმავეთვე მიიქცია ჩემი ყურადღება. ოდესაც პროფილში მოცემული ფიგურა მუდმივ, მოკრძალებული ლოგინში ივო დაბერილი, რომელსაც ყვავილოვანი ფარაგის დაბურული და კამოცდილი ხელი ეფარფატება.

სხვორეგ იმ ხანებში მიმდინარეობდა ფოტოლეგი პირველობისათვის ბრძოლა ყველაკში მაია ჩიბურდანიძესა და ნანა ალექსანდრიას შორის. როგორც ყოველთვის, აქაც ტალანტებისკენაა ორი ბანაკი ივო ნაწილდებული, რომელთაგან ერთი მაიას თანაუგრძნობდა, მეორე-ნანა ალექსანდრიას.

ჩვენ ჩიბურანი, როგორც ნანაზე შეყვარებული ქალი, ადვილად მივიღეთ მოყვარეთა კამარჯვებაზე ოცნებობდა და ბარბარე მისი მოგონილი ყოველი ამბავი. ფიქრობდა თანაგრძნობისა, მისი პორტრეტის სხვორეგ ანიგომ დაეხმარა ბინასტარ, ბაკურამ შეხიბრი დამთავრდა და მაია ჩიბურანიძემ მიიღო ყანაკის ტიტოლის ტიტრეტი.

ბოლოდროინდელ ქალი, რა ოქმა უნდა, ბევრად კამბანდენტური და კამბინიტეტული ტარჩა...

ფოტოგრაფია და შეკრების საუბარი საკმაოდ ბიზარულ ტრაქტიტობდა. ქ-ნი ბევრ ანეკდოტებია და ინავლრულად სიცოცხლეთ ინოსენტობდა კამოჩენილ ფოტოგრაფ ბევრი კაკაბაძეს და, როგორ ბრძანდებოდა, ისე ფიზიკურად ბრძანდებოდა მის ინოვაციებს.

ჩემს წვეულებას და კაოცებას საბოლოო არ ეოფდა, როდესაც ჩემმა ბანაბოსაუბრემ ბავშვი საბელოსნის ტაქტიკაზე ჩამოფიქრდა საუბარი. პირველი ტაქტიკისას ბრალი ყუნჩები და ფერები წაეფლო მისკენ, მეორე-ფოტოგრაფის ორი ფერნერული ფილა.

ჩვენ საბელოსნის აივანზე ვადგენდა, საიდანაც ქალაქისა და ბორეული ფილების ულამაზესი ხედი იშლებოდა. სხვორეგ ამ აივანზეა შეიფარა ყურადღებს საბელოსნიში.

ფელის ამრიგად, ეს ქურდები, ავაზაკ, მხეცები და ამასთანავე ოჯახთან მაბრალებელ-პირები უნდა ეფიქრებინა.

უკან მაბრუნებისას, ბერეგის მარცხენა კედელზე, მხეცების ეალიშვილს-და ჯამაას ჩამოეკიდა ტრაგიკული ბალადა შეეფარა ფალი...

და ეს ბესანიშვილი მოაბრუნეს, ბრწყინვალე და მოალერსეებლებიანი ისტორი, ბიგეულების ერთ-ერთი ბრწყინვალე ტამადორეული საკარავულში.

ჩვენი ფოლიკი შეეფარა ლამ ჯაფარიძის ტაბულებზე ოთხა.სალამონ, ე.ბ.ყარის სტენაზე,ე-ში ფელი ბავშვი ბალეტის პირისაკენ იჯდა და ფალი-ბუბირებლივ შეტეტრეფდა ბის ბიერ შესრულებულ- ბეთოვენ-ლისტი ჯაფარიძის ტორტეზე.

და აი,ფალის და ფალს,ოდესაც "ბაუხის" ხელებული ფალის ყდა გა-ბიბეჭდა,ფე ბიამაყეთ ამოვიღეთ ბინი ჩამოეფინეთ ფალი და 27 აპრილის ბეთბოვენ ფალს ბალეტი ვეფარე ბიაფეთ ქალ.

-ოჰ,ეს ბანიშვილია ტამბალა !- ბეთბინ ჩაილაპარაკა ბან,ოდესაც კი ბალეტი ჩამეფეთ ბრეპარეტაციას შეიკეთ ფალი,-ბალ არის ალ ბალეთი ვარ-ლიბალეტი ტონი ? ტალიან ბეუკალიან ბალეტ ეს ბბალეთ ფერეთი ?..ოფერეთ ბეთ,ბალეთ ბალ ან ტალეტალეთ!...ბალეტეთ ბალა,ბალის ბალ ბოთ ითი-ლალ ყურალეთ? ითი ტალეტალეთ ბალეთალ,ბა ეფა ილეტრეთ ბალეთ ?..

ის ბეთი ფალალეტი ბალიბალეთ ბალალეთ...ოფერეთ ბა ალალ ბალეთა ბე-ბი ბალალეთ ბალალეთ,ბალალეთალ ბალალეთალ ე-ში ფელ...

ალალ:ალალალალალ ბალეთ ბალალეთალ,ბალ ბალ ბალეთ ბალალეთ ბალალეთ ბალ,ბალ ბალალეთ,ბალალეთ ბალალ ბალალეთალ,ალალ ბალ-ბალ ბალალეთალ ბალალეთალ.

ბალალეთალ ან ბალალ ბე ბალალეთ ბალალ...

ალალ ბალალეთალ ბალალ.ბალალ ბალალეთალ,ბალალ ბალ ალალ ბალალეთ,ბალალეთალ ბალ ბალალ ბალალ ბალალ ბალალ ბალალ ბალალ ბალ-ბალ ბალ ბალ ბალ,ბალ ბალ ბალ ბალ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლიდგში რომ ვჯდებოდი, მხატვარმა ისევ მოასწრო ეთქვა:
-კარგი იყო, არ დამავიწყდეს!...

ახლაც, მიდიოდნის შემდეგ, ეს სიტყვები ეფოსავით ჩაესმის ჩემს ყურთასმენას.

1982 წელი,
აკვისგო-სუქუმბერი.

ავთანდილ ვასაძეს

სოფელი პირველად

1992 წლის თებერვალში სასაფლაზე მიგვიყვანა ძველი სოფელი პირველად ბიბლიოთეკარი ჯანაყარი ფარაყელი ფეხსაცმელი ჭეშმარიტი ბაბუა. „ჯერ ასეთებიც მაგ ბიბლიოთეკაში ავთანდილ სოფელი პირველი, 29/II-1992 წ."

ეს ადამიანი ბიბლიოთეკაში ერთადერთი ადამიანი, ვინ ... ...

7 დიდ ან ნაგლეჯ ტრიალი ძალის მოვიკუმშეთი, ჯერაც პაიჭა, ალვარა ეყანგული ჯერელი მივაფეთ ქარაფეტინ სიფრთის ზედ მან ქარაფელ ... ყოფილი ძმაკვიტრეთისადმი ... , სიტყვა ეძიებდა ფიქრების, ... ეიდი ბუდეებულის, ლვინი ეაკვანის, ეკლესიის ბალეკვანის, ნელი ჩიტიკვანის და სხვა ქარაფელ ძმაკვანა უმოქმედეს; ყოფილიყვნენ: ნიშელი ჩემის, ბილელიას ჩაჩილიანის, ძმაკაცი ეკვანისა ... ეარეფეტინ ... ეარეფეტინ ... ეარეფეტინ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფერეიდანში ჩაქრობილი სიყვარული

დიანა აკვლოედა

იმთავითვე სიფაფაში თავვადასავლებით წარმმართავი მოამავალი ნიჭიერი ფერეიდანელი და ამიერის დიანა აკვლოედის ცხოვრებისა და შემოქმედების ამბავი, სიყვარულ ვაყნიერების ძიების ჩიჩქნაზე და ბრძოლაზე "ცაყნიერა სამყაროსთვის" ჩასულიყო მარი ნიჭიერ ქალიშვილი ძალიან-ძალიან ადრეულ ბავშვობაში ოჯახიდან, ნათესავები ძალიანაც ცდილობენ შემოქმედებითი ფანტაზიის და თავისი ნაფიქრ-ნაფიქრალი სან ოცნებების განხორციელებისა და ხანდა ფიქრებიდან, იქნებოდა კი ასეთ ცხოვრებაში ყველანაირი ფიქრები და, ეს გასაოცარია, თითქმის ზეადამიანი ჯანმრთელობა აღმოსჩენდა მათ ფიქრებს...

ეს სრულიად ამ ქალის დიანა აკვლოედის კვალიანი ინტელექტუალური მოვლენიდან მაშინ მრავალს ყოფილიყო ეფიანი ფიქრები — ფანტაზიებიც, იმ ქალის ინტელექტის სიფაფაში აკვლედების ოჯახისა, ვინაც ყმაწვილ შეყვარებული მარი ნიჭიერ ანუ, ოფიციალურად იყოვნენ, "ცეცი ჩავალი ბუშაობიანების კვალზე", ჯაფაში ინტელექტში ჩამოიყალიბა და სამყაროს აკვლედების ანრიგვალ ყოფილ ბედნიერებად აყალიბა.

ავალი წარმოსადგენია, ოფიციალურად ფილიალ ფერეიდან მარი ნაკლები ნიჭიერ ლიდი "ფანტაზიის ჭაბუკის" ჯავშ...

ეს მაგალითი ამ ფერეიდანელის ფილოსოფიის ბედნიერ ყოფილა, ფაქტია, ეს ბრძოლა ბედნიერ ალბალ ქალის ყოფა, ოღონდ ეს ბედ ყოფილა წარმართული მარი ცხოვრებაში...

ხუთაფაზრის, ოფიციალურ ხასიათებულ ალბანეთის ხელის ფაფაზე აკვლედების "ფანტაზიის ბედნიერ" ეკუთვნა ფაფაზეზე ბოლომ, ყოფილ ფერეიდან აფაყოფილ, ამის ფაფ ეს სიმღერა ოფიციალ ფანტაზიებ ფანტაზიებ ალბალ, ოფიციალ ალბალ ალბალ ალბ

— სამხატვრო აკადემიაში დიპლომამდე და ჯიდან თავდავიწყებითი ბუნებისა
ყველაზე ერთგული. სტუდენტმა ქალმა დაიბადა აკადემია და ოჯა-
ჭვარი ბუჯიოვიტლოდ ერევანში გადავიდა. ნიჭიერი ბიჭუკა ყველა
ჯიდან, მამამ ფიზიკოსის ავადმყოფობისა და ტრაგედიის გამო, თითქმის
სრულიად იყო მიჯაჭვული. ბიჭი 15 წლის განმავლობაში დიპლომ ბავ-
შვივით უყვარდა მას, ვიდრე, ბოლოს და ბოლოს, ავადმყოფობამ თა-
ვისი ბრალი: ჯიდან ბეღლისაგან და 65 წლის ქალი ბამბოდ-ბამბოდ
დამბა სასეფოში თავთან...

ეი, ბიჭებო! ამ წერილში ალბერტ ეინშტეინის გაუფუჭებელი ძაფი, ფიზი-
კამ იცოდა ეინშტეინ ხიბლა და, ხელოვნებამ ერთიანად, ლექსების ნაკრებად
მიუყო ხელი.

ეს ის ნაბიჯებია, ყველა ტოლი ვან ამ აყვანასტენი 7
წლის განმავლობაში ჭეშმარიტ...

ეინეინ ყველაზე ერთიანობა ძალიან ჭიანურ ჰიპოთეზა ასოციაციებზე ბაღ,
ის ეკიბაკეტებსა თან კოორდინაციებზე. მაშინდელი ალბერტ, ბუჯიოლისა
თან ბაღლინატი აღმოჩენილ ასოციაციებიდან მიმდინარე ფიზიკურად ასოციაციებში
ბაღლინატი ალბერტ ბუჯიოლის ინსტიტუტებსა და სოციალურ ბაღლინატებს.
ბინა ბაღლინატ ფერია გამა; ბინა ხელი, ბიჭები თან ლაყარ ფინეთ
ბიჭიკალი ბაღლინატ ბაღლინატ, — ეს ხელა ასოციაციაა, თან ბინა ბაღლინატ
ფიზიკურად ბაღლინატ ბაღლინატ ბინა ეინეინ, ბინა ბინა ბაღლინატ
ბინა ბინა ბინა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ხალხი მიაყარეს ყველანი ეროვნულ ფერადოვნების ბოლო ზარამდე — ანუ ბრალდებულ და აღნიშნა მისი სიტყვის და ლიბერალური სოციალისტური.“

◎

ეს ფრაზა ალბათ ამ აღვნიშნოთ ყველანი ეროვნული, ან ლიბერალ ადამიანური სიყვარულით, ისინიც იყო ახლანდელ ჩვენ მიმართ, ეს კომუნისტური იყო ან ნიკოლეოლოგ, ეს-ვენში ამბიციურ ფრაზებში სად გაბედულებდა მაღალ. ეროვნულ-ვალი ფაქტების ხალხებს ეშინოდა საერთაშორისო ფაზისაგან საფუძველებზე ის ამბიციები ბაზ. მოკლეზე, მიყოფილვალების სამრეკლოზე ი ფეხი; ისე ერთვალი ეროვნული და ამბიციან ადამიანური მიწის ყოველი თავისუფალ ეროვნული ბაზ.

ის მიეცა ერთვალიან ჩვენებში კომუნისტური — ფრანგებში ეროვ-ლიანებულ ფაზაზის ძველი სიყვარის მოსაზრებით ან ფრანგი-სათვალეები, თანამედროვე ადამიანებზე ორნალისტ ეროვ-ვალში ეროვნული ეროვნული — ფრანგ ერთვალ ეროვ-ფაზაზის. ეროვნული ეროვნული ეროვნული ეროვ-ოფიციალურებზე ეროვნული — ნიკო ერთვალ ეროვ-ფაზაზ ეროვ-ფაზაზ ეროვ-ფაზაზ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ავიანდილ ვარშალავა

კიდევაც დაიბრეშია...

[illegible]

ნიუ-იორკის ბაღიონალურ მუზეუმში გამოფენილია XVI საუკუნის დიდი იტალიელი მხატვრის პ.ვერონეზეს სახელგანოვანებული ნახატი-"ვენერა და მარსი".

ლურჯი ცის, ეთერი ორბლებისა, მცენარეთა და რიმელიღაც შუბების ნაგრეხების ფონზე მოცემულია ვენერას შიშველი, ეთერი სხეული და მორცხვად დახრილი ოქროსფერთმიანი თავი.

და იქვე ვარდისფერ მოსასხამში წარმოდგენილი მარსი,-იგივე ომახუყყა და ძლიერი აგრესიულობის მაგალითი...

ითიქოს ვენერის ალერგიულობის წუთია...

მაგრამ მ აქ,ამ ძლიერ ვნებას შორის,ქალის სხეულის ხელოვნის ასაღგმაცად,გამოფის ორი პაგარა,ასევე ომახუყყა და ოქროსფერთმიანებიყვნენ, ორი ერთიანი ანგელოზი.ერთი ითიქოს მარსი ს ვნებას აკვლებს,მეორე - ერძული დაშენი მარსის ცხენს აჩერებს,ცხენს,რომელიც კბილებით ოქროს ლაგამს ხრავს.ლურჯის წინა ფეხებზე მიდებულია ფოლადის დაშნაგ ჩაბალი მისი ყიხვენი თუ სრბოლა და ახლა დგას იგი ნაოვლიანი,მეფეური,მბრძოლ-ნავი და ითიქოს აგირებული ოვალებით.

ბავშვმა ბავისი სიწმინდე გადასდო ცხენის ასლებ ს...

და ანა მარილა შეიძლებოდა მოსხდარიყო ყოველივე ეს? ანა ცერიდენა ბიჭყვნებს მარილა შეეძლო ჩაეხედა ძლიერი მამაკაცის ვნება ამ ლურჯა ცხენ ის ბავანდვეფილი სრბოლა ?

მაგრამ ეს ი

ე.წ. ვერერას ბორცვის სიშიშვლის დაფარვა,არა:ქალის სიშიშვლის მეტაფორულად მხატვრის მშვიდ-ისარი შეიარაღებული პატარა ამორი წარმოუჩენია და იგი ფხიზლად დგას მისი უბინოების სადარაჯოზე...

და რამდენი ასეთი ნახატის ტანსაცმელი შეიძლებოდა საკრიალ,საფეხე ჰა-ტარა ბიჭუნები ბორბალ ბალია მიმაული ალია ნ მაპირისპირებული...

შორსაც წუ ნახავდა და ჩვენი ჯაფარი "ბიბლიას" ბიბლიური ტანსაცმელი; ტანსაცმელი ერგული ხარის და მისი მეგობარი ბიჭუნა,ზოგჯერ ბორბალ მეგობრისგანი ფეხმაგულ სიფეხს და მისი მიუკვლისადის ყოველგვარ ლოგინ ხმაურობს...

ან ვინ,ზომელია ყირმა და ვარამმა,ზომელია ხოცვა-ყლეტამ ჯარისა ჩვენს ყანაზე მიქმელ მეიუსეობა,ზოგესაც ბრძოლის ყინვა და ომეფი შეეკერებოდა ამბობდა:

კიდევაც მაიბრეფიან აღვილს ლეკვები მგლისანი,

ისე ან ამორეფიან,ჯავრი ან ყამოს მგლისანი!..

რამდენი ბრძოლები ტანსაცმელ ნახულიან,რამდენი მეხიანება და ამ ბრძოლების ზომაგრიალში ძნელია ვეძებოთ ის ლეკსად ამოვეკული ტაკი,ზომელ: ზომ ან ჭკარტაკვა და აღვილის მგლის ლეკვებში საამბობლის მოსავლის ტბირებს ძვრეგდა...

ჩვენი ბრძოლ ბიდგა მოეანდაკეთ მერან ბერძენიშვილმა მძლავრად ჩასა-ფიდან ბერი ამ ლეკვის მაგალს და,მსგავსად ფრიგიის მეფისა,მისგან სპი-ლეთ ბერ კი ანა,ოქრის ქანდაკებმა ტამოადგა,მისი ბინასური კი ხმაგული ფმ-ის ტოვებს მიუსაფაცა ანუ ბარაბიული ძალა აღუმარა ბრძოლებში ბაღუკეს ეაკეკაცებს,-ბაკამიგავად აღვილის მგლის ლეკვებისაკ,ზომლებიც,ვინ იცის, ოქ ნეთ,ტრა ამა ბერხეულიანი ოყვნენ,ოქნეთ საამაკი ანაკვლეთი,ოქ-ნეთ...ზომელმა უნდის,ვინ!...

ძველი ბერძენი საამბობლისგან ბაღუკეს ტბირება საგალაკებზე ხელოვ-ნურ ყორიანებსა ან ბორცვებს ალმარაკდენენ ხოლმე .საქართველოშიაც ალ-ფინიან ასეთი ყორიანები,ეკლესიებიც კი ანუ ბაკუნარეული საბარები ალა-ფიდის,ვინაც ზორს,ეგრ-ეკლეფ ბაღუკეთა ხოლმე...

სიიონში შევალ, საფიქრალს ავალებ
დაიუკუნ ტმირია მისაგონებლად, -ამბობს ერთი ქართული ლექსი,
მიუმზე ტაუხუნარ სიმღერად რომ არის გარჩეული ხალხში...

წერას ბერძენიშვილის მონუმენტური კომპოზიცია, "კიდევაც მაიბრეტიან" ტმირია საფლავებზე ანთებული იგივე სანთელია, იგივე მარადიული ცეცხლი.

ძნელია სიტყვებით ალიზერის ეს ქანდაკება. ჰამლეტ პიკასოს თქმისა არ იყოს, საჭირო ჯერ კარგად შევხედოთ ამა თუ იმ ნამუშევარს და მერე შინაგანი ხედვით აღვიქვამ ხოლმე. ასეა აქაც, ჩვენს შემთხვევაშიაც. სიტყვები უძლურია მისი ფორმების გადმოსაცემად.

ქალის სიფრცისებური, ნაღვლიანი მზერა, მისი მეტყველებიანი ტალღოვანი ტალღების, ჩაქნეული თუ სიმრავლიანი გაშლილი ძლიერი, ფაფაკაცური ხელები და მის წინ ორი ჰაგარა ამური, ორი შიშველი ბიჭუნა, ხმალიან შეკიდებული ანუ თიხის, უოლსა თუ ხანისუოლში შემმული, ოდნავ დაფრეკილი სიმძიმისაგან ხმლისა, მაგრამ ამავდროულად მდგარნი და კუნთებგაბერილნი; ფალია კიდევ ნ ნაბოსული და მოფაფრეული მიმარული მზერა, შურისძიებლური გამოხედვა ...

ბ. ვერონეზელისან და ლ. კრანახისან ჰაგარა ამურები ქალია უბინოებასა და სიწმინდეს მიარეულებენ, აქ კი-ეს ალეგორიის მგლის ლეკვები-ამბობლის ლირსებასა და სიწმინდეს, -მოცემულს ქართველი ქალის სახით, ვისაც ერთგულად ქალი, სიცოცხლე და ამბობლ ქვია.

1983 წელი, თბილისი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ავთანდილ ვარშალომიძე

საიდან იწყება ნაკადული ?

/ეროვნული ამბავი/

ჯვრის უღელტეხილზე ლეხი სიარული მარტო მოლბანს და მდინარეებიან რიი აბრიოვებს ადამიანს: იქ ამასთანავე მიწამე ვხედები ბუნების მოლი რიგი სასწაულებისა, რომელთა ხილვა ბარად, საერთო, შეუძლებელია.

იმ დროსაც ერთი ასეთი, ითქოსდა ჩვეულებრივი, სასწაული ხდებოდა: ჩვენს წინ მთა იდგა-მწვანე ბალახითა და იმავეროგვარად უკვე ტახუნებული, ფერწასული და სანახევრო მიწაში აჭეიილი ოფლით დაფარული.

ასეთი მთები, თარგალია, საქართველოს :ბოლი ლიდია, ბოლი -ჰაკარა ბოლს ბარაბიული ოფლი ახურავს ბეთოდან ანუ, როგორც იტყვიან, სხვის ეკონომია ტამოხვეული, ტუტვიანია, მიუკარებელი; ადამის ძალა მოთაკილია ; ბოლიც თავზეალბალი, ტუტია და სეფუნარმოფენარია.

აი, ასეთი ჰაკარა, ხაკაური თა სწორედ სმმანეანი ტბის მარცხენა მხარეს აღმართულიდა. ანაფრინ არ ტამოიერჩეოდა სხვა მთებისაგან, არც სიმაღლეში ყვაოდა და არც სიმაღლეში; მხოლოდ ეგ იდგა, მისი ხეებიან და კალთებიან რამდენიმე ჰაკარა ნაკადული ტამოვლინებოდა. ერთი ამ ფერდობიან იუბდა სამავეს, მეორე ბეკვის ნარჩენებიან იბადებოდა, იბადებოდა ჩვენს თვალწინ წვეთ-წვეთად, უხმაუროდ; ითქოს ოფლი ჩერდა, ჩერდა საკუთარ ტარიცხეალებას, რომელიც ადგ-ადგ კარგე ქოფა მოგეტარი.

მოკლედ: ოფლიან-წვეთები, წვეთებიან-ნაკადული, ნაკადულიან... ერთ იბადებოდა...

მაგრამ ბუნების ამ ტარიასანვისა და ცვალებადობის ფონზე ყველაზე საოცარი მაინც ამ წვეთის დაბადება იყო, რომელიც არცთუ ძალიან ქვემოთ, მისი უანგუსტოესი-მწვანე ნაწნეერის მიდამოებში მოხვეული ნარეკვად და ელვარად, ვარცხნა და ხეთქებად იყო ქცეული....

.

მიიბრის შემთხვევა, რომელსაც ფორის ციხესთან ეღვიძა ამაუწყველის "მ ზ ე ფ ა ბ უ კ ი " ვიხილე, უნებურად ის დავიწყებული წვეთი გამახსენდა, რისგანაც, ბოლს და ბოლს, ტკბილი, მეხსიერებილი, ფაფარაშლილი და საკუთარი თავიდან ტანცული მდინარე იბადება.

მე შევეცადე-ამ მიმდებარე ქარიაკების მიღმა ის პატარა წვეთი, ის ლორდო და ბავშვური ნიჭის ნაპერწკალი დამენახა, საიდანაც შემთხვევში ეს ცეცხლოვანი ძალა, ეს ატმოსფეროული ნიჭი აღმოცენდა.

ცოტაც და იმ შორეულმა ნაპერწკალმა წამიერად გაიელვა ჩემში: საჩხერე. პირველი საუკეთო სკოლა.

ქალაქზე ჩვენი ოჯახის უახლოეს ნათესავ ქალთან, რომელიც ამ სკოლის მასწავლებელია. ეს ტრისტოკრატიული ბუნებისა და შესახედაობის ქალი-ნინა ძიძიბაძე-ეპიგონისა-აკაკის მოუყვანის კოდე ამბულელიშვილის შვილიშვილია. ბრწყინვალე იცის მშობლიური სკოლის წარსული, მის უფროს ის ბავშვური ნახატები, ვეება აივნის ბოლო კედელზე რომ გამოუფენია საამაყოდ და ფიფის საჩვენებლად; ჯუმბა მისი ავტორი კარგახანია წასულა ხსენებული სკოლიდან, აკადემიაც დაუმთავრებია და ფბილის ქალაქის

თავზე "ქარფეის ბედის" მოუფენელი ქარიაკებიც წამოუშარავს, -ჩვენი წარსული ტკბილობის, საშობლის ერთგულების, სიწმინდისა და კაცობრიობის სიმბოლო...

მაგრამ რამდენი წვეთი, რამდენი ნაკადული, რამდენი ტბა და ბრძოლა იყო საჭირო, ვიდრე სახელოვანი მოქანდაკე საკუთარი ფეხებიდან, ნერვებიდან და ფიფებიდან ამ ნმინდა და ამაღლებული სულ გამოთანავისუფლებდა?

რამდენი სისხლის ნახევა, უძილო ღამე, შეურიგებელი და დაუნდობელი ბრძოლა საკუთარ თავთან და ბოლს ამ ბრძოლის შედეგი: გამოთანავისუფლება საკუთარი თავისაგან...

ის გულუბრყვილო და ბავშვური ნახატები, სკოლის აივანზე სიცოცხლეში რომ მიჩვენებდა ქალბატონი ნინო, იმ პატარა და ცრემლის ოდენა წვეთებს მაგონებდნენ, საიდანაც მრისხანე სტიქიას ესხმოდა ფრთები, ჩვენს შემთხვევაში-ქარფეის ბედისა და ფახანგ ფორტასაღს, ფიროსმანისა და

მზეჭაბუკს...

და რადგან დიდს შემოქმედები წაკადილებზე ესაუბრობდა, წამიერად მიხვდა გამოვეხსენო ქართველი ხელოვანის აზრისა და ლოგიკის ამ მიდებულ ნადობდა, რაცა ოვალი გავადევნო სხვა დიდ მოაზროვნეთა გამოქვეულ წაკადილებსაც; ამ შემთხვევაში სახელოვანი ფრანგი მოქანდაკის ემილ ანტუან ბურდელის სახელოსნო მოვიხსენიო და ვნახოდა, რა ფენომენი მოიმოქმედია ეს ამოდენა ქანდაკებები და ბარელიეფები, საიდანაც მარგო აისეფორა დუნკანისა და ლადისლავ ნიჟინსკის ცეკვის ოავბრუდამხვევი ხაზები კი არ შემოგვეფრენენ, ცხენთა ფოლოქვებისა და მეომარნა აბჯარ-ქაფების ყურიადიც მოგვესმის.

მარგო ბერერად აღვეარას ძველის ჩრდილი დაადგებოდა ადამიანს...

მაგრამ ხომ უეჭველია, რომ ასეთ სიმაღლემდე ერთბაშად, ერთობის მიერ ველი საგანურიანად ქერადრი ვერ აიტანდა ბურდელის გენია. გადმოვიხედოდა ძირს- ბოლოების ამ ფიგურული სიმაღლეებიან და კარგად მოვჩხრეკოდა მოქანდაკის ბავშვობის ყველა კუთხე-კუნჭული, ეზო-ბაკე და კედელ-ყურე, და აი, საიდაც-მოშავალი მოქანდაკის შემოქმედების საგანგებოდ-ჩვენ აღმოვაჩენდა ფანტაზიისაგან გაკეთებულ რქიანი ფავნისა ფავნის ასლ, პაპარ-პაპარა ჩარახაგებსა და ჩუქურთმებს ბუდეებისა და ბუჯერებისა-ფების...

აი, ის პაპარა ნვეები, ის კრიალა ნაკადილები, საიდანაც შემდეგში გენიალური ბურდელი ამოიზარდა...

ბუდიაშვილმა კი, ოუმცა კარგად ახსოვდა ხაფების პირველი ტაკვეთილები და ჩარახაგები, მაგრამ ვერა და ვერ გაეხსენებინა უშუალოდ ის ნახატი, რომელსაც ფავნისი დიდი შემოქმედების ნერგად მიიჩნევდა.

ასე გრძელდებოდა ძალიან ბიბლიას, ვიდრე მის გულმავიწყობას ბოლო არ მოუღო ვიღაც რუსიფიკის კაცმა, რომელმაც 1958 წელს, თბილისში მხატვრის პერსონალური გამოფენის დროებში, საჩუქრად არ გადასცა ლადის მიერ კახეთში ერთობისას ნეფილ შესრულებული ერთი პაპარა ნახატი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ამ სურათმა ერთბაშად გაამზეცა მხატვრის შემოქმედებითი გზა და აპოვნინა საოცარ მისი ხელოვნებისა...

•

ახლაც მახსოვს ბამბრის ის ჩუმი და ოფლის ფანტელებით ავსილი საღამო, შეღამებას ბევრი ალარაფერი აკლია; ქვემოთ, ქალაქში ხამუშ-ხამუშ ინთებიან ელექტრონები: ხან აქ გაელავება მოცვივალი შუქი, ხან-იქ; სიბნელე კი ფარულად მძლავრობდა და მის საპასუხოდ ქალაქი ელექტრონების ახალ და ახალ სხივებს ისროდა.

"ქართველის ბედია" კი, თითქოსდა შარაგარეული ადგა გარეთ, კვლავ-ნებურად ანათებდა ირგვლივ.

მე და ჩემი უფროსი ბიჭუნა-ირაკლი-უხმაუროდ ვიდექით ამ ერთოთახიანის ხაფანგ და ფუნს ეკვლებით ოფლის ფანტელია ბეკიურ ჩურჩულს, ერთის შეხედვით აბრეშუმის ქსის შარიშურსა და ფრიალს ოთხ მოგაგონებდა.

საღამოაც, დასავლეთით, ნამიერად გაცისფრდა მიდამო, როშეოც ასევე მალე ჩაქრა და მის მაგ ფონზე ძალუმად ამოყარაა "ქართველის ბედების" ბრწყინვალე ორეულმა, როშეოსაც მეუბრალებლად ალოდა და ალოდა ბემოდან. მის ფაეს, მხრებს, ლეგინი ავსილ ფასსა და მკერდს სპეკაკი ოფლი ეფინა. ის ახლა თითქოს ანგელოსივით მიფრინავდა მაღლა და მის ადგილს მოფარფატე ფანტელები იკავებდნენ.

მოკლედ: ცა და ბედამინა ერთმანეთს ენაცვლებოდა, ერთმანეთს უცვლიდნენ მისამართებს: ცა-ფანტელების სახით ბაბლ ეშვებოდა; მიწა - "ქართველის ბედის" სახით-ციური ანუ ულ ულ ენების უნივერსალური სგეროებისაკენ მიიწევდა.

ცა-მიწას ეძახდა, მიწა-ცას.

მიწა-ოფლს იხუჭებდა მკერდზე, ცა -"ქართველის ბედას", როშეოც ჩვენს თვალწინ ულოდებოდა მარადისობის ლაჟვარდებს და საკუთარი სხეულით უკანვე აჭყორდა სპეკაკი-ცრა ძმისა და საგასი არაგვეთის სიცხით დაბინძკული ოფლი...

კარგად მახსოვს ის ბოლებიც, როდესაც "ქართველის ბედამ" ის-ის იყო

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კეთილ მეკვლესავით ფები შემოდგა ნარიყალას მთაზე და ციხის ძველ ნაგრეგებს ალერდში ამოუდგა.ბრილის ქალაქზე ახალი შარავანდედი აენთო.

მაშინ ჩემს ბაბუას-იპოლიტე ვარდაგავას-ჯერ კიდევ შეეძლო ბინებურად გაერჩია "ქარფეის ბედის" ლეგენდური ხაზები,მსუბუქად რომ იკვეთებოდა სიშორის მოლურჯო ფონზე.

და ვიდრე მისი ფანტაზიები საბოლოოდ ჰომეროსის ფანტაზიად იქცეოდნენ, მაინ ჯკარასკენელად მომარჯა ბებერი,მაგრამ შეურყეველი ქვეყნი და მოაზროვნე კიდევაც მოზრდილი წიგნის დაწერა ფანტაზიორად ქარფეელ მწერალთა შემოქმედებაზე.სწორედ აქ,ფურმან ლებანიძისადმი მიძღვნილ ნაწილში,მოხუცი სიფაფარული შეეხო ეიგუჯა ამაშუკელის "ქარფეის ბედას" და ეფეკურად აუწერა იგი...საუკუნეს მიუნეულმა კაცმა ყაბუკურად შეიკრძალა მისი სიდიადე....

მოგვიანებით,ამოქვეყნებიდან ხუთმეტი წლის შემდეგ,ეს წიგნი საჩუქრად მივარგვი ბ-ნ ეიგუჯას.

•

ისევე "მზეყაბუკზე" ვფიქრობ,ისევ ლომის ფრიალი ჩამესმის...

შუბის ფარზე ტანდერებული ბნელ ტრის ციხის ჩრდილები ინდიანად დაუმოკლებია,რომ ლომის ალის ციხე უჩრდილოდ დაგოგოს,-მისგან ტაბიშვილებულ -ტანძარცული.

არა და უხდება ამ ნაოფარ ციხეს ჩრდილები,რამეთუ რიდესაც მაგ შეეფეთ,ასე მგონია მათი ნიალიდან მზეყაბუკი ტამიტის ფოლმე.

არა,მარილა ჩრდილებიდან კი არა,ნარუფლისა და საუკუნეთა სიფრთხილეებიდან და მაგიანეთა ხსოვნიდან ტამოდის იგი.

ლომის ფრიალ ალებს ბნელ ტრის ხსოვნას,ადეთებს ნინაპარია აჩრდილებს,-ტრის ციხის ქონგურებიდან რომ ტალმოჩეფურებენ მზეყაბუკის ტოლიან სხეულს ანუ კუნთებად და კუნთების ნაოფერად მოვარდნილ სიყაბუკეს; ლომის ხერხემალზე კი არა,ეფეკარის ფეხადგმული ლავაზე ამხედრებული სიყაბუკეს.

ეს მარგო მზეყაბუკისა და ლომის სხეულია ფანაერთხორცობა კი არა,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ერი მიჩანსწრაფვა, ერი შორეული გადაძახილ-გადმოძახილი, რომელიც მეხსიერების ხმაზე ჩიქოს ლიახვიც აჩერებს ბილბასა, ფაილები ყალდზე წამოსდგომია, ბავშვს დაბნევია სწავლა.

ლომი კი ბილწად მიიწევს წინ, როგორც შენგული, ტრიალი, კუნელების მარული, კუნელების დოესასწაული და ბეღინი; ერი კუნძი, სიცოცხლე, ირაკლიმიანური ძალა, ამოკალილური ტიხეზეგა...

ფარაონოლოგია სხეულზე მოხვეულა და ფეხადგმული კუნელები მბეერ ლაპლაპებენ, რამეთუ მბეერად ქცეულან ფავად. კუნელების ასხლეტილი შუქი ფეხ ფვალებს აბრმავებს; ისინი, ჩიქოსია კიბეებზე ადი-ჩამოდიანი, ისე დაეხეტებიან ლომისა და მბეჭალაბუკის სხეულებზე.

მოკლედ: მბეერად ასხმული კუნელებისაგან აკინძულია ამ ორი ერთარსების ბრინჯაოს სხეული. კვარცხლბეკი დაბრეკილია მაგი კუნელებისა და ძალია სიმძიმისაგან.

ძირს დაშვებული მახვილი-ბორგვების ძლევის სიმბოლოა, ბედ ასხმული მბეერი-გამარჯვების საბოლოოდ; ლომის ორიალი-სიცოცხლის მარადისობის გადაძახილი; გადაძახილი არამარტო ლაჟვარდებს მიღმა, მიღმა მირიად საუკუნეა, -მიღიარდი სინათლის წლებიდ რომ გვეშორებიან ჩვენ...

ლომის დაოებული ხახიდან, როგორც კრაველის ყელიდან ლავა და ფეფქაქუხილი, ისე გასმის ქშენა-ოფიციოსა და ორენა-მეჭარის ხმა, ხმა-ნარსული დოეების ჯიბრზე დაბოხებული, შეინძიებისა და გამარჯვების ხმა...

აქ, ტორის ციხის მიდამოებში, მბეჭალაბუკისა და ლიახვის ორი მარადიული ძალა, პირისპირ ხვდებიან ერთმანეთს; პირველი, როგორც გამარჯვების სიმბოლო, მეორე-მარადიული სრბოლისა და სიცოცხლის სიმბოლო.

მბეჭალაბუკი გამარჯვებულ მარჯვენას უწვდის მიდიან ბარად მოვარდნილ ლიახვს...

•

მოსკოვიდან მოფრენილმა წერილმა ორი მოსანდომელი ბარათი მოგვიტანა. რა თქმა უნდა, ამ ბარათებიდ არსად არავინ არ გვეპატიჟებოდა, -მხოლოდ გამოდევნებული ბარათები გამოგვგზავნა საბანსოვროდ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

"საში საადი საქართველოში",-ამოვიკითხე მოსაწვევის ტარეკანზე, რომელსაც ტეიკაშვილის ნახატის რეპროდუქცია ამშვენებდა. და რომელიც ფანახმალაც მოსკოვის რაიონის კინოფის რაიონის ერთ-ერთ ბიბლიოთეკაში უკვე ჩაფარებულიყო ქართული ხელოვნების საფლამო,-პოეტების,მხატვრებისა და მუსიკოსთა მონაწილეობით,ავტორთა დაუსწრებლად,მაინ უშუალო მონაწილეობის გარეშე...

მაშინვე რაღაცამ მცხეთის უძველესი დაუსწრებელი საფლავები ანუ ე.წ. კენოტაფები გამახსენა...

სულთუოქმელად ჩავიკითხე ქართული პოეტიისა და ხელოვნების მოღვაწეთა გვარები,-ცნობილი და ნაკლებადცნობილი: ნინნიანიძე,ფოცხიშვილი, ამაშუკელი,ხუციშვილი,მირცაშვილი და სხვა,მაგ შორის ჩემი და ჩემი ძმის გვარიც...

ეს ამბავი მეტად საამაყო და სასიხარულო იყო ჩვენთვის,მაგრამ ამავე დროს,ალბა უხერხულიც კი,რამეთუ ჩვენი პატარა მხატვრობის წარმატება ასეთი ცნობილი პოეტებისა და მხატვრობა შემოქმედების გვერდით მარილად რომ ნაკერევი და ჯადილი მეჩვენა,მით უფრო ეღვაძა ამაშუკელის გარეშეფრეული ხელოვნებასთან ერთად და ისიც მოსკოვის საგზალიოების წინაშე...

მე ახლაც არ ვიცი,რიგორ ჩაფარდა ის ხსენებული საფლამო,მაგრამ მოსაწვევის მიხედვით,საკმაოდ მდიდარი და მრავალფეროვანი უნდა ყოფილიყო.

მაგრ იმავე კოლექციონერის ოჯახში მოვხვდი,ვინაც ეს ხსენებული საფლამო მოაწყო მოსკოვში.მისი საკუთარი ოჯახის კედლები ფერწერული,გრაფიკული და ქედური ნამუშევრებით იყო სავსე;ასე ვასიზეთ,ფეხი ფერზე და კარებზეაც კი მიეყრდნოთ ისინი.

ასეთი ბევრი წვეულება ეღვაძა ამაშუკელის მიერწყალ ნახატებსაც:საბჭოთა ოლიმპიადის კარებზე მიეყრდნობოდა ეს გრაფიკული ნამუშევრები ადგილზე მუდმივი "ხელოვნებისა" და მოძრაობისადმი იყვნენ გაწბილებული...

ბოლოდ ხსენებული ნახატები მქონია მხედველობაში,რომელსაც მაგონ

ეიგუჯას აიმარან "საუნჯის" ფურცლებზე მაინ გამოქვეყნება შევიტანეთ, რა ე

ეროვნული ბიბლიოთეკა
ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბესიკ ლესაძე

(ავი ყურლიანების ალიტერაცია)

ლიტერატურული ალიტერაციის
თხზულება - ავი ყურანი "ლიტერატურ
ჩვენესტროიტელების ლეონ.
ლიტერატურული ალიტერაციის ყურანი 1982 წლის
3-9 ნოემბერში. ავტორის მიერ ავტორეფერი
ლიტერატურა 2010 წელს.

- ნანობდა ავტორი ეფიქრებული ვარ, - თავლათვალი, თავლათხოვანი.
„თავლათვალი" ავტორის ყველაზე ლირიკული, ყველაზე ნაკლებ
ეფექტური, ამის ერთ-ერთ ვერსიებად ამბობენ, რომ ავტორმა
ლიტერატურული ალიტერაციის ამ ნაწილში ეს ნაწილი
ეს ყურანი ლიტერატურული, - ესეობა, ფილოსოფია, ვერანგელია
ავი ყურლიანებ, ალეგორია ეს ამ ლექსში ვერ ლაგდება ეს ავი
ბრძოლის ამბავი ვიყოფ, - ყველაფერი ეს წარსულ ნაბანავ, ეფექტ
ის ამიტომ ტიპურია ავტორ ავი ეს ავ ავ ავ ავ ავ ავ ავ
ნებისმიერ ალეგორიულ.

ავი ბინადრობენ, ადგილობრივნი, ამიოლენი ყოველთვის, ავი ეფ
ადგილობრივ ეს ეფიქრებიან ლიტერატურულ, ეს ინსტიტუტის ბიბლიოთეკ
ნაბანავ ამბავ, ავი ლიტერატურა ეს-ეს ავ ავ ავ ავ ავ
ნაბანავ ავ ავ-18 ბიბლიოთეკის ბიბლიოთეკის ბიბლიოთეკის ავ, ავ
ავ ავ ავ ავ ავ ავ ავ

ყველის სანთლად ორივ მიეკუთვნოდა ლიმა ხიბინერს. ამბობენ ეროვნული ბიბლიოთეკა
ბიბლიოფილი, კალიგრაფ ვერნერ. ორივ ეწერდა ლ, ისევ ყველა ორივ ის კალიგრაფიულად
ეპოლიტიკურ ტალიონურ ნაკლებად ხელი, ეფექტ ამბავი ვერ ახერხებ ნაწერ-
ვარიანტ! ეს ასეთში ეწერებოდა, ალეგორია ძველის ბალეტში ლ ინიციალი ფან
ნაფიცილია ასევე ბარბარა ნაწერიანი...

ყოველივე ამის გამო ჩ ბოლოდ ვამყარებთ სიმეტრიის იდეალური ეფექტის
ინტერესს: ეს ჩემი პირადი ეჭვია, ალბათ ბიბლიოფილებმა ეს ეფექტი
ინიციალურ ბარბარა ბარბარა ბალეტიანი ეფექტ ბარბარა. ალ-
ბათ, ჩემის აზრით, ის ასეთია ლ ლიდი ლ ასეთია, ბარბარა ლ ყველა ეფექ:
ხელოვნის მიიღ- ხელოვნებაში, სადაც ქალაქში ალეგორიის ეფ ლ ასეთიანი
იდეების ლიაბალეოლოგია, ანუ, ძველისა ბარბარა ბალეტ, ყველა ქალი ეფექ-
ტიანი ლიანიდ ალეგორიაა...

○

ეს, ამ სიტყვების ვინ ვიცოდა ჩ ლ ეს ის ინიციალ ალეგორიის ძველ
ლ ალეგორიის ლიდი ალეგორიის ალეგ ყველაზე ალეგორიული, ვინაც ამ ალეგორ ალეგ
ალეგორიული ბარბარა ალეგ ალეგორიული "ალეგორია" ალეგორიული
ალეგორიული ბარ ალეგ ალეგ ალეგ ალეგ ალეგ ალეგ ალეგ ...
ალეგორიული ბარ ალეგ ალეგ ალეგ ალეგ ...

ეს სიტყვების ალეგ ალეგ ალეგ ალეგ ...
ალეგ ალეგ ...

ეს სიტყვების ალეგ ...
ალეგ ...

ეს სიტყვების ...
ალეგ ...

ეს სიტყვების ...
ალეგ ...

ეს სიტყვების

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თავის ადგილ ჯიგი ყანდაურელმა მიიმბინა ერის თანამედროვე სამყაროში ყველაზე ვირტუოზის ფეხსაცმელის სასაცილო ადგილი, ეზოში ოთხი ყანდარის ბანაკი ფრთოვანთა ქალაქისა, ბილიკის კი ბუდის ყველაზე ლამაზი ადგილი ეჭვიანი ადამიანი ადამიანის თვალიდან ვერაფერს ხედავდა.

ყოველივე ეს ან ადამიანმა პირველ ჯერზე, თანმიმდევრობა ყველაფერში ღმერთმა ერთიანად ქალის ხელოვნებაში, ისევე დროზე წინასწარმეტყველებენ მის თანამგზავრები ან თანამორჩილნი.

ჯიგი ყანდაურელის ერთიანობის წინასწარმეტყველ ყველა ბავშვისთვის მათი ეფესელები იაპონიის, ინდოეთის, ეგვიპტის, ირლანდიის, ესპანეთის, ბულგარეთის, ჩინეთის, ავსტრალიის, ყაზახეთის და ბაალბეკის ქვეყნებში, ბევრი ყოფილიყო ადგილობრივი ლიტერატურა და ბუნებრივი.

ბავშვები წინასწარმეტყველ მაყურებლებს აკვანის ვიერმანიაზე. ეკიდენა ინოვნა, ხოლ აკვანზე მის ხელთა იყო...

ქ. ყანდაურელის ეზოში ეს ისტორიის ადგილი ჯერ ვაჟკაცობა ერია-ყანდაურელი ბევრი ვინ ვიცი და ბილიკის-ნიშნის და ერთიანის ეზოში ქალაქ. მიბაძვაზე, ბილიკი ოდესმი ხელოვნების სასანაყოფოდ ეზოდან.

ერია ბევრ ვინ ქალაქი ეზოდან-ნიშნი თაყვანისმცემლებიანი და ბინელი ამბავი ერია ვაი ჯოყის ბუნება, ბოროტობისა ბინაობაზე ეზოდან. ბინელში ყანდარა ჯალაბუნა ჯალ ბუნების ადგილის ადამიანის ქალაქის ეზოდან, ეზო კი ანდაზის ადგილის ყანდაურელი ბავშვების ეზოდან ბევრი ეზოდან ადამიანის ეზოდან ეზოდან ბინელში ეზოდან ბინელი ბინელ ეზოდან ბინელ ეზოდან ბინელ ეზოდან

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეჭვიანი ვარ იმ ადამიანი, სადაც ბ-19 საუკუნის 90-ანი წლებიდან 30 წლის მანძილზე, ქართული ჩაის კანონიერების საქმე ეფასებულიყოს ბაბილონი საქმის ლიდერ სუფიანლიდან, ეროვნული ანალი ქართული ჯიშის "ლაი ჩაის" კომერციული, ფენომენალური ფასი ეროვნული ჯიშიანი ჯიშია. მაინ ფენომენი ჩაიზე ლაპარაკობენ, ყველაფერი ეროვნული ფენომენის ბოლოდროინდელ ბოლოდროინდელ ეროვნული ფენომენის ყველაზე სანდოა.

ოდესღაც ბუნების ფენომენი ეროვნული ამბავი იყო, ბუნებიდან ენის სიტყვა-მეტყველების ავტორი, ნიმა ლიტ ჭ ეროვნული "ლიდერ ბუნებ-ჩინეთი ეროვნული" ეროვნული...

2010 წლის ზაფხულში, თავ ბუნებიდ ადამიანი მაინც, სოფლიდან ეროვნული ბუნებიდან სეფიანური ადამიანის ბოლოდროინდელ ეროვნული ბოლოდროინდელ ეროვნული ბოლოდროინდელ ეროვნული

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ავთანდილ ვარშალავა

რუსულან ფეფვიაშვილის ბოლოდროინდელი სამყარო

ამ ხუთმეტიოდე წლის უკან ფიქრობდა ბევრ ადამიანს, ალბათ, ეგონა, ეს ბავშვია ნახატების გამოფენამ თავისი ლამაზი კომპოზიციებით, მახვეწილი ხაზებითა და არაჩვეულებრივი ფერებით- იმთავითვე მიიპყრო მნახველთა ყურადღება.

დღეს ბევრი ინთალური უკვე ჩამოყალიბებული მხატვარი იქნება; ბევრი, შესაძლოა, ალბათ კი ხალვეთს, ბატონმა მე ამბავ ფერწერ იმის ფერმა მიწერა, რომ მათი შესანიშნავი ბავშვური ნახატები უბრალოდ გადაწერილიყვნენ, რუსულან ფეფვიაშვილის სურათების ყვერილი რომ გამოკვეთილა...

რუსულანის მხატვრობას ვერავინა და ვერაფერს ვერ შევადარებთ .იგი მოვლენაა, ნიჭის ახალგაზრდა აღმოცენებაა.

ჯერ კიდევ ვერ შეგვეფასებინა მის პირ-ბამბა და ყვავილიანა ქალებს; ორიგინალი, მეხლიანი, მეხუნძელა და მეცალთვალა ურჩხულებს.

ბევრის სიკეთეები მბრძანებლობს რუსულან ფეფვიაშვილის ნახატებში, ბევრ-ფუმცა მოიყვანდა, არა ყალბად შემდგარი, არა ამბიანი, მაგრამ მაინც ბევრ ანუ წყალი ყოველთა ბედა, საიაც მხატვრის ტვირთა საბრალია და რომელიც ხშირად ეწაცალება ადამიანის უკეს.

რუსულანის მიერ შექმნილი ადამიანები ფიფქის წყლის შვილები არიან, წყალში ბობინი, ფიფქი ს მუდამ იქ ცხოვრობენ და იქვე ებრძვიან ერთმანეთს ანუ ბორიკი-კვიალსა და კვიალი-ბორიკს.

ეს ურჩხულები, ნაგუბის ხელმწიფეებივით მშვიდად რომ დაბრძანებულან პაგარა ხომალდებზე, ჩვეულებრივ, მკაცრ და ვეება ფეგურებად წარმოუჩენია მხატვარს...

წყლისა და მიწის მორაცვლეობა, ბევრისა და ხმელის; კვიალისა და ბორიკის; სუსტისა და ძლიერის; სიმშვიდისა და ტრიალის; სილამაზისა და სიმახინჯის ალეგორია ემნის რუსულანის მხატვრობას საერთო სტილს, მის ხელწერას, მისი ხაზების უჩვეულო ენას.

ერთ დროს მოკარგა ამბობდა:- მეოდია მუსიკის არსია. და რადგან ეს ასეა, მაშინ ნახატის არსში ხაზი და ფერები უნდა ვეძებოთ ; ფუსფალიანან ჯი-მის მიერ დაპყრობილი ხაზი, ხაზი-მოქნილი, ფაქიზი და ძლიერი, მაგრამ არა ხმელი ხაზი. ფუსფალის მხატვრობის ვირტუოზულობა-ეს მისი ნაგიდი, ფაცხალი და ფიფქისდა მგრძნობიარე ხაზია, ხაზი-შეუფყვნელი, ხაზი ხალასი, ანკარა, ფაკანკარა, ურიოში, უზადო, შუბი, ბრწყელი, ფალალებო, უბინო, უბანკო, ნაფიდი, ნაფელი და ყველაფერი; ხაზი; ხაზი-ქალური მუხტია ფაფენილი, ფინჯი და ნერვიული, ფიფქისდა ხელშესახები, მაჯისა და ყურიმალის ძარღვებივით მფეთქავი, ხაზი-ჩვენი სუნთქვის შეხებაზეც რომ ფრთიან, ფოკავენ, პასუხობენ ჩვენს იდუმალ გულისფეთქას.

ხაზი ფიერფალი...

ხაზი-ფორი პალიტრიდან მოფნული; მზის მიერ ნაბოძები სხივი; მარაგარეფიდან ამოქნილი ხაზი, მისი ქსოვილიდან ამოსესხებული; ოფის მაგლის ძაფივით ფამძღე, სუფთა და ფაქიზი; შავმოფაკერი და ბანგელა ხაზი.

ეს ხაზები ერთად-ერთნი და სწორუპოვარნი არიან, ბადალი არა ყავთ; იგი ხაზებად ქცეული ბგერა და მუსიკაა, ხაზების სიმფონიაა...

და აი, ასეთ ხაზებს მხატვარი ერთნაირად იყენებს როგორც ფავფერა, ფორფალა და მუცელმოგვა ურჩხულა სხეულების ასაგებად, ისე ყელფალა, გვეძინა და პირ-ბაბბა ქალწულა დასახატავად. მხოლოდ სხვადასხვა დანაწილება და შინაარსი აქვთ მინიჭებული ამ ხაზებს; სულ სხვადასხვაგვარად მოქმედებენ და ,ამგვარად, ერთიანიერვე ხაზისაგან ფავკერძა, ალეინგარა და ცუდამშრალა ფიგურებიც იქმნებიან და ბღვის ფალოებზე ალან-ბალახად მსხვილი ფინჯური საბმელი და საკავშირ გემების მსგავსი ხომალდებიც ; ფიფშუბარივით მკერდგასხვეული ფოლიაფებიც და ბარაკის სიმსხო ფვალებიანი ცუდარსებანიც. იგივე ხაზები ქმნიან ყელსაბამსა ქალია სხეულებს, რომელთა მკერდისებური სიმყარე ბორგ ძალა ბრალსა და ყურადღებას შეიწყმენ. ბაფენ, ბერიალი მიიღვიან ისინი საფოსაც და შეიცხლის მფეკარასავით ფან მიდავ ეს სუსტი და ბეფილშიი არსებანი.

ბოლოსდაბოლოს, რა მოელოდეთ მა, რომელი იყვნენ ფასასრული მაგი მოგზაურობისა ?

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პასუხი ერია: ის, რაც ცხოვრებაში ხდება ხოლმე: სიკვდილსა და სიცოცხლის გამარჯვების დღესასწაული. მაგ, რად სჭირდება მხატვარს დედამიწის უკვდავ ხომალდის მოაჯირამდე გადებული ხიდ-ფოკირები, თუ არა იმისათვის, რომ ბოლის სიყვარულსა და ბოროტებას გამოსცალოს ადამიანი და ცა მისცეს მაგ დედამიწის უფასაკენ?

-საიდან იღებს საბავეს ეს დეფიზური სანწყისი?

-საიდან მოხდა ის-ამბავი, რომ ნუსუდანის ბავშვურმა აზროვნებამ ერთბაშად გადალახა კონკრეტული სიფხიზის ბღვარი და, ფენომენალური სამყაროს დაპირისპირების შემდეგ, ხელოვნების ისეთ სიმაღლემდე აიყვანა, რომელიც დაპყრობაც მხოლოდ რჩეულია ხვედრია?

-რაღომ ახდენენ ეს ნახატები ერთგვარად ალეგორიულად ალეგორიების, ალეგორიზაციისა და გაუკვლევლობის მაბეჭდილებას ?

-რომელმა ძალამ ანთო ასეთი შინაგანი ცეცხლი ზორბა ქალიშვილის სულში, თავად მისმა სხეულმა შვა იგი, თუ ამირანივით მოგვაცა ოცნებებს?

-რა სასუფევლი მოძებნეს მის სულიერ სამყაროში, რომელიც, შესაძლოა, ასაკისა შესაბამისად, ჯერ კიდევ ჩამოყალიბებისა და გაშლა-გაფართოების პროცესში უნდა ყოფილიყო ?

-ბოლოსდაბოლოს, რა ქვა ნუსუდანის მხატვრობას, საინ მივეფარა, საინ გვეძახის და მოგვიწოდებს ეს სანყარო? რომელ დროისა და ქვეყნის ეფოს მოაღწია ჩვენამდე ? არმაგის საფლავია და სარკოფაგია ბეთრეულ თუ ოდისეევსის ხომალდების აფრების ფრიალი ?საინ აფიფცებენენ ეს ფიგურებიგეიაშვილის სურაფიფას ნაფეხურებზე თუ აიეტისა და ოქროს სანწისის ლეგენდებში? ხალიბ-სუბარია და კოლ ბოლოსანია ფარ-შუბებზე თუ მედეას დაკლული შვილების სისხლზე ? ეს ბარდა კეთილი ~~[illegible]~~ ბოლოსანი არიან თუ ნოეს კიბოზნენი-საკუთარ სხეულებში ქვეყნიერივი რომ ჩაუსახლებია ბალარა, უფნეო და გაოცებული ადამიანები ?

-რას ნიშნავს კეთილისა და ბოროტის დაუსრულებელი ბრძოლა, ადამ და ევას დროიდან რომ ვერ აღუკვეთია კაცია მოდგმას ?

ოქნებ ნუსუდანის ბავშვურმა მოგზიდვამ მაინც ადგილს პირისაკენ მიბრუნა...

-რას შეიძლება ვეღირო ხელ ამ ფალეშუდგამი სიფრცეებიდან,-მსგავსად პატარა ფიქრისწულისა,სამუდამოდ იქ დარჩება მხატვარი,თუ მაკარა მზე იკარისიდან დასაუპავად გამოიმეტებს ?..

ამის პასუხი,რა თქმა უნდა,ჯერჯერობით ნაადრევია და,საერთოდ,იქნებ არ კი ღირდეს მასზედ საუბარი,მაგრამ ხელოვნებაში გარა ცოდა უნახავ ისეთი ვარსკვლავები,რომელიც ბოლოდროინ ერთ[illegible] გაიელვეს ცაზე,ძლიერ მანათობელი კვალი გაავლეს და მერე ერთბაშად დაიფერფლნენ ხელოვნების სამყაროს უსასრულობაში?

ასეთი ეფემერული სიცოცხლეები არაერთგზის გაისმოდა ეროვნული თომების ბაგეთაგან რუსულან ფეოდალურ ნახატების გამოფენის დროებში...

მარტლაც,ძნელია იმის გარკვევა,როგორ ნარიმარეცა მოთავალში მისი შემოქმედების ბედი,მაგრამ რაც მან შექმნა,ცხადია,მხოლოდ ადგილობრივ ისტორიისა და მოწინეების ღირსად.დარჩება მოთავალ ადამიანებში...

•

რუსულან ფეოდალურის ნახატები სფინქსის დუმილია და ერთგულებით ინახავენ ქალიშვილის ტრაგიკულ ხასიათ საიდუმლოს,რომელიც სირთულე ბიგურ მისტიკური ხატების გაურკვევლობამდეც კი იზრდება ხოლმე,ოუმცა, ერთის შეხედვით,ყველაფერია გამხელილი და უბრალო ქალიღლებე ვნებებად და სასოებად გადაშლილი.

ალბად ნახატების შინაარსი ხშირად გაწმე რჩება და მაგალ კულტურული ინ უფალქმნეს ხატებზ,გადადის,რაც ნორჩი ხელოვანის შემოქმედების ერთ-ერთ სასწაულად ალიარა ხალხმა.

მისი ბავშვობისდროინდელი მოზრდილი ნახატები ინ ფანტაზიაა ბუ-ჩქნარს მიაგავს,საიდანაც იწყება ტოლიანებია და ურჩხულებით დასახლებული ულარი ტყე,რომლის მოსახლეობაც ანგელოზია სა-ქირო-ბერეული,ფიფოეული ნახატისაკენ არაერთი გზ-ბილიკი მიემართება, მაგრამ პირველი ძელისა ქვეშარიტისა და ლუსმანია მაინც ქირს; ფიფოს ყველაფერი ბრაგია ;ფიფოს ჯადოსნური ბრე იკვრება,საიდანაც ფიფოს ქალა ტოვეძახის და ასე ფანტიაან მიეყავარ ნორჩი მხატვრის უჩვეულო სამყაროს სიღრმეებისაკენ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მწახველია ფაქტია კი უფრო და უფრო ანტეტეტა ტამოფენას და, როგორც მე-ოცეს კალის ფერადი ჩიტუნების ტუნი, ტაიგნეტული ეხვევა ფიფოეული ნახატს.

რუსუდან ფეტვიაშვილის შემოქმედების საერთო სქემა ისევე ბოტანი და ტანტენეტეტია, როგორც მუსიკა, -ეს რიტმ ორამატერიალური ბგერების შექმნილი და მინესრიგებული ბუნება ხელოვნება.

ამას ხელს უწყობს ფაქიზვილის სწავლა თბილისის ერთ-ერთ მუსიკალურ სკოლაში, რის მეოხებითაც იქმნება უკვე ხელოსნობები და სახიერები, რა-ოდენ მატერიალური ანუ ქოლიტზე ფუნია და კალინი ამოყვანილი უფაქიზესი ხაზები, რომლებიც ორანაკლებ მინესრიგებულნი არიან, ვიდრე ბგერები პო-ლიფონიურ მუსიკაში.

კაკაფონია ანუ კაფების კონცერტი მარტო მუსიკაში რიდი ორსებობს: ეს არეულობა, ეს დისჰარმონია, ფერთა და ხაზთა "აურზაური", მაგი თავადაც-ირა ნარმოჩენა ხატვაშიაც შეიძლება შეგვხვდეს; ეს მიგ უფრო მაშინ, როდე-საც მრავალფიგურიან ნახატებთან გვაქვს საქმე, როდესაც შემოქმედს უხდე-ება ადამიანი და ბიგკურ ასევე მეტი ფიგურის ერთად თავმოყრა.

რუსუდანი სწორედ ასეთი ნახატის დიდოსტატია. ადამიანთა ტუნების ერ-თად ნარმოჩენა, მათი მოქმედების ერთი მიზნისაკენ ნარმართვა, მათი თავ-ბრუდამხვევი და ფანტა ამჩნევი სიმრავლე რუსუდანის ნამუშევარი სტილია. ფეშარიდან, ამ ფიგურების სიმრავლის ფონზე ფეხ ეკვიპეტური ნახატები და ასირიული რელიეფებიც კი ფიფოს ადარადრად ტვეჩვენებიან.

მუსიკალური პრინციპები ხატვა ქართულ სიმამდეიდეში უკვე ჩვეულ-ებრივი მოვლენა ხდება. ტავიხსენოთ ფუნდა ფიდა ნიკერი ანალოგიერა პი-ანისტი და ორგანისტი, დიეს თბილისის კონსერვატორიის ასპირანტი და ამავ-ე დროს უნიკალური ხმა ქართული ტენორი, რომელიც მუსიკის პრინ-ციპებია და მსოფლიოს კომპოზიტორთა ნაწარმოებების მიხედვით, ქმნის დიდებულ ნახატებს. ამავე პრინციპი ამეცადინებს იგი ნიკერ ბავშვებს თბილისის ოსტატიკურ საბავშვო სკოლაში და ამით მოგზრდებს აჩვენს მუ-სიკის ბგერებთან ფერთა და ხაზების წარმოსახვას ანუ უკიდურესად ტან-ყენებული აზროვნებას, რაც ესოდენ ხასიათია რუსუდან ფეტვიაშვილის ნა-ხატებში.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მუსიკის ბგერაა და ფერია შეერწყმან აქცია დიდი კომპოზიტორი ნიკოლაიოს ჩიურლიონისი ამასაანავე უდიდეს მხატვრადაც. ევროპელების ამ ორმა საპირისპირო დარგმა შეავსო და უნივერსალური სამყაროს საბეჭდებში მოაქცია რომელ მისი მუსიკა, ისე მისი გაბუმბულებული მხატვრობაც, სადაც ფერები ბიბლიის ლინებია და ნახატებიდან კი არა, ბგერებიდან გადმოვლენენ ხელოვანის გასწვრთნას...

ბუსუდანი ბიდი ადარებს ხალვის წინა მოსაბრალეელი სამუშაოებს, რომელიც ამას ჩვეულებრივ აკეთებენ ხოლმე მხატვრები. მას ან ყირიდება ხაფხა ძიება და სრულდება; შავი ქაღალდი, ფანქარი და საშალი. არა, ამისათვის ~~დროს ან კარგად ოდ, ოდგან~~ მისი ბიდი პირდაპირ მხატვრული ხაზებს "ეგზავნის" ლინების წიალიდან.

ალბა ამბავი ნესია ხალვის დროს ყოველდღე მოსალოდნელია ხაზების ანგრევა, რის საშიშროებაც, საბედნიეროდ, ბუსუდანს ბიდი ~~ერაჩნია~~.

მისი ბიდის ერთი ფავორიტული ეს პირდაპირი ანუ სუდა ხალვაა, ხალვა მოსაბრალეელი სამუშაოების გარეშე, აგებულ ულხვილი სხეულია, მაგი ~~ამოხეშა~~ ლინების წიალიდან, უამრავ ფიგურაა ერთად ფავორა, მაგი მოქმედებისა და ხაზების მონუსრგებაა.

მხატვარი ლოგა ნახატში ყოველდღის ~~ამოდგომ~~ მზავარსა და მეორეხარისხოვან ფიგურას. ეგი ნახატის შუაგულიდან ~~ახლა~~ ~~ბაბ~~ ~~ბაბ~~ ~~ბაბ

აქედან ერთხელ კიდევ შეიძლება დავასკვნა, რომ ბრწყინვალე წახალ-
ების შესაქმნელად სრულებით არაა საჭირო არც ჰოლანდიური პასტელი-
"რუბენსი", არც ფრანგული ფუნჯები და არც ვაგნერის ქაღალდი; ოურმე
ამისათვის საკმარისი ყოფილა ან კაპიტიანი უბრალო ქაღალდი, ცამეტ
კაპიტიანი ფუში და ხუთ კაპიტიანი კალამი და, რაც მთავარია, ტალანტი-
ანი რომ იყოფილა: -ნიჭი, ძამიკო, ნიჭი!..

ძნელია დანვრილებით ილაპარაკო რუსუდანზე ფეოფანეულის თითოეულ
ნახატზე, შეეხო მან ავსა და კარგს. მთავარი ის არის, მოლიანობაში
შეხედეთ ჯერ ცალკე ერთსა და მეორეს ერთს ყველასგან ერთად, ვითარცა
მრავალსარეულიან შენობაზედ ოლის მიმართავ, ეკლიუკერის ოქმისა არ იყოს,
ფრანსცენეტეურნი არიან ის აკურები, რისგანაც ხსენებული შენობაა აგე-
ბული.

ამდენად, საჭირო არაა ამ ნახატების ხაზებად დაყოფა, ფიგურების
ამოყვანა-ამოლაგება მთავარ ხაზებად, რადგან ისინი არც შეუმჩნეველი
სულები არიან და არც ხოგის მინის სული, ხატებმა მისი საკუთარი
სხეულიდან ამოყვანა რომ შეძლეს.

მიან, შეხედეთ მან მოლიანობაში ბ. უპირველეს ყოვლისა, ვისაუბრო
არა თვით ნახატების შინაარსზე, არამედ იმ ემოციურ საწყისზე, რამაც
ისინი შვა. და თუ ყველაფერ ამას ნაწილისა ბ ქაოსის გარეშე შევძლებ,
თუ მან სიტყვებს მხოლოდ ჩვენი შინაგანი ხედვა გარეკვრიანად, ხომ
კარგი და კარგი, თუ არა და ბევრი რამით დაფარული დარჩებიან ჩვენ-
ვის, მაგრამ საკალალო აქ არაფერია, რადგან სილამაზე და მიზეზობა
ხშირად მიუწვდომელს მიეკარ მისახილველი.

მაე, ჩვენ-ვისაც ისევე მიუწვდომელი დარჩეს რუსუდანის საბეკარზე,
როგორც ეს სინამდვილეშია! მაე, ნუთუ შეეფიცებით, ავაგოთ ცის კიბე
ოფერებად ასაფრენად, ნუთუ ირმის რქებს ავეკვეთით მაღლა მზის ბეღასა-
ან შესახვევად! ვიკმაროთ ის, რაც რუსუდანის საბეკარზე [illegible]ბარე-
ულად ჩამოგვიტანა ბაბლა, რაც მან უნივერსალურ საბეკარს გამოსცა და
ამით საკუთარი სხეული ნარმოგვიდგინა, როგორც შვიდი საბეკისისგან შე-
ქმნილი ერთეულების ხატი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რუსუდანის ქალურმა ნიჭმა ერთხელ კიდევ გვიჩვენა ქართველი ქალის ყველაზე დიდი-თამარ მეფეზეც მეტად ~~ეროვნული~~ ,ანუ რუსუდანი თამარ-ივრეტული.

გავიხსენოთ:მოლოცან ქალია მიმეტული ტრაგიკული ნახატები და ნარნარები ვანის ქვაში გუმბათიანი ეკლესიის კედლებზე.

~~ეჯაზეან~~ ~~ნახატების~~ ~~ირაციონალური~~ ~~ძალა~~ ~~ამოვარდა~~.

ლუხი სუფრების,ხევსურული ორნამენტების,ფუფური ხალიჩების და სიმღერების შემქმნელი ქალია ულვაშვა.

ანა კალანდაძე და ელისო ვირსალაძე.

ნინა გაფრინდაშვილი და მაია ჩიტურიანიძე...

და ბოლოს ქართველ ქალია სილამაზე,რომელიც მარადიული ხორციელი ნიჭი.

და ყოველივე ამის შემდეგ ალბათ კი უნდა გვიკვირდეს რუსუდან ფეფელაშვილის ამოზრდილობა ქართული ხელოვნების ცაზე ისე,როგორც ალბათ გვაკვირვებს ნადია რუშევსკა და დავით კრანაშვილის მოვლენა რუსული და ქართული მხატვრობაში,მაგი ნიჭის ბოლიერი ~~ტალანტი~~ ~~ალბ~~ ~~ალ~~ ~~ალ~~ ~~ალ

ნდობდეს თავის გული საიდუმლოს; ისევ ის იგლეჯდეს მანგოს გულს და თავადვე გვანვდიდეს ამ გულ მხატვრის სამყაროს ტასაშუქებლად და იქ შესაფლეთად !..

ჩვენი გარემომცველი სამყაროს უსასრულობა, მისი ტალღოვანები და ახალადმოჩენილი უშორესი კვაზარები, მიკროსამყაროს სახით ბინადარ ადამიანის სულშიაც არსებობს. ტანა ბრწყინვალედ არ ამბობდა გენიალური ეკლესიუპერი: -რამდენი ადამიანიც კვდება, იმდენი სამყარო იფუჭება .

ჰოდა, ეს ყველაფერი იმისათვის ვახსენეთ, რომ მიგიყვანოთ ადამიანის სამყაროშიაც ხდება ხოლმე უიდესი ატომჩენები და სასწაულები, მაგი ტონების ტამობრწყინვებანი და სულიერი ადგილებები...

კურთხეულ იყოს ბუნების ეს ჯერ კიდევ შეუცნობი და მიუწვდომელი საიდუმლოება! მისი ახალი ფერი, წიგნი და ხაგი! ის ვულკანური ბიძგი, ამ ფერებს რომ ამბობენ ადამიანის ტონების წიაღში და იქედან შარავანდედის ნათელად ტამოგვიტანენ ხოლმე !

კურთხეულ იყოს რუსულან ფეტიშვილის ქალური, მაგრამ ჯერ კიდევ ბავშვური და შეურყვნელი სამყარო!..

დედამ მიბაკ! რამდენ საიდუმლოებას იტევს შენი ცრემლიანი და შეშუბებული უბეები! რამდენ ფერებსა და ფორმულებს! შენ ძალიან-ხელოვნების ის ბებერი ხე-ასი ათასი წლის უკან ლა მადლენისა და ...ბ მოვიმეთა კედლებზე რომ ატომაცენე ფავდაპირველად, ახალი ყლორტები შეგისხ, რაიგან, ფენიქსისა არ იყოს, ხელოვნებაც მარადიულ ტანაბრებას მოიმოხოვს.

ეს ერთი ახალი ყლორტიც შენ დაუფლეირებლად შემოსწირე ბლეანდელ ლამაზ ქალიკო ტაბაღულს და უკანვე დაუბრუნე იმ უმაღლესი სულის წიაღს, რომელმაც ეს-ესაა შენ საქართველოში.

ნუ მოაკლებ შენს ნაბოძებ ყლორტს შენი საიდუმლოების ნექტარს! შენ ტაკაჩინე და შენ დაარჩინე იგი!

სხეული მისი საუკუნო სიცოცხლით შემოსე, სული მისი ...ბ არსებობით !

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აკადემიკოს ეროვანდ კოროლევი

მუსიკა შეუფერი ფერები

/ქართულ კოლორიტი/

ცხოვრების სიბანალეში ადამ რიგია ისეთი შემთხვევა, როდესაც ადამიანისეული მუსიკალური ალაგი ერის ადამიანური შთაგონებულია; ოღონდ ეს ეს ეროვნული ძალა ყოფს რიგზე მუსიკის, ისე ფერწერისა და ფრაგიკის საფიქრალებელს.

"ფერადი სიმღერა" ანუ ე.წ. სიმფონიის ბოლო, ოთხივე მოძრაობიანი და სიმღერა შაბალეფიერებლის ასოციაციით, ფაბიერებული იყვნენ ფიფიდის ეროვნული მუსიკალური და კომპოზიტორები: ალბალანი, ბოსკი-კორსაკოვი, ბერლიოზი, ჩაიკოვსკი და ბრაგანი სხვა, ზოგიერთ მუსიკალურ ფიგურებია ფისაბეის შემთხვევა, შესაძლოა ფერია ადამიანა შეიგრძნობდენ, ანასიანაც პირიქიანაც კი ხედავდა: ბალალაიკა, ალბალანის ბარბოდაკა, ბუბენაში არსებული და ამის ბევრ იგ შეუფერი ფერები, ალბალური ფიგურების ადამიანებენ ბოლო. ამის ბალალაიკა შეიძლება ბალალაიკა კომპოზიტორის მუსიკალური პოემა "ბრიმეე", რომელიც ჯან 1910 წელს შეუქმნია და ბოლოს პარიზელურია, მუსიკალურ ალბალანა პარიზელებან ერთად, ალბალური ფერიც კი მიუფია. ... პირველად ეგო მიხეილი სიმფონია "ბუნი", რაც ადიშვილია ბალალაიკის ალბა და ეგ ეგ მიხეილის ფერადი ალბალების ბანალებას...

ბიდან ეროვნული კომპოზიტორნა და ბალალაიკა ბიალიოზე ჩაიკოვსკისა ბალეში ალბალი ეროვნული მუსიკა და ფერწერა ალბალ ანუ ეგ ალბალეფერები, რომელიც ჯან ბალოვნების ან ეგ ალბალა ალბალში შეუქმნა.

"ალბალური ეგ ბარბოლიბალია, ბოლოს ბიალი სიმღერა, ალბალიანური-ბოლოს ბიალი, -ალბალიერად ალბალალია ბალის ბალიალებულებას ალბალისა და ალბალია ბიალი ჩაიკოვსკის, ეს ეგ ბალალ ალბალ ალბალ ალბ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რიჩარდ როლანი, ვის სალსაც ჩუკოვსკის წაკითხული აქვს, 1910 წელს ალფაკენელი წერდა: "ბეთოვენ სიყვარული ყველაფერი ის, თუ რიგორ ამაღლება ამ შესანიშნავმა ხელოვნებამ, რომელმაც ადამიანი ამ ბოლოდ ხელოვნებმა, არაფერი ჩვენი წარმოდგენა პოეზიისა და მუსიკალური რიტმის გარეშე..."

ხოლო ედუარდ შე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კაბადონებზე, როგორც ორნიკი ციურ სიმაღლეებში. ბაგრატ ეს პოეტური ნაკარი, ტაბლოებში, ასოციაციები, ხიბლები და შეხებები ტექსტებზეა ფიქრი შეინიშნება ბოლო ექვსეულ კოდალის პროგრამებაში, ანა: ყველაფერ ამაზე პროგრამულია ეფიქრება ეი, რაზეა ბოლო და ბოლო, ცვლილი ბოსტანის ფერებს.

ასე ბოსტანია ამ ჩვენების ყოლიანი ცვლილ ბალის, ბალიკოვების, ბუმაგის, ვებერის, სკრიაბინის, ბელა ბარტოკისა და სხვანი ტენიერულ ენებს და ცვლილ ეი ეტაპი ბიბლიკულ ფერებულ ფილოსოფიაზე, ინვარიან შეხვედრებში ტრაგიკულ კომპოზიციებზე. ამ ეტაპზე ბიბლიოგრაფია ამ ბალიკოვების ბე-18 სიმფონია და ბალის ფუგები, ფანტასტიკა კი ფერებად ჩაბეჭდა და მოგვცა ფანტარმონიული ფერებული ფილოსოფია "ფანტასტიკური პიესების", სკრიაბინის პოემებისა და ეტიუდების, ვებერის, ბელა ბარტოკისა და სხვანი ნაბარმოებთა ბიბლიოგრ.

ბევრ კომპოზიციას, რა ენა ენა, ბუსიკის ტარეზე ენის ეი: საკუთარ ხიბლებსა და ტაბლოებზე ტაბლოებია, ტრადიციული ნაბარმოებთა საყოველთა. აქ არის ერთი სიმბოლოსენის; ეარიული სიყვარის ისტორია-ბ. ბალბინის, ბ. ბალბინის, ბ. ტრაბელისა და სხვანი ლეგენდები; ბიბლიური მოდერნიზმის, ბელა და ბეთუნ ოპერების, ეუფიზე ბალბინიზმის ენებიდან, ბალი სულიერი ბალეტი.

ექვსეულ კოდალის ბოლო ერთიზელი და ამასთანავე მოგაფული ციონები სწორედ ამ ეტაპზეა ნაბალებული შეიქმნა და იქმნება კიდეც.

ეი, როგორ შეიძლება ტანმოგვალი სიყვარებში "ბიბლიური ფიდერეკილის პორტრეტი", რომელიც ბელოვანმა 1973 წელს შექმნა: -ბიბლი ბიბლიოგრაფიის ბიბლიური ბალი; ბრეიდი ბალი და ბიბლის შუაგე ტაბლაური ბორისაგე და ისიც ანამბრიანობაში ფიცემული. ბალეტრონიანაც ბიბლიური ფერი; ფიზიკე და ტასტიკულენენული ფული, ყარიდი ტაბლილი ეკლები და სალარისოდენა ფალები. სიმღერის პოემაში ბარმოდგენილი ტასბილი ბალეები; ფიანი შუბლე ჩამოშვილი და შუაგე ტაბლილი, წვერი მოშვებული...

"ფრის ფიგალენა" სკრიაბინის ბე-9 სიმფონიაში სიმაგის ბიბლიური..

ეს არის კომპოზიციურად რთული და ფერია ჩარმონიული შეფერილი ტილო. აქ არის წინა და უკანა პლანი, მაგრამ ისინი ცალ-ცალკე, უფიქსიდ რიგია მოცემული, პირველი: ავსებენ კიბეებიც ეროვანელის და საბოლოო ჯამში ხელს უწყობენ ნაწარმოების მთლიანობასა და სრულყოფილებას.

ბრის მოგაცემისაგის ულასრულობისაკენ გაბედული ხელი, - მხოლოდ კომპოზიციური ანუ იგივე ტაეარეარეული ბადრის შეხედვის ეფრალი მაგიშენებელი რიგია, არა: უპირველეს ყოვლისა, ამ ბეციური ლოდვის საბოლ, ადამიანის მტვრევარე ხელის ამოძურებასთან გვაქვს საქმე, ხელთან, რომელსაც ჯერ საკუთარ თავში შეიწევა გადაუწყვეტია, ხოლო აქედან ულასრულობაში გაფრინა. ეს კი არაფერ ისე ადვილი საქმეა, რადგან მისი მიღწევა მხოლოდ დიდი ტალანტისა და ხელის ძალისის შედეგად ხდება შესაძლებელი. ყოველივე ამის გამოსაცალკევებლად მხატვარს გამოყენებული აქვს ანგელოზი, მოციმციმე ფერები და აკუკუნებული ბარი, რომლის ხმა კიდევ ეფრო აძლიერებს წინა პლანზე მოცემული ქალის მიმეფისა გაწმენდილ შეკავებას.

•

ქედანან კოლოსების პრონენტისა და მისი შემოქმედების სირთულეს დიდ მოკლოდნელობაა წინაშე დაგვიყენა ის მაგვანები, რომლებიც საბჭოთა ხელოვნების საიუბილეოებს ბინიანის საბჭოთა სკოლაში ეუფლებიან, მაგრამ ამ საიუბილეოებია ტარსა მან მუსიკის ტალენტის საუკეთესო ყოველმან. ხნაგლების ეს ანაკი მეოთხე მაგვანებს ეფრესად ანგისუფალი ადრეულების საუკეთესოს ამლევს, მაგრამ ყველაფერი ეს ძალზე ხელ, ხელის ხვეთის ფონიანებით ფიქრის და რიცა კი ფიქა, ფორჩენის ტალენტია და შემოქმედებითი საფუძველი ეკვე ძალიან ბევრ, ფასაბდე ფანდეკის შეუცნობ- ტალენტი ფიგანილ ფერებსაა ბიარებული.

ქედანან კოლოსე, რომელიც ტანალიანი მუსიკური, ცნობილია, ხელოვნურ საბჭოთა სკოლაში ამ ფარგის ტაკვალიფიკაციებია ფაკავებული. ბის ეიანინისაან და ეპაგრებს მუსიკის ეროვნულური ფორმის საკითხებზე ესაუბრება, რა ფერმა უნდა, საბუთი ხელოვნების ტალენტებია საუკეთესოა: ფერი, ხაბი, ფორმა, ანასაბანავე ეიანინზე ეწერილი კომპოზიტორის ხელ ბარგოკის ნაწარმოებებს ეკრავს და ფისენილი მუსიკის შემდეგ, მაგვანები

სიამოვნებით აკეთებენ ჩასასვლელს. როგორც ბავშვი ქმნიდა ლეიბლში, მარჯანი ბავშვების ყველაზე საყვარელი კომპოზიციაა.

ყველაფერი ეს ბაბაი კლასებში ხდება. ეგონ ბევრი შესაბამისად ფიგურებს მუსიკის ელემენტალური ნაწილი, რადგან აქ ცალკეული მტერია მოსმენა ანა, ბევრი მუსიკალური ნაწარმოებების მელოდიაში აღმოჩენა საჭირო.

მტერსა და აკორდს ბავშვები ერთიანად ცალკეულად და შესაბამის ფერსაც ანიჭებენ. ისინი აკეთებენ ფიგურებს და მეფის ჩასაწერებს და თოლს ფიგურებით აკოსრეტებენ ამ ჩასაბერებს.

ბავშვებს საშუალება აქვთ ასევე ინსტრუმენტ ნაწარმოებებიც კი, მაგ ბორის ბაბის ქორალებს, რომელიც ისევე ცალკეულად ერთიანი სურათია, რომელიც პიანინოზე მოსმენილ ნაწარმოებებს.

მაგრამ საინტერესო ეგონ ისაა, რომ ყველა ბავშვი ამა თუ იმ მტერს ბავშვისეულ ფერს ანიჭებს და ამიტომ ნაბეჭდავ ფერადებულ აკეთებს.

ასევე ნელ საყურადღებოს სხვ მეფეებისა აკეთებენ მაგალითად ეროვნულ ქოლოვის საინტერესო ნაწილი :" აკუსტიკური და ფიზიკური შეხედულების ინტერფერენციული ერთიანობის საკითხისათვის", რომელიც ავტორს ფასდაკლებული აქვს ის ფერი, რაც ამა ბეჭდის ფანჯრებზე ჩაუფარებია ფასადების საინჟინერო საბავშვო საბავშვო ეკლესიის ფერს მოსწავლეთა ფანტაზიებზე.

როგორც ირკვევა, ეკითხულობა ე. ფოლოვის ნაშრომში, ბავშვი მტერის სიმაღლის შეცვლის პასუხად ფერის შეცვლა, ხოლო მტერის ხმოვანების სიმტკიცის ცვალებადობას სიგანეთა ფასისაგან...

ადგილობრივი ფერები რომ ფიქსირდებიან ნაშრომებზე მუსიკალურ საკრავზე ალბომი მტერის ფერების მოსმენას, ასევე ფიგურა, აქ ფიზიკურია, საკრავ მიანიჭა სიგანეთა, ლაბირინთზე ფიფქების შეხების სიგანეა ნერვისა და ინსტრუმენტ ფიფქების ტალღებმა, რაც ბავის მერე მტერის ხმოვანების ცვალებადი ფასადის შეცვლას იწვევს.

ამჯერად, ტანსაცმლის ავტორი, ყველა ადამიანმა შეასრულა მოსმენილ მტერთა შესაფერისი ერთიანი ტანსაცმელი, ამიტომ შემთხვევაში ამსტრაქტული ფორმა, ეგმა ბოიერმა კოსტუმებისა ტანსაცმელი ესა თუ ის

ბერია...

ფარაჯია "ფერადი სმენის" მავნეები ყველა ერთიანი ფიქრი რომ არიან დაჯილდოებული, მაგრამ ფერისა და ბგერის დაკავშირების შესაძლებლობა, მაგალითად ქვეყნიერ კოლორატის ცდებისა, კაარნია ელექტრონული კლავიშების ეიფელის ყველა ბავშვს; რომ ფსიქიკური ბგერის ხარისხობრივი დაყოფა მან ფერია საშუალებით ეფრო შეუძლია, ვიდრე ფოდელი; რომ ფისნაკოვა ბიან შეუმჩნევლი ე.ნ."ტაფიკური ჩანაწერები" ანუ ოდესე კომპოზიცია ფერებში, მაგრამ სწორედ ეს ინიციალურია, ხოლო ფორმა-ანსტრაქტული ფერ." Детская литература "-ში 1932 წლის ოქტომბერ ფიფერში გამოაქვეყნა ბარეჯან ოდეიმ ბერილი-" Яркая музыка очей ". რომელშიც კარგადაა შეფასებული ე.ტოლოლის სწავლების მეთოდი, ფანტაზიის ბავშვთა საფლავზე სკოლაში რომ შეიტანა მან.ეს მეთოდია საფუძველად დადო ფისსაც საფისერვატორიო ფეხას ფანტაზიის კონსერვატორიაში, რომელსაც "ფერის ხარისხობრივი ტრადიციული გამოსახვა" ეწოდა საფუძველ..

•

ფანაფეტრეე საბოლოოდ გამოაკეთებინა ესაფერიდა ფერიკალურად აღწერილი ადამიანები, მან ფერის, რა ფეხა ეფლა, ფლაგენტებიც.

ფერიკას ჯერ კიდევ ანფიკურ საბერძნეთშიც კი ფიდის ფიფრიდენი ასწავლიდენ. ფისი ცოდნის ტრენინგ ვერც ერთი ადამიანი ფლეადობდა ვერ ტალანტიდა. ბოლოდ, ყველა პროფესიის ადამიანისაგან საფერი ფერ ფერიკის ცოდნა. ბოლო ფერენი ფერიკალურ საკრავზე ფერფლიდეთ სიფლერენი ადამიანოვანდა ფერის ფინალიდენ ფინალური ბერეფ ჯარისკაცის და ასე ფიუდოდა მან ფინ-ფრონის ველისაკენ.

პლატონის აზრით, ადამიანი ბრძენი ვერ იქნებოდა, თუ მას ფერიკა არ ეფლიფენდა.

ალენ ფიელანჯელიც კი ფეფლენიერად ეჩვენება ფერიკაში, ხოლო ლეონარდის ტამოკლიანები ფერისა და ბგერის ურთიერთობის საკითხებისადმი ფიფლენილი.

ბიდი ლოგე ამა თუ იმ ბგერაში ტარკვეული ფერს ხედავდა. მისი აზრით, ბგერასა და ფერს ერთი საერთო აქვთ, მერე ეფოდიან ისინი ცალკე, რო-

ბევრი ეჭვიანი ადამიანი ალბათ შეეკითხებოდა ერთმანეთს...

კინოფილმში ბერლიოზისა სიმფონიური პოემის სიუჟეტზე "საფეხურის ზეციერი" ბევრი ფიქრი დასჭირდა ფილმის, ეპიზოდებში ჯერ ერთი-"ეკლესიის ოფიციალური ოფიციალ" და "ინკვისიციის ოფიციალ"...

ეპიზოდ ინკვისიციაზე ერთი ის ეფიქრენ ფილმ ფანტაზიული ადამიანია, ისაც ამბობენ ამ ადამ ბიბლიოთეკა ფუნდამენტალისა და ბიბლიოს ბიბლიი ბიბლ.

•

ე.ბერლიოზის "ფაუსტის ტრაგედია" ორმოცი ბალი ბალიერი ტენიერებია ბალიანაფერი. ბალიერებ ბალიერი ბალერი ბალერი ბალერ ბალერ ბალერ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ავთანდილ ჯაფარიძე

ქართველ ბოჰემიტის „ერი ვერ ვეწევა“...

ჩვენ ეროვნულ, თანამედროვე ბოჰემიტის ბოლოა ლაზარიანელი ეროვნული ნაკლი: ხელოვნის ოტეხნა ხელოვნი ყოფა ლიტერატურა, ბუნებრივ ოტეხნა — ბუნებრივ ინ ლიტერატურის ბოლო. ბუნებრივ ოტეხნა ეროვნულ ბუნებრივ ალბათ ნაკლია ბოჰემიტ; ეროვნული ეროვნული ეროვნული ბუნებრივ ალბათ ნაკლია ბოჰემიტ;

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible] ... ეროვნული ბიბლიოთეკა [illegible]

[illegible] ? ვინმეს [illegible] ?

[illegible] ?

[illegible] ... ეროვნული ბიბლიოთეკა [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეს წიგნები ადამიანებს ცხოვრებისთვის, ბედნიერებისთვის და ადამიანურობისთვის იყო დაკავშირებული. მის მიერ ნაბეჭდი ყველაზე ფრიალი ნაწარმოები ალბათ ხან ოქროს ალიგიერი და ხან ყველაზე ქვეშეთ, ანარეკლებულმა ნოდენ ფხიზელმა. ფრიალ ქარ ბეჭდვა ფიზიკურ და ეკონომიკურად იყო, ისევე — ალიაქალი და ფიზიკურად.

ნოსარი ფხიზელი ეროვნულად ინტერნაციონალიზაციის ფრაგმენტი და ფერისცვალება; ბრძოლიდან, ეროვნულობიდან ანა ეფრემიანი ასევე; ნიჭიერი ვინმეებია და ბოლოს ფასდაუდებელ ფერწერულ ეროვნულ ეროვნულ ეროვნ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ალბერტ პოლი ბევრნაირია ე. წ. ბეთიერთან ლირიკულ ეხლოებულ ბრძოლაში ბრძოლაში ეროვნული ენიდან ეროვნულ ენაზე, სადაც ლიტერატურულია ეროვნული ბიბლიოთეკა ეროვნული ენიდან ეროვნულ ენაზე — „ილ", „ალბერტი" ან „ალბერ ან „ალბერ".

ბევრი ასეთია ბოლო ბრძოლაში ბრძოლა ბევრი ეროვნული ენიდან ეროვნულ ენაზე ბევრ ენაში ბევრ ენაში, ეს ეს ლიტერატურ ენიდან ეროვნულ ენაზე ბევრ ენაში, ეროვნულ ენაში ბევრ ენაში ეროვნულ ენაში ეროვნულ ენაში ეროვნულ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible] ბევრი [illegible], ეხლა [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] ჩვენი [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

ეროვნულ ბიბლიოთეკის [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible] — [illegible] [illegible] [illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

— ... ეროვნული ... ,

ეროვნული ... ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ძალა, ძალა ჩვენ ძალა, — ადამიანური, ცხოველური, ბინადრული, მოსავლიანობისა, ნადირობისა, „ცოცხალ ტბეულთაგან" ძალა, სულის ძალა ბოლოდროინდელ ამქვეყნიურ ცხოვრებაში.

ეს, ერთგულ, ოდესღაც ამ ადგილას ნამყოფნი ... ეს ... ადამიანებმა ... ეს ... ადამიანებმა ... ადამიანებმა ... ადამიანებმა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

ქუჩაში ათასგვარ ადამიანი, ყველანაირი ბედისწერა და ოცნებაა, ქვეშიდან ჩანს.

ოთხმოცდაათ — ნიუტონის ლაბორატორია; ოცდაერთ — ფაუსტ ე ბრეტონის ნაკვეთი — ორი ჯვითოვანი ფანჯარა ბაღისკენ.

ეს ოთახი ბერის ბიბლიოთეკა ჰგავს ფანჯარა ბაღისკენ ნაგებ ნაგებ ბინებში; ჩვენ ეს ოთახი ბინა ეგონა ბიბლიოთეკა ჰგავდა; ჩვენ ეს ოთახი ბინა ეგონა ბიბლიოთეკა ჰგავდა.

ეგზეტერ, ბლუკის 222 ნ-2 ნომერ ბინა ნოინბერსელ ინ-ლინგის ეგზეტერ „ბეზოლაზეზ" ბოლოთანამედროვეობა ნაგებ „ბიბლიოთეკა" — ოთხმოცდაათ ფანჯარა ბაღისკენ „ბიბლიოთეკა" ოთხმოცდაათ ბინა ნაგებ „ბიბლიოთეკა" ბინა ბინა ბინა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ალაბერიდ ეარიალეა

ლიბერის მორცხვი და ალალბარული ფურცლები[X]

(ლიბერ ჩარლზ)

ამ რამდენიმე წლის უკან, მწერალია კავშირში შეხვედრისას, პოეტმა მორის ფიცხიშვილმა მიამბო ევროპის ინტელექტუალ მხატვარია ასოციაციის შესახებ; დასამალი რიგია და ბევრი რამ სიახლენი შევიტყვე ამ საუბრიდან, მაგრამ ყველაზე უფრო საინტერესო-ეროვანი საკითხადობების დამოკიდებულება ტახლავ პროფესიონალ და ე.წ. ინტელექტუალ მხატვარია შუამავლების მიმართ, რომელიც ხელოვნება მიკლიმენტი კი არა- ნიჭია და ბრძოლის წამყვანი ფასდება ფურცზე.

დამეთანხმებით, ეშვიანი და შესაფერი დამოკიდებულებაა...

ამ მხრივ ჩვენთან ყველაფერი რიგია მოწესრიგებული...

მაგრ ხსენებულ საკითხთან დაკავშირებით, შეკითხვით მივმართავ ცნობილ მთარგმნელს, მწერალს, პედაგოგს და ნიჭიერ ინტელექტუალ მხატვარს, ბიბი სიხოლოი საავე ლეონ კრისტალურ მოუცს ლაი ჯაფარიძეს, რომელმაც ასეთი ლეგალური პასუხი გამოგზავნა :

X- ინტელექტუალ მხატვარია ასოციაცია, უფუფ კარგი იქნებოდა ჩვენშიაც რომ იყოს, ის ბევრ ნამდვილ მხატვარს გამოაცალეს...ხოლო თუ რამდენად სწორია ტერმინები :"პროფესიონალი მხატვარი" და "ინტელექტუალი მხატვარი", ამაზეც ვერაფერს ვიტყვი. რასაკვირველია, პროფესიონალი მაინც სხვაა, უფრო გარკვეულია პროფესიაში, უფრო გამოცდილებულია და ალბათ უფრო ამბავად უყურებს, ვიდრე "ინტელექტუალს", მაგრამ ხშირად ეს უკანასკნელიც არაა ნაკლები მასზე ალბათ ნამუშევრებით, მიუხედავად იმისა, რომ "პროფესიონალს" გაწაფულობაც სპეციალური მიუღია სპეციალურსაც სასწავლებლებში, მაგრამ ინტელექტუალი რომ ისევითვე ბოლოზე იდგეს, ეს იმ-ვითარი შემთხვევაა და ამიტომ პროფესიონალი მხატვარი ყოველთვის წინ იქნება დაფასების მხრივ "ინტელექტუალთან" შედარებით; დასვამდა ამ ინტერესებრივია სწორი, მაგრამ ხომ არიან "ინტელექტუალი" ,"რომელნიც ბევრ

X- გამოქვეყნდა გაზ."ახალ ცხოვრებაში" 1976 წლის 2 და 5 ოქტომბრის ნომრებში.

"პროფესიონალს" უსწრებენ წინ და მაგ არაფერში ჩამოუვარდებიან.სპეციალური სასწავლებელი მხოლოდ ხელობას ასწავლის ახალგაზრდას და საბაზარი მიკლომობაც აოქურავს მას,მაგრამ თუ მას ნიჭი არა აქვს შესაფერისი? ..ხომ შეიძლება აკადემია ისეთმაც გაამაგროს? მაშინ ასეთი "პროფესიონალი" მხოლოდ მოხელე იქნება და არა ხელოვანი;თუმცა ამ საკითხზე საუბარი საგრძალოდ ძნელია,რადგან ხელოვნებაზე ყველას თავისი შეხედულება აქვს,თავისი კრიტერიუმი..."

პასუხი,რა თქმა უნდა, მიდია და მისი შინაარსი წერილის ჩარჩოებს ცილდება;მკითხველისათვის კი ეს სიტყვებიც საკმარისი იქნება იმ მიდებული ადამიანისა,რომელსაც თავის ყველ ძმასთან ,მ-ნ ტრიფასთან ერთად ილე ფოლკნერის კუბოც კი აქვს აწეული; მასვე ეკუთვნის ჟურნალ "ცისფერი ყანწების" მხატვრობაც,ხოლო,როგორც თვითნასწავლ მხატვარს-მრავალი პორტრეტი და ჩანახატი.საკმარისია იფიქროს,რომ მან პირველმა ასწავლა ბატონ თავის უმცროს ძმას ეროა ჯაფარიძეს...ამგვარად მის აბრს "პროფესიონალი" და "თვითნასწავლ" მხატვარია შესაბამ უდიდ თავისი დიდი ლირებულება ანაჩნია...

ყველაფერი ეს იმისათვის დაკვირდა,რომ ჩვენში თვითნასწავლი მხატვრები,მიუხედავად მაგი შემოქმედების საკმაო პოპულარიზაციისა,მაინც ჩრდილში დგანან...

ამ ჩრდილიდან მიდხანს ვერ გამოიყვანა ვერიაღერმა ფილმსანმაც,რომელის სიცოცხლე,თუ შეიძლება იფიქროს,იმ კარიკატურამ შეიწირა,გან."საბალხი ფურცლის" სურათებიან დამატებაში რომ გამოქვეყნდა ერთ დროს...

თანახმად მიდი მხატვრის ლადო გუდიაშვილის მოგონებისა,ოცდაათიან წლებში თვითნასწავლ მხატვრებსა და ხალხურ ოსტატებს მოოალაგებადაც კი მიიჩნევდნენ,ვინაიდან მაგი შემოქმედება ეკუთვნ "ოფიციალურ" პროფესიონალ მხატვრებს...

ეკუთ

ამასთან,ვინც ყურადღებიანად აფასებს მაღალ ხელოვნებას,უკვე მიდიხარია ალბ არსებობენ ტერმინები :"თვითნასწავლი" და "პროფესიონალი" მხატვარი,რამდენ გამოფენების დროს ისინი არა მიკლომობენ,არამედ ნიჭის სიძლიერით საგოვრავენ ამა თუ იმ ნახატს.უფალ ფიქრია,რომ "ნიჭს აძლევს მხოლოდ ბუნა კაცს" და არა აკადემიის კედლები .ოსტატი

ბუნებამ მაბადა. არა იცალიის აკადემიამ; კალაქციონი-ბუნებამ და არა ბბილისის სასულიერო სემინარიამ. ასევე იმადებიან მხატვრები „ბეკარდიო ნიჭი ცხებულნი" და არა აკადემიის კედლებიო. ისევე, როგორც ან შეიძლებ ვისწავლოთ ლუსის წერა, შეუძლებელია ვისწავლოთ ხატვაც.

ვისაც ანრი რუსოს, დიდროსაგან, იუგოსლავიელი პრიმიტივისტებისა და სხვა თვითნასწავლ მხატვრობა შეიმუშავებდა უნახავს, ის გაიცნობდა დარჩენილა მაინ უნაკლო ტენიად.

დიეს საქართველოს ქალაქებსა და სოფლებში ცხოვრობს და მოღვაწეობს ასობით უნიჭიერესი თვითნასწავლი მხატვარი, რომელთაგან ბევრი წარმატებით მონაწილეობს თვითნასწავლ მხატვრობა მთელ რიგ გამოფენებში, ბევრი კი, რაღაც მიზეზების გამო, ვერ გამოდის ფართო საზოგადოებაზე.

ამ ხელოვანთა შორის არის დიდად ნიჭიერი მხატვარი ქალი, ყველაზეზის ბრწყინვალე ოსტატი, საჩხერის რაიონის სოფ. ჩიხის მკვიდრი და იმავე სოფლის საშუალო სკოლის ხატვის მასწავლებელი ლიზა ბარამაშვილი, რომლის ფიზიკა ხატვაში ყოველთვის სახალხო თეატრის მხატვრის, ან ტარიელ ეფიმეს ძის ბიხეთი ამბაკარიძის რამდენიმე ტაკვეთილი შემოიფარგლა [illegible]. მაგრამ მისმა ხალასმა ტალანტმა ჩინებულად აიოლა ქართველი დიდოსტატების შემოქმედებანი მეტვიდრეობა, მაინ ტენიის ტაკვეთილები და მაინც დაფარა ბიდან შექმნა საკუთარი ხელოვნება.

როგორც ცნობილია, ბევრ ბუნებრივ ოპიმარისა და სხვა უსახელო ოსტატთა შემოქმედებამ შორს გადაქცა სახელი ქართველ ხელოვნებას. მაგ ხელში ლიდონი ამოძრავდა, ეზა აიდა, პლასტიკური ტახტა. ქრისტიანობის სამსხვერპლოზე ამოანაყეს დიდმა ტენიებმა, მაგრამ ტავიდა ერი და, როგორც ეს ჩვეულებრივ ხდება ხოლმე, აიზეიდას შრომა-ალაკუნოვანი დაცემა მოჰყვა, ვიდრე ხელახლა ან აღორძინება იგი...

ლიზა ბარამაშვილის ქალური ნაციონალისტიკული მოქნილი და ტრაგიკული სრულყოფილი ხელოვნება ჯერ კიდევ მეობიური სოფლის საზღვრებშია ჩაკეტილი, ხოლო მის ტარეა ტასული რამდენიმე ნამუშევარი ვერ ეზნის მხატვრის საერთო კოლორიტს, მის ხელწერას, მსოფლშეგრძნებას, ფსიქოლოგიურ ნიუანსებს. ხელოვანის წინ მარტო წმინდა შემოქმედება რჩება; მის წინ ტბაა, რომელსაც ტალანა ყირდება, სიმაღლეა, რომელსაც დაპყრობა უნდა,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ოჯახია, რომელსაც შესწავლა და თანაგრძნობა ვიწადეთ. ქალი, რომელიც პირველი გაცნობისთანავე იძულებული გახდა ყავისი ყველაზე დიდი საკვლევი, არ შეიძლება გასაკვირებული მიზეზების ლირსი არ იყოს, არ შეიძლება გამწარებული არ ვიყოთ მის წინაშე.

–ჩემი შვილისა და მეუღლის პაპრიზს, რა შემოქმედებითი ხალისი უნდა მქონდეს, –ამ სიტყვებით გვაცნობა ეს ბრწყინვალე ხელოვანი და ითქმის ტირილი გასაგრძობს, –მაგი მიყურებელი ტკივილების შემყურეს, ითქმის ცხოვრების ფარ-ხმალი უნდა გამეყარა ძირს, მაგრამ მოხდა პირიქით: მე შევქმენი ბევრი ასეთი კომპოზიცია, რომელთაც ყავის მხრივ გადაგამაგიეს ჩემი ოჯახური საკვლევი.

ხილი რამდენიმე წუთის შემდეგ, როდესაც მხატვრის მეუღლემ ცოლის წამოუშეფარა მხატვრობასა და ნაოდენობაზე ჩამოგადო საუბარი, ხელოვანს ცხელი კუნცხლები მოასკდნენ ფაფალიანან და ხმამაღლა ამქმევინეს:

–ვიცი, ვიცი, ჩემი საყვარელო მეგობარო! მაელი ჩემი შემოქმედება შენი მადლია; ეს შენ გაკეთებინ ყველაფერი, შენი ფანაგრძნობია და გამხარებია შეყვარული ისინი... ახლა, გამეშვიდე, ნუ ტირიხარ!..

ამ სიტყვებზე ალექსიოსის ლუსის სტრიქონები მახსენდება: "საღამი ფანაგრძნობ ფაღლებს"...

პაგარა ოჯახი, რომელსაც პოეტური სიტყვებით "ერთობაია მუზეუმს" ეუწოდეთ, ნახევრად ცავსია შემოქმედი ქალის პლასტიკური ყოფიერებით. აქ უკვე ალარ არსებობს ფანიწასწავლობისა და პროფესიულობის გაგება, პროფესიულობისა და პროფესიულობის ბოლო. აქ ისეთი ბალი ეოფა მოცემული, რომლის იქით წარმოუდგენელია ლიტონზე პლასტიკისშესაძლებლობანი.

აი, ნამდვილად საჭირო ვიცნობდეთ ასეთ ფანიწასწავლ მხატვრებს და ვეძიებდეთ მათ ნიჭს, ისინი ხომ ლიტონებიაც იმ სიცოცხლეს ემზიარენ, რასაც მამაკაცისეულ აკვნებში და რის შესახებაც ჭერეთიამ საყოველთაო მოგონებასავით თქვა: –ბიეს სიცოცხლე! რა ტკბილია სიცოცხლის კოცნა!..

ლიზა ბარამაშვილი ალბათ შემოქმედი ქალია, იგი ამასთანავე ფეგიასია... სამყაროს სიცოცხლის საწყისი ხომ ფეგიას იწყება. ტავისებური

ბიბლიური ევა; გავიხსენოთ ტრაგიკული მედეა; წმინდანებად და ტკბილებად შერაცხული ქალები; მონიკა დე ლია ბრიუშელის, მონიკა ანის, ელისი ვირსალაძის მუსიკა, ანა კალანდაძის პოეზია; გავიხსენოთ "მედეიდან" წარმოებული სიტყვები: "მედეამენა", "მედეაბოძი", "მედეაქალაქი", "მედეაარსი"...

ძველმა მხატვრებმა, პოეტებმა და მოქანდაკეებმა ქალში მარიამ ღვთისმშობელი და ვენერა მიიღეს. "ანგელოზ-მეადონიზ-"ეს ყველაზე ამაღლებული ჩანაფიქრი", ლეონარდო და ვინჩა-მონა ლიზა, ფერწერამანმანორიალაქარის ტურნა, ტუდიანშვილმა-ფრესკის ციმბალი, ტალიტა ფიროსმანი -მეში, ბერიხმა-სამყაროს მპყრობელი, კერნიალურმა ეკვიპერმა-შეამაქონებელი მუზა. "ციურ მუსიკოსად" მონაღიარები პლანეტა ვენერა, ბერძნებმა სიყვარულის ქალღმერთად აღიარეს, ხოლო ძველმა სპარსელმა პოეტებმა სამყაროს ოთხი ელემენტი: ცეცხლი, ჰაერი, მიწა და წყალი "მედეების" საერთო სახელებად მონაღიეს; ამბროზიო ლორენცეტის, კარლო კრიველის, პალმა ვეკიოს, ელ გრეკოს, სურბარანის, მურილიოსა და სხვათა ტილოებზე ქალი ღვთისმშობლამდე ამაღლდა.

ფიქრობ ლოვლინვე ამის შემდეგ ქალისა და მედეობის ფენომენ საკმაოდ მიძღვნილებული უნია ლოდიერდო ლიზა ბარანაშვილის შემოქმედებისადმი, მარამ სწორედ ეს ორი ფენომენ წარმარნავს მის სულიერ შეანალიზებს. აქ ყველა კომპოზიციებიან შემოგვდურებს ქალია და ქალწულია ბავშვი, ვნებიანი, და ნაღვლიანი ფალიები, რომლებიც ფიქრობ ესასრულებაში იყურებიან, ფიქრობ რაღაცეზეა, წარსულებს ფალიებს ეზიდებიან.

რაღომ სჭირს ნიჭიერი ხელოვანი მხოლოდ ქალია და ქალწულია ასეთ პოეტურ სახეებს, რაღომ არ ფიქრობს შეიფრას მამაკაცია სამყაროში, შეუძლია იყაურ ფიქრიას ? ანა ქალის მოპირდაპირე პოლუსი მისაღები საინტერესო არაა? ანა ეკიზეილისა და მეუღლის სხეულებში მაინც ვერაფერი აღმოაჩინა საინტერესო ? და საიდუმლოების ფასადებიც სწორედ ისაა, რომ შემოქმედი ქალი, პირველ ღვლისა, ფიქრობს შეიცვნოს საკუთარი ფალი და სულის ამოზიისა თუ ამაღლების წყალები ფადასცეს ლიზინს მის ყველაზე პოეტურ მონახაზებში. ეს ხომ ქალის შინაგანი და დაფარული მომენტების ფაცეფას ნიშნავს. ეს ხომ ქალის სულიერი სამყაროს ტაშიშვილებაა, ფარების ახდა, საიდუმლოების ფამხელა.

ეხება რა ხედვისა და შეცნობის სხვადასხვაობას, ჰგავ ვაიერი "სულა ფიპეში" აღნიშნავს, რომ ბოგიერი ცხადად ხედავს იმას, რაც მეორისთვის ბურუსოვანია; მეორე კი ბუნდოვნად ხედავს იმას, რასაც ჯერჯერობით ვერავინ ხედავს.

ეს სიტყვები ზედგამოჭრილია ლ.ბარამიძეშვილის შემოქმედებისათვის, რომლის ყველაზე ძირითადად პოეტური წარმოადგენს, მხოლოდ აქა-იქ ძუნწადაა გაბნეული ყველაზე ფერები, ეკლესიური მოტივები, ბუნებისადმი მიძღვნილი სურათები.

ისტორიის რამდენიმე კომპოზიცია რიგი ფსიქოლოგიურ მომენტებთანაა შეერწყმული. ყოველივე ეს იკრძნობა ნამუშევარში, რომელსაც "მოლოდინი" ჰქვია; დაჩოქილი ქალის მძლავრი შიშველი მოძრაობა მიუწვდომია ქარის, ფანტასიის და ლოგიკის თავბრუდამხვევი მოძრაობა.

უნებურად რეზიანის "მოლოდინი" ქალი მახსენდება, მისი საერთო გაწყობა, ფერთა გამა. რა დიდი განსხვავებაა ზერიხისა და ლ.ბარამიძეშვილის ერთი და იგივე ფანტასიაში მიძღვნილ ნამუშევრებს შორის, ფუმცა ერთი ფიქრია დაბეჭილი, მეორე ლიბრეტა ამოფეთქვილებული: ერთში სათაური ყარიბეთა იკრძნობა, მეორეში-თავბრუდამხვევი მოძრაობა.

მიდევიანალი-მოცისფერი, მოლურჯი-მომწვანო ფანტეი, სხვენი და ფეხიანი ხეები, ფხრიწარე ქალი, ჩრდილების ფაფიერ ულოგანარინის კოშტრასტული ფერები, ფარჩის ცა აწყ ცეცხლოვანებულია სამყარო...ასეთია ზერიხის "მოლოდინი" ქალი. ფარული სულ სხვა ლიბრეტა "მოლოდინი", სხვა ფაქიზეა და ვნება იკრძნობა მის ქალწულებრივ სხეულში.

ასევე ბიბლიურია ამოფეთქილი მისივე მეორე კომპოზიცია, რომელსაც „წყურვილი" ქვია. აქ წყლის ფაქტორა ისეთ პოეტურ სრულყოფილებამდეა ამყვანილი, რომ ფიფქის ტესტის ჩანჩქერის შრიალი, წვეთების ცისფერდეელა ფეხის უფრთხილებს წყალთან მისვლ ქალიშვილს.

"ნაფული" და "საფიფქრეული" ქარგული შეფიფქოვნისა და სუფრის ფრაგიციებს ეძღვნება. ფიფქის ფიგურალები ლ.ბარამიძეშვილის ფანტასიაში: ქვევრი, ორფიფი, ფასები და ამოფეთქილი ყმანვილები ეხმიანებ პარფლას ქარგულ კოლორიტს, პოეტურ სიმარტივეს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რუსაკოვის პოეტურში ტულიკინე ძიების შემდეგაც კი ვერ ვპოვეთ რაიმე წაკლს. მხატვრული ოსტატობა თუ ხარისა და ფერია შეინარჩუნა აქ უმაღლეს დონეზეა აღვანიერი. იგივე შეიძლება ითქვას ბედნიერების ციკლისადმი მიძღვნილ ნამუშევარში, რომლისგანაც "აღო" ანუ იგივე "პირველი სიტყვა" შეურჩეველია მის ავტორს. მოზრდილი ფურცელი, ძლიერი ტრაგიკული ხაზები, ყარბული კაშნეობა, ბედისა და ჩვილი ბავშვის სიფაფრე, მაგი ტანჯული კაცვინი, საინტერესო დეკორები ფაესაბურავსა და ფარისამოსებზე, ერთიანი ფაღლისფერი ტამა-ყოველგვარი კონტრასტების გარეშე ქმნიან საოცრად ლირიკულ კომპოზიციას, რომელიც ერთ-ერთ ძლიერ ნამუშევრად შეიძლება მივიჩნიოთ ლიზა ბარანოვაშვილის შემოქმედებაში...

ძველმა მხატვრებმა და ქედურობის ოსტატებმა ბედები და ბავშვები წმინდანებად შერაცხეს. მაგ შორის იგივე ნერიხმა ბედა სამყაროს შემოქმედად ადიარა, ბიბლიაზეი მოქმედი სამყაროს ცენტრში დააბრძანა... ლ. ბარანოვაშვილმა ყოველგვარი ნეოტიურ-მისტიკური სარჩული ტამოაცალა თავის ნამუშევარს და მისი იდეა მიწიერ ეგზისტენციამდე დაიყვანა, თუმცა, რომენ როლანის სიტყვებით რომ ვთქვა, ყველა კარგი მხატვრობა ღმერთის უახლოესია და მას შეეწყობის...

-მე ამ ქალიშვილის პორტრეტი მომწონს, -მოულოდნელად იწყებს ხელოვანი საუბარს, -ჩემი საყვარელი ნამუშევარია; მაგრამ თუ რატომ მიყვარს, ვერ ავხსნი... გარეგნების მიხედვით მისი ფერი ცვალებადობას განიცდის, მომწონს მისივე თვალები...

მაგ ასე: ქალიშვილის ამ მისტიკურ თვალებში დამარხულია ხელოვანი ქალის საიდუმლო... თუმცა ყველაზე დიდი ქმნილება ის არის, რომელიც დიხაზს ირახავს თავის საიდუმლოს...

ბევრი არაა ნამუშევარი ლიზა ბარანოვაშვილის ოჯახში, მაგრამ რაცაა, ისინი ბიბლიური ოსებ მეფეზიერის პერანგს გვარაწ, რომელთაც ავადმყოფების სასწაულებრივი განკურნება შეუძლია და მარილად ეყენებიან ისინი მხატვრის ვაჟიშვილსა და მეუღლეს...

მაგრამ ხელოვნების იქით ლ. ბარანოვაშვილისადმის არის კიდევ მიწიერი სამყაროც, ენგ-ყარმიდამო, სკოლა, [illegible]... ეს ცალკეული ვეუ-

ხ.3250

ხი, ეს აღეფეტული და ხორციანი ოვინო-ასევე მისი ქალური ფიფეების შემოქმედების ნაყოფია.

საბედნიეროდ, ხელოვანი ქალი ყველაფერს ასწრებს...

ერთხელ დიდმა მხატვარმა ლადო გუდიაშვილმა პირად საუბარში მიამბნა:-ვაჟკაცობაც ისაა, ~~რომ~~ მსახურობდე, სოფელს უყიდე და მაინც ბევრს ხატავდეს. ქმოქმედებითი ტვირთაც სწორედ ესაა.

-ჩვიდმეტი წლის მანძილზე ვასწავლი სკოლაში ხატვასა და ფერწერას. ბევრი ჩემი ნამოწაფარი სწავლობს სამხატვრო აკადემიასა და სპეციალურ სამხატვრო სასწავლებლებში. ასეთ წელს ჩვენს სკოლაში მოწყობილმა ბავშვთა ნამუშევრების ტარიფენამ დიდი ტამამოსაურება ჰპოვა რიგორც ხალხში, ასევე ადგილობრივი ტალეების ფურცლებზე,-ასე იწყებს საუბარს ლიზა ბარაბაშვილი, რომელიც საკმაოდ ოცდავს, ოდიდის ოავს უხერხულად ტრაბობს, რცხვენია ნამუშევრების სიმცირის ტამო, წამოიაუწყ მოდიოს ხალხის,-მე ოვითონ ფიქალურის ნაიონის სოფელ ბოდის საშუალო სკოლაში ვასწავლობდი; მოწაფეებისას ბევრს ვხატავდი, ვაფორმებდი კედლის ტაბლოს, ხოლო ოავისუფალ დროს ჩავდიოდი ფიქალურის ნოწრ ტყეებსა სადგურში, სადაც ვისმენდი ხელოვნების ადამიანურებული მოდელის, ფიქალურის ოეატრის მხატვრის მიხეილ აბჟარიძის ტაკვეიდებს.

ფედერობა პირველად ამ წლის წინად ტავინტერესდი, რამაც ხელი შეუწყო ჩემი დისშვილის მარიანა ბუაძის შემოქმედებამ. მან ერთ დროს დაამთავრა ოთიძის სამხატვრო სასწავლებელი და ამჟამად დუშანბეში მუშაობს, რომელიც ფედერობის ოსტატი. ოქალური ტაბლოები ძალიან ბევრს წერენ მისი წარმატებების შესახებ; შეიძლება იწერებოდ ეს ტაბლოებიდ...

საოცარია, მაგრამ ფაქტია, რომ მანანამ ერთ დროს ჩემთან შეისწავლა და შეიყვარა ხატვა...

ემოციურად ოთხი საჩხერეში მოწყობილ ოვითნასწავლ მხატვართა ტამოფენაზე, აგრეთვე მეტრვის ტამოფენა-ტალიბეაში, საიდანაც რამდენიმე შეკვეთაც მივიღე. ჩემს ნამუშევრებს სისტემატიურად იძენს ~~ოქ~~ ოქრის მხატვრული ფონდისა და სუვენირების ტაერთიანება...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მხატვარი ჩერდება და დიდხანს დუმს, მაგრამ ამ დუმილში მაინც ძალიან ბევრი რამ იკითხება. მანა ფიიერბახს არ უყვარს: [illegible] დიდი მუსიკის ხმაა... იგი ხან მეუღლეს შეჰყურებს, ხანაც ფავის ვაგნერს, რომელმაც ეს-ესაა ქარვისფერი მგელნები შემოიფარა ვენახიდან... ვიცი, წუხს, გული ეფუძვლება უსაფუძვლო კრძნობის შემოქმედად ქალს რადგან ჭკვიანი მძღავრობს, ჯერჯერობით უკან არ იხევს...

-ძვირფასო მეგობარო! მიხვალ კითხვაზე, რომ ცრემლები საქმეს ვერ შველიან. ყველაზე ადვილია, უბრძოლველად დანებდე ბედს. ჩვენ იქნებ გახსოვდეს შეჰხვევინს სიყვარული-ფავნი სიყვარული განამტკიცა რომ ჩვენ კულს არ ვაკვირდეს, ბედს ყელში ვწვდებით. [illegible] წვდა ბედს ყელში და ერთ კომპოზიტორმა კიდევ რამდენი ტენიანური ნაბარბოები შექმნა.

მარლაც ბედმან ქიდილმა ბოკერ პირველების მოდა იცის ხოლმე. მაშინ ადამიანები უკვე წებდებიან ბედს, ცხოვრებაზე ხელს იღებენ, მფრინავი ჰოლანდიელივით იდგებიან და საამურად მოსვენებაზეა ფიქრობენ. და ეშვებიან კიდევ ოკეანის ფსკერზე... ტენიანური კომპოზიტორის რიჰარდ ვაგნერის ოპერის -"მფრინავი ჰოლანდიელის" ტიპი-მოდილი ბაკის ასეთი ბოტადსაკაცობრივი ტიპია...

შენ კი, ასეთი ოჯახისა და შემოქმედების ჰაერზე, მოსვენების უფლება არა გაქვს...

ანრი მიდ ტენიანური მწერლის, ფილოსოფოსისა და მფრინავის ეკბიუპერის შესახებ წერს: მისი შემოქმედების სტიმული მუდმივი მწუხარება იყო...

ფასასრული მწუხარების შესახებ მიხვალ ხმამაღლა წაკითხული [illegible] ფლორარის სიტყვები მისივე "მიქელანჯელოს ცხოვრებიდან" :-მე აღფაცებაში მოვდიავარ ოქვენს მწუხარებას. ოქვენ ნაღვლისა ჰგონია სამყაროს, მაგრამ ამშვენებთ კიდევ. სამყარო ტაბარიბებია, ოქვენი ტკივილი რომ მოაკლიეს... ტავბეთო, პირისპირ შევხვდეთ მწუხარებას და თავდაბი ვცეთ. კეთილი იყოს სიხარული ! კეთილი იყოს მწუხარება! ისინი ღები არიან და წმიდანებიდან ორივენ. ისინი ერთად სჭედავენ სამყაროს და ამაღლებენ კაცთა სულებს. ორივე ძალია, ორივე-სიცოცხლე, ომე-

რჩია ორჩავე...ვისაც ორჩავე არ უყვარს, არ ჰყვარებია არც ერჩი, არც მეორე. ხოლო მარ, ვისაც ერჩიკა და მეორეც გარუკია, იცის სიკოცხლის ფასი და ბასჩან გარშორების სიმძიმე...

სოფ. ბჟინევი, ბიბევის ციხე,
1976 წელი, სექტემბერი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ავალიანი ვარაკავა

იხატებოდა წასაკვანი...მოსული

აკაკი წერეთელი

როდესაც ელექტროლამპა ხელი დავაჭირე, კარი თავად აკაკი მელიავილმა გამიღო. სახეზე რომ შევხედე, პირველ ყოფილა, მის ცხვირს დავაკვირდი: მაინტერესებდა, ქართველ თუ არა მარილა ბაგრატიონის ცხვირი ამ ნიჭიერ მწერალს. როდესაც სახის მშვენების ეს ერთ-ერთი საკვანძო-მის ყაბულობისგრიბოედოვ ლექსში სწორედ "ბაგრატიონის ცხვირად" ქონდა მოსაღერი. ყოველ შემთხვევაში, მე ასე წამეკითხა ერთ-ერთ ძველ ლიტერატურულ კრებულში, სადაც აკაკი მელიავილის შემოქმედება მხოლოდ ლექსიანად წარმოდგენილი. აღმაფრთოვანებელია, როგორც მწერალმა უმეცესობა, თავისი შემოქმედებანი მოდავანებლობა, აკაკიმაც ლექსები დაიწყო...

ბიან, მარილა ბარაქიანი, ბაგრამ არა უბნო, ვაჟკაცური, ქართული, სწორედ ბაგრატიონის ცხვირი შევამჩნიე მის მშვენ და საწყლობიან სახეზე...

ადრე აკაკი მელიავილი მის მშობლიურ ფიალურაში ვ�აზე; თუ არ ვცდები, ეს იყო 1958 წელს, როდესაც იქაური საზოგადოება ქალაქის თეატრში შეხვედრას უწყობდა ბ-ნ აკაკისა და მხატვარ კორნელი სანდეს. დიდებულ დამაბასოვრდა მისი ლიტერატურა, ბაგრამ ძალზე ტამარული და ბახვერული საუბარი, მისი შეუჩერებელი და ნაყოფიერი მოგონებანი სიტყვებში, რომელიც იგი ცალკეულ მოგონებებად ბარბაბში შეკრებილ ხალხს. აუკარად ჩანდა, რომ სახელოვან მწერალს თავისი ბაბუის-კიკო შარვაძის მჭერმეტყველური ნიჭი გამოჰყოლია...

კიკო-ერთი შეძლებული, მშრომელი და ჭკვიანი კლეხიკაცი იყო, საკმაოდ მოზრდილი ბაბულების მფლობელი. ცხოვრობდა საჩხერის რ-ის სოფელ ქორეთში, მეცხოველობდა და მეკვლობდა ძველი მეფეების აღმაშენებლის ბჟინეული ამბავებლებელია და, თან შორის, იპოლიტე ვარაკავას ოჯახებთან. სწორედ ამ ჯაბანაბელმა დაკვიდოვა საკმაოდ ბევრი და ტალახიანი მოგონება კიკო შარვაძისა და მისი ლიდი ოჯახის შესახებ.

ერთხელ მიწა-წყლის თაობაზე აღებული ბავის გამო, ამბაჯუნელიშვილებს მეგობარად კიკო შარვაძე მიუწვევია." ამ დროს ჩვენს თანმხლებ, "ბიკოებს

ივოლიდე ვარდაკავა,-პირველად გამაკვირვა მიხეილ კიკის სიტყვა,დამაჯერებელმა,საგანგებოდ,ო

ეკლესიამ მსჯელობამ.როგორ ლაბირინთ-ფარიკაობას აძლევდა გამოსავალს ! როგორი ცალი ჩამწვდომი მსჯელობა - მხიარულმა ისმოდა მის საგანგებო შენიშვნებში!რა ლოგიკა,რა კილოები მსჯელობდა.ბაბინ მე ვიგრძენი ჭეშმარიტება,რომ ხალხში უნდა ვეძებოთ სიბრძნე და სიმარილე..."

და აი,ეს ბიბლიური სიბრძნე,შვილიშვილში მყარმეფეობენად და ხალხს ბოლოდან ამაბასუნ,ბასისმოდა იმ ბოლო ყიაფურის ბეაგრის ბიგ ბარმაბში...

სწორედ იმ ხანებში ყიაფურაში,ადგილობრივი ბაბეიის"ყიაფურის მაფარიელის" ფუ მაბინდელი ჩვეულებრივის ბიგო ბაგიშვილის ბაისმინდი,საგუბერნიო ეგრეთოდა ქალაქის მოსავალ საბარეობაცოდენ მუზეუმს;ყოველგვარი საგამოფენო მასალა,რომელიც შეგროვებასაც ბიგის სიყვარულია და მოხდომები ვახდენდი,ბრიტანი ჩვეულების კანონებში ეყრდნობა ბავს...მოსავალ მუზეუმში,წარსულის ბაგერიალური კულტურის ძეგლებიან ერთად,ბამოფენილი იქნებოდა ჩაიფინის ბამოჩენილ ადამიანთა ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველი ბასალებიც,მაგ ბორის ფოფოსურაევი,ბ ბრაგიკული და ფერწერული ნაბაგები...

ჩემი და ბეიგაბრდა მხაგერის სიმონ ჯაფარიძის ირჩევანი იმავეზე აკეთი ბელიაშვილზე შეჩერდა,ბაგრამ უფუალოდ არა მწერლის [illegible] პორტრეტზე,არამედ...იმ ბოსელზე,რომელშიაც,შემხვევისა გამო,ბაიბადა მოსავალი მწერალი.

ეს მოხდა სწორედ იმ ბრძენკაცის ოჯახში,რომელიც ეს-ესაა ვახსენეთ ბემოთ.სოფელ ქორეში,მაა-ბორეოსზე შედგენილი შარვაძეების უბანი,დღემდე იქვიანი სიმნვანიანა და საკუთოვანი ხეებიანა ბაგარული.

აი,აქ,ცოფიან ბემოთმწერელ ბვარს,ბაუმოყვრდა და ბაუნაგესავდა ოჯეველი ბელიაშვილისა და მეგრელი შეუნარჩუნა ბვარდა საერთო შაამოსავალი, ყიაფურის შავი ქვის ნარმოების ტექნიკური იოსა ბელიაშვილი,ბიგო შარვაძის სიძე და ბაბა მოსავალი მწერლისა.

ბავის მოგონებაში ივ.ვარდაკავა აკ. ბელიაშვილთან ბაკავშირებლი

საბარიანობა წერია, რომ მის ძარღვებში ერთგულად საქართველოს სამი მწიფეწოლოვანი კუთხის -სამეგრელოს, რაჭისა და ბემო იმერეთის სისხლი ჩქეფდა.

სამეგრელოში იგულისხმება მწერალი ითოა მეუფარეგის ოჯახი და უფუალოდ მისი და, რომლის პირველპირი ძმაბოლოვანიც აკაკი ბელიაშვილი იყო...ცხოვრებ მწერლის ითოა მეუფარეგის სახელი, მიეწერა სიყვარულისა და ადამიანისადმი, ეწოდა მის ლის შვილს, აკაკის მამას-ითოა ბელიაშვილს...

სწორედ ამ [illegible] ბოლოვანი მწერალი ლიტერატურა, მისი ფენომენი ლეგენდა ლეგენდებში-ამის ვენახში ინფორმაციებია ალბა. ავად რომ ცამხდარა, ბელოგინე ქალი ურმით ალუფანიან მაღლა და საბრძოლველად ხსენებული ბოსელში მოუთავსებია, რამელიც მშენებარე სახლი ჯერ კიდევ მოუმთავრებელი ყოფილა.

ყიბალურის მოთავალი საბარელოცოდნეი მუნეულის საბუალური ეფექტის შექმნა ამ ბოსლის ჩამახასიათებელ უნდა ალაგებდეს; შემდეგ ჯრუჭის მოთასაერს, ქორეიტ ს ულერსა და მაცხოვარს, ილიბოლის წალილისმცველსა და ბეკინეულის ციხეს ჩაკიბალავენი, ბერე იპოლიტე ვარაკავას ალერ, ბერძული სახლსა და მოგიზახეს, კაკბის ეკლესიას, მეფეთეულის მოსაერს...

მე და სიმონი ბიგის ერგულებენი ვალაკავენენ ძველაძველსა და ერთის შეხვალენ ბის უმნიშვნელო ნაგებობას, რომელიც მთავალში ბეთის ფერენი უნდა ალაგალვალა ყოფილე...

ამბილისში აკ. ბელიაშვილთან სწორედ ამ საკითხის გამო მივედი. როგორც კი საქმის ვითარება ალაცალი, მაშინვე ბოსლის ჩახალვის ნებართვა ვიხილე, ოუმცა ფანქრები უკვე კარგალბის შესრულებული იყო...მაგრამ ალაუმალე, მოგერიდა. ვიფიქრე, ეწყინება-ბალი, მაგრამ ოხლა კი პირიქით: მწერალი კმაყოფილი ალრჩა და ნებართვაც სიხარულით მოგცა...

ალვიდა ერთ. ალაფოვე ყიბალურის საბსახური და საცხოვრებლად ამბილისში ალამოვალი, მაგრამ ის ბურჟუამიძეული ძველები, რომელნი ალახალაც ბემოხსენებული მეუფეთმისაგვის გვქონდა ალაწრახული, ჩემი და ჩემი ძმის მოგონებისა და ყალბის ნაყალბევი, ყველა ფერში იყო ამოყვეყვეებული, მაგრამ საბოკვიერელი ქორეიის უმეიერეს სასკოლო და საჩხერის საბარელოცოდნეი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მუზეუმებში ჰპოვეს, რამდენ ფიალურის ადგილობრივი მუზეუმი იმხანად ჯერ კიდევ არ იყო გახსნილი.

აკაკი მელიქიშვილის ნაკვნარი მოსელი კი, რომელსაც ერთ დროს ასე გულმოდგინედ ვხადაგდი მელა სიმონ ჯაფარიძე, ისევ იმ ფრაგიკულ ხაზებად დარჩა...

საბედნიეროდ, ის ხელნაწერი შენობა დღესაც ცოცხალი და ხელუხლებელია. და, რაც მთავარია, ჩემი მშობლიური ეგზ-კარმიდამოდან ძალზე ახლოს, ციხემის ირ ნაჭიჯზე, ორი ოდენ სროლისა და ცხრა ნაბიჯის გაშლაზე იმყოფება...

სიმღერისი მქონჯინს, როდესაც აკაკი მელიქიშვილან იმ პირველ და უკანასკნელ საუბარს ვიხსენებ, ასე პოეტურად და ამაღლებულად რომ აღვუწერდი ჩემს მოგზაურ ფერწერულ ნახატს, მისი კმაყოფილი თვალებისა და მაკრატიონის ძირს დახრილი ცხვირის ნიმ.

ერთხელაც იქნება, ციხის ხელ დავალებ, მწერლის ნაკვნარიან მივირბენ და, ოცდაოთხი წლის შემდეგ მაინც შევასრულებ ფერში, ორივ რიდემდე უნდა მსაფლეურებდნენ ის კეთილი თვალები ან რიდემდე ვხედავდე ძირს დახრილ მაკრატიონის ცხვირს ?!

26 მაისი 1982 წელი.

თბილისი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ივანე ფალავანდიშვილი

ბიბლიოგრაფიული ჩანაწერები (1931–1976)

ფასკა ოთარიანის ფოლიანტი

ავტორიდან წარმოებულ მოიაზრება ნიგნები, ბიბლიოგრაფიული ჩანაწერები, ბიბლიოგრაფიული ამ კრებულებისა, ლიტერატურული და ენციკლოპედიური ავტორები, ისინიც, ვინც ეროვნულ ინტერესებზე ინდივიდუალურ ან ერთობლივ ხელოვნებაში ქართული ენა ყველაზე სრულად ასახეს.

ჩვენი კრებულის საკვანძოდ ერთვნებულად ჩვენ ქართულ ენაზე, ანუ ქვეყნის ხელოვნების ეროვნულობისა შესწავლის ლაბორატორიაში. ეს ნაშრომი ამ ქვეყნიერ ნიაღვრად ლეტარგიული ეროვნული ფილოსოფიის ერთ-ერთ ადამიანური ანალიზია, ჩვენ ბიბლიოგრაფიულ ანალიზებზე ეროვნულ ფილოსოფიურ ენციკლოპედიურ ეროვნულ ეროვნულ ეროვნულ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible] ეროვნული ბიბლიოთეკა [illegible] ბიბლიოთეკა [illegible] ეროვნული [illegible] ბიბლიოთეკა [illegible] ეროვნული [illegible] ბიბლიოთეკა [illegible] ეროვნული

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ფერია პოეზია

(ბოლო ნაწილი)

საქართველოს ფილარმონია საბჭოთა საკავშირო საგალობელი დარბაზი კარგახანია ხელოვნების მოყვარულია საოცნებო ადგილად იქცა. ფერწერის დიდოსტატის ნაღდ კუბიაშვილის ნახატებიდან დაწყებული, თანდათან თაობის ნიჭიერი ქართველი ხალხოსნების შემოქმედებით დამთავრებული, ნებისმიერი უკვე არაერთი ფესტივალის ბოლოს გახდა.

ანსამბლად ნაფიცგამოსვლებიანი საგალობელების წინაშე წარსდგა ბიჭიერი ხალხური ტანი შედგა.ეს თანა შეიძლება ჰეროსნული გალობაა.ჩვეულებრივ კი იგი ბიბლიის ყველა საერთო გალობებების თანმხლებია,რაც კი ბიბლიაში გამარდულია ამ ბოლო ათწლეულის განმავლობაში.

ჯერ შედგა ერთგვარად ძლიერია ზოგიერთ გრაფიკაში,ისე ფერწერაში.მისი პალიტრისაგან დამახასიათებელია ფერთა არაჩვეულებრივი სიუხვე.ხალხოსნის ნიჭი და გამოცდილება ჰარმონიულ მიღებებში ანესხიგებს ამ ფერებს და,ფერთა სპექტრული კანონების მსგავსად,საოცარი შეხამებით გადაიქცევა ჯილოვ.ასე,რომ ერთი ფერი არაფერ გამოიცხავს მეორეს,პირიქით:აღვნებს,აძლიერებს,ამდიდრებს მას და საბოლოოდ ქმნის ერთ საერთო გამას,რომელიც ესოდენ გამორჩეული და თავისთავადია ტ.შედგიანის შემოქმედებისათვის.

ხალხი ერი,პოეტურ და ბაღარ გენიოსებიან ნიჭს შეუძლია ერთგვარად ამდენი ფერის დამორჩილება და თავმოყრა ისე,რომ ყველა ნახატში გამოჩნდეს ერთი ერთისჭარმონიის საშეშოება.

ოჩიოდე სიტყვით ჯერ შედგიანის შემოქმედებას ფერთა პოეზია,ფერთა მუსიკა შეეძლება ეწოდოთ.ბაგრან ხალხოსნის სიძლიერე ნაწილ ფუნჯის დამორჩილება ზოგია:ორნა ფილოსოფიური აზროვნება,სახეებისა და სიუჟეტთა მრავალფეროვნება,მუსიკალური ვირტუოზებისა და პოეტური აზროვნების გამოყენება ანდიდრებს ამ შედარ ორიგინალური ხალხოსნის შემოქმედებას.ყოველივე ამას გასაკვირებით უწყობს ხელს ავტორის ბევრ ქართული ფოლკლორისა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფუ ქარდული პოეზიის ღრმა ცოდნა, თავდაჯერებულობა; ამისათვის საკმარისია დავასახელოთ ისეთი ნახატები, როგორიცაა: "ბიქარა", "ურმული", "ლილეო", "ვაჟა", "ხმელი წიფელი" და გალაქტიონისა თუ ბარათაშვილის თემებისადმი მიძღვნილი ნახატები. ბოგიერთი ფილ, რომლის საათური ფეხი ნახატების მიეწერა მოფიქრებული, შეესაბამება ქარდული ბუნებრიობიან იოგებს. ასეთია "გარინდება", რომლის სიუჟეტი ვაჟას თემებზეა შექმნილი. მასში დაკონკრეტებული არაფერია; ნახილი შექმნილია ცისა და მიწის, ფრისა და ჩანავალი მზის ილუზია. ეს ნახილი ერთი შეხედვით, თავრან შინაარსი უფრო შორს მიდის და მის გასაგებად, როგორც ანას პიკასო ამბობდა თავისი შემოქმედების შესახებ, საჭირო შეგრძნება, შეგრძნებიან კი გაგებამდე მისვლა. ბოლოს და ბოლოს რა არის "გარინდება?" რა შინაარს გადმოგვცემს იგი? ეს არის ბუნების ერთგვარი გარინდება ანუ მიძინება ანუ იგივე ძალა მოკვდება და მოზაფდება ახალი გაფოთლებისათვის, აბობოქრებისათვის, გაგაფხულისათვის.

ასეთი პოეტური სახეებით აგრეთვე დამახასიათებელია ფიფანი შეფიცალაძის შემოქმედებისათვის. ავიღოთ თუნდაც მისი ერთ-ერთი საუკეთესო ნაბეჭდავი "ვაჟა". "ხმელის ხეა" გადაწყვეტა ისევ და ისევ პოეტურ პრინციპებზეა დაფუძნებული. დიდი მეოსანი, როგორც ბუნების ღვიძლი შვილი, წარმოგვიდგენილია არა ცალკე, არა გაწყვეტილი ნაგებად, არამედ ბუნებასთან თანშეზრდილი: მისი სიცოცხლე ეს აბობოქრებული მიწის ენერგია; სხეული მისი კიდეებიდან ამოიზრდება ცალი სტენის ლოგიკური გაგრძელებაა. ხანგრძლივ ან ცდილა ვაჟას ტენის, მისი სახის პირველი გადაწყვეტას; სულ სხვა, გაბედული ხერხი მოიფიქრა და ყველაზე ადვილად გაიმარჯვა კიდეც.

ასევეა გამარჯვებას მიაღწია მან ვაჟას "ხმელი წიფელშიც", სადაც ხე უფრო სიცოცხლეს წააგავს, უფრო შეშვენ ლანდს, ვიდრე ბებერ წიფელს; მაგრამ ის ცოცხალი ფონი, ის ნაფოლი ფერები, საიდანაც ეს ხმელი წიფლის ორეული ამოიზრდა, იმის საბუთია, რომ ის კიდევ მრავალჯერ შეიმოსება.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საერთო ხასიათის ნაწარმოებებში წარმოგვიდგენილია ადამიანი, რომელიც სულიერი არსება; რომელიც მიწის სიყვარულია, მიწის სული, ცისა და მიწის შემაერთებელი ხიდი; ადამიანის სიმდიდრეა, ადამიანის წარმოება, ქვეყანა და მიგალამ ეროვნული სული. "ბუსაში" სწორედ ამ უკანასკნელის ძალაა განცალკევებული; "ბიქარაში" ხე უფრო ქვეყანა მეტად წარმოგვიდგება.

"წარაღისობაშიაც" ხის ორი ფესვია სიმბოლოდ მოცემული, ერთი ხე აქ არაფერ შუაშია; აქ მთა სულ სხვა ადგილებია აკისრიალ, ეროვნული შემოქმედებისა და ხელოვნების თავდადებისაგან, ამ ორ ნაწარმოებულობის ამოიარეა, თითქმ ადგილზეა დაკარგული ახლის შექმნა. ადამიანის სიცოცხლეში ორი ეტაპია, რომელიც შვილი არ იქნება შვილის გარეშე, ისევ ადამიანი არ გადაიქცევა წარსული შემოქმედების გადავალისწინების გარეშე.

ადამიანი არსად არ კარგავს ფიზიკურების გრძნობას; თან იცის სად დაიწყოს და სად დაამთავროს ნახატი, რა ხერხი მიუყენოს ანა ან ილი სიუჟეტის გადაწყვეტას. სწორედ ამის გამო მისი "ფეხელი სასაფლაო" სულაც არ არის ისეთი საშიში და ანაგრძენი, რომელიც ეს ხდება ადამიანებთან გვინახავს, თან შორის ოკუელ კენტანაც კი. ბიბის ბიოლიდან ამოსული და ცისკენ გაფრენილი სულები ადამიანის უკვდავებაზე მიუთითებენ, რაც ამ შემთხვევაში ბალახებისა და ხეების სახითაა მოცემული; ნახატში საერთოდ არ ჩანს ადამიანები და საფლავის ქვები.

ქართული ტაძრებს ადამიანი ხსნადასხვა დანიშნულებისათვის ივლენენს თავის ფილოებში, ერთგან, რომელიც სვეტია თავი წმინდისა და უპატრონობის გამო, მეორე-რომელიც ქვის ამოღრეკილი სიმფონია ანუ "ქვაზე ოდოადი", ოდოადი იმისა, თუ ბიბისადის ხელში რომელ შეიძლება იქცეს ქვის უბრალო ლოდი ტაძრებად, ამოღრეკილ ქვებად.

მუსიკალურ-პოეტურ ტანწყობას ამ ფიალოებს ბანაკანი დანარჩენ ნახატებშიც: "იდუმალება", "გამოძახილი", "მუსიკა", "ურმული", "გახსენება", "ეროვნული" და სხვა.

"ეროვნული" - ეს არ არის ის ამოქმედული ქვეყანა, წარსული კონ-

ბან რომ შეეშინა; ხიაკვრის ეროვნული-ეს მისი შინაგანი სამყაროა, ზოგჯერ მისაბეკვი, ზოგჯერ მიუღწეველი; ეს ის დაპყრობილი ხაგია, დაპყრობილი ფერია, ბილოს და ბოლოს, შემოქმედების ფილოსოფია რომ ვხედავთ; ეს ჩვენი ციური ლაჟვარდებია, ულრანტარიზის მთებია, ხარვეზი ანივლებული მიწაა, ბიწა, -ვაგლახ, ასე რომ გვიოცნებია, გვიუკაცრიელებია. ბურნაბ ლებანიძის შესანიშნავმა ლექსებიანობენ-ავტორეებან-ავტორეებ ბაბა-პაპეული სახლებსა და წასახლარებს, ვენახებსა და ნაგვენახარებს, ჩვენი ფუძის ანგელოზებს, ადგილის ლეგენდებს, ჩვენს ქარიული სოფლებს, ხიაკვარ ფიფა შეფილაძეს "გახსენებანი" შთაგონა. ანაფიქრებელია იგი ეროვნის ლექსიკონი.

ხიაკვრის ჩვენი ფილოსოფიის შორის ანასახელებელი მის მოგრძელ სურათს, რომელიც სიმფონია ბაუსრულებელი გგებისა, ბედნიერებისა და სიყვარულების ბაპყრობისა. ეს ყველაფერი სიყვარულია მიიღწევა; სიყვარული აქ ჩანაკვალი ნგის ფინგეა მოცემული ორი მოაღერსე ცხენის სახით.

ფიფა შეფილაძე ბანაბარი სიყვარულია და ერთგულებით ეფსახურება მსოფლიოს კლასიკის ნაწარმოებების ხიაკვრული გაფორმებას, ილუსტრირებას, აგრეთვე, ოფორმ საქართველოს ფერეფეგნიის ხიაკვარი, ცალკეული ფერეფილნებისა და მულტიპლიკაციური ფილმების შექმნას.

ეს მაღალი, ოფოგრული და მუსაფეარი სული ადამიანი დღე და ღამ იღწვის ფუფკარივით; ფერცხლისწყალივით მოძრავს, ბავისი შინაგანი სამყაროც მოძრაობაში მოყავს.

მისი ნახატების საშუალებით, თუ ვიხილავთ უფიერეს ფრანგი მოქანდაკის ემილ ბურდელის სიფფეებს, ჩვენ შეეცნობთ ფვალუნდეწელი ცის უსაზღვროებას, წესრიგისა და ჰარმონიის სიმბოლოს.

ხიაკვარ ფიფა შეფილაძის მთელი ცხოვრება-ეს სიყანაგეა; ხილ სიყანაგე, რომელიც იგივე ბურდელი იფლოა, ფლობს მარადიულ უკვდავებას.

ავთანდილ ვარშალავა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პ ო ე ზ ი ა ფ ე რ ე ბ შ ი

(პირველ ვარიანტი)

დიდი ხანია, რაც ჩვენი ცვლილისა და სიყალბის მოლეკულებად იქცა ვიდეალეს, მიქელანჯელოს, ცვერჩინოს, რაფაელის, ფიროსმანის, ტულიაშვილის თუ ასეულ სხვათა უკვდავი ნაკალმევი, მაგრამ საუკუნეები ზოდი ჩვენებიან მათი ტანის საფლავთან და ახალ კოლუმბებს აღელვს აღმოჩენათა ხელშეუხებელ სადაველებს.

ცხოვრობ ქვეყნად ადამიანი და არ იცი, რომ შენს შვერილი არსებობს ვიღაც, რომელიც თავისი ბუნების პრიზმაში ტეხს ან ულიავ ფერებს, უცერად რომ აინთებიან და არასოდეს ქრებიან.

ასე ცხოვრობდა ქვეყნად დიდი ზოდენი, რომელიც ერთ უბრალო სახელოსნოში ახდენდა ხელოვნების რევოლუციას და ტილიამშვილებით "ადიდა თავისთავს, თავის მომწიფებას". ხოლო ზოდესაც საბოლოოდ ამადუდა მისი ტანია ვულკანივით ცაარღვია უმაღლესი კოტური და მსოფლიო ხელოვნების ოქროს ნაღექებად ბადაღვარა.

ასე მოვლინა ქართველ ხელოვნებას მიხეილ ვარდიშვილიც, რომელმაც სურათების სახელმწიფო გალერეაში შემოიტანა მეთოქმეტეთი ძალების წყალვარდნილებითა და ფერთა სიმფონიებით. იგი წიფლის ჩვრიან ხედავს ცეთა ანარეკლს მეწამული ფერის წყალში იმ დროს, როდესაც "მიეში ტკვასა ჰგვანან" და ნამგალი მიკარე "მეელოსა და ხის საუბრით ერთობა".

მიხეილ ვარდიშვილი ახლა ჰგავს იმ მსახიობს, რომელიც ოცელის მონოლოგს ამბობს და მსმენელთა უკაკუნაკარი ტაფიტორია მეჰყურებს თვალებში.

საოცარია სად იმალებოდა ადამდე ასეთი ტალანტი? თუმცა არ, კი არ იმალებოდა, ძიებისა და მემოქმედების ცეცხლით იწვოდა, მნახველთ მხოლოდ მისი უკანა ალმოჩენა ოცელში, მსგავსად ამისა, ზოგზე ერთ დროს უცხოელ მოგზაურებს ოცელთან ბრუკენის ჩრდილი ან ტყვისგან გამოჭრილი მეკობრეებს – სპილოს ძვლის ნაკეთი.

და მან, ~~ამ~~ უდიდესი გემოვნებისა და ნიჭის მფლობელმა მხალვრმა ხანგრძლივი სიჩუმე არჩია ცარიელ ქუხილს, სიჩუმეში კი შვენი ტრადიციები და არნახული მოვლენები იბადებიან.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აღნიშნავ მავიდანელ გაკვეთილებიან სწავლობდა სპექტრის ფერებით ლაპარაკს ეს გვექსისის ყალმოსანი, სადაც ფლიტის ბგერებით იოვკლება ნიმფების უნაკვესი მელოდია.

ეს უფაქიზესი გრძნობის პოეტი უბრალო ფერსაც კი, მსგავსად მზის პირისაგანი წვიმის წვეთებისა, შვიდფერად აღიქვამს. ამ ოცდაორი ნიჭის სინთეზით მხატვარი მიხ.ვარდიშვილი ელვისებურად ამაღლდა ფერთა საგალობლების თვალში და საოცარ კოლორიტით შეაბიჯა ხელოვნების მარადიულ ფოროფოლზე; აქ კი ელის ხალხის მსახვრს ნახევარ საუკუნეს მიღწეული ხელოვანი, რომელიც ადეული წლოვანი თავს აბიდებდა საკუთარი თავის რეკლამირებასა და აპოთეოზს, და ამ ეხმაური ხელოვანს აღმოაჩნდა დიდი ოფოროვანობის ნიჭი, მხატვრის ეროვნული კულტურა, რომლის წინააღმდეგაც ილი აჯანყებულა ტიუბალური შეგვეგეთი. მსგავსად ლევანდარული ფიზიკელი მეფის მიდასისა, რომლის ხელშიც ყველაფერი ოქროდ იქცეოდა, ასევე საქართველოს პეიზაჟი -თავისი ფერადოვნებითა და ტონალობით, როდესაც ამ მხატვრის ფუნჯი ეხება, საოცრად პოეტური ხდება.

ბუნება კი, როგორც სტენდალი ამბობდა, თვითონ წარმოადგენს უდიდეს ხელოვანს, მიხეილ ვარდიშვილი მის წინაშე დგას, როგორც მწყანესი ნიმფების წინაშე და დემონური ხელით ქმნის შაღალეფიანი ტყის თუ ქარიანი თემების მეწამულ სამყაროს...

მხატვარი ვარდიშვილი არ ჰგავს მარიტოფოლოგიურ იმპრესიონისტს, რომელიც სპექტრის ყველა ფერს იყენებს, რათა მაყურებელი თავისი პალიტრის სიმდიდრით გააოცოს. და არც სხვა ევროპელ პლენარისტებს, რომელთაც ჰაერი და სინათლე სურათის მთავარ გმირად გამოაცხადეს, ხოლო ადამიანი ქმნილების უმაღლესი გვირგვინი, მზის შუქში დაჰკარგეს.

მიხეილ ვარდიშვილის სურათების მთავარი გმირი ბუნებაა, სადაც ქარისაგან აბიოკებული ხეები საოცრად ირხევიან და მოძრაობენ, ამ მოძრაობაში კი ოდენი დამარხული გმირობას ხედავდა.

მართლაც რომ დემონის ხელი მართავს მხატვრის სურათთა ციკლს, როგორიცაა "ვარიაცია მთვარის პეიზაჟის ფონებზე", "მზის დაფერილი ჩემი სამშობლოს მიღები" და ბევრი სხვა. სენსაციად აღნიშნული სურათებში მეტად

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მაღალი ხელოვნებაა მიღწეული. ესაა მხატვრული ტრანსფორმაცია, ხელოვნების ძალიანაც მხატვარი ასიათასობით მნახველს იღებიანთა ოკეანეში ტოვებს.

ტალღებში შესვლისას თვალი, ~~ტალღა~~ ტალღა, ~~ტალღა~~ ~~ტალღა~~ ~~ტალღა~~

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ანაცვალებს, დანამდვილებით შეიძლება ითქვას, რომ ვარდიშვილის მეხუთე ჩვენ გვყავს ჯერჯერობით ორიგინალური და მეიდური ფანტაზიის მქონე მხატვარი, რომლის მსგავსი ერთეულებით განისაკუთრება საქართველოში. ფერადი ტილოები: "ხეთა სიმფონიებით","ხეთა აბრეშუ,ხეთა ფიქრს,ქარი ხრის," "წრეთა მოცეკვა ყვითელი ყვავილებით","გამთრის ეპილოგი" და სხვა ჩვენს მიერ მოცემული არგუმენტების ნათელი დადასტურებაა.

ჰეგელი ამბობდა: მე მომწონს ყველაფერი, რაც ადამიანურია,რაც ადამიანის ხელს შეუქმნია... იგი მშვენიერია.

მიხეილ ვარდიშვილის მხატვრობაც მშვენიერია, რომელიც ვერული ლოტოსი, ესაა ამაღლებული პოეზია ფერებში.

23. 09-64 წ.

[illegible]
[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ავადანილი ვარდაგაძა

დიდ შემოქმედებით გზაზე

(ეკლესიის (ვოდა) სამგზავრო)

მიმდინარე წლის იანვარ-თებერვალში ბორჯომის ხელოვნების მუზეუმია საბჭოთა დიდ საგამოფენო დარბაზში გამართულიყო ფარო აკადემიკოსის მიხაილ წარსიძეს ახალგაზრდა ნიჭიერი გრაფიკოსი, ბორჯომის უნივერსიტეტის ხელოვნების საგანგამანათლებლო ფაკულტეტის კურსდამთავრებული, საქართველოს მხატვრთა კავშირთან არსებული ახალგაზრდა მხატვრთა და ხელოვნებათმცოდნეობის სექციის წევრი ვალერიან რამიშვილი.

ეს იყო მისი შემოქმედების პირველი პერსონალური გამოფენა. ამ მეტად საინტერესო და საპასუხისმგებლო ფესტივალის წინ უსწრებდა მხატვრის მონაწილეობა ოთხ რესპუბლიკურ გამოფენაში, საიდან მისმა ნახატებმა ხელოვნების ფაკულტეტისმცოდნეობა დიდი მოწონება დაიმსახურეს.

ჯერ კიდევ სტუდენტობის წლებში გამოჩნდა ვ. რამიშვილის ნათელი გრაფიკული ნიჭი, მისი ნაოალი გემოვნება, მოვლენებისადმი პოეტური დამოკიდებულება, ორმა ფილოსოფიური აზროვნება და ფიქრის ყოველ ნახატში სიმბოლური ხერხების გამოყენების უნარი.

ვ. რამიშვილმა, რომელიც მისმა არაერთმა ნიჭიერმა თანატოლმა, ორისეულად მოიმოწმა აღიარებული ფაკულტეტი და ცოდნით შეეყარეული თამამად შეეხო მხატვრის შემოქმედების უაღრესად რთულ გზას, რომელიც ამ ბოლო წლებში ნათლად გამოიკვეთა დიდი ძიების, შემოქმედებითი წვის, ასოციაციათა ეფექტად გადაწყვეტილი ფორმების და შეუფერებელი ფიქრის შემდეგ.

მნახველი ადვილად ეძებს ერთ გადავლებისთანავე ხედავს ვ. რამიშვილის არჩეულებრივად რთულ და ბახვეულ კომპოზიციებს, დაპყრობილ ხაზებს და, რაც მთავარია, გრძნობს უკვე დადაკვალებულ მხატვრის, რომლის პოეტურ ხიბლებსა და აზროვნებას დასასრული არ უჩანს.

ავტორი ორმაგ ცდილობს ჩაწვდეს ადამიანის სულიერ სამყაროს, წარსულსა და მოვლენებულობას; ამისათვის იგი ხშირად მიმართავს სიმბოლურ სახეებს. მას არ სურს ოდესმე დავიდეს ფონს, მარტივად გადაწყვეტოს ესა თუ ის თემა.

ვ. რამიშვილის შემოქმედებისათვის დამახასიათებელია ხაზების ფავორიტობა-ხვეული მოძრაობა. ნახატში ერთმანეთს ეწაცლება ქაოსი და წესრიგი, მუქი ფონი

და კოსმიური შუქის ეთერი ნიადაგარი, მგრძნობიარე კუნთასხმული ყაბუკია ფიგურები, ქარწყლია ნაფიფი სხეულები.

ვ. რამიშვილის ტრაფიკული ნახატები ფუნდამენტურად ძალზე მრავალფეროვანია. აქ ნახავთ ცალკეულ პორტრეტებს, მრავალფიგურიან კომპოზიციებს, ძველი სვანური ყოფის ამსახველ სურათებს, ქარიული მიწის, ქარიული ფიქალურისა და ბუნებამიძღვნებისადმი, აგრეთვე სიყვარულისადმი მიძღვნილ ციკლს. და, რაც მთავარია, ფილოსოფიურად დაფვირთული და ფსიქოლოგიურად ტალანტიანი სიუჟეტებს. მხატვრის შემოქმედებაში ბევრი ადგილი უჭირავს ტალიტინის მოგზაურობებსაც. საერთოდ კი, ქარიული ხასიათი პოეზია და მარადმწვანე ლექსი ვ. რამიშვილის შემოქმედების ერთ-ერთი მასაბრძოლველი წყალია.

ამასთან, პირველ ყოვლისა, ანიშნავდა მხატვრის ავტოპორტრეტი. ესაა ოდნავ სტილიზებული და ნახევარტრფიალში მოცემული სახე: სიმეტრიულად და ჰარმონიულად შეკრული ხაზები, რომელთაგან ბინდიანი ამოტანს ბინისი აუცილებელი დანიშნულება ტაძარია. ყველა ხაზი ერთმანეთს ანიშნასნერებს; ყველაფერი ერთი ლერძისა და სიმძიმის ცენტრის გარშემოა თავმოყრილი... მოკლედ რომ ვთქვათ, პორტრეტი აგებულია ძალზე მკვრივად; მაგრამ ავტოპორტრეტის სიძლიერე მარტო ამაში რომ ტყობილებდა: მთავარი, რომაც ნახატი იგებს, ესაა მოამბეჭდავი, ამავე, ოდნავ ტრაგიზმი და, რაც მთავარია, ფსიქოლოგიურად დაფვირთული სახე, მისი ყოველი კუნთი.

ამ ნამუშევრიდან კარგად ჩანს, რომ მხატვარი ბუნების მიერ უხვადაა დაჯილდოებული ყველაზე მძლავრი ნარატივი, რომელსაც უბრალოდ შინაგანი ხედვა ქვია. ყოველივე ამის წყალობით, მხატვარი ადვილად ახერხებს საკუთარი სულის სიღრმეებში წვდომას, საკუთარი თავის შეცნობას. ესაა მისი ბუნებრივი ნიჭი, მისი ნაფერა. მხატვარი ნაკლებ ყურადღებას აქცევს გარეგნულ ეფექტებს და მთელ მხოლოდ შინაგანი სამყაროს გამოხატვის საშუალებად იყენებს.

ვ. რამიშვილი საკუთარ თავზე არანაკლებ შეიცნობს იმ ადამიანის სულიერ სამყაროსაც, რომელსაც მისი მოფერი და მახვილი ფანატი ეხება. ეს ნაწილად ჩანს სვანი მამაკაცებისა და მეუღლისადმი მიძღვნილ პორტრეტებშიც.

რა შეიძლება ვთქვათ ხსენებულ ნამუშევრებზეაც, ისე რომელიც საკუთარ ავტოპორტრეტში, მხატვარი მკვრივად აგებს ფიფოეული მთამანის სახეს, რომელთა უმეტესობა ერთგვარად ნაგურებად და, ამავე დროს, ნახევარტრფიალში არიან

წარმოდგენილი. მარადაა, რომელიც მაგალითი ეროვნულადაა ყარბობს, რაც გამოხატულია ჩაცმულობის და სხვა დამხმარე ხელოვნურად ეროვნული ელემენტებით, მაგრამ ბევრ შემთხვევაში მხატვარი ამას შეგრძნებულად აკეთებს; ეს, ალბათ, მისი ევროპიზმი არ არის, მაგრამ როდესაც კულტურულასთან და „უნიკალურ, რეალურ პიროვნებებთან გვაქვს საქმე, როდესაც აბრეშუმების მთელი გამოვლენა მთლიან და მთლიან გარეგან ელემენტებია გადმოცემული, მაშინ ეროვნულადაა ეს ძალუმებულად წინა პლანზე გადმოდის და მხატვარი უკვე ვერ ხედავს ადამიანს.

ეროვნული ეკ. რამიშვილის სასახელოდ, რომ, ალბათ შემთხვევაში, მეტო�pაზიციულ ეროვნულადაა ეროვნული ელემენტებს მთლიან საერთო ფონად იყენებს, საიდანაც გამოდის ესა თუ ის ფიგურა.

ასეა ხაგანასული და წინწამოწეული ა.პაკელიანის პორტრეტი, მკერდს გემოდ ნახევარპროფილში წარმოდგენილი სახე, მკვრივად აგებული ნაკვთები, გაფიქრებული, ასასრულებისაკენ მზირალი, შვენიერი, წვეტისფოდიანი, მაგრამ არა ფეოდალური და არა ცივი ფერადები. ნახატის საერთო ფონი, ფიგურის ჩაცმულობა და სახის გამამახასიათებელი ნაკვთები, ერთი შეხედვით ქმნიან წარმარჯვე, ბოლოვანი სამყაროს; ითქოს ეს მამაკაცი გარკვეული საუკუნეებიდან მოსული ადამიანია, დროვანდელობას შესისხლხორცებული ბოლოური.

ეს შთაბეჭდილება გაუსაკუთრებით მოხუცი ფერის პორტრეტებში იქმნება. ამიტომ პირველი პორტრეტი, რომელიც 1977 წელსაა შექმნილი, ჩვენს მიერ გამოქვეყნების ხრუნ ილუსტრაციას ქმნის. ფიალი, იქ ნაგდვილად ლიდეს ჰიმნებიდან მოსული ამირან-ბოლპარია; ფერადი კოშკებიდან და მაჩუბებიდან მოსული ლეგენდაა; ხორცშესხმული კიკვერეილია.

მოხუცის ყალარა ფიფქსა და ტრეტ ფიფქს იმდენი გამოქმედება ვერ ექნებოდა, რომ მხატვრის მთელი აქცენტი გადაკეთილი არ იყოს უპირველეს ორად ჩამოxდარ ფერადებსა და სახის ფიფიფერ ნაკვთზე, რომელზეც ითქოს წერტილის ფუნქცია ადგილიც არ მოიძებნება ხელოვნურად, მაუმუშავებელი, ფარულად და საყრისად შეუმჩნეველი.

მუქი, ბრტყელი და ნაწილობრივ გაუმუშავებელი ფონი კიდევ უფრო აძლიერებს მოხუცი ფერის მამაკაცის გამოხედვას.

აქვს ე.რამიშვილის ძველი სვანეთისადმი მიძღვნილი ნახატების მეორე ციკლი, რომელიც უმრავლესობა მხოლოდ ტრაფიკულადაა შესრულებული. ამასთან ერთად ერთია დაღისადმი მიძღვნილი მოცრდილი სურათი, საიაც ავტორი ცდილობს კომპოზიციის ფერებში ტალანგვეტას. და თუმცა ფერწერა მისი სტიქია არ არის, ის მაინც აღწევს ერთგვარ ტამარ ეფექტებს და ხატებსა და ფერებს პარმონიულად უხატავს ერთმანეთს, ამავე დროს ბოლოზე იზარჩუნებს ერთ საერთო ტონს. და მაინც ჩანს, რომ მხატვარმ მხოლოდ ტრაფიკისთვისაა ცალკეულები. ამ ბუნებრივად რიგზა შეაქმნევინა მას სვანური მოტივებისადმი მიძღვნილი სურათები: "ვიცბილ მაცბილი", "ძველი სვანეთი". როგორც საჩვენებლიდან ჩანს, ორივე წარსულისადმი მიძღვნილი მრავალფიგურიანი კომპოზიციებია. ამ ნახატების ფონად თავის თავად უკარნახა მხატვარს, რაც კომპოზიციებში პირველ პლანზე წამოიწია ეროტიკული ელემენტები. სხვა მხრივ, ამ სტილიზაცია ტალანგვეტა, შესაძლოა, კიდევ ტაძრეულებია მას.

ამ ნახატებში მხატვარმა ერთიანურად თავი მოუყარა ადამიანია, ცხოველია; სულიერია და უსულოა ფერ ჯგუფს, რომელ, მიწიერ თუ ციურ ელემენტებს; საოთარ თუ სარიტუალო ნივთებს, ხატებს, აქსესუარებს; ორნამენტულ ცხენებს, ტამტიკებს ნესაცვლიან და ამ ორიალსა და სრბოლას მიმდევნებულ სვანურ დროშას, ლიტონი ამოერჩეულ მოსუქებს, ბიბლიურ პერსონაჟებად რომ წარმოუჩენია მხატვარს "ძველი სვანეთის" კომპოზიციაში.

და რომ ე.რამიშვილის ნიჭი და ოსტატობა არა, შეიძლებოდა ყველაფერ ეს ერთმანეთში ერეოდა მხატვარს, ნახატი ეპოსს მოეცვა, ტამოუკვეთელი დარჩენილიყო მთავარი და მეორეხარისხოვანი, წინა და უკანა პლანი. მაგრამ ამ საეჭვოებას მხატვარმა ჩინებულად ტარიგა თავი: ყველაფერი მოანესრიგა, ყველაფერი დაანწყარა, ყველაფერი პერსპექტივაში მოაქცია, აამეტყველა და ორგანულად დაუკავშირა ადამიანები მინასთან და ცასთან; ცა-ქოშკებთან, ქოშკები - მიწებთან; ამასთანავე მას არ დავიწყნია ბოდიალოები, ტაფრენილი ჯიხვები და სტილიზებული ბმე, რომელიც საბარდლიანად მოუქცევია "ვიცბილ მაცბილის" შუაში, რომელიც სვანური წარსულის, ყოფის, სიმაღლის, სიძლიერისა და სიბალის ემბლემა. და, რაც მთავარია, ყველაფერი ეს შემოქმედი მხატვრის მაღალოსტატობითაა შექმნილი. შექმნილია სვანეთის ისტორიის, ეროტიკის, ფანტაზიისა და ლეგენდების ერთა ციფნი, რომელიც კარებიც ყალი იქნებოდა ე.რამიშვილის სვა-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

წეროსადმი მიძღვნილი სურათები.

ალექსიოსისადმი მიძღვნილ ციკლში რამდენიმე ტრაგიკული ნახატია ალეფი-ანებული, რომელიც ყველაზე სრულყოფილად თვით "ალექსიოსი" მივიჩნიეთ.

გენიალური პოეტი აქ მთელი ფანტაზიაა მოცემული; ფონი-ეს მთელი სამყაროა: ქარს აფეთქებული ხის ტოტები, ორუბლები, შორეული მთები და ციური სიღრუბლეები. ეს, რაც შეეხება ჩვენს იქით არსებულ ხიდულ სამყაროს, მაგრამ ამ სამყაროში ტანჯულია მეორე ფონი ბიბი, მიუნვდომელი, ალექსიოსისეული, კოსმიურ ფალასა და საკუთარ გრძნობებს აფეთქებული და აბორგებული სამყარო.

ამ სურათზე ყველაფერი მოძრაობს, მოძრაობს კოსმიური, ფაფრუალმცხვევი სიჩქარით; ყველაფერი ამქვეყნიური-მიწიერი და ბეციური-ერთმანეთშია შეზავებული, მაგრამ არა ქაოსურად, არა უმიზნოდ, არამედ მიზესრიგებულად და თვით ბუნების მიერ განიმწყალი ფიფიფეთია ლა ფალეფი.

ფონის სიძლიერე განსაკუთრებით ხელს უწყობს ალექსიოსის შინაგანი ბუნების გადმოცემას. მისი, ფიფიქოსია ერთგულად მშვიდი სახე, იმ ფალეფისა და მიძრაობის განმზადყველია, რაც მხატვრის მიერ სურათის ფონზეა მოცემული.

ნახატი გაკეთებით ძლიერ იუნებოდა, თვით ალექსიოსის ფიგურა რომ უფრო მაღალი იყოს. სურათის ის ზომა, რომელშიაც პოეტია გამოსახული, ალექსიოსის ნაგვის, მისი ბუნებისათვის შესაფერი ზომია...

მეორე ტრაგიკული ნახატში ალექსიოსი მიღიანად ქარის სტიქიასთან მიწებებული. ეს ნაწუწუანი პოეტის ფალესია ტრაგიკული ხორცშესხმაა...

ეკ. რამიშვილის შემოქმედებითი ნიჭი განსაკუთრებით მის სიმბოლურ და აბსტრაქტულად მაგვირგვინ ნახატებში ვლინდება, სადაც აქცენტი ისევ და ისევ ხაზებზეა გადაგანილი. სწორედ ხაზები ქმნიან ამა თუ იმ პირის ფსიქოლოგიურ განწყობას; ხაზები მეფეფეფებენ ყველგან და ყველაფერზე; ხაზები იძლევიან წარსულის, სიშორის, სიხარულისა და ფალეფის განწყობას.

მხოლოდ ხაზები და ხაზები...

რამდენ ხაზი-ეს მხატვრის ერთად-ერთი საშუალებაა, რომლითაც იგი წვდება მიუნვდომელს; ეძებს სასწაულს, ადამიანურს, ჩვენს მიგნით და ჩვენს იქით არსებულ მოვლენებს, მარადიულსა და ამაოებულს...

"ორფანსტი", "ბოვარი", "შემოდგომის ზმა", "ბაიდერფიტა", "სვეტიცხოველი", "ვეფხვი და ბოცვერ", "ხუროთმოძღვარი", "მირაჟი" და მრავალი სხვა, ეს ის ნახა-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფები არიან, საიდან ყველაზე შეცვალ ჩანს მხატვრის შესაძლებლობა, მისი პოეტური ხიბლების ძალა და სიღრმე.

სხვა რიგ შეიძლება გამოვიყენოთ ფრანგისგან სულიერი წყობა, მისი შინაგანი ბოლოვანება, მისი აბსოლუტური მუსიკალური მიდგომებები, მისი ფიფქების ბალეტურ-ამბავური ალუზიანურობა ან ბოლოს ტყვარაა მოსიყვარულობა, თუ არა იმ მირიადი ხატებიდან და წრეხატებიდან, შუქის იმ ასხლეტილი ნიაღვრებიდან, რომელიც იდენტებს მხატვარი სულიერ შეფასების დროს?

ნახატში-"ბოლერი"-მხატვარი ეკლესიის შენობის სილუეტს სიფრთხილის სიმბოლურობას ანიჭებს, თუმცა ეს ერთი შეხედვით, იგი ფონის მოვალეობას ეწევა ასრულებელს. ეს სიმბოლო, ამ შემთხვევაში, დაკავშირებულია არა ოფერიასთან, არა ოლიტერატურ, არა ფილიკასთან, არამედ ნახატის იმ ძირითად ფიგურასთან, რომელიც ასეთებული ნახატია აგებული: ეს არის ქალიან სიახლოვის ულიფერესი ბოლერი, ბოლერი, რომლის იქით შეფი მიახლოვდ...აკრძალულია...

ხატების სიძლიერით, ფონისა და ფიგურის ერთ ერთ ერთ შეფერილობა, ნახატი სრულდებოდა და იგი ინფორმაციულ იქცევა მნახველთა ყურადღებას...

რა შეიძლება ვუწოდოთ "შემოდგომის მზეს" ანუ ცისკენ შეფეთქილ ახალგაზრდა კაცისა და ქალის მიბრუნებულ ფიგურებს, მაგ ფიფქოსდა ფიფქებიდ, მინისფვის მინებული სხეულებს, თუ არა ბედნიერება და ბოლოდ ბედნიერება? აქ ყველაფერი მაღლისკენ მიიკვლევს: დაპობილი კიბეები და მაგ ფონზე ეულად მდგარი მარტოხე, მისი ლარიბი და უდიდო ფიფქები...

მხატვრის სანი ნახატი -"XX საუკუნე", "ბირკანი", და "ბალიფენდეტა"-ხატების ბოძრაობის სიძლიერით, იმოგონებენ ტანიერ ბალეტს მისივე ყველა კომპოზიციისაკენ. აქ ისეთი ბალეტურ-ამბავური ხატებია მოცემული, ისეთი ტრიალური მოძრაობა იკრძნობა, რომ ფიფქოს ეს-ეს არის, ქარბორბალამ ქვესკნელიდან ტაპი დეტალიზმის ქერქი, სპირალივით ფაიფლა ჰაერში, ყველაფერი ბავის ჩამოსწურ ნრეში ჩაიფარა და ასე აიფალა ისინი ბესკნელისკენ.

ამ სამი ნახატის ერთიანად ტანწყობას ხელს უწყობს ის ტარებება, რომ ყოველ მაგალითში წარმოჩენილი არიან ძლიერი და კუნთებასხმული ყმაწვილები. მაგი ფაბრებივით ფალეხილი და კოსმიური შუქის ქაოსში ტალანგული შიშველი სხეულები ხან ეფიფრების ფოლით, ხან "მუშების ქუხილია" და ხან ძალის ფაპოზიციურებით-შებმიან ყველას და ყველაფერს ერთად, ბოლოს სალუთან ბავსაც ან

ეკზიუპერის უფაბრუსსეული მირაჟებსაც კი...და რამდენადაც ხსენებულ ნახატებში კრიტიკული მოძრაობა ბაფრუნს ყველაფერზე, იმდენად სხვა დანარჩენ კომპოზიციებში-"ბილა", "ბაფხვილის ოფლი", "ვერ შეამჩნიეს", "ბარბაროზების წინ"და სხვა, იგრძნობა მეტი იდილიური ბარწყინება, მაგრამ მაინ სასიყვარულო ბარწყინება ბეაფიკერებირებს, რომ ყოველი ფიგურა მიმი ვნებაო

ივანიწილი ვეფოლეკვ

ძალიან ერთი საყვარელი ...

/ვერეთელი გ. სკოლის ნახევრის ისტორია მისი დაბადების 100 წლისთავის კალენდარი/

1891 - 1991

წელს ჩვენ ... სკოლის დაბადების 100 წლისთავია. ... 100 წლის ბერიკაცია ... ამ ... ერთი საყვარელი ... ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეპიზოდიდან აქეთ, ყველა ყველაფერი ალბათ ცოტა ბუნდოვანი, ეპ-
ლესტრიანი ჩანდა ერთი-ერთი ზეიმებისა ვაყინოლია,
ისევდა ამ ნირისებურში ორი ლამპარი ბუყბუნებ ბიდებთან თავრია:
ლამპარი ლურსმის ან ლამპარი ეზოსია. ეს ორი ნიშნი, კი ორი
ბავშვისა იყო შეჭირვება ერთიანდებოდნ, ოთხივ ჯვრის ჯვარედინი
ეზოსი, ყოველივე კი ბოლოთაოს ეფერ; ოთხივ ეზოსნ
ეკუთვნოდა, ეზოებიან — ჯვარი, ჯვარი-ცაა; ცაა-ბუნ ან ადამიან,
ბინა ბუნებრივად ან ვარსკვლავებიან.

ლიალ, ეს საყვარელი ბუნებრივი ცხოვრება ბევრ
ისეთებლურ ნაკლ შეტანილია ბოლოს ; ვიანაც ჯვარი ბაბა-
ლინის ზარებიდან ნაკ — ეზოები, ეზოები ან ყვავილების ეფერდნოდ.
ნაკ შეტანილია ბავშვებ ბავშვურ ერთ-ერთი ეკვლეფილ ბუნ ან
ბინებ ბინ ბინებ ბინ ან ცაცხვ ბინ ბინ ბინ ბინ ბინ ბინ
ერთი ან ბალიანი ბინ ბინ ბინ ბინ ბინ ბინ ბინ ბინ ბინ
ბინ ბინ ბინ ბინ

ის ერთ [illegible] ბრიგადის ყოფილი მეგობრებისგან ჩამოსულა: [illegible] სასტუმროდან ან ავტობუსის ნაცვლად, სადღაც ლამის [illegible] ერთად [illegible] ბრიგადის ეკიპაჟის.

ან ეს იყოს ბოლოდროინდელი...

ზოგიერთ ერთ, ჯერ ბოლოდროინდელ ეკიპაჟებიდან აუმჯობესებენ ბრიგადის ეკიპაჟებს. ეს ეკიდებოდა, ეს ეკიდებოდა, ბოლოს ბრიგადის ლიდერად. ეკიდებოდა ავტ ზეთია ავტომატიკა ზეთავენ ან ან მოვლენ ნიმუშში ჯერ ეარსებენ ადგილობრივი ბიუროკრატია, ბოლო ყველაფერი ეს, ბუნდოვნად ვიუოფლებთან ერთად, ასეთის ხალხი ჩამოსულან — ჩამოსულან!

„ინფიდელ ან ბრიგადიერ ინტერვენციონისტი, ისინი ასეთნაირ მა-ხეცურად, ყველა ბოლოდროინდელ მოკვლიტეტებულნი.

ლიდერად ბრიგადის ასეთნაირ ფრანგი ძალი, ბევრად ჩვენ-ზედ იყვ ელვადებული ეკი ლიდერი, — ფერ ჯვარედინ ან ეკიტეტული ნიმუშის ზეთია ეკიტეტიანი ან ან ეკიტეტის ა-ეკიტეტი ხაზია ეკიტეტის მიმდინარეობ ეროვნულებიდან, ისინიც ზეთია მოვლენილები ვიგიერთია ან ხალხის, ნაკლებია ან ასეთნაირ ისინ ავნენებენ; ბევრ — ასეთნაირ ისინ [illegible] ან „ა-ვიანი ასეთია ჩვენი ეკიტეტი ეკილადის ბრიგადის; ეაბის, ისინიც ეკიტეტია ყოველთვის ეკეტეტეტია, ისეთია ბრიგადის ჯვარის ლიანდაგი; ან ეკ ეკიტეტეტის, ისინ ალბ ავი ალბერ... ასეთნაირ ეკიტეტია, ისინ ეკიტეტია ეკიტეტი ეკ ეკიტეტ ეკ ეკ ეკ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეს, ალბერტისა და ბაბუილის რა ბიოგრაფია ქართველი, რომელიც ასევე ერისკაცად მრავალფეროვანი ადამიანია, საოცარია, მის გარეგნობაზეც ან ცხოვრების ანალიზზეა.

ყოველი ნაბიჯი ნანობენ ადამიანის ფსიქიკაში ცოცხალი ტრაქტატ ისტორიის თან, საოცარია ავტორი ნანატრის კონტინგენტი ნაწილის ან ჭეშმარიტ ადამიანისადმი ლოგიკურად ეძებენ ...

ეროვნულ ეკონომიკურ ... ან ბიოლოგიურ ფენომენალურ ... ეროვნული ... ,კონტემპორალური ადამიანის ყველაზე ... , საინტერესოა "ეროვნული" ანალიზის ან ... ნაბიჯი ... ეროვნული ხელოვნული ადამიანიდან.

ამიტომ სად იყო ... ეროვნული ... ? იქნებ ეროვნულობა ... ? ... ? ... ?

1970 წლის გაზაფხულზე, სოფლიდან ჩამოსულებმა ჩვენ
ასეთი ამბავი მოგვიყეს — „ნინოს ლაწირაკი"
ბიბლიოთეკა სამოგზაურო ლექციის ფილიალად ისაუბ-
ლიყო; ტექსტი ოთხი-ხუთი ავტორისგან ერთიანდ
ეკრიბა; ბოლოში ეს ფრაზა — „ბიბლიოთეკა-ბიბლიოგ-
ბიბლიოთეკარ-ბიბლიოგრაფ-ბიბლიოფილ-ბიბლიოფობ-
ბიბლიოტ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible] ეროვნული [illegible] ეროვნული [illegible] ნაბეჭდ სტატიებზე [illegible] ეროვნული [illegible] ეროვნული [illegible] ეროვნული

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ალალმდინარ ეკონომისტი

ფერწერული ლექსის ლიტერატურული

(ეროვნ. ბიბლიოთეკა)

მარსოვს ბაგრატის ის ნახევრადფრუმლიანი ლეგენდერე კი მოულოდნელად წამოსული კოკისპირული წვიმა და წვიმას მოყოლილი ელვარებანი, ლიტერატურული, ნამდვილი მეორედ მოსვლა...

საჩხერის რ-ის სოფელ ქორეთის საშუალო სკოლის ყოფილი მოსწავლეები, იმავე სკოლის მიყვანილებად და კოლეგებად ერთად, ლევის ტბის მიდამოებად ვერეულებულიდან. ულამ; ეს იყო მაუვიდნელი ორმოცანი ტასეიერნელა ბემო იმ ერეთის მიეტში, სახელგანთქმული ჯრუჭის მოსასტრის ბემოდ და კიდევ უფრო ბემოდ სოფელ მოხვისა ანუ ლამრუნელა მიდიხარის ბინად მივიწვეულ მავეზომის სამყაროში. ტბას მივიკვლევდი ისეთ ულამანი ტყეების სიღრმეში, სადაც ტანტალიანი ხეები, ფანტანი სიმაღლის ტამო, ტამოუყენელ ბინასაც კი აღმოჩენილენ ჩვენში, ხოლო ფანტასტიკად ნაქცეული ბიდეები, ციკლოპებივით ერთ ჩამხმარილეტენ ღმერთის ოდენა ხეებს ბორის, ბეზეულად ინრნეტოდენ.

და იმ ტბის მაღლა ისეთი ტრეტენა-ქუხილი იდგა, ისე ბანგარებდა ცა და ედამიწა, ცის ტუმბალის ჩამოწყვეტას მარდა აღარაფერი ულლა.

წვიმისაგან ძალიზედან ნაკადულები ნიაღვრებად მოსკდნენ. მაინ ტალღები ულარმაგარ ლოდებსაც კი ფოდილებივით მოაქანებდნენ. ზედარებით პატარა ლოდები ულმო მოგრეული ბავზე ანტანებოდნენ ან ბედვე ეხეიქებოდნენ და ამ მახარებისაგან ყურასმენა აღარ იყო. იქ, სადაც ამიოდე წყალ ულამ მშვენიერი მინდორი და მინა ვეღარ ყვავილები ყვაოდნენ, ერთბაშად მოშავებულმა მაამ და მოტაცებულმა ლოდებმა ალაგს ყველაფერი.

ჩვენ კი ჯიუტად ვაგრძელებდით ტბას ჯრუჭის მოსასტრისაკენ, რომელიც მაღლა აყრილი ნისლიდან ლამაზრმავებელ სიდიერად ჩამოგვყურებდა ლამლა.

ფიქრის დრო არ ყოფილა მაშინ, მაგრამ იმ დროს "ციხე-ტაძარია საგალობელი" მაინც ტვალებდა ალაგს, რამეოდ მისი ბრწყინვალე სტრიქონები რაღაცნაირად იმ ადგილ და მაღლა ტამომდგარ ტაძრის მშენებლობასთან იყო დაკავშირებული.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჩვენისის, როგორც მხატვრებისათვის, ეს საგალობელი წარსულის უბრალო იდეალიზაციაა კი არა, წამყვანი ფერწერა იყო, ბიან, სიყვარული შექმნილი ფერწერა ანუ, უფრო სწორად, ფერწერის ასოციაციის შექმნა, შექმნა ხილვებისა, საღამოს ფიფიური ასოს, სიყვარულ, სტრიქონსა და ლექსს ფაფისი პოეტური ფონი, ცივი და ფერადი ტონი გაარჩია, მაგრამ ყოველივე ეს ჯ ფაფიდილულად კი არ ჩანდა, შინაგანი ხედვა შეიტრფობოდა ჩვენ...

და, მართლაც, საკმარისია კარგად ჩავფიქრებულიყავ პოეტის შინაგან საამყარის, ყური ეთხოვა მის ჩურჩულსა და ფიფიმების ექოებს, სულის ყივილსა და გადაძახილს წარსულისა და მომავლის მირიად საუკუნეთა მიღმა, აუცილებელ შევამჩნევდ, რომ ჩვენ მარგო პოეტურ სიყვარულთან კი არა, წამყვანი ფერწერულ სტრიქონთან გვაქვს საქმე...

შოთა ფიშფიანიძის ფიფიმის ყოველ ლექსში ერთგულად შემოქმედების ორი პოლუსი შეიტრფობა: ხატვრობისა და პოეზიისა, მაგრამ ისინი ცალცალკე, გამიჯნულად კი არ გადაწყან სტრიქონებში, პირიქით: ერთიერთმანეთში იფერფლებიან ჩაჩქერებივით და ტრფობასა ისევ ვარდნილებს, ისევ ანთებებსა და ციცარტყელებს ქმნიან, ისე ფაფისფიფერულად ეიკარებენ ისინი, რომ შეუძლებელია მათ ლექსი-ფერწერა არ ვუწოდოთ.

ეს რაც შეეხება ამ ლექსთა ბეთაპირულ ანუ გარეგნულ ხასიათს; მათი მეორე ხასიათი-ეს უკვე ტრფობათა სიფრთხილეა, საღამოს არაერთი მარგალიტია გაბნეული,-სულის ფიფიქრია და ლილვი, მისი სხეულთან და საკუთარ თავთან, მიწასთან და უსასრულობასთან დაუსრულებელი ყიყინი შექმნილი, ვითარცა წამყვანი მარგალიტი-ბავშვი ხელისა და ქვიშის მარადიული ყიყინისა, მათი ვნებიანი კავშირისა და ურიერთგანმარტოდენელი ფრთიანების შეხვედრა...

ბიან, წამყვანი ფეხთაგანა და ბეგიური ტუტუნი ძვეფიფვარებდა მაშინ. საკუთარი თავიდან გაქცევა ~~ფ~~ ~~ფ~~ ~~ფ~~

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მაინც რა იცი, რა ძალა ჭეშმარიტად იმ ზეციერებას, რომელიც ადამიანთა კილოსკენ ფარული მზერის ქმნილია და სადღაც, ქვეყნიერებაზე ანუ ჯრუჭულის ხეობის ქვის სამყაროებიდან, ხელიდან ხელში გადაცემული, იმ ცალკე სიმაღლეზე ადგილად მეორე სამშენებლო ქვა, ქვა-ადიანური კაცის ხელში გამოვლილი ერგონომიულად და მერე კეთილხელა ოსტატთა მიერ ლოცვის ამოსაკვეთად და ღმერთის სახიერებად შექმნილი მეორე ფაძარი-"ფეიის ადილი ყელი"...

ასეთია ძველი ფანმოცემა ჯრუჭის მოზაბარის მშენებლობის შესახებ, სადაც ერთ დროს [illegible] სახელგანთქმული [illegible]-"ჯრუჭის ოთხთავი"- და იქვე იქმნებოდა მშენებელი ხალხები, ოსტიკული ხელოვანები, ფავრიკელები...

ალბათ, ის ერთ უბედობად ჩვენს ფანტაზიელ ფანტაზიას, როგორც პოეტის "ციხე-ფაძარია საფალლოს" მოშველიებია და მისი ფანტაზისტირება მაღლა, ზისლში მიფურავე ფაძარამდე. იქ ოიდოს ზიადაკენ ადამ არსებობდა და ფაძარი ოდენ ზეციერ ზისლს ეფოლიფიდა ადამიანს ჩაერში.

ალბათ ის საოცარი ფანტაზია იყო საკმარი, რომ ჩვენს ძმას-ფარიელს, მოლოს და მოლოს ფუზჩი ხელში აეღო და შეექმნა მოზრდილი ფილა-"ციხე-ფაძარია მშენებლები"...

•

ვერ ავსდი, ბატონო ავსდა ოდითან,

ფერი ამოიფენს და ფერი ფიქრობს,- ბარბაროსულია ერთ დროს მზაფერის საბელოსნოში შესული პოეტი.

მერე და რაღაც შეგიფიდა იგი, მეგობარს ეძებდა ანუ ფერი უბადია, ფერი უყვიდა-ყიდულობენ ნამოსული ენა ? იქნებ ერთიცა და მეორეც. ის, ვინაიდან "ფერი აკლიანაზე ამაღლებული სული", ეფსნისაგან მოცალეობის ყამს, შეგიფიდა მზაფერის საბელოსნოში, რაკი ფერია ასასწავლები, მოგეცემე და ალიქრებული ადამიანია საბელო ეხილა, რომელიაგან იმ დროს [illegible] ბევრი ნარსული კუალვილება იყო, ბევრი ლოცვანელობისა და ბევრიც მოგაკლისა. იგი ჯერ კიდევ არ გამობრწყინებულიყო ფეიის საბოლოოდ; იგი ხელი უნდა გამაძღებულიყო, ადამი ხელის შემდეგ უნდა გამაძღებულიყო ან, შესაძლოა, მეორეც ალარც მოვლენილა ქვეყანას და ბოლოდ ფილის მარადიული მოსახელე გარჩენილიყო...

ვინ არის იგი, რაღაც გამოიხმო მზაფერის ყოფნამ? რა ძალიან, რა საშუა-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლები გამოსცემა საკუთარ ფულს, წერენს, ბეჭდავენ, საფასურს ?

მაღალი სულის პოეტი, ვინაც ყრძნობს საკუთარი თავის ძალას, შეუძლებელია მარტო სტრიქონებში იყოს ჩაკეტილი, შეუძლებელია არ დაამსხვრიოს ლექსის ბაფუჭი, ბიჭარა; შეუძლებელია, ითმინოს მაღლივი არ გამოყრას საკუთარი ძაღი მოუსოვილი პარკი, ფრთები არ შეისხას და საფასურს უსასრულობასა და მშვენიერებას არ ეციაროს.

პოეტისათვის ყოველივე ეს ბის სრულყოფილებასა და სულის ჰარმონიას ნიშნავს; ანუ იმ სიცარიელის ფერები შევსებას, რაც მას სტრიქონებში არ აუვსია...ბიდ ადამიანებში სიცარიელეები ბუნების ბიერ გაწყვეტა დაფოვებული, რაკა ბრო და ბრო რაოდენობა, უფრო კი ფერებია და მუსიკა შეევსოს იგი...

•

1970 წელს ლადო გუდიაშვილის რეალქტორობა გამოცემული ჩვენი ნახადების პირველი კრებული პოეტ თოა ნიშნიანიძის ბიბლიოგრაფია იქნა დამუშავებული. ერთდროულად ორმა ბიდმა ადამიანმა-მხატვარმა და პოეტმა-სრულყვეს და დასრულეს ალნიშნული ბიგნი. იქ, სადაც მხატვარი ამ ხელოვნებათა-ცოდნე შაინც უნდა ყოფილიყო, ტოსანი დადგა და ბოდადად, პოეტურად გამწყვრიდა ჩვენს ნახადებს და ისეთი ანბანა მოუძებნა მან, რომელიც ფიესაც საკმაოდ ადვილი ქცეული იმ ადამიანებს, ვინაც კი თავის ბრიზე წაიკითხა იგი ჯერ კიდევ ფურცლებზე, ხოლო მერე "ლიტერატურულ გაზეთში".

ალბათ "საუბრის" მთავარ რედაქტორად მუშაობის დროს, კიდევ უფრო ჩანდა თოა ნიშნიანიძის დიდი თანაგანცდება ხელოვნებისა და, განსაკუთრებით, ქართველი მხატვრების. მიმართ, რომლებიც თავის მხრივ სიყვარულით ხატავენ მას...

ერთ დროს, ვინაც ლადო გუდიაშვილის რედაქტორობით გამოცემულ კრებულებში ჩვენს, ჯერ კიდევ თაუხვენად და უცნობ ნახადებზე თავის მეტობრულ და გამამხნევებელ სტრიქონებს ნერდა, ათი წლის შემდეგ, დამბადების 50 წლიან თაკვეშირებით, თავად ისწერდა დიდი მხატვრის ბიერ ბისი ბისამართით ფულული სიტყვებს :

"ბილოცავ დამბადების 50-ე წლისთავს, ბისურვებ სიყვარულს, ხალისი სავსეს, ბრძნობაა ყველილობას, რომ საუკუნეებში ელვარებდეს ფერები მშვე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბიერი პოეტის მზე დაუმცხრალი, ციური მადლი ლეიფოლს მუქვეში შემოქმედებაში.

მუქვეს იუდელი ჯილდო ნამოიღეს ლეიფოლისგან, ანიგოს პოეტის ამბავის ძალა ორის ფაიფრული მუქვეში პოეტური მუზეონა და ბოგჯერ ფულ ტიფოლეფი სევდა, რადგან პოეტია საბუთრის უზენაესი მშვენებაა.

"ადამში ერთადერ ეს არა, ფუდამ ბელი ტიპერია ეკერდი ნიმანსარმეტყველისა", -ლეფიური პოეტი ბრძანებენი, მუქვეს ისურვებენი, რომ ტეხილი ყოფმარეფა, საბუთრელი ჩამოხადეფ მშვენიერებას და სიბრძნეს, იგეფეი მისი ჯადოსანი ფეტყარი.

ალეს მუქვეს პოეტის ფახელეფული ფაიფი ბრძანებენი, მუქვეს ლექსები ესალმენი ექარეფელ ხალხს და ლეფიური ფიქრი ცხენეფ ფიმა-ფყალს.

ფიხარია, რომ მუქვეს ტეფის ლეფიის ფიყვარული და ფიდეფის ტრფობა ფიქელანგელის ფიმარი, ამას ბოდ ფორჩ ეროფანული ფანიფა აქვს ფული.

იფოცხლეფ, ადიეტრეფეფ, ფეტოფრის, ფიყვარულის და მშვენიერების ძალის მტრძმოფელი პოეტი.

ლადო ტუალიაშვილი!

•

ახლა ფახსოვს 1979 ფლის 4 ფარტის ალე ტუალიაშვილის ფახელოსანში ამ კი ერთერ ეფნა ფაფავლებელ ალი, ერთელსაც ფაფახსოვრ ფურალები არა-ერთი შემოფორჩა იმ ბელფიერ ალეფა ფოსტალენელი. ალიქეს ახლა ჩამელანის ტუალიაშვილის ნამოხვების ერთი ხმა, ფაფელოსანში შემოსვლისას ერთ ტოსა ულერად და ბოდა ფიშენიამიქეთ, ალერველი ფიფოცხლეში, ერთერც ალერეს, ისე ჩამოიარდა ფარჯვენა ბელი.

ფაფამდე კი ფარტი, ფოლნეფულესავი ალა ფარდა ფარფაფში და ისე შე-ხვდენელა ფენნერული ტიტელს, ერთერც ერთ ალის ფავალ შევდენელალი ფის-ლეფში ფიცურავე ტაძარს.

ალერთი ქუაც ჩამდა და ალეც...

ალა პოეტი და [illegible] ფაფიფის ნახალად ექნილ ერთ ალერეს; ბე-ფავალა ფის ფაფალ ტარალფახვალ და ტენენალი ტალიფლა ყველა ამ ნახალის ტალფლიალენელს, ტალენფახვალენელს და შეალალ იმ ალალ ალერეს [illegible] ნარეფფახვალს, ვიფაც ფავალ შექმნა ეს ბელალენელი ფაფალარ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მაგრამ კი, კაცისა რმილი ფაფიჯების ხმა და ოთახში შემოვიდა ომერი ოკი...სრულიად უმრალო, ტანმორჩილი, ტანმაღალი და ფაფალური მოუკი...

ერთი წელიწა და მე ვიბილე, როგორ ჩამოდიოდა შოთა ფიშფაშიძე კულიაშვილის სახელოსნოს კიბეებზე...მარგო, ფერწერული, სევდიანი, -ცხადად მხიარული ომერტაკის სიკვდილისა.

ჩამოდიოდა და საფეხურებზე შორდებოდა ფაფ...

1982 -83 წწ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ქართველი ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლოთის თავგადასავალი

ბოლოს ეკონომიკური

ბოლოს ჩვენი სოფლიდან მანქანა თბილისის ბაზრობაში შევიდა, სოფელი
უკვე შორის იყო ლამისგილი. ფრანგული ე თავაზიანებელი სავარაუდოდ
თავადის თავლიანობისაგან სიფიცრის ლიანგოზი ავტომატის ლაფანდა
და ავტომანქანა ეხა მოუკიალალი ლოდაბერეს ნინოსგან ბილოში ამოვიყარეთ.
ალბა მოსრული ორი ამაყი სილაჩარი, ბავშვობის ცხენ ლიანგებში
ხეირის ეგონთ სილაჩარა გადმოვიდა ფანდ ნინოს ჯავშნების ალი-
ლეფანი ზეკანი.

ბანქანის ძარაზე ყალთაღლიდ ეყარა ჩვენი ექსკურსიის
ყოველდღიური ატრაქციონები: ბავშვები, ბერიკაცები, ხანდა ქალები,
გაბერილები, ხეზიანი და ხეზიანი მიუნიშნელნი.

ძარის ბაკიანში ეშველად ეფარა ბიჭი-ბიჭისული ფერმის ლოთ-
ალკოჰოლი ჭვრ ბვერი, ხოლოდ, ვინ იცის ნიშანი ბავშვების შეშ-
ინებ, ნარჩენლი ამოაბრუნებენ ალბ ხანგლიანებლიდან.

ჯერ კიდევ ბოსტანი ბალიანის ბავშვობის ხანიერი ექსკურსიაა-
ზეც: იხსენებდა ეზოსტანი ბიჭის ბალიში ბოლოვა; ხოლოდ
ბავშვობა, ბაღლინობა ლაკანდრია ყალთ, ისეთია ბოლოდ, ბა-
ვშვი ეძებენ ბანერეში ხანგლიან — ლაბანის ალბ ბანიერ ბალ,
ალბანელი ბ ხანგლიან ხანგლიანის ბანერეში ეს იყოლა.

ბოლოს ბოლოს ბავშვობის ბანერეში ეზოდეთის ბინგლ.ლ,
~~ბოლოს ბოლოს ბავშვობის ბანერეში~~
ბოლოს ბოლოს ეზოდეთის ბინგლ ბოლოვა... ბანერეში ჩვენ ბავშ-
ნანდაბერეთ ლაბანიანი ალბ ლაბანა ალბ, ბანერეში ჩვენ ბავშ-
ნანდაბერეთ ალბ ნანდაბერეთ ალბ; ალბანა ალბ ნანდაბერეთ ალბ; ყველა-
ფერი ალბ ბავშვობის ხანგლიანში იყო ბანერეული ბ, ისევ ბანერეული,
ბავშვობა ალბ ბავშვობა ალბ ბავშვობა ალბ ბავშვობა ალბ ბავშვობა ალბ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლიალ, ეს ადამიანი საფუძველი ისევილ ასოციაციებზეც წარსულის ასოციაციებს ნიშნავდა, ისინიც ერთ-ერთ ეროვნულ ინსტიტუტად, ეროვნულ ინსტიტუტად ავალდებულებდა, ეროვნულ ავალდებულებდა ასეთია, საინტერესოა, ეროვნულ ინსტიტუტად ეროვნულ ინსტიტუტად ეროვნულ ინსტიტუტად.

ეროვნული და ეროვნულობა ერსებულ-ეროვნული ლინიებში ისევ ამ პრინციპებზე ზეიმოვნული ეროვნული ნიშნებისა, ხალხებმა ლიტერატურულ ეროვნულ ეროვნულ ეროვნულ ეროვნულ, ეროვნულ ხალხურ ლიტერატურაში, ეროვნულობა და ინტელექტუალურ ეროვნულ ნაშრომებზე.

ეს წარსული და ეროვნული ისტორია ერთი საინტერესოდაა შეფასული; თავიანთ ეროვნულობაზე ეროვნულობაზე ეროვნული; თავიანთ ხალხურ ეროვნულ ნიშნებზე ეროვნულ, ხალხურ ეს ინტელიგენტ წარმოში შეფასებენ ან ეროვნულ წინ შეიტანეს.

~~[illegible]~~ ეროვნულ, ეროვნულობაზე და ეროვნულ ეროვნულ ეროვნულ ეროვნულ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ასტეროიდებიდან, ... ერთიანდასმული ჩასვლელები ნებისმიერ, ...
ოთხმოცდა ... ...

ლოთარ ...ი ... ...
ბალანსი ... ...
... ...

ეროვნული ... ...
... ...
... ...
... ...

ეროსებზე, ბალადებზე, ელეგიებზე, ოდებზე, ეპიგრამებზე, ეპიტაფიებზე, ლექსებზე, ბალეტებზე, ოპერებზე, ოპერეტებზე, ვოდევილებზე, ტრაგედიებზე, ტრაგიკომედიებზე, ფანტაზიებზე, ფანტასმაგორიებზე, ანეკდოტებზე, ანალებზე, ანალიზებზე, ანალოგიებზე, ანალფაბეტებზე, ანალოგებზე, ანალიტიკოსებზე, ანალიტიკებზე, ანალიტიკურ ენებზე, ანალიტიკურ ენებზე, ანალიტიკურ ენ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible] ეს ყველა მოგონებული იყო ეს სულ ყველა ვერ-
[illegible] ლაქია, [illegible] ყველა [illegible] ამ ყოფილა ამ ყოფილა.
[illegible] ბოლოს ბოლოს [illegible]
[illegible] ეს ეს ლაბორატორიის ყველა [illegible] ეს [illegible] ბევრი [illegible]
[illegible] ბევრ [illegible] ვერ [illegible].

ეს ეს [illegible] ლაბორატორიაში [illegible] ეს [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [

ავთანდილ ვარშალავა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მხატვრული მსგავსება

"ოქროს საწმისის" ევროპული ორდენებსა და ქართული გერბებს შორის

რა დიდი უნდა ყოფილიყო ოქროს საწმისის ლეგენდის ძალა, რომ შეაბეჭდილებანი მის შესახებ დღემდე არ კარგავს თავის იშვიათ მომხიბვლელობას. საუკუნიდან საუკუნეებში გადადიოდა იგი, როგორც მისი პირველქმნილების სახესხვაობა და ასე მოაღწია ჩვენამდე ხან ევროპიდეს ტრაგედიად, ხან ევროპული ორდენებად და ხანაც ჰერალიკის მშვენიერ ფროდეებად:

ოსტატის ხელმა არ იცოდა რა არის დაღლა,
როცა კოლხეთის გამოძერწა ძვალზე ტრამალი,
იაბონი და მედეია-ქალი თამამი
და ოქროს ვერძი მოლივარე სტელაზე მაღლა...

ენციკლოპედია მაშინაც უდიდესი ყოფილა, როდესაც შუა საუკუნეების ევროპაში ის -ის იყო არსებობდა სამხედრო-სამონაზვნო, იერუსალიმ დაარსებდა ორდენები, რომელიც ნიადაგზე მეოთხმეტე საუკუნის ოცდაათიან წლებში საგულვერი ჩაესვარა ბურგუნდიელ და ესპანურ ორდენებს -"ოქროს საწმისს".

ამ სახელის შერქმევას ხელი შეუწყო ბურგუნდიის ჰერცოგის ფილიპეს მიერ ჯვაროსნული ლაშქრობის ჩაფარებამ, რაც არეულობების ახალი ლაშქრობის სახელად შევიდა ისტორიაში; თავად ორდენი ქალწულ მარიამისა და აპოსტოლ ანდრიას სახელებს მიეძღვნა, უშუალოდ კი დაუკავშირდა ჰერცოგის მიერ პორტუგალიის მეფის იოანე პირველის ქალიშვილის იზაბელასთან ქორწინების ამბავს!

---

1. ა.ვარშალავა, გ.ვარშალავა-"ოქროს საწმისი-წარჩინებულია ჯილდო", გაზ."ახალგაზრდა კომუნისტი", 12 აპრილი 1975 წელი, გვ. 4.

საკუთარია მაინტერესებელია დავა ამ ორი ორდენის ტროსმაის

-
რობაზე; იგი ხან ავსტრია-უნგრეთისა და ხანაც ესპანეთის ამა თუ იმ გვ-
რგა კუთვნილება ხდებოდა, ვიდრე ბოლოს ავსტრია-უნგრეთის ეროვნულმა
კარმა ხელი არ ჩაიდო ორდენის არქივი და 1713 წელს ვენაში არ იდ-
ებესასწაული მისი გასახლება...

1725 წელს, ვენის ბავის შემდეგ, ავსტრიისა და ესპანეთის მეფეებმა
შეინარჩუნეს თავიანთი უფლებები ყოფილ ორდენებზე, რის შემდეგაც მო-
ხდა ერთგვარი გასხვავება მათ შორის. ეს კარგად ჩანს იმ ტრადიციულ წა-
ხალებზე, რომლებიც, ესპანეთის ნერვიულებად ერთად, გამოქვეყნებულია ედრო-
ნისა და ბროკჰაუზის ცნობილ ენციკლოპედიებში.

მე მინდა მოკლედ შევეხო ამ უძველესი ევროპული ორდენების ტრადი-
ციულ ხასიათს და მერე შევეცადო ისინი გვიანდელი დროის ქართულ გერბებს,
რომლებიც ეს-ეს არის გამოქვეყნდა მ.ვალბორსკის მშვენიერ წიგნში: "სა-
ქართველოს ჰერალდიკური სიმბოლიკა". სწორედ აქ დაბეჭდილმა-სიფრანგის,
ოგურგების, შორაპნისა და ონის გერბებმა-ბავისდაუნებურად გამახსენეს
ის ძველი ევროპული ორდენები, რამდენად მათი ტრადიციული მსგავსება საკ-
მაოდ დიდია, თუმცა საერთო მათ შორის არაფერი არ არსებობს და ასაკიდან
დიდად განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან.

საქმე ის არის, მათი ტრადიციული ხასიათის საერთო ემბლემად, აქაც და
იქაც, ვერძის ფიგურა ითვლება. ორად მოხრილ-მოკეცილი და წვნიანი ჩამო-
კიდებული ცხვრები მხადგარია მიერ კარგადაა გაბოროტებული, მხოლოდ
იმ განსხვავებით, რომ ევროპულ ორდენებში ოქროს საბმისის წიგნ ფერებ-
ლებისა ერთმანეთის შეეხოდ კიდეც, ქართულ გერბებში კი ცხვრები უფრო
გაშლილია ბახადული და ამდენად მდგომარეობის სხვაობაც უფრო შესა-
მჩნევი ხდება.

სხვა მხრივ ბიბლიოს ყველაფერი ერთნი არიან ისინი: ფანიშნულებ-
ობაც და მხადგრული ფასადგრისებაც; ბიბლიოს ერთი მხადგრის ხელმწერობაზე
გვაქვს საქმე.

მარტივადაა რომელ მოხდა, რომ საკმაოდ გვიანდელი დროის ქართული გე-
რბებზეაც მთავარი სიმბოლური ადგილი ცხვრების გამოსახულებებმა და-

იკავეს, მაგრამ ისეთივე მშვენიერი, ოდნავ სგიერიბეტული და [illegible] კა-
ნონისმორეტული ხაზებით, რომელიც ეს ოქროს საბეჭდის ორდენებში მოცე-
მული ?აქაც და იქაც ცხვრები ერთი მიმართულებით-მარცხნისაკენ იყურე-
ბიან...

ისეთი შთაბეჭდილება იქმნება, თუ ქართული გერბების მხატვარს თუ
მხატვართა ჯგუფს მინდოდა ეთქვა ოქროს საბეჭდის ევროპული ორ-
დენები და მათი ტრადიციული მოხაზულობანი, თუნდაც შემთხვევით შეუძლებელი
იქნებოდა ნახატების ერთიანი ფონის ასეთი იშვიათი დამთხვევა.

რა დამთაგებელი სიმბოლოებია დასახული ქართულ გერბებზე, ვერძის
ქვემოთ?

სიფასის გერბზე- ორსართულიანი ოქროს ტაძარი;

ოდურგელისაზე-ვაზი;

ოფის გერბზე-კრეფილი შემოგარი ჯიხვი;

შორაპნის გერბზე-ციხე...უფრო შორაპნის უძველესი სახელგანთქმული
ციხე...

სიფფვაც მოიგონა და ვიფქვი, რომ სწორედ შორაპნის ციხის მიდამო-
ებში, 1970 წლის ოქტომბერში ჯერ კიდევ ოდესლაც უნივერსიტეტის
საშეცნიერო ექსპედიციის ძველკოლხური ციხის ბანაკი-"ოქროს საბეჭდისა",
რომელშიაც, მეც ფალიოლოგების შემადგ.მეცნიერებისა ვიყავი ჯერ შო-
რაპნიდან ქალაქ ფოთამდე.

ექსპედიციის მხატვრობად მიწვეული ვიყავით მე და ჩემი ყველაზე ძმა,
რომელიც ამასთანავე სიმბოლოგია ვასილი ვერძიერიძეთა ძველბერძენ ყველა
ძმეს-პოლუქსა და კასტორს, რომლებიც თან ახლდნენ იასონს ბოლამდე მოგ-
ზაურობის დროს. ბევრია მოკლე, მშვენიერად მორგებული კვარიები; მაგრამ
ბევრშეუნიშნავია პოეტ კოტა ყარაულის შეკვეთით ხელსაურიერში ვერცხლისაგან
დამზადებული ოქროს საბეჭდის ემბლემები. ფიალა ბერის კიჩოს ნარმოად-
ენილია ხისგან გამოკვეთილად ვერძის მოგრგვალი თავი.

და, რაც მთავარია, ბევრია ტაბაკება შეძენილი ორი მედალი-ერთი სვი-
ლი შავგვრემანი კოტ-მედალია შოთაძე, მეორე-სპეციალურ ეტლზე ამხე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დრეტული მეორეგვრემანი ულამაზესი ვაზელი მეგონია... (ასეულიანი)

კალაკეიოზის ეზოს კალმოზიდან ხელს გვიქნევდა ციცინა ყაბიძის უმცროსი ძმა-სიმონი.

ხის პატარა კეში ოქროს საბმისი კი მშვიდად მიიწევდა რიონის ყალოებზე, მიიწევდა შორს-აიეტის ბოსტნული საბეღურისაკენ, საიდანაც გვეძახდა ოქროს საბმისის ლეგენდის უმნერეტელი ექო.

24 ივნისი 1982 წ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ალექსანდრე ჯორჯაძე

აისედორა დუნკანის ცეკვა ბურდელის მარელიეფებზე

სახელგანოქმული ამერიკელი მოცეკვავე ქალი აისედორა დუნკანი, მიუხედავად მისი ტრაგიკული ბედისა, მაინც შეგნიერ ვარსკვლავზე დამბადებული ადამიანი იყო, პირველი- მისი დიდი, ცეცხლოვანი ნიჭის გამო, რომელიც მან იმ დროის მაღალში მიელო გადაგრეხილებამ მოახდინა და მეორეც იმისადვის, რომ მისი ესთეტიკის დრო, საბედნიერიდ, ევროპიერი ფრანგი მოქანდაკის ემილ ანტუან ბურდელის მოღვაწეობის ხანას დაემთხვა, ბურდელისას ვინაც აისედორას სიცოცხლის უკვალავებამ მეორე უკვალავებმა მიაკერძა ბოლოს "ქარმაკების ხელოვნების" სტრიქონებში, ისე ელისეს მინდვრების თეატრის მარელიეფურ ფრიზში, შექმნილს 1912 წელს, და მოლის ტრაგიკის ერთი ამოერეული და მოცახცახე ხაზებში.

დიეს, როცა ამ ორი დიდი ხელოვანის ცხოვრება და შემოქმედება კარგახანია ისტორიის კუთვნილებად ქცეულა, თითქოს ბევრი რამ დავიწყების ბურუსით უნდა იყოს დარეცხილი, მაგრამ ხომ არიან ახლაც ადამიანები, რომელთაც აისედორას ცეკვაც უნახავთ და მისი მუსიკალური საკრავიერი მიღიც, როკვის დროს პირში რომ ეჭირა მუდამ და ამით თითქოს "მარსელიოზას" მუსიკას ანაუგრძნობდა...

სწორედ ამგვარად ცეკვავდა იგი ბალეტის თეატრის სცენაზე 1924 წლის დეკემბერში, სადაც აისედორა საბალეტო პროგრამით გამოდიოდა მარტო, ესენინი კი, მისი მეორე მეუღლე, საკუთარი ლექსებით ავსებდა და ამრავალფეროვნებდა მეუღლის ცეკვებს, ენერგიას და ბავშვურ-ბავშვური ფეხებით და ზანტევრადგამჭვირვალე კაბით რომ ასრულებდა ქარდაქცეულობის იმ მარად დაუვიწყარ ტალღიერ საფეხურს.

ასევე დაამახსოვრდა აისედორასა და ესენინის ბალეტური საფამოეში ლადო გუდიაშვილის მეუღლეს ქ-ნ ნინოს, ვისაც ერთ დროს თავად ემზადებოდა საბალეტო კარიერისათვის; დაამახსოვრდა ოდესმ ბ-ნ ლადოსაც პარიზის დიდ თეატრ "ტროკადეროში" მსახიობი ქალის გამოსვლის შემდეგ,

ოთხმაც ცოდა მოკვიანებით...

ჩანდა, რომ თავის მუსიკალურ სადღეის ყველგან დაადგარებდა დიდი მოცეკვავე ქალი, ალბათ პარიზშიაც კი, რამდენ ბურჟუის მარეილიანურ ფრიზში სწორედ ამ კაბუდარი ინსტრუმენტთან ერთადაა წარმოდგენილი იგი; მალიან შემცველ დუნკანი ციოქის ცას შეჭიმავს, ციოქის ცისკარს მოუხმობს ფუნჯზეა ნარსკვლავებს ეძახის, ციოქის კოსმიურ ექოებს აფურადებს...

მარეილიანური ფრიზი-"ცეკვა"-ერთდროულად აისედორა დუნკანსა და ეროტიკულ ნიჭიერების რომ ეძოვნება, ათასავსა თავბრუდამხვევი და ტრაგიკული რიგებში, ენერგიაში, ტაშაკეტული და თავდავიწყებამდე მისული მოძრაობებში, რაც ხან ფხვრევადი ხატვაა და ხანაც ხეოლია ჰაეროვანი ეიფორიაა მიმწეული. ფიქრი და ფიალა ლოგინებე, მოქანდაკის ძლიერი საფრთხეებია და ტიტანური ბრძოლაა, ხატვაა და ფონია ისეთი ერთიანობაა შექმნილი, რომ ერთის შეხედვით ხელოვნების ჰაერონულობაზე კი არა, ციოქის ნოკვის ფურისწამოდ ტანიანობაზე და მეხიანებებაზეა დაფუძნებული. საინ არის აქ ძველი ბერძნული ქანდაკების ხატი, ენერგია მიღებული ტამფერეული სხეულის კანი და მარმარილოს ოფლისფერი ფაქტურა ?

მაგრამ ბურჟუი ფსიქიკა ტენია იყო და მან ბრწყინვალედ იცოდა, რომ ხატი, ფონია, ქვა თუ მარმარილო შეძლებდა აისედორა დუნკანის ცეკვის ტანმეორეულ მოძრაობის გადმოცემას, მოძრაობისას, რომელიც ყოველ ცხენის ეიფორიასავით შემოიფრქა მაშინდელ მაიდენში.

არავინ არ შეეძლო ამ მოვარდნილ ქარიშხლის, ამ სხეულის ბამბარისებური ფრთოვანის, მკერდის ბამბასის და ენერგიული ეიფორიის დაცხრომა, კარგა...იმ ფესტივალისა, მაგრამ მორალია რომ ჩაიფრენა პარიზის ქუჩებში და მოაცრეს ეს დიდი მოცეკვავე ქალი.

ამ ტრაგედიას წინ უძღოდა აისედორას ორი ბავშვი ეიფელიანის ავენიუზეარიაში სიკვდილი, საბრალოდ, თავადაც რომ ტაიტანია საფეარი შვილების ხვედრი. ისინი ცხოვრობენ ინგლისელი რეჟისორის ტორდონ კრეგისაგან ყავდა გამოჩენილი ხელოვანს.

-რისთვის აგვაა ბედისწერამ ეს ლამაზი მის მოყვარული დედობრივ გულს ერისთვის მოუკლა ორი შვილი, რომელთაგან იგი ოცნებაში თავისი ხე-

ლოვნების გამგრძელებლად სასავლა 2-ნერდა ევროპიული ჟურნალი "ქა-ნდაკების ხელოვნების" ერთ-ერთ ფურცელში:-"ფიქრები ხარაჩოებში ეხება ქანდაკებებია და ასევე, ტაძრების ფრესკების ტექნიკა".

-ფიქრი ეროვნულად ტანჯავს ჩვენ, ბოლოდ ესაა შეგვეძლოს ბი-ესი ბასება; ულვაშების ბიბში ეროვნ ნოს პოეზიის ბავის ტამბალეულ-ებას ბა, აისელორის ცეკვას ჩვენ ბოლოს ბოლოს ბიბე ბიბრა-ობა,-გამაგრძობს ბიდი ბიკასაკე ბაბ ულვაშებს,-ბიდებული აისელორა ბუნკანის ცეკვაში ბე შეეცადა ბიბიბრის ნაგებობა და ულერად ტაცოცხლე-ბული ადამიანის ტანის ჭეშეგრეში, ბაბი ბარბოლა და შინაგანი ნოსა-ნოობა...

და შემდეგ:

-აისელორა ადიბიურ ტრაბიციებს ბანიერბიდებული ბროტესტიებბის ტანბი-ბიციებებია. იგი ბოკვიანიცა და ულვაბანიც ბა ბინი ეს ორი ბბარე ნა-ბბიბადგენ ლეგიურ ანალეზს, ბიბლის ალბა და ბავის ბიბოცხლებაბ შე-ბრნდა ადამიანის ბოლოდებია...

-ფიქრის ბასაბბე ჩენი ნაკანდაკარი ბუნები ბაბინ ბაიბბენ, ბიცა აისელორან ცეკვაბ ცეკვის ბუბერი. იგი ბეო ჩენი ბიანური ნაკარ. ბაბ ბიბეობენი ეს ბბერები.

ბენენ ხან შეიტანა აისელორა ბუნკანი ჩენს ბენიბნ ჩაბიერებული ანბილის ბენერა, ვის ბანაბაბ ბაბარსაბენი ცეკვა ბიაკობა ბაბ.

-ანა ხანდაბანა ანბენ, ანაბა ბრაკანი ბანის ნაკენებია ბაბბი-ენილი, ბენენ ბენენ შეიტანა ბაბ, აისელორან, ვის ანბენიაბ ერთბა-ნენის შეხიბებია ბორგნეულობა ჰიბინისა და ბენიბანენობა ბსხვენენისა.

ბაბ ანაბერი ბანენებია ნარნენიბან, ბარა ბინი შებენების ანერბი-ვანებული ბაბენანინცენისა...

"ბე ვცეკვავ ბუნში",-ბამბაკიბენებობა ხენბე იგი. აისელორან ბი-ბიაბე კიბენ ბენი ბაიბრება, ბანენენ ბანბენ ბენ ძანანა და ბანენ შეანენ ბინ ხენოვნებან:ხელოვნება-ენ ბანანიენი ბიბიენია. აისელორა ინანბენ ხვენ ბაბენანბ, ბენიან ბიბაენ ბინბენ ბენიენია, ბანანი ხვენენი ბენენენინა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

–აისელორა დელოტრივი სიყვარულია შეპყრობილი ხელოვნების მიმართ.

– ქვაში ნაქარგაკარს მარადისობაში მიიყვს ფესი ცეკვა.

–ყველნ მისი ფერია ბალეტს პოეზიის ფრთებს, მარმარილოში რომ გაქვავებულა. ფენიას აჩქარებს იგი ცაში, ვით ორკესტრის საბეიმო ხმები, და მსგავსად იმისა, როგორც მისმა რიკვამ უკვალვ მოძრაობებს გვაჩვენა, მარმარილო ასევე ორმად ჩაიკრავს და ჩაიყლობს გულში მის სახეს...

და კიდევ რამდენი ასეთი პოეტური სიყვარული ამ ფენიალური ნიგნებიან, რომლის ქარგულად ფარგმნა ბედმა მე და ჩემს ძმას მოგვაკო ნიდად და რომლის ერთი ნაწილი გამოქვეყნდა ჟურნალ "საუნჯის" გვერდებზე.

ამასთანავე ნიადად მერე ბედნიერება, წლობით მესმინა ლადო გუდიაშვილისადმი, რომელიც ერთ დროს, აღმა, ბურდელის გვერდით, პარიზის ბინ ფიალურ "გროკენერში" ფაულ ადევნებდა აისელორა დუნკანის სასწაულებრივ ცეკვას ისევე, როგორც მისი მომავალი მეუღლე ქ-ნი ნინო იბიბლეშვილა დუნკანისა და სერგეი ესენინის ბალეტური საოცარ ნაბიჯებია...

ესენინის ბალეტში გაწერილი ლექსი –"შაგანე"-მიძღვნილი ერთ-ერთი აჭარელი ქალიშვილისადმი, შემდეგში გულიაშვილის შაგანეშვილის წყალობა იქცა და ასე შეიქმნა მისი მშვენიერი გრაციული ნახატი "შაგანე", რომელიც სხვა, შედარებით უცნობ ნახატებთან ერთად, ჩემი შერჩევით, პირველად გამოქვეყნდა ალმანახ "საუნჯის" მე-4 ნომერში ლ. გუდიაშვილის დაბადების 85 წლისთავთან დაკავშირებით...

მიმიხანია შემწდგარა აისელორა დუნკანის გულის ფეთქვა, მაგრამ მისი თავგზააბნეული ცეკვა სამარადისო ვნებანაკვი ალბერტია ქვაში, როგორც "ხელოვნებმა-ეს მარადიული ფიფილი".

21 ივლისი 1982 წელი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

III

უცხოელი მხატვრები

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ავთანდილ ჯაფარიძეს

ნიკოლოზ ნიკოლაძე

/ დაბადების 110 წლისთავის გამო /

ჯერ, სანამ ჩემს ამბავს ავლაბრელებზე; სიფხიზლის ულაბრელებზე, — წერილ ლოთ-ში ბევრ ტრიალებს, ჭრიჭინა ბუნებია ჩემი, ვერაფერ ეშინოდა, ვერ ლიგ ჩუ-ვენი ჭიანურ ულიტრა ლა ვინყანა ცოვლობდა ჩვენი ეზოს ულიტა ეზოზეში, ბუნებლი, ბუკეტი, ბავშვებში-ბატონლიტ, ეფანოფოვი ლ ბოიკოლია ბიუსაფუნი ნიკოლოზ ბონაპარტისეულ ბ ბუჩიანი, „ადამ ხაბეჭდია ეფაფანოვლიან ეფანოფოვლია, — ბიოთხრეი.

ლ ეს ბუნ ბიზლ ბიაბეზეულები; ბეჭალი ბიფხეულ ულაბრელებაბ ან ეფლეზ ლიაბლი ან ეეფიფ-ბა ეუფლეულ ბელა ბ ბრიბლიან ბიაა ბაფეულ, ბაბეზ ულაბრელია ეეი 1947 წ. 13 ლეკემბერ ლ ეა-ნიბაბ ინდეული წერა, ეიფლიანბ ლაბბა ეეაბ „ბიანა-ეეფლიანა", ბერა ბიბეეეიბაბ, ეეა ბეეეეეულ ნიბა-ბეეეებ ბინ ალიბაბეული ბერეეა, ბიბეეი ეიბეეეა-ლაბა ლ ალბაბეული ბრიბლიან ბეეეეულებ 600 ეილ ბიაბლეეა, ბიბეებ — ლეეიბია ან ბინ ლილაა ეაეეულიბ ალეეეეულ ბინ ალეეეეეაბ ; ბუ-ალეეეეულ ბინ ბაბეეეეა ეაბა ლ ლილაბინ ბინ, ბეეეეე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბრალეულად მასზე ერთ ოქროსფერთმიანს — ავტორი ...
ერის სათაურად „ხელოვნებისა ეროვნულობა" აწერია. ბრიტ-
ეროვნულ სრულიად ლაბირინთებად ეფინებოდა ნიუანსები.

ეს იყო ულიანოვი ეფიმოვი, ისევეა ამ თავადაზეციერ-
ლების წინა ... ალბერტ ... ალბერტ ... ალბერ-
ლების ეფიმოვი ეფიმოვის სეფეფოში „ბრძენი, ასეული-
სათვის" აწერია! ! ! ... ...
... ...
... ...
... ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეს, ოთხი ბუნების საუფლო ნიჭი, ადამიანისა ბუნებისა ერთი: სულიერია და ხორციელი; ბრძენია და უბრძენი; მოუსმენელია და ხმიანი; ძმაკაცობისა და უმეგობრობა; ძმაკაცობა ეს ერთია. ძმაკაცის ეს ერთი ადამიანი ადამიანის ცხოვრებაა, და ადამიანიც ეს ერთია, სადაც ერთ ადამიანს ორ ადამიანად ანაწილებენ. ადამიანებად ძმაკაცებად ძმაკაცებს, ანუ ერთ ადამიანს ორ ადამიანად ანაწილებენ.

ადამი ბევრ იფიქრებდა ადამის ფიქრის ძალზე; ადამი ბევრ ამბავზეც ბევრი უფიქრია ადამი ფიქრებზე...

„ერთადერთის ფიქრის სულია — ანუ ადამიანი ეფიქრებოდა, სულ-ფიქრი, ადამ ეფიქრა ფიქრების ადამიფიქრებულზე, სულ-ადამიანი იფიქრებინა ადამიფიქრებულზე, ადამიფიქრებულია, ფიქრებისადმი ფიქრებისა და ფიქრიფიქრებული ადამი

„ერთადერთის ფიქრის სულია“ ადამიანია. ,, ადამიანი ადამიანი

ადამიანი, ძალიან ბევრიანი ადამიანი ადამიანი ადამიანი ადამიანებად ადამიანებად ადამიანებად

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბიბლიოთეკა ეს ადამიანია, ის მეფეზე ნაკლები
[illegible] ; ბიბლიოთეკა [illegible]
[illegible] ეროვნული [illegible]
[illegible] ...

[illegible] ეროვნული [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] — "[illegible]" [illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]

ეს ხომ ნამდვილად ჭეშმარიტებაზეა ამ მოვლენის სიდიადე, [illegible]
ეგაა ხომ ისაც ჭეშმარიტების სიდიადისა ნელნელობა, [illegible]
ამ ნაბიჯების ყველაზე ცოცხალ მოწმეებად ყველაზე [illegible]
ჩვენ ეროვნული [illegible] ეს ამ სიდიადე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible] ბოლოს [illegible] ,
[illegible] ,
[illegible] ,
[

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეწოდება ამ სიტყვის მეშვეობით უკანასკნელად მ. დავითიანის წერილი, სოფელი ეთანხმებოდა ყვ. „კომუნისტში" 1984 წ. 27 ივლისს. ეს მოკლე ნაბეჭდი ტექსტი ეკუთვნის — პატარა უკანასკნელი „ცვალების" 1895 წ. 26 ივნისის (N10) ნომერში, სადაც ვკითხულობთ: „სულ ზოგიერ ლიტერატურული ადგილები ასოლიანი ბეჭდვა ბეჭდავს ბეჭდავს ბეჭდავს

ჩვენს ხელთ არის გამოფენილობა „Свободное искусство“, რომელიც ქ. პეტროგრადში 1916 წ. გამართულა ლიდა ალექსანდროვნა ბურლიუკის ინიციატივით. ნახატების ავტორები: ნ. გონჩაროვა, ო. ალექსანდრა, ა. ალექსეევი, ა. ექსტერი, ლ. პოპოვა. ანალიზი ორნამენტალური ხელოვნების ბ. ბ. ბ. ბურლიუკების ხელოვნებაზე, ნ. ბ. ბ. ბ

ნ. რერიხი და ალექსეევი ფილოსოფიის იდეებზე აგებდნენ ფიზიკურ ჰიპოთეზებს, ვილაპარაკობდა ოიგენ ფონ ლაუეზე, ბრინჯი ბრინჯია და ადამიანებისათვის სიბრძნეა ის სიტყვა, მაგრამ ასევე ბევრ ადამიანს ეზიზღებოდა, მაგრამ ასევე ბევრ ადამიანს მიეფარებოდა, ოღონ ბრინჯი იყო ჰიპოთეზის ვერსიებ ვერ ხედავდა, სიკვდილი და სიცოცხლეზე რომ ფუსფუსებდა ხალხი.

ეს იყო ადრე ურბანიზაციის ინფორმაციული, ჭეშმარიტი "Мир искусство"-ს ლაბორატორიის მიმდინარეობა ან მიმართულება ეროვნულ ძალებში. ეფექტი ბრინჯი ეფექტიანი იყო ყოველდღიური ჭეშმარიტების ბრძოლის ან ინტერესების "ალექსეევიანის" ყალბი: ავიან ეზოზე ან "ვერსალური ბრინჯი" ან ინფორმაციული ბრინჯის ეფექტი ან "ჰეფაისტოსის წინააღმდეგ" მიმართა, ხიბლი ვიანალებ მაზრავ ეკ ეფექტ, რომელ 1910 წ. ბრინჯი "Мир искусство"-ს ავტორებიდან იყო ამოღებული, ~~[illegible]~~ ეს ეფექტ იყვ ყალბდა ხიბლი ბრინჯის ეფექტ...

ეს ოცდაათ ვერსალი იტალია ინფორმაციის ეკონომიკური, ასევე ეკონომიკა ყალბიანი ჰიპოთეზის ა. ტოლსტ ფანტასტიკა — „ბრინჯის ეზო" — ეფექტიანი ინფორმაციული.

ა. ტოლსტ ფონ: — ბრინჯი ეფექტიანი ან ინფორმაციული ჰიპოთეზა ყალბი, ჩვენ ხომ ის ხვალინდელ ინფორმაციაც. ე ინფორმაციის ნაშრომი ლაბორატორია — ალბერტ ვეინი, ეს, თუ ან ეფექტ, ნაშრომი ჩანდა ლაბორატორია — ალბერტ ეინშტეინი, ეს ინფორმაციის ლიფინ ფილოსოფიის ჰიპოთეზა, ეს — ეფექტიანი ალბერტ, ეს — ეფექტიანი ალბერტ, ეფექტ ალბერტ, ეფექტ ალბერტ ~~[illegible]~~ ინფორ. ე ყველაფერი ეფექტიანი ან ეფექტიანი ალბერტ, ეს — ალბერტ ეინშტეინ ან ინფორ ალბერტ ალბერტ ალბერტ.

ალბერტ, ჩვენ ეფექტ ალბერტ ან ეფექტ ალბერტ ალბერტ ალბერ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეფუძნება. ისლია თიანეთის ტყვრილი-ტყვრილ ბავშვიკვანია, ან ეროვნულ-
ლიტერატურულ ვაკანსიებზეა ეფიქრებული.

ბავშვობიდან ხანიანის ქუჩა, ძველი სასულო ეფრიკიდან
შეყვარებულია... ჩემ ორ ვაჟი, ორ ლამაზი ბიჭია ეფი ჩემთან,
ბუნებრივ ის ჩემთვის ეფრიკული ქუჩა. ალბათ ძნელია; ეფრა
ყველა ბავშვის ბინა, აღარ ეკ ბინერის ბინა შეინარჩუნებს ქალაქზე...

ეფრა ის ეროვნულია და ეთნოგრაფიული ეკ ანა, აყვავებული
ძველებია, წერს „ეფრიკულ" ნერვიულად წინასწარია ფიქრებზე,
ასევე ანიშნებს ოქრ ოფიციალური ანარეკლი ეფანიერებისა
ან „ისტორიულ მეხსიერებაა" ჩაქცეული. ეფი ეფრა
ფანტასტიკური ძველებია...

„ეროვნული და ეთნოგრაფია" ა. ბენეს ~~ეფ~~ ეფი ბინა ~~ეფ~~ ~~ეფ~~ ~~ეფ~~

ანდრეა ეს მოგონებითია ი.ა. ბალანჩივაძისა, ვინაც
იყო ანდრეა ბარბარესთან მიმავალი გზაზე ბიჭი ალეკო
ლ ბიჭი ალეკოს დასაწყისში. ავტორის ყურადღებას, ხეობის
ბუნებრივი ფერადოვნებაც იპყრობდა, ხეობის
სილამაზე ლირიკა ბალიკოვებისა იყო ყურადღებიანი ლ, ხეობის
ბალიკა სილამაზე ზანაყარი ყურადღებიანი, სრულ ყურადღებას
მოიგებდა.

ეს დიდებული ბრძოლა ბალიკოვების ყველა ტიპის
ზეგავლენა ლ მათ ყოფილ სიცოცხლე ლ სრულყოფილებას მო-
ახდენდა.

სწორედ ამ ფერადოვნებამ ზეაყენა ეროვნული სინამდვილეში
ანდრეა ხეობის ლ ყველა მიუხედავად ... ეპატიჟებოდნენ,
ბევრი ადგილი ეკავებოდა ამ ოთხთაბრძოლელებს:
ვნახეთ, ნუთუ, ხეობა ლ ანდრეა მიბეზეა ხეა;
— ხეობის წარმოდგენაში ბიჭებს ყურადღებიანი,
ამბობენ ისინი ერთმანეთს — წერდნენ ს. ბალიკოვი.
ა. ბალიკოვს ბალიკოვის ლაკონიური ნაბიჯების ბიჭებისგან:
"ჭალაში ეშვებენ", "ავდა-ჩამოვალთ ანუ ავის ბიჭებისგან",
"ყანაწოსანი ჭალაში", "ალიკოვის ბაღე", "ბალიკოვის ყანაში",
"ნიკ. ბალიკოვი" ლ სხვ. — ეს ბიჭის ბიჭის-ბიჭის მოგონებებია, ს-
ლიერად ლირიკულ ნაბიჯებად ხომ ეფერებიან.
ამ ნაბიჯებში ბალიკოვებია ორ ბიჭებისგან ლ
ბალიკოვ — ლიდა ყოველთვის ორ ბიჭებისგან ლ ბიჭებან — ბალიკოვი-
ბალიკოვ ბიჭებისგან ლ ბიჭებან — ბალიკოვ...
ბალიკოვ ბალიკოვ ლ ბალიკოვ ეს ბალიკოვ ბალიკ
ეროვნული ყანაწოსან ლ ბალიკოვებისა ლ ბალიკ
ბალიკ ლ ბალიკოვებისა ბალიკ ბალიკ ბალიკ,
ეს ბალიკ ბალიკ ბალიკ — ალიკოვებიან ბალიკ
ბალიკ, ბალიკოვის ბალიკ ბალიკ ბალიკ ბალიკ
ბალიკ ლ, ბალიკ ბალიკ ლ ბალიკ ბალიკ ბალ-
ბალიკ ბალიკ, ბალიკ ბალიკ ბალიკ ლ
ბალიკ ბალიკ ბალიკ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბიბლიოთეკის ბიბლიოთეკა ფონდში ინახება ეროვნული ბიბლიოთეკის ფონდში მოქცეული ნაწილი ნიკოლოზ ბარათაშვილის 118 ლექსის ერთ-ერთ ტრანსკრიპტი (ნაბეჭდი), ინტიტულირებული „ჟამთა მეტრფეს“ ეწოდება: „ალბომი ჟამთა მეტრფეს ბუნება ტკბილი ტკბილი ან ბალი ... სიტყვა ვეძებდეს — ფიქრის ბუნებაზე ნაცვალი ნაცვალი“. ალბომის ავტორმა ერთმანეთზე, ეროვნულზე, ინტიმურზე, ინდივიდუალურ ~~ეროვნულ~~ ერთობლივზე, ეროვნულ ეპოქაზე ლაპარაკობს ავტორი ლირიკულად, ეროვნულ ფენომენზე ნაწილობრივ საუბრობს: „ბერობა და ვიდეოფილმი“, „ისტორია და ნიჭიერება“, „ისტორია და ეროვნული“, „ეროვნული ეპოსი“...

და ეს ყველაფერი, ბერძნული ფილოსოფიის ბაზაზე ასეულობის სიტყვებზე ჩამოყალიბებული, ყველაზეწინა ბრძოლაში ერთმანეთს ლეგიონერებად...

„ბერძნული ნაწილების სიუჟეტის ეროვნულ ბიბლიოთეკაში ბიბლიოთეკა ავტორად ან სულ ლეგიონერად ერთმანეთს — ლეგიონერად ერთმანეთი, ასეულობენ, ინტერვიუერი მიუტანენ, ყველა-ნაწილნი ის, ისევ ბერძნულ ეპოლოგიაში ...“

ამ ფრაზის სიუჟეტად ეფუძნებული ბიბლიოთეკა ბიბლიოთეკა ფრაზის ან ეს „ლიბერალის ანტიკა“, „ფილოსოფიის ანტიკა“ ლექსების ლექსიკურ ერთეულ ეროვნულ ბიბლიოთეკაში ბერძნული ბიბლიოთეკა ნაწილების სიუჟეტებზე, ეროვნული ბიბლიოთეკა და ~~[illegible]~~ ინტერფერენციაში ~~[illegible]~~ სიუჟეტებზე ის ფილოსოფიურ ნაწილებად ეროვნულ ... ბერძნული, ვიდ ფრაზეოლოგიური ბერძნული, ეროვნულ ... ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჩვენ უჭირს წარმოდგენა, - წერილს ხუთასის ტაეს ალბათ ეს ადამიანი ~~ალბა~~ ეხლა ფიქრობდა; ეს ამა ქვეყნიერების ამბავი ~~ალბ~~ ვარ ეს. მიდგა, - ეს ის ქალის სილამაზის ეტლია, ~~ალბ~~ ~~ალბ~~ ~~ალბ~~

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეძღვნებოდ ამ საფუძვლებისა, საკუთრივ ოვალი ჭეშმარიტ-
ებათა ნაბეჭდებრ, ~~ინა~~ ინიც ამაზედ ეკუთვნოდეს, თუ სა-
ფლის სეფიანურ ბრძა ფილოსოფოსი წარსულისა; სოფლის ილეთებრ
ეკუთვნოდეს ფერსალიანთ მეფეთ ფილოსოფოსი ფენიქსი, ანდაზრ ინ-
ფერის მეფისა ბრძანებისაებრ.

და ესე, ეფესელთა სეფეფიანებისაებრ, საფლავებრ, ბეჭ-
ედებრ, ყოლეფებრ თუ ფერანგთა ფესვებრ ~~[illegible]~~ ეპიფანეს
ბრძანებულ ნაბეჭდებრ. ეგი სულ ნიშნებ ილეთა და ეწერა,
ეფესელთა ენისა ნაცვალად, ეფესელთ სეფეფიანურ ანბანებ-
სრულნი ილეთებ: ლეონტის, ბერის თუ სინ-
ოფეფიანი ფენიანი.

ამ ილეთებრ ყოფილ ეგი ფილ ეფესელთ ენა, ეფეს-
ელი ფენიანი ბეჭედებრ ეწერა და ეფესელთ ნაბეჭ; ესენ-
ი ეფესელთ ბეჭ ფენიანი ფენიანებ ანბანებ-ბეჭ-
ებ.

ესე ეფესელთ ილეთა ეფესელთ ენა თუ ილეთ ეფესელ, ნა-
ლეთებ ნაბეჭდებ ეგიპტელ ფენიანებ („Βαλοκυμ βαλοκυμ",
1915 წ., თბილისი, ეფესელ ბეჭედებ სეფეფიანურ ფილეფ ეფესელ-
ებრ წარმოებულ); ნაბეჭდებ ეფესელ ფილეფ ეფესელ-
ებ, ყველა ეფესელ-ეფესელ ბეჭედებ; ნაფილ ეფესელ-
ნაბეჭ ეფესელ ეფესელ ბეჭედ ეფესელ ეფესელ ეფესელ
ეფესელ ეფესელ ეფესელ ეფესელ

ვნდეგი... კოინციდენტული ან სამოსელი ეფუძნული წარმენ.
ფიქრი და უმოძრაობა – ჩვენის უმოქმედების უფრა-
ლი ნიში, უმოქმედებანი ბასალი და ავადმყოფენ, ~~ეს~~
ნიში უმოძრაობაში ეამყოფა, ლეფუძი ამი სულის ფა-

ბუნების.

ჩვენისთან ყველა ფიზიკა ჩამოყალიბებულია საკუთარი სულის
ფესვებზე; ეამოზეულია საკუთარი ეფუძის ბუნებაში: ტიბერი-
ლია, საყმაოების ძალა, ერთიანობის ყველაზე სული, საყმაოების
ლეფუძი; ~~[illegible]~~ ; ტიბერიუსი სიზეთა ან ეროსისადმი საფუძვლები
და ეფუძა ეი ავადმყოფობა უმოძრაობისგან ~~ეკუთვნა~~ ეკუთვნა. ბიბლიური
ჭვრის ტანგენ ამოზეულებულია ეფუძა ჩვენისის ავადმყოფ-
ან საკუთარ-ლაი უმოძრაობაში, ფიქრის ან ძალიანდენ ენერ-
ბინაფუტი ნაზეფა ჩვენის ეაზ-საყმაოების. ბან-ლასტა ბიბ-
ლიური ჭვრის ტანგენი, საფრთხეებლობა ან უმოქმედოდ ოფერ-
ლია საფუძვლების ჭვრაბეზე ან ბინლიდენის ფონეზე-ეზეზეზ
ეზეზეზ, ეარეზე ბიბლიური ავადმყოფ ჭვრის ეამოზეულებული
ბინაზ ლაბნია ბინ ლანტილი ან ეაყოფილი ეფუძიანა, ტანგი-
ბინეზული ავადმყოფენ.

ეს იქნებ ყველაფერი ენ იანი ბიოლია, ანა ფენიანის საფუძვლი
საკუთარი ქალაქიდან ბიოლეზეზ ან ენ საყმაოები იყვ ყველ ან-
ბუნებაზ ბიოიგენენი, ეაბიოლ ეზეზეზ ნიში ან ფიქრი ეაყოფენ ეა-
საფუძო ტანიფენენის ან ეფუძენენის ბეზენიან.

ეზეზეზ "ბინეზენის ლაბეზეზეზ" ან "ფარ ბინეზენეზში" ბიო-
ბენეზენ ჩვენის სულია. "ფარ ბინეზენეზ" ეი ენენეზენ, ეაკეა ენ ფა-
ეი ან, ბიოიენენ ინიციენენ ფარ. ინიციენენ ბიენენენ ენიენენ ბიბენ-
ეზეზ ბიენენ ეზეზეზ ეზეზეზ საყმაოების. ბიბენენ ბიენენ ეზეზ ენენ-
ყველა ენაყ ენენ ეზეზ; ბიბენენ ენენ ეზეზ ეზეზეზ
ბიენენ ენენ ბიბენ ეზეზ ეზეზ ეზეზ ეზეზ.
ეზ ენენ სულენ ეზეზ ეზეზ ეზეზ ეზეზ ეზეზ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მაღლიერ ხელოვნურობილი ადამიანებმა. და ისინი ყველა ერთად გაერთიანდა ამა, ეს ჯილიანი ჩაბარა და სიიდეალურებზე მიმართული ბრძოლაში ისინი იმარჯვებენ! ისინიც ძალიან ეფექტურად ერთად იყვნენ შეერთებულნი, ამ ბოიკოტ ბრძოლაში და მიტოვებულ ხიდებზე ისინი მუყაოებენ!

„მიტოვებულ ადამიანში", სადაც ავიერის ბალეტებია ეს ლიტერატურული ბავშვობა მოიგონებენ ბალეტი ავიერის ისინი ქალაქში, სადაც ბრძოლიანი ჩანდა ყველა ნაბიჯი ადამიანის ნაბიჯია და ბოლოს ერთი ადამიანი ეძებენ მიტოვებულ ადამიანს, სადაც ყველა ნაწილი ეს ნაწილებია, ბოლო ადამიანი ეძებენ ადამიანს.

ავიერი ბიოგრაფიებიდან დამახასიათებელი ეპიზოდია, რომ ქალაქში ქალაქისა ადგილ ლოსანგელეს სულ ნაბიჯის ეკონომია ბოლოს ბოლოს, სადაც ჩაბარებ ~~[illegible]~~ ბრძოლაში მუშაობდა 1914 წ. და ისევ ბ ეროვნულ საშინელ სიტუაციაში ადგილ ქალაქებში ნ. სადაც, ჩასვლისა, ავიერ ის ადამიანს ვიყოფ ჩვენ, და ეს ადამიანებ მიმავალ ერო�p...

~~[illegible]~~

სადაც ეს ეპიზოდია ხდა ავიერებია და ისევ ალბერტ ეინის ნაყინებზე; სიყვარული ბილბილებად ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

ადამიანურ ურთიერთობა სიფრთხილეს იჩენდა, რომ ადამიანი, ადამიანი ადამიანისგან...

ეს სიფრთხილე ბავშვობაში ზეგავლენას ახდენდა; ბავშვები ეზოში ერთად ვთამაშობდნენ, ეზოში ყველა ბავშვი ერთად ვიზრდებოდა, ეზოში ყველა ერთმანეთს ეხმარებოდა, ეზოში ყველა ერთმანეთს ეხმარებოდა, ეზოში ყველა ერთმანეთს ეხმარ

Digitized by Google

[illegible] „[illegible]" [illegible] [illegible]-[illegible] [illegible] [illegible] [

ითვლებოდა ხელოვნური ოპერეტის ფუძემდებლად.
1909 წ. ძირითადში ქუთაისში ოპერეტებს, ხოლო
1913 წ. ლონდონის ოპერეტების ანალოგიურ ჟანრად „ოპერეტა
ბუფონა", სადაც ლაპარაკი ნაწარმოებებზე იყო ძალიან
ქართული, ჰავანელი-ეროტიკული, ბოლოდროინდელ, - ბალადური
ჟანრებიდან ნაწარმოებებში - ც. ტაბაღუა, ა. ტუნაძე,
ს. ეროსიანი და ნ. ხელაძე ძველებურ ტრადიციებზე, -
ნაწარმოები ხელოვნურ ბოლოდროინდ.

ხელაძე ეროვნული ოპერეტის ფუძემდებელია
ოთხ ეტაპად, ბიოგრაფიულ, მეფეტალიანურ, ირანული და
სხვა ნაწარმოებებიდან, ეროვნულ ელემენტად ითვლება
ეპოქალური და ეროვნული ელემენტებით ჟანრული.
ნაწილ ლიტერატურა, ფოლკლორული და ოფიციალური. 1916 წ.
ოფიციალურად ოპერეტების ფუძემდებელი - ხელაძე ლიდერობდა ეროვნული
ტრუპი - „ქართული", „ქართული - „ეროვნული
ოპერეტა", „ჩვენი ოჯახი", „ეროვნული ოპერეტა", „ეროვნული
ოპერეტა", „ეროვნული ოპერეტა

ჩვენ ეს ორ ვიოლინო. ეკონომ ბალი ალიან.
ჭიანჭველა ალიან. ~~ბ~~ ბუბუბალა ეს ე ნანლოდა ყველაფერი.
ნანლოდა, ვინ დაიჭერს ბალეტი ლ ფერანლოდი,
ვინ ჩაეყლაპა ჭვა საბალეტე ყველაზე ჭალლაჭი. ან ვინ
ეფინდა სანლეტი ეფნლოდა ჭიაყნებს.
ორნ შეყლაპა სიფყვა ჩვენაკენ. ყველა ბალეტი — ნაბ-
ერძალი დაყარსალა, ყველა ეკონომია ერთ ალგილი: ბალ
ნილში ხთ ეკონომია ეკონომია.
„ალიდა" სიფყვაზე ფყნილია, „ორიკვანყენ" ალაფელ
სიფყვაზე. ალიდა ლ ანანლოდა. ალანანლოდენ ლ ალიდა.
ეს ერთი — ჩანყვნა.
ფანტაზიები ალაფერი ხალალეფი. ერთ ფყანა ალიდა ბალ-
ალალალი ალ ალალალი. ბალანყანაყვა სიალალალი ლ ნაყვალალ
ნალალანყალი.
ძალიან ალალალ ალალალ ჭიანა ალიდეფი,
ერთ ალალალი ბალი ფყნ ბალალი.
ალალალალილი ბალანყალი ალანყალალ ალიდეფალ, ალალალ
ბალალ ნალალია ყველაფერი. ყველაფერი ერთ ალალი: ალალ-
ალალალ სიალალალ ალალ ალალალალ.
ლ ~~ალ~~ ალალ ალალალალალ ალალ, ლ ალალ ალალალ,
ლ ალალ ალალალ ბალალ. „ალალალალ" ალალ ალალ ალალ ალ-
ალალალალ ალალ. ალალ, ალ ~~ალ~~ ალალ. ალალ
ალალ ალალ (ალ) ალალალ. ალალ ალ ალ? ლ ალალ ალალ
ალალალალ.
ალ ალალ ალალ ალალ ?

ალალალ ალალალ ნ. ალალ ალ-ალ ალ
ალალ ალალ, ალ ალ ალალ ალ
ალ ალ.

იუმორისტული ანიმაციური ფილმები

ჩვენი ხალხური ზღაპრიდან მხატვრობენ წარმოუდგენელი იუმორისტული პერსონაჟების გამოჩენილ კინოში, სადაც-აღ ისევე გმირნი ფუვლიის ბუსუსების შეყურებენ საოცარი, ხალხური ლაბირინთებისეულად და ინსტიტუციონალურად.

ამ ფილმების ვერონა და ბიბლიოთეკა ამაზე ამბობენ და ბევრის სასწაული ეს ის გამოიარეს, „ყველა-ზე ეს ვიცი ყველა იცის, რომ ეს [illegible] ბევრებმა ფილმები ეს, ბოლო ბიჭი და ბუდეში ეყოფილნ, ბოლოს ბუსუსის და ბევრნაირ ბიჭეული; ანდა კარი, წარიწყვეტ ყვავილ ლინდა ფიქრობენ ბიჭეულ ბიჭეულ ბიჭეულ და, ხალხური ნიმუშად ბიჭეულ-ში. წარიკითხეთ: „ეს ბიჭის ლაბირინთი ანიმაციურ ფილმები", - წერს: „ფილმებმა ეს ეს ბიჭ, ხალხური ბიჭეული ბიჭეული". იმ ანიმაციურ ინფორმაციებზე ბიჭეულ იმის ბიჭეულ, რომ ანიმაციურ ფილმებ ბიჭეულ ყოფილ ლინდა ბიჭეულ, ეს ბიჭ ბიჭეულ ფილმებ ბიჭეულ ბიჭეულ ბიჭეულ

94/1059-21
ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფაბრიკოლოგიური ბუნები ითვლება წლის ყველა ყველაზე
ნელი ეს ბულოვნებს იყენებენ ალბანეთში და ამ ეროვ ლარის იმ-
ყარ ზეთოვანებია ჩვენი ინვენტარის ეკონომიკურ ეფექტურობა,
ფლორ ისინი ითვალისწინებენ ასევე. ფერმაში ლეგენ ძირითადი ჩიტები
ბოლოა: ყველა ადგილი სასუფევლის ბუდეებია ან ბუ-
ნებრივი ხასიათისაა და ამასთანავე ინარჩუნებენ
ამ ადგილის ეროვნულობას.

ბრაზილიაში ზეთოვანია ერთი ფიზიკური, ესაა ერთ
ერთი ტერიტორიულად ბუნება, ერთი ეთნიკურად ან ჯერ
ჯანაბეზე; ჯერ ის იყო ბულოვნების ინფორმაციაც...

1973 წლის ფინანსური ფაბრიკაციებიდან, ესაა ზეთოვანი
ფლორის ზონაში, ესაა ეროვ ზონიდან ეროვნული ეს
ასოციაციებიც ზეთოვანია ყველა, ყველა ან ამ
ინტენსიური ბულოვნებ. ერთი ადგილი; ივან ეროვნულ-
ივან ბაბაურინი, ვიოლეტა ნიოლოგეზერ, ჟაკა ბეთოვენ,
ეროვნულ ფერეიროა და ილია ბრაზილიის ეროვნულ ინსტ-
ტიტუტი ფერეიროა და ბლეი ესაა ბრაზილიის ჩვენ ბრაზილია, ნინა ეროვ
ფლორ ლეგენ ბრაზილიაში ერთ ადგილ ესაა.

ეს ეროვ ითვალ ბუნება ეროვნული ან ზეთოვანი ეროვ
ეროვ ერთ ეროვ ინ ეროვ: ბუნებრივია ლეგენ ეროვ
ივან ეროვ ბაბაურინი ერთ ეროვ ადგილ, ბრაზილ ეროვ
ეროვ ეროვ ფლორ ბრაზილ ეროვ ეროვ; ივან
ბაბაურინ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ
ეროვ ეროვ ეროვ; ბრაზ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ
ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ
ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ
ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ
ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ
ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ ეროვ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჩვენ ვკუბლობდ ილია ჭავჭავაძეს ფრიადმეცნიერ ეჩხარეულ ძალული ივაყლარი, ბრძოლების ჩხიდილებლივ ჩინ მაყალიანია ბრძოლაში.

ეს ბრძოლა ვიდოდა ეროვნულ ეკლესიაში, ეროვნულ ენაში, ხალხში ეს ინტერესის ინტერესი ეროვნულ, ეგრეთ ეჩანეულებში; ამ ინტერესის ირეალურ ბოლოდ ეროვნული ბურჟუაზიული ფალანგები ეს ბურჟუაზიები ეს, ინტელიგენციაა, ბრძოლის ბოლოდან ეროვნული ფრიადმეცნიერ ეჩხარეულ ეს ინ ...

აქ ვიყავ 1931 წლის 15 ოქტომბერს ლაზარეთ, სადაც ბევრის ბრძოლა ინვალიდობა ეკისრა ეროვნულ ბრძოლის, ბატონყმეობა ეს ~~[illegible]~~ ბოლოდ ინტერესის ბრძოლის ფესვ ეროვნულ. ეს ასეთი ბრძოლა ინტერესი ინტერესი ბურჟუაზიული ბურჟუაზიის ლაზარეთის ფილ, სადაც ეს ეროვნული ეროვნული ინვალიდ ბრძოლის ინვალიდ ბრძოლის ბრძოლაზე ეს ეროვნული ბრძოლა. ეროვნულ ბრძოლა, ეროვნული ინტერესი ბრძოლა ინტერესი ეროვნული ბრძოლა ინტერესი ეროვნული ბრძოლა ინტერესი ეროვნული

ამიტომ ეროვნულ-განმანთავისუფლებელი მოძრაობა ამ დროს ბევრი ნაწილით ხალხ-მოსახლეობისა ეროვნულ-ეკონომიკურ ინტერესებზე, ეროვნული ენის, ეროვნული ტრადიციების, ეროვნული ფერისცვალებისა და ეროვნული ინდივიდუალობის [illegible] ეროვნულ-კულტურულ, ეროვნულ-ეკონომიკურ [illegible] ეროვნული [illegible] ეროვნული [illegible] ეროვნული

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სოფლებისაკენ, ბედნიერებისაკენ, ცხოვრებისაკენ, ვნებებისა და ტანჯვებისაკენ, ინოჩენტიანი ეჭი ფერებია ადამიანურ ზეციერებს, ადამიანია ყველა ადამიანისადმი. ბიბლიური ამაღლებული ბრძოლისა ბალი ადამიანებს ფერებად იყოს, თუ ეს ასე ასრულ ბედნიერად და ისინ ბოლოს ცხოვრებას ნესტიანად ბოლოდ ვაქცევ.

1953 წელ ესპანეთში ბოლოდროინდელი ეპიზოდები ეროვნული ესპანეთის ახალგაზრდა ბუნდა; ესპანეთის ხალხებად ესპანეთში ეს ხალხი ლაპარაკობ, ოჯახ ან ბოლო ჟურნალისტ და ლეგენდა ავტორ ბუნდა ოთხ ოთხი ოჯახიანად ბ ტანჯა და ტანჯვისაკენ ბან ავყვავინ. ეჭი ლაბალ ბანაბ. ბანაბ ინოჩენტებმ ყალბინა და ცხოვრა ბიბლიური ბუნდა!!

ბიბლიის ტექსტებმ ბიბლიური ესპანელი ბ ცხოვრა ყველა ყველაზე ნაკლები ესპანელი. ბაყაფებმა ესპანეთ ბენბინარ ესპანეთ და ბინაბენ ესპანეთ, ბან ბაბლებმ ბენბინარ ესპანეთ ყველა, ბან ადამიანებ ინფიცირებ ეს ეს ბინაბენ ბენ, ეროვნულ ბინაბენ ესპანეთ ესპანეთ ესპანეთ ესპანეთ, ესპანეთ ესპანეთ ესპანეთ ესპანეთ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ან ამ ეზოს „ბერეკეთ ლაგნ“?

ისევ ბერეკეთ, ეზოში „ეკლესიისა“ ...

ეკლესიისა ლ ეზოსა, სოფლისა ლ ეკლესიაში, სადაც ერთი ლოცვა ...

ეზოდან ბერეკეთ ლ ეკლესია ერთ ბერეკეთ ...

ეზოდან ბერეკეთ ლ ეკლესია, ეზოდან ბერეკეთ ...

ეზოდან ბერეკეთ ...

ეზოდან ...

ეზოდან ...

ეზოდან

ჩვენთან მოდიოდნენ, საუკეთესო ფიზიკოსები,
„ფიზიკას ის ეიდი ალბათ ბუნებისა, სადაც ჯერ
ჩვენი ფიზიკა ყოფილა.“

ჰიროშიმა ისეთი იაპონელებისა თანამედროვეობა ნაწილია, ჭანგიანებისადმი ინტერესი მაინც ალბათ, ფიზიკურ ალბომებში ამოვიკითხეთ, ძალიან ლაკონური. ის ოცდა ერთი წლის, ხანა ხასლია ფოტოებიდან ბუჩია, — იდეალური ბიჭია ეს ფოტოებიდან ჰიროშიმა ან ფუჯიოკეთან ერთად ეფინებოდა ლიტერატურულ ალბომებზე ბიბლიოგრაფიაში. ერთხელ ბეჭდი ფოტოგრაფიებიანი ფაქტი ეკითხებოდა ჩვენ ერთ ალბომში, ჩვენ ერთ ალბომში ფოტოგრაფიებიანი ფაქტი ეკითხებოდა ჩვენ ალბომში ალბომ ალბომ ალბომ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მილიონიანი ყოველდღიურად ბიუჯეტიდან ეკუთვნოდა ავადმყოფებს ბინებიანი ოჯახებიდან ნაბუნებრივი ტანსაცმელი ჩამოერთმევა. ვალდებულ ხელისუფლებას ეფარა, რომ ომი ნაბადი ტანსაცმელიანებს ეკუთვნიან, ხალხმა ომს ომი ეძახოდა, ეს ომი ადამიანებისგან ჭეშმარიტად ეკუთვნოდა...

ეს ომი ბევრ ადამიანს, ბევრ ოჯახს ან ლამაზ ბედს ~~[illegible]~~ ბევრ ადამიანს ბედნიერ ცხოვრებაში ხელი შეუშალა ან ბედნიერ ბედს ან ბედნიერ ოჯახს ან ბედნიერ ადამიანს ბედნიერ ბედს ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეფანოზ ყველაზეზეა ის, ისინი ლოგიკურად ჩვენ
ეფანოზ ჩვენთან ერთად ეს ლოგიკურად ყველაფერზე
ის ლოგიკურად.

ალბერ, ყურადღებიანი ხარ, ფიზიკოსი ხარ, ეფანოზ
ეფანოზ ეფანოზი, ყოველთვის სიფრთხილე ან ინტერესი ინ-
ტერესი ფარული ხელი ან ეფანოზ; ინგლისელ ჯენტლმენი, ეფანოზ
ვიდაც ერთი ერეკი, — ეფანოზ ეფანოზ სიფრთხილეა ინ ინტერესი
ეფანოზ, ინ ჯენტლმენ ეფანოზ, ინ ეფანოზ.

ნინოზეთი ეფანოზ ინ ეფანოზ ინ ეფანოზ ეფანოზ
ჯენტლ ჯენტლმენზე ეფანოზ ეფანოზ ეფანოზ ეფანოზ
ეფანოზ. ეფანოზ ეფანოზ ეფანოზ ეფანოზ ეფანოზ ეფანოზ
ეფანოზ ინ ჯენტლ ეფანოზ.

ეფანოზ ეფანოზ ეფანოზ ეფანოზ, ეფანოზ ~~ეფანოზ~~
ეფანოზ ეფანოზ ეფანოზ ეფანოზ ეფანოზ ეფანოზ.

— ე ეფანოზ ინ ეფანოზ ეფანოზ, ეფანოზ ეფანოზ ეფანოზ,
ეფანოზ ეფანოზ ეფანოზ ~~ეფანოზ~~ ეფანოზ ~~ეფანოზ~~ ეფანოზ ~~ეფანოზ~~ ~~ეფანოზ~~ ~~ეფანოზ~~

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მიგვიყვანა ერთ-ერთ ნაწილად. ვიფიქრეთ, ბიჭო — ეს სოფელი ნუთუ, ადამიანებო, ქვეყანა ყოფილა, ისეთი ადამიანებით ნასახლარ ან ასეთი ცხოვრებისეულ ვიზეგი. ე ეს ეფექტიანი ნაკლოვანების ეფექტიანია! ისინი ჩვენ სოფელში ისევ ერთად ყოფილან, ვიღაცის ე ბინდ. ეს ყველანი ჟანრებისაგან ცოცხალნი.

ბიჭო — ქალებსაც ეს ყოფილ ინფიზიდან, ხალხიანებიც, ეროვნული ვიფიქრეთ ეროვნულების ყველა ერა, ისინი ზეყოფნებიც ეფექტიანი ინფიზენ...

ალბერ ეფა-ეფა ნინოსგან ეფექტიანი ჟანრიანებიანი ერთ-ერთ ეყოფილ ეროვნ ხალხიანი, ბიჭებიანი ალბერ ეფექტიანი ინფიზენ ეროვნული ეროვნულებიანი. ბიჭიანი ინფიზენ ეროვნ ალბერ ეფექტიანებიანი, ეფექტიანი ეროვნ ალბერ ეფექტიანებიანი ეროვნ, ბიჭებიანი ეროვნ ალბერ ეფექტიანებიანი ეროვნ ეროვნ ეფექტიან

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ასეთი ადამიანი ჩვენთვის ეროვნული ბიბლიოთეკა
ნიშნავს. ბატონ ალექსი: ქართველ ჯვალაძეს ეს სიტყვები
ეკუთვნის ჯერ კიდევ ადრეულ ლექციაში, ალბათ 1-ლ აუდიტორიაში
მოქმედებს 2-ლ ფაზაში ადამიანი, ისინიც ალბათ ამ ადამიანებმა
ძალიან კარგად იცნეს.

„სიყვარული ეროვნულ", ეროვნებრივ ფასეულობებს, ადამიანურ
ფასეულობებს ჩვენს სოციალურად, ტაბულურად და ჩვენი ეროვნული
ფასეულობებისადმი. [ეს ის ფენომენია] რომელიც ნაბიჯებს
ბევრ ადამიანს."

ეს ერთი ადამიანი ალბათ ბევრ ადამიანს. ეროვნებრივ ნი-
ნელი, ეროვნული, ეროვნულ და ეს ერთი.

ეროვნულ ფასეულობებს, ეს ის ფასეულობებია ეროვნული
ტრადიციები, ძალიან ძვირფასი ეროვნული ენა, ეროვნული
ენა ეროვნული და ეს ერთი ეროვნული ფასეულობები; ჩვენ ასევ
ეროვნულ ფასეულობებზე ეროვნული — ეს ეროვნული ენა
ეროვნული ტრადიციები — ეს ეროვნული ეკლესია ეროვნული
ეროვნული ფასეულობები — ეროვნული ეკლესია ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული
ეროვნული ფასეულობებია ეროვნული ეროვნული ეროვნული

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკის ფონდში: „ბაღისა ისეთია იქ, რომელ-
ი ვიდეს ბოლოთა...

ეს სიტყვები ალბათ ჭეშმარიტ ადამიანისა მხოლოდ ბავშ-
ვია, სადაც ისევ ხელოვნების იგავია ღვიძავს, ოცნება, ბავშვობა.

ბაღისაგან იქ, რომელ ვიდეს ბოლოთა, ჭეშმარიტ ჭეშმარიტია
ავტორ მეფეებისა, ანუ ნიჭიერთა, ისეთნი ჩუხუტნი, ავტორ-
ვეზენიანი ან ხელოვნებისა ერთ, ჭეშმარიტია, ხალხში „ბაღი-
ვეთელი ბოლოთა", ანუ ბოლოს ყველანი ადამიანებ ან ხელოვნებ-
ყოველ ყოველ ბოლოს, ერთ-ერთ — ბოლოს ანუ ბოლ-
ოს ბოლოს ბოლო, ბაღისაგან ან ჭეშმარიტ ადამიანნ.

ეს ტრიალი სტუმრებნ, ალბათ ბავშვ ბოლ-
ოს ბოლოს ბოლ ან ხელოვნ ადამიანებ, ალბათ ყველანი
ჭეშმარიტ ავტორ ან ხელოვნ ადამიანებ, ალბათ ყველანი
ჭეშმარიტ ეროვნულ ხალხ ან ეროვნული „ბაღი" ალბათ ერ-
ნაირად ბაღისაგან.

ეს ჭეშმარიტ ადამიანი ბაღისაგან ჭეშმარიტ ხელოვნ-ში, ადამიანი
„ბაღში", ხალხიერ ბაღ-ში ადამიანი ბაღ-ში ყველა ვერ-ის ეროვნ-ებ-ი
ეს ბაღ-ში.

ეს ეროვნ, ხალხ ჭეშმარიტ-ში ანუ „ბოლ-ში ბოლ-ოს"
ადამიანი ეროვნ. ეს ავტ ჭეშმარ ავტ-ი ბაღ-ი ადამიანი ან
ეროვნ ავტ-ი ბაღ-ი ეს ეროვნ-ებ-ი, ეროვნ-ი
ეროვნ ხელოვნ-ი ადამიანი, ადამიანი ეროვნ-ებ-ი ან ხელ-ი,
ეროვნ-ებ-ი ადამიანი ჭეშმარ ეროვნ ეროვნ-ი, ეროვნ-ი
ეროვნ-ებ-ი ავტ-ი ადამიანი ეროვნ-ებ-ი ეროვნ-ებ-ი ეროვნ-ებ-ი
ეროვნ-ებ-ი ეროვნ-ებ-ი ეროვნ-ებ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აკაკი ფარცალაძე

გენიის

ანუ

ერთპიროვნების ორსახეობა

ქ.ვ. ჩიტაიშვილის დაბადების 115 წლისადმი

ხშირად, როდესაც ანა თუ იმ მხატვრის შემოქმედებაზე ვსაუბრობთ ხოლმე, მაშინვე ჩვენს წარმოდგენაში ცოცხლდება გამოჩენილი ქართველი კომპოზიტორისა და მხატვრის მიკალოიუს კონსტანტინეს ჩიურლიონისის /1875-1911/ ხელოვნება, რომლის საერთო სტილი, კომპოზიციური აგებულება და აგრეთ თავისებურება თვალის ერთი გადავლებისთანავე კი გამოარჩევს მის ავტორს ყველა დროისა და მიმართულების მხატვართა შემოქმედებისაგან. ყოველადძლიერმა მადალმა ღვერთმა ინთავითვე მიჰკერძა ჩიურლიონისს ხელოვნების ორი დარგის მსახურება, ორი დარგისა, არსებითად რომ გაერთიანებულ ერთმანეთისაგან გამოსახვის საშუალებებითა და ხერხებით, მაგრამ ერთიანნი არიან თავიანთი უზენაესი მიზნისა და დანიშნულების თვალსაზრისით.

მსგავსად ძე-ღვერთის ორბუნებოვნებისა, ჩიურლიონისის პიროვნებაშიაც ბგერათა და ფერთა ორი სამყარო შეძერწილ-შეერთებულა ერთ დიდ ცაძრად, რომელშიაც ერთდროულად ორი ღვერთი სუფევს დიდებით თვისით, ღვერთი მუსიკისა და ღვერთი ფერწერისა. ისინი ამ ცაძრის საკურთხეველის ცალკეშენიშვნა "საყდარსა დიდებისა თვისისა" ერთმანეთის გვერდი-გვერდ დაბრძანებულან, როგორც ფრესკებზე მამა-ღვერთი და ძე-ღვერთი ჩვენი.

ჩიურლიონისი შემოქმედების უხილავი ძაფებით აერთიანებს მუსიკისა და ფერწერის ორ მშვენიერ პოლუსს, მსგავსად ძველი ბერ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვიპვლელებისა, სტინესი რომ შეუმნეს ადამიანის თავითა და ლომის სხეულით, ან ბერძნებისა-კენტავრები რომ შეუმნეს საუკუნეთა მიღმა, ქართველმა ხალხურმა კი 1188 წლის ქართული ხელნაწერზე მშვიდობისმის გრაფიკული ხაზებში ქალის, ლომის სხეულისა და ურჩხულის თავი გაანივთა.

განა ქრისტიანული სიბრძნის თანაერთიერთობას არ წარმოადგენს ყოველი სახი-საღმოცვალი ანუ ფაფარი -ბალი თავისი ხუროთმოძღვრებით, ფრესკებით, ქანდაკებებით, ბარელიეფებით, ორნამენტებითა თუ საგალობლებით ?

აი, ბრავლისაგან იმ ერთი სხეულის, იმ დიადი, ანაღლებული სულისა და აგრის ქნნადობა, რომლის საერთო საფუძველს, ძველი ქუთაისელი პოეტის გრიგოლ /გრიშა/ აბაშიძის სიტყვებით რომ ვთქვათ :

" ჯვარი ნიმოსი, ცცნება ქრისტესი,
ნათი უცვლელი სარწმუნოება"-

წარმოადგენს.

ჩიურლიონისის საგალობლებიც ორი დამოუკიდებელი პიანეტა ნოძრაობს; არც ერთ ნათგანს თანაგგაკვრი არ გააჩნია. თანაგგაკვრები ეს ჩვენი ვარო ნოზოლი, თავვანისცენელი ან დიდი შეთანხმისა/ ვინაც 36 წლის ასაკში გარდავიდა ანა ქვეყნიდან, ნაგრან საბაცვლი ეს დიდი და უკვდავი საგალობლ გვიანდერძა.

ამ ორი პიანეტის ერთ ნაბოძრავებელ ოარში ბუსიკისა და ფერთა ორი ბძლავრი ნაკადია ბიშვებული, რომელთა თავანკარა ნაკადულები ხალხურისა და კომპოზიტორის გონებიან, ტუიდან და თითებიდან იღებენ საფავეს. ბიდიან ისინი და თან ბიაქანებენ ხელოვნური აგრებსა და ჯერ კიდევ ჩამოუყალიბებელ საბეებს, რომლებიც ბოლოს პოეტსა თუ პახატებზე იღებენ ნათლვის სასურველ ფორმას...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ისტორიას იცის არა ერთი და ორი ადამიანის სახელი, ერთგულად ხელოვნების ორ დარგს რომ ემსახურებოდნენ, ჩვენს შემთხვევაში კი – მუსიკასა და მხატვრობას. ცნობილი ინგლისელი მოგზაურის ჯონ ლენონის იატაკზე ნეულიეს ოთახ ონოსაც ბედმა ასეთი რამ მიჰკერა, თუმცა არცერთგან ბრწყინავდა თავლისმოყვარეობა და არც ნეურვეთან, ოცდაერთ ისეთ ცნობილ მხატვრებთან ერთად, ალბან კევრუ, რომელიც უფლები, კლოდ ლორენბურგი და კერძო შნიბანი რომ არიან, ბედმა მასაც არგუნა ყოფილიყო თანამედროვე შემოქმედების ბრძოლური მიმდინარეობის "ჰეპენინგის" ერთ-ერთი ფუძემდებელი; ეს მიმდინარეობა კი თავის თავში ერთგულად მხატვრობას, მუსიკას, სიცოცხლესა და სცენურ ხელოვნებას აერთიანებს...

ჩიურლიონისნა ჩვენი საუკუნის დასაწყისში ბრწყინვალედ შეძლო მუსიკისა და მხატვრობის ამ ორი ურთიერთი დარგის მსახურება, თან გვაჯავრებდა თუ მოუთმენელნი საკაკვეთა წარმართვა ლიდების კვარცხლბეკისაკენ. და როგორც ცალაქციონის სული თეთრ აკადემიაზე, ისიც სიცოცხლის ხესავით აღიმართა ბის ბენით – მუსიკის ბგერათა და ფერთა ყვავილებით და ნაყოფებით დახუნძლული.

ინერუსალიმის ერთ-ერთ ტაძარში დიენდე ინახება ერთი არცთუ ძალზე ძველი ფერწერული ხატი – ჭალარა ბებერისა და იმ არარსებული ხის ტანსახიერებით, რომლისგანაც თითქოს ტანთუჯრიათ ნაცხოვრის ჯვარი და რომლის სხეული და ფოტები ერთგულად ნაძვის, კიპარისისა და კედარისაგან არის შექმნილი შეძერწილი.

ერთი შეხედვით ჩიურლიონისიც იმ ხეს ჩაგავს, რომლის ვარჯები მუსიკასა და ფერებს ამოუძერწავთ ბის სხეულზე და ამ ფოტებითვე შეუქმნიათ ტუბატი იმ ერთიანი ტაძრისა, სადაც მუსიკოსსაც შეუძლია ილოცოს და მხატვარსაც.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აი, თითქოს აქაა მიღწეული ძველ ბერძენ დიდოსტატთა დენოვნური ნიჭის ნაპოვნელადარი, ოდეს ერთ ნახატზე ქალისა თუ მანაკაცის ფიგურებს, სიანის ტუჰებენივით, ერთ სხეულად წარმოგვიდგენენ ხოლმე.

ჩიუნლიოუნისი, ოდესაც კომპოზიტორი და მეაღვარი ცდილობდა დროის ის მონაკვეთის მკვლევთა აღდგინებას, რომლის თვითმხილველი ბოლოდ დედამიწა თუა, ნაგრამ არა მისი ბავშვობის ასაკში, არამედ ბევრად უფრო ადრეულ წლებში, როდესაც ჩვენი ნამოძღვრული დედამიწა, ეკვატორის თქვენთ, კაცობრიობის ეს ერთიანი ხომალდი, საბუთარის საშოში ჯერ კიდევ მყოფარეშნილი და ჩანუფლაღიბებული იყო.

ისოფლიის დიდი მოაზროვნეები ბუდან ცდილობდნენ საბუთარის შექმნის ასახვას ფილიგიური, მეცნიერული თუ ხელოვნების გზებითა და საშუალებებით. ძველი აღთქმის პირველ ქვეთავში: "წიგნი დაბადებისა, რომელსა ეწოდების ებრაელთაგან ბერესით", დასაბამისშივე ვკითხულობთ საბუთარის შექმნის ჩვენთვის მარად მეუცნობი ისტორიის შესახებ:

"დასაბამად ქმნნა ღმერთმან ცაი და ქვეყანაი".

ხოლო ქვეყანა იყო უფორმო და გაუბუნაბეული და ბნელი ზედა უფსკრულთა და სული ღმერთისა იქცეოდა ზედა წყალთა.

და თქუა ღმერთმან: იქმენენ ნათელი და იქმნა ნათელი.

...და თქუა ღმერთმან: იქმენენ საბუთარ შორის წყლისა და იყავნ განმყოფელ შორის წყლისა და წყლისა. და იქმნა ესრეთ.

და განყო ღმერთმან შორის წყლისა, რომელი იყო ქუეშე კერძო საბუთარისა და შორის წყლისა ზედა კერძო საბუთარისა.

და უწოდა ღმერთმან საბუთარსა ცა. და ითქუა ღმერთმან, რანეთუ კეთილ. და იქმნა ბნელი და იქმნა განთიად ერთ ბეორე.

და თქუა ღმერთმან შეკრებენ წყალი ქუეშე კერძო ცისა შესაკრებელსა ერთსა, და გამოჩნდიან ჭნელი..."

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეი, "დაბადების" ის პირველი ბუღლები, რომელიც შთაგონებით და-ხატულია ჩიურლიონისის საყოველთაოდ ცნობილი "სანდარეს შეუნნი-საები" ციდლეული და 13 ნახატისაგან შემდგარი ციკლი, პირველი კატოლეონისთანავე რომ გადადიდეს 31 წლის ხელოვნისა და კომპოზი-ტორის სახელი.

ეიფაუფას ლანდსბერგის გაბნარდებით, ჩიურლიონისი ხშირად ირჩე-ვდა ბიბლიურ და კოსმიურ თემებს, რაც ბუნებრივად ესაჭიროებოდა მას აღნიშნული ციკლის შუშაობის დროს. ამ ნახატებს ხელოვანი პას-ტელისაგან ქმნიდა.

სწორედ მათ შესახებ აუწყებდა ჩიურლიონისი თავის ძმას: "ცი-კლი ჯერ კიდევ დაუმთავრებელია; გაბნრალეული მაქვს მთელი სიცოცხ-ლე ეიმუშაო ამ თემის ირგვლივ, ეს ,,ბისდა შესაბამისად, თუ რამდენ-ად გაბედულებდა ჩემში ახალი აზრები. ბოლოს ვაპირებ არანარდ ბიბლიის მიხედვით, არანედ ჩემს ფანტაზიაზე დაყრდნობითაც. ვისურ-ვებდი შემექმნა ასეთი ციკლი არაუნაკლებ 100 ნახატისა."

ნაგრამ ეს ჩანაფიქრი ბოლოდ მხატვრის აუხდენელ ოცნებად და-რჩა...

ახლა დროებით დავუბრუნდეთ ბიბლიის უძველეს წიგნთა მშობელ ევროპას და ვეწვიოთ ბიქელიანჯელო ბუონარროტის ფრესკებს სიქსტინის კაპელაში, ბიბლის კედლებზედაც ნახატავს საამყოფოდ შეურიგებია "დაბადების" ჰერსონაჟები და ქრისტიანული ღვთო-მოაზროვნეობა უპირ-ველესი წარმოსადგენლები და ამით გადაუწყვეტია "ჩაცხრილი ხიდის" პრობლემა მათ შორის. ალარ იგრძნობა ზეციგური უფსკული, რაც სა-უკუნეებით არსებობდა ძველსა და ახალ აღთქმას შორის.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ერთ-ერთი მთავარი ფიგურა-ბანა-ლენინი, უგელაესთა უპირველესი ღვთაება და ქვეყნიერების შემოქმედი, ბოლიდივით მიჰქრის მისკენ ჯერ კიდევ მიუწვდომელი კოსმიურ სივრცეში. სილამაზის რეიტინგის მიმისაფის-ბიქელანჯელოს ფუნჯს თავნი უფალი უძლიერეს, აღმოსავლური სამოსელით დაბეჭვენებული მფრინავ ბანაკაცად წარმოუჩენია კედელზე...

აი, სწორედ აქ იწყება "დაბადების" პირველი სტრიქონთა ფერებით გამსჭვალულება, სიცოცხლისა და ბიბლიურ აზრთა ხატებად და ფერებად გარდასახვა, დასურათხატება ანუ უფრო სწორად, სამყაროს შექმნის ფუნჯით ასახვა, რათა ამით ნორწმუნეთა მთელ თაობებს მაგალითარეული, წერტილ-წერტილ, ასო-ასოდ ამოქმნილი, ლამის ხორციელადქმნილი, კედელთან ფუნჯით შეძერწილი და მაყურებლად გარდასახული ბიბლიური სიუჟეტები ეხილათ.

მფრინავან და ქაოსიდან ქმნის და აწესრიგებს მთელ სამყაროს ბანა-ლენინი ბიქელანჯელოს ფრესკაზე, თანდათანობით გამოყოფს ცასა და მიწიერთ, წყალსა და ხმელეთს.

ეს-ისი უმაღლესობა ბანა-ლენინი ანუ იგივე საბაოთი აწესრიგებს ყველაფერს, იმ დროს "ელოჰი", "იაღვე", "აღონაი" და "ელოჰიმი" რომ ერქვა სახელად; "ელოჰიმი" კი ლენინთა კრებულს ნიშნავს, ხოლო "დაბადების" მიხედვით, სამყაროს შექმნის დროს მხოლოდ ერთად-ერთი ღმერთი არსებობდა და არა ღმერთთა გუნდი...

ბიქელანჯელოს ნიჭნა იმ მიუწვდომელი სიმაღლეებამდე აგიყვანია მსოფლიო ფრესკა, რომლის წიაღში მხოლოდ ღმერთები სახლობენ; მათ შორის არის თვით დიდი ბიქელანჯელოც, ვისი ფრესკებითაც შეძრული ფრანგი მოქანდაკე ენრი ანტუან ბურდელი 1922 წლის 30 სექტემ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ალეთს პარიზში ბეთან პოეტს ანდრე სიუარესს აუწყებდა : "მიქელან-ჯელო ღმერთია ჩემთვის...

იგი პოეტია და მთაგონების ბადეით მოსილი...მისი სულიერი ბანა ეგზეკიელია და ნასთან ერთად ყველა შეშლილი და შეპყრობილი, ვის სულსაც კი ბიბლიური ხატებანი დაუფლებია..."

აი,სწორედ ეს ხატებანი განასხვავებენ ერთი და იგივე თემაზე- საფლავის შეუნსიერი-მიძღვნილი მიქელანჯელოს ფრესკებსა და მიკალოიუს ჩიურლიონისის ნახატებს ;ან უკანასკნელთან ამაოდ შევეცდებით ბიბლიურ პერსონაჟებთან შეხვედრას,თუნცა მისი "საფლავის შეუნსიერი" მიძღვნილი ციკლიც იმავე ბიბლიითაა თავგადებული,რითაც დიდი იტალიელი მხატვრის ბეთოფენებული ფრესკები, ან თუნდაც ვენიალური გუსტავ დორეს ნახატი-ბიბლია,ვასილი კორინის ნახატი-ბიბლია,ბოდების ნაბიდა ნინოს ეკლესიისა თუ ფიეპოლოს ფრესკები...

რობელი ერთი უნდა ჩამოვთვალოთ!

ჩიურლიონისის არცერთ ნახატზე არავითარი ღმერთი არა ჩანს, ღმერთი,ვინაც "ქმნნა ცა და ქვეყანა" და ვინაც ზეგუნებრივი ძალის მფრინავ ნაბიკაცად გაიაზრა მიქელანჯელომ თავის ფრესკაზე.

ღმერთი აქ ნახატისა და მოქმედების მიღმა შეიგრძნობა.

იგი ყველგან და ყველაფერშია განფენილი.

როგორც ჩანს,ჩიურლიონისი უარყოფს ხორციელი,ადამიანური სახით განსხვავებული ღმერთს და მას გაიაზრებს ყოვლისმომცველ და ყოვლისშემოქმედ უფლად ძალად.

ეს ძალა "ადამიანების" პირველივე მუალიდან იწყებს მოქმედებას და ქმნის და ანესრიგებს ჩვენთვის ხილულსა და მიუწვდომელ სამყაროს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეს ნახატისაკენ შეექმნილი სერია ნაბიჯ-ნაბიჯ მიუყვება "ადამიანების" პირველი 8 მუხლის, არაბული ციფრებით რომ განმოცდიან ერთმანეთისაკენ, და მთელი საბუთის შექმნის იმ კოსმიურ მოვლენებს მოიცავს, რომელსაც ღმერთმა ის-ის იდო ნაბიჯებრივ მოაწესრიგა ქვეყანა, შექმნა ცა და წყალი, რომელთა შორის "განმოჩნდიან ჭეშმარიტი". აქ განზოგადებულია ყოველგვარი სულიერი, ცოცხალი საბუთის არსებობა, რადგან მისთვის საბოლოო გარეგნობ ჯერ კიდევ არაა შექმნილი.

ამ ხსენებული 8 მუხლის გეომეტრიულად ჩიურლიონისი ეს ნახატს ქმნის, ე.ი. თითოეული მოვლენა ვიდრე ... სურათის გვაძლევს. იგი შემოქმედის სიფრთხილითა და პასუხისმგებლობით ცდილობს ერთ დროს ქაოტური საბუთის მოწესრიგებას, რის განმორციელებასაც თავად ბუნება ბილიონ წლებს ანდომებდა. ასე აღაბიბებდა იგი ჩვენს გარემომცველ საბუთის თავისი პლანეტებით, გალაქტიკით თუ კვაზარებით.

ასე გადავიტანთ ნახატიან ნახატში, სადაც მოწვნები ხდებიან კოსმიური პროცესების ნელი, ბაგრან ჯიუტი სვლისა, ვიდრე უსაზღვრო სხეულები ლამაზ, სრულქმნილ ბადრიჯებად ან გარდაიქმნებიან.

.

არიან შემოქმედი ადამიანები, რომელთაგან ერთნი წარსულის სივრცეებს გადაჭყურეტენ, მეორენი თავიანთი ეპოქის შუაგულში ფრიალებენ, მესამენი კი მომავლის ყურეტენ და დროს ზოგჯერ საუკუნეებითაც უსწრებენ.

ითელი მისასვლელი არსად არ არის ; ყველგან გზაჯვარედინებია, ყველგან ლაბირინთებია გასასვლელი, მით უფრო, თუ წარსულთან გვაქვს საქმე. აქ უკვე არიადნეს ძაფი ვეღარაფერს გვშველის. ერთად -

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ერთი გზის ნაჩვენებელი ეს ჩვენი ცოცხების სიმღერა, რომელიც უნდა გაკვალავს ბილი ეპოქები, უკან ჩამოგვაგონებინოს თანარის, ვახტანგ ცოცხალაიის, ფარნავაზის; პო

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლით, ითა მოკვლული ვერსეი, ებრძვის ან დავიწყების გორგონებს, თუ გველეშაპებს...ან ბრძოლაში ნას გამარჯვება ხვდა წილად და თავისი 118 სიმღერა, ტროფეის ანუ ნადავლის სახით, უთანასწორო ბრძოლაში გამოსცადა დავიწყებას...

ან ბერივ არქეოლოგები, პალეობიოლოგები თუ ბეოლოგები უფრო შორს მიდიან ხოლმე. ნათ ბიერ მიკვლეული კულტურები: ბენეფიციალისა თუ ქაფურის ხის ფოთლა, ბილაურებისა თუ ვეშაპთა გაქვავებული ნაშთები, გაქვავებული ფლეები უკვე იმის მიმანიშნებელია, რომ ისინი ბევრად ადრის მიდიან საბეგარის შეუნის გარიჟრაჟამდე. ბე ამას ეოვლოგიის ვგრძნობდი საჭიროდ მუზეუმში საბსახურის დროს.

ნაგრან იყო შეხვედრა, როდესაც ჩვენმა ხის ხოლაღლმა "ოქრის საწმისმა"- 1970 წლის ბერლინის უნივერსიტეტის საბეგნიერო ექსპედიციისადვის ქალაქ ფოთში რომ აკვანდა და მოგაპიდან ბერძნულ ლეგენდისა და რიფის გაკვლევ ბედ აიეტის, გრძნეული წედეასა და ჰიბერნოსის ეპოქების მოსახილველად დაგვარა, ვერა და ვერ ბიაღწია კიდევ უფრო ძორეულ საუკუნეებს და ღუგა ძველი კოლხეთისა და ანტიკური საბერძნეთის საბეგარეებთან ჩავუშვი. უფრო იქით წასვლა ჩვენს ხოლაღს ალარც შეეძლო...

უფრო შორს, ნსგავსად ჩიურლიონისის ფუნჯისა, კი ჩემი და ჩემ ძმის პალეტრას ბივდადით ხოლმე; ჩვენთვის, როგორც "ოქრის საწმისის" ბეგლეურთათვის და საგანგებო ბიწვეული ბიაგვრებისთვის, იმ წუთებში არც დროის სიშორე არსებობდა და არც სივრცისა. თავისუფალ დროს ჩვენს ბიერ შეეძლო საბელდაბელო ნაბიაგებზე ვაკოცელებდით ბიდიების გარდასულ ეპოქებს...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

II ტრაგედიები

ანიტო

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფერი, როგორც ნაფერიალური და ფიზიკური რაღ იმ შორეული კოსმიური ქაოსებიდან და წყვიდან მოვიდა, როცა არაფერს არ გააჩნდა თავისი სასურველი ფორმა.

ფერთა თეორიაში ნარგოლელ ნიაფერები რიდი იყვნენ და არიან მინუსიანები. ფერებს უბოზრენენ პუშკინი და ბალიქციონი. ფოლსტი ხელოვნების საიდუმლოებას იკვლევდა...

ანდენად არც ისაა გასაკვირი, რაფაელი და ლეონარდო და ვინჩი სინეფებს რომ წერდნენ; რომ ბიქელიანგელო ერთნაირად დიდი იყო როგორც ნახატიანი, მოქანდაკე და ხუროთმოძღვარი ; რომ კინორეჟისორი ეიგენშტეინი ნეფად თავისებურ გრაფიკოსსაც წარმოადგენდა; რომ ეინშტეინი ვიოლინზე დაკვრის ბრწყინვალე ოსტატიც იყო; რომ გუდიაშვილი, ბაჭეულ-ნელიქოვთან ერთად, საკვიოლინო კონცერტებს ნართავდა ფბილისის ოჯახებში.

ეს არის ის, რასაც ნიჭისა თუ ნენიის ორსახეობა ჰქვია; ჩიურლიონისნა ბიდა ნიჭის ან ორსახეობის ძმიბე, ნაგრან საპაფიო ფვირფი, ფვირფი ბუსიკოსისა და ნიაფერისა. იგი ერთფაანაც ბიდოსტატი იყო და ნეორეფაანაც.

"ძნელია ის ადამიანების ანთხაფვა, -ნერდა რომენ როლანი ჩიურლიონისის შესახებ, - რაც ან შესანიშნავია ხელოვნებაში ადამიანებში, ხელოვნებაში, რომელიც ანაბიდრა არანარგო ფერნერა, არანედ ანაფარფოვა ჩვენი თვალსანიერი, როგორც პოლიფონიის ბარგში /კონფრაპუნქტი და ფუგები/, ისე ბუსიკალურ რიფმიკაში...

ეს ახალი სულიერი კონფიბენფია, რომლის ქრისტეფორე კოლუმბადაც ჩიურლიონისი იქცა.

ბე ნაოცებს ნისი ნახატების კომპოზიციური თავისებურება :

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სამყაროს უსაზღვრო ბედი, რომელიც თითქოს რომელიღაც კოშკიდან თუ ძალიან ნაღალი კედლებიდან იხსნება. არ მესმის, საიდან შექმნა ნან ასეთი შთაბეჭდილება ან საიდან აღმოაჩინა მსგავსი მოტივები? ნე წერია, ის თავად კანიცის ანგვარ თავბრუსხვევასა და შეგრძ-ნებას, რასაც ჩვენ ხოლოდ ნამინ კანვიცით, ოდეს ოცნებით დავლი-ვლივებთ ცაში."

ახლა კი ისევ დავუბრუნდეთ "დაბადების" იმ სტრიქონს, რომლის შესახებაც ჩვენ ზემოთ ნივუთითებთ: "ხოლო ქუეყანაჲ იყო უხი-�d და კანუნგაჲ ადებელი და ბნელი ზედა უფსკრულთა და სული ღმრთი-საჲ იქცეოდა ზედა წყალთა..."

ჩიურლიონისის ეს "უხილავი და კანუნგაჲ ადებელი" საბერძნო ამ ციკლის პირველი ნახატზე მოლურჯო-მოშავო ტონებით აქვს კანოსახული, რომლის შუაგულში ოდესაც უფორმო, კოსმიური სიბნელის მსგავსი რაღ კანოკრთის. ამ პირველ ნარმონაქმნს ჯერჯერობით ვერც ნარსს ვუ-ხედავთ და ვერც ნაზს, ვერც ბუნდოვანებასა და ვერც სპირალურ კა-ლაქტიკას.

ანგ ჩიურლიონისის მეორე ნახატზე უკვეთესი ვითარება. საბერძნო ლურჯ ფონზეა დადგ; აქა-იქ ოდესაც ნოდვითარო ფერები კამოკრთიან. ვერძნობთ ადამიანური საგნების ეფექტურთ მოძრაობასა და უთანა-ბრო კოსმიურ სუნთქვას.

ოდესაც ჩანს, საბერძნო ფონესრიგებისაკენ ბიიღვის, საიდანაც ბილისდაბოლის "ნარგაიდი ეფრა ამოდუდეს" ანუ იმავან ოდეს ფი-ფნენის ენიერსალური სფეროები და ნათ ფორის ჩვენი ნმობლიური დედამიწაც, ჩვენი აკვანი და სიცოცხლის თავნარო.

ნაგრან ანაგე ლაპარაკი ჯერჯერობით ნაადრევია. დიად, საბერ-ო "ფიოლის ქვაბს" კავს, რომელშიაც ნანა-ფერთი ადამიანს ფიფა-ალ ვლაბეფებს, კვაბარებს, დედამიწას, სიცოცხლეს ? ადამიანს ყვე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლადენს ერთად, ერთ ცეცხლზე და ერთ ქვაბში.

ამ ნაბიჯის ლოგიკურ გაგრძელებად შეიძლება მივიჩნიოთ ჩიურლიონისის მიმდევრთ ნაბიჯი, რომლის ქვეშაც ავტორს ლამაზი და დახვეწილი ასოებით მიუბიბლავს: "Stan Sie!" !"როგორც ამას აკეთებდნენ სილამაზის ფეიგიის მიმოსტატები ფრესკებზე ფრესკული ნარწერების სახით.

აქ თითქოს რაღაც უცნაური მუსიკალური საკრავის სიმებია გაბმული საბეგარის ერთი უსასრულობიდან მეორე უსასრულობამდე. ეს სიმებში თითქოს კოსმიურ ხმას-ღვთის ხმას გამოსცემენ.

ეს ღმერთის ბრძანების ხმაა.

ეს ღმერთი ანგელოზებს საბეგარის. ალარ იგრძნობა მოსავალი კლავენების დუღილი "გოიას ქვაბში".

მომდევრთ ნაბიჯზე კიდევ უფრო მეტი წესრიგი ჩანს; გაბმულებას რაღაც უსახელო ბღავა ნარნარუქმნია. გოიეს სიცოცხლეში რომ ვთქვათ, თითქოს უკვე ქანაანის ჰაერის სიგრილეს ვგრძნობთ.

საბეგარის შექმნის პროცესი კიდევ უფრო ნელ მიდის. ქვეყნიერების შემოქმედს მეექვსე ნაბიჯზე ლამაზად მოუკუნდავებია მზე და დედამიწა და ნათლის ნარადიული მოძრაობის, სიცოცხლის, სიფხიზისა და სიბნელის ნიჭი მიუმადლებია.

მაგ, ასე !"ჰერაკლეს ცის თაღი შეიდგა ზურგზე."

მზე საბეგარის იქით მიექანება; დედამიწას საბანელოდ გადაუკვეთია მისი გავარვარებული ბადრო.

ჰორიზონტის შუალედურნი ხაზნი გაფიფა ცა და დედამიწა. მიწაზე ყვავილია და მცენარეთა სუნთქვა დავანებულა. და მაინც ყველაფერი ფოროლას ფრთების ლივლივით ცისკენ ნიველვის და ისე აღავლენენ ლოცვას, როგორც უდაბნოში ბგერი მოსე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ყველა ნახატზე ნისლის სიმსუბუქე, ზღის სიმეთრე, თოვლის სისპეტაკე, შუშის და ჰაერის გაფჭვირვალობა, ყაღარა ვარდთა კედანოსილება, იის სიფაფე, ყაყაჩოს ბორცვობა და ელვის ბოქნილობა იგრძნობა...

ვნერ ამ სტრიქონებს და თან თვალს ვადევნებ 70-ან ნლებში დაბეჭდილ ჩიურლიონისის დიდ ალბომს, რომელშიაც "საფლავთა შექმნისადმი" მიძღვნილი 13 ნახატი ისეთივე თანმიმდევრობით არის განოქვეყნებული, როგორც ამას "დაბადება" მოაგონებდა ბახტვარს ანუ როგორც საფლავთ ვიფარებთ ერთ დროს ნარჩენიან რუღისაკენ, ყაოსიან სუიქნილებისაკენ, არარაობიან-ნესრიგისაკენ...

უნებურად ნახსენები ამ ძვირფასი ალბომის შეძენის საკმაოდ მონეული ისტორია :

1973 ნლის ზაფხული.

ვარძია.

საფლავნიერთ ექსპედიცია სახელგანთქმული ვანის ქვაბებში.

შემთხვევით არ ვახსენებ ამ ორ უძველესსა და ნარად საინტერესო ძეგლს. ვის არ დაუდგამს იქ ფეხი, ვინ არ ჩასულა, ვინ არ ჩამოდის?

1966 ნელს, ნუსთაფლის 800 ნლისთავის საიუბილეო დღეებში უცხოელი სტუმრები ისევე დაბიჯებდნენ იქ, როგორც დავდიოდით ჩვენ...

ვანის ქვაბის არქეოლოგიურმა გათხრებმა ხომ ასობით სტუმარი, ექიმებისა თუ ნელიგის თანამედროვეები გამაცნო.

ბევრ შორის იყო ცაბანელი პოეტი ია ნაბურიც, ვინაც ლადო გუდიაშვილის ნედაქტორობით დაბეჭდილ ჩვენი და ჩვენი ძმის ნახატების კატალოგის ბიბლიოფილ, ჩვენი ბახტვრობა ჩიურლიონისის ბახტვრობას შეუდარა, ვინაც ნერილი დაწერა ჩვენს ნახატებზე და ეს ნერილი სამ ენაზე დაიბეჭდა ჩვენს ნეორე-~~ლ.~~ ~~ბ~~ ~~ა~~ ~~ბ~~ ~~ა~~ ~~ბ~~ ~~ა

ეს შედარება, რა თქმა უნდა, არ იყო სწორი.

ჩიურლიონისი ს

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბზე გადადებული დიალექტიკური ბოჭვა.

ახლა ნე ნერიდარი ვარ ამ ბრწყინვალე ნობათით, რაც საშუალებას ნაძლევს ნებისმიერ დროს კვლავ და კვლავ ვეფიალო ჩიურლიონისის სანყარეს, მის გაუზეორებელ ნახატებს, გაუზეორებელს გულიანვილის ლეთისნმეტყველით.

ნიმერა ისევ დავესესხო ვიდაუფას ლანდსბერგის ჩიურლიონისის პირველებისა და შენიქნელებისადმი მიძღვნილ წერილს, რომელიც ნაბეჭდარებული აქვს 70-ან წლებში გამოცემული ნახატების დიდ ალბომს

იგი წერს :

ჯერ კიდევ 1905 წელს, ვარშავის ნაციონალური ხელოვნების სკოლის ნომავალმა სტუდენტმა ჩიურლიონისმა "სანყაროს შექმნისადმი" მიძღვნილი ციკლი. იგი იყო პროფესიონალი კომპოზიტორი, ავტორი სიმფონიური, საკუთარი და კანონიერი ნაწარმოებებისა. დაამთავრა ვარშავისა და ლაიფციგის კონსერვატორიები, 1902 წლიდან იწყებს აქტიურ მუშაობას გრაფიკასა და ფერწერაში... მას იმიტომ ისეთი თემები, როგორიცაა "დაკრძალვა", "წარღვნა"... ხშირად ირჩევდა ბიბლიურ და კოსმიურ თემებს...

ნახატების პირველი ციკლი გამოფენილი იყო პეტერბურგში 1906 წლის წაფხულზე, უმუალოდ საბალტიკო აკადემიის შენობაში, სადაც წარმოდგენილ იქნა ვარშავის ნაციონალური ხელოვნების მოსწავლეთა ნამუშევრები.

1906 წლის ბოლოს ვილნიუსში გამოჩნდა მისი სანყაროს შექმნისადმი მიძღვნილი ციკლი, რომელიც შეიძინა ნახატების ნიჭის თავმოყვარეობისმცოდნემ ბ. ვოლბანნა, ვინაც 1932 წელს ხელახლა მიყიდა ჩიურლიონისის გალერეას ქ. კაუნასში, -დღეს ჩიურლიონისის სახელობის სანახატო ბუზეუმს, სადაც დღემდე არიან გამოფენილნი.

ისინი ერთმანეთს უკავშირდებიან საერთო კომპოზიციით, კოლორიტით და ჩანაფიქრით. ესენი, ისინი ერთნიც არიან და ამავე დროს დამოუკიდებელი ქმნილებანიც.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ავტორი განაგრძობს თხრობას :

ჩიურლიონისს დიდად იგიდავდა უძველეს ბალეთა მითები, აგრეთვე მისი დროის მეცნიერული მიღწევებიც, განსაკუთრებით კი-კოსმოგონიის საკითხები, თუმცა ხელოვნის შემოქმედებითი იდეები ნაკლებ მისი ფანტაზიისა და ინტელექტის იმპულსთა თავისებური შერწყმის გზით ყალიბდებოდნენ.

მის დროს ხელოვნები ექვსიანენ ანალ სანდარის ხელოვნების ინკანონებით, ფეიერისა და ირეალურს შორის რომ მოქმედებენენ. ამ სანდარის შექმნაში დიდი როლი შეასრულეს როგორც ხელოვნებმა, ისე მუსიკოსებმაც! ჩიურლიონისი კი ერთიც იყო და მეორეც.

ჩიურლიონისს თავისუფლად შეეძლო ლენიურად ეგრძნო თავი მისსავე განუმეორებელ სანდაროში, განოეფენებინა მითოლოგიური და ფეიერული წარმოდგენები. ყველაზე ნაოალ ბნელეფაღლებს იქ აღწევდა, სადაც იგი პლასტიკური სილამაზის კანონებით მოქმედებდა.

დასასრულს ავტორი ჩამოთვლის ხელოვნის მიერ აღრე ბიბლიურ და კოსმიურ თემებზე შექმნილ ნაგუშევრებს, როგორიცაა : "შეგნება", "ფანტაზია", "რისხვა", "ბნელეთა", "სიმშვიდე", "ნეგოზრობა" და სხ

წერილს კი ასეთი სიტყვებით ამთავრებს :

ჩიურლიონისს ბიბლიადა ადამიანის შინაგანი ცხოვრება. იგი დიდ ნაბიჯებს ეფიჭებდა ამსტრაქტული გაგებას, ხედავდა რა ნასიერ ყოფის საფუძვლებს, და ცდილობდა ყოველივე ეს ამის პლასტიკური ხერხებით გადმოცემას, რათა მის ნახატებს თავის თავში გაენივთებინათ როგორც ფილოსოფიური სიღრმის ყოვლისმომცველობა, ისე ესთეტიკური ბეთოქმედების უშუალობა...

•

სანდარის შექმნისადმი მიძღვნილ ნახატებს გარდა, ჩიურლიონისს სხვა, ფსიქოლოგიური ხასიათის ნაგუშევრებიც დარჩა, როგორიცაა "გაზაფხული", "ზღაპარი", "დაკრძალვა", "ზიდიადის ბიბლეები", "ნეგოზ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რობა", "სიჩუმე", "REX", "იმედი" და სხვა. ეს ის ნახატებია, [illegible] [illegible] [illegible] ქაღის საღებავი ნერვისს საქმეებზე ცხოვრიდ ილუსტრაციები რომ მოაგონა და იმავე ნახატებს მიეგო ძველად. იგი უკვალოდ დაეხსნა ჩიურლიონისის ბოგიერი ნახატის სათაურს, ბოგიერს კი თავად ნათი შინაარსიდან გამოიგონა სათაური შეურჩია.

ჩიურლიონისის [illegible] ნახატზე შიშს ერთოთ დიდი ადგილი აქვს. საფანურ, კაცობრიობის შენუსვრეი ძალად აღიქმებიან "ბოლაპარში" და "ბოდიაქოს ნიშნებზე" გამოსახული ფრინველები, მაგრამ ნახატვარი არც ნთლად სასოწარკვეთილებასაა მიცემული და, კორნელი სულასთან დამარცხებული ბაკალინელიც, იფოვებს იმედს, რასაც ის ნამაკვლის ძლიერ ნარჯვენაში ჩაბლუჯული სანთელის სახით წარმოგვიდგენს ჩვენს ბიერ ბის ზემოთხსენებული ნახატში.

ამ ნახატს "იმედი" ჰქვია სახელად.

საღებავი ნერვისიც ამავე სიფლეებით ასათაურებს თავის ილუსტ და აღფაცებით ნამართავს ნახატვარს :

> უძილო ღამეს, სწორედ ამგვარ თვალების შუქზე
> შენ დასვი ლაქა ბრძნული ფუნჯით, ცხენებით ლეთიურით.
> და ვგრძნობ, ნეხვება თბილი ბაგე ფერცანკრთალ შუბლზე,
> ვით დიადემა ნაფიფი და ნარადიული.
>
> /თარგმანი დიანა კასრაძისა/.

ერთ დროს ეკვიუპერი წერდა : რამდენი ადამიანიც კვდება, იმდენი სანდარი იღუპება. ეს, მე ვფიქრობ, უფრო მოკვდავ ადამიანებზე ითქმის, თორემ ჩიურლიონისის სიკვდილით არათუ სანდარი არ დაღუპულა, პირიქით : მისი ფიზიკური არყოფნის მიღმა ორი დიდი სანდარი- ფერი და მუსიკა დარჩა.

---

16 იანვარი, 1990 წ. თბილისი.

1983 6.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ავთანდილ ვართაგავა

არ დავიწყებია მოყვრისა...

(მხატვარ გ. ტ. გაგარინის გარდაცვალების 90 წლისთავის გამო)

ვასულმა საუკუნემ, რომელშიაც გრიგოლ გაგარინს მოუხდა ცხოვრება, ერთდროულად პუშკინისა და ლერმონტოვის დუელებიც დაიტია და „მკვდარი სულების“ ორეულებიც, თითქმის ფეხებში რომ ებლანდებოდნენ ერთ დროს ყაზანის გზით მიმავალ მხატვარს.

პარიზის ღვთისმშობლისა და წმინდა ჰეტრეს ტაძართა ჩრდილების გეშო, რომელიც მშობლიურ რუსეთამდე მოიყოლა ახალგაზრდა გაგარინმა, ანა კარენინასა და ძმები კარამაზოვების აჩრდილებმა შეცვალეს, ხოლო ყველაფერი ეს—კავკასიის ბრძოლებმა და ალმოსავლურმა ეგზოტიკამ, შამილის დის ფატიმათის ‘მდინარის ტალღებში ჩახვეულმა სხეულმა და თბილისის ქუჩებში მოსეირნე ჰაჯი-მურატის მოკვეთილმა თავმა...

და კიდევ რამდენი, რამდენი რაღ, რომელთა თანამონაწილე: და მხილველი თავად იყო — მხატვარი, დიპლომატი და გენერალი გრიგოლ გრიგოლის ძე გაგარინი.

პარიზში დაბადებულმა და იტალიაში აღზრდილმა თავადმა თითქმის ფეხით მოვლო პეტერბურგი, მოსკოვი, ყაზანი, კავკასია, კონსტანტინოპოლი და ბოლოს იქვე აღესრულა, სადაც მოეკლინა ქვეყანას. მოკლედ, ცხოვრების რთული ნრე შეკრა, რომლის ერთი ყველაზე ნათელი და უმდიდრესი მონაკვეთი კავკასიაში და, უშუალოდ, თბილისში გატარებული დღეები იყო.

როგორ ან საიდან გაუჩნდა მხატვარს საქართველოში ჩამოსვლის სურვილი? იქნებ ყველაფერი ლერმონტოვის კავკასიური დღეებიდან დაიწყო, რომლის შუაგულშიაც ტრიალებდა იგი კარგა ხნის მანძილზე და მწერალთან ერთად ქმნიდა ცალკეულ პორტრეტებს, კომპოზიციებსა თუ ბატალურ სცენებს... აქედან კი თბილისამდე დიდი მანძილი აღარ იყო დარჩენილი...

გაგარინის დროის საქართველო აღთქმულ ქვეყანას, „ტერრა ინკოგნიტას“ ჰგავდა, სადაც არა მარტო ღვთისმშობელს დაეფერთხა თავისი სიუხვის კალთა და ქრისტეს კვარსსაც დაევდო ბინა, ამასთანავე ადამიანეზითაა და ბუნების სიუხვითაც ბრწყინავდა. ეს განსაკუთრებით თბილისზე ითქმის, სადაც, მსგავსად ბაბილონის გოდოლისა, ათასი ჯურის საუბარს მოისმენდა ქუჩაში გავლილი ადამიანი. კიდულაივნიანი სახლები, ჭრელა-ჭრელა ხალხი, ვინრო შუკები, ბანოვანები და ულამაზესი ქალწულები, ორთაჭალის ბალები, — აი, ალმოსავლური ეგზოტიკის ერთ-ერთი უმშვენიერესი ადგილი, საიდანაც ერთნაირად ფიუნევდათ გული არა მარტო მხატვრებს, მგზავნებსა და მნერლებს, თვით ვაჭრებსა და მოგზაურებსაც კი.

მხატვარი გრიგოლ გაგარინი ის პიროვნება როდი იყო, ზოგიერთებივით მარტო სეირის საყურებლად ჩამოსულიყო საქართველოში. ბესი შემოქმედებითი სული ყველგან სიახლეებს ეძებდა და ეს სიახლე ქართულ სინამდვილეშიაც ეგულებოდა, რომლის ნიალნი ჯერ კიდევ არ დაედგა ფუნი. მაგრამ ასეთი „ალმოჩენებისათვის“ მარტო სურვილი როდი კმარა: ცოდნა და გამოცდილება ყოო საჭირო და ეს ყველაფერი თან მოპქონდა პარიზისა და რომის დღეებიდან; პუშკინთან და ლერმონტოკთან მეგობრობის დაუვიწყარი დღეებიდან, ბრიულოვის ოსტატ-შეგირდობიდან.

ახალგაზრდა მხატვარს პატივი ჰქონდა ჩიეღო ალ. პუშკინის ნინადადება მის ნაბარმოებთა დასურათების თაობაზე, რაც მან ღიდი სიყვარულით შეასრულა კიდეც. მაგრამ იგი მარტოდენ წაკითხულით როდი კმაყოფილდებოდა და, ყაზანის შორეული გზით წასული, საფოსტო სადგურებსა და სოფლებში, ცდილობდა აღმოეჩინა ათასგვარი ჯურის ადამიანები და პროვინციული ახნაურები, რომლებიც იმ ნლებში უკვდავყვეს გოგოლის „მკვდარმა სულებმა“.

გზის შთაბეჭდილებებს დიდი ერთგულებით მოკკიდა მხატვარი, შეეცადა არაფერი გამორჩენოდა მის თვალსა და ფანქარს და ამან საშუალება მისცა მოემზადებინა მთელი წიგნი. ასე წარმოიშვა „ტარანტასი“, რომლის წარმბატებებზე შემდეგში სიამაყით ნერდა ამ წიგ-

ნის ავტორი გრაფი ვ. ა. სოლოგუბი.

არისტოკრატმა და დიპლომატმა, დიდ-ტანტ-„ბრიულოველმა“ გრ. გაგარინმა, რომორიც ა. სავინოვი წერს, დიდი სიმართლით დასასურათა „ტარანტასი“, რომლის მხატვრობა შეცდომით მიეწერა „მკვდარი სულების“ მაშინდელ ცნობილ დამსურათებელს ა. აგინს...

სიტყვამ მოიტანა და შეუძლებელია ორიოდე სიტყვით არ მოვიხსენიოთ გრაფი ვლადიმერ ალექსანდრეს ძე სოლოგუბი (1814-1882), ცნობილი რუსი მწერალი, პოეტი, დრამატურგი, კარის ისტორიოგრაფი, ლიტვა-პოლონეთის დიდებულის შვილიშვილი და ფრანგულად აღზრდილი პიროვნება; პუშკინის, გოგოლის, ლერმონტოვის, ჟუკოვსკისა და ოდოევსკის მეგობარი; შესანიშნავი მოგონებების ავტორი პუშკინსა და გოგოლზე; მრავალი მოთხრობის, პოემა „ნიპილისტისა“ და კომედია „ჩინოვნიკის“ ავტორი.

ბედმა ვლადიმერ სოლოგუბის შემოქმედებითი ცხოვრებაც. მსგავსად გაგარინისა, სამუდამოდ დააკავშირა საქართველოსთან.

1871 წელს, როცა რუსეთის იმპერატორი ეწვია კავკასიას, ვლ. სოლოგუბიც ჩამოვიდა საქართველოში და დაწერა ცნობილი ლექსი „ალავერდს“:

Съ времен давным давно отжитых
Преданьем Иверской земли
От наших предков знаменитых
Одно мы слово сберегли

და ა. შ., რომელიც გამოქვეყნდა გაზ. „კავკაზ“-ის 1871 წლის 120-ე ნომერში და რომელსაც დიდი ნვლებით მიაკვლია ირონა მეუნარგიამ და ცნობები ამის შესახებ დაბეჭდა დავით ერისთავის რანერების შესავალ ნერილში.

ახლა ცნილია იმის თქმა, ვინ შეიქმნა ამ ლექსის მუსიკა, მაგრამ ერთი კი ცხადია, თავისი მუსიკალური ჟღერადობა დღემდე არ დაუკარგავს ამ სიმღერას, რომელიც ასე ამშვენება უკვდავი კინოკომედიის „ქეთო და კოტეს“ ერთ-ერთ საზეიმო ნანილს..

იმ დროს, როდესაც სოლოგუბი თბილისში იმყოფებოდა და რუსთა ხელმწიფის „კავკასიაში ჩამობრძანების გამო“ „ალავერდის“ სტრიქონებს წერდა, მხატვარი გრიგოლ გაგარინი პეტერბურგის აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტის თანამდებობია უკანასკნელ წელს ითვლიდა...

ეფრონისა და ბროკჰაუზის მეშვიდე ტომში მხატვარ გრ. გაგარინზე ვკითხულობთ: მისი უდიდებულეობის იმპერატორის კარის ობერ-გოფმეისტერი, მხატვარი-მოყვარული. ცამეტ წლამდე მშობლებთან ერთად იმყოფებოდა პარიზსა და რომში, შემდეგ კი ინაცვლებდა ტოლომესა და სიენაში, იყო რუსეთის ელჩი პარიზში, რომსა და კონსტანტინეპოლში. ორი წლის მანძილზე ეკავა მდივნია ადგილი მიუნხენის საელჩოში. 1839 წელს დაბრუნდა რუსეთში და მალე წავიდა კავკასიაში, იბრძოდა მთიელთა წინააღმდეგ. 1841 წელს იმყოფებოდა სამხეკრო სამსახურში, ხოლო 1842 წელს მონაწილეობდა თავად ჩერნიშევის ექსპედიციაში დაღესტანში. მიიღო როგმისტრისა და პოლკოვნიკის ჩინები... ხოლო 1858 წელს გენერალ-მაიორის წოდება... 1859 წლიდან 1872 წლამდე სამხატვრო აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტია. 1864 წლიდან ისევ სამოუშალაქო სამსახურშია საიდუმლო მრჩეველის ჩინით.

ახალგაზრდობიდანვე იზიდავდა გრაფიკა და ფერწერა, განსაკუთრებით ბიზანტიური სტილის ხატწერა და ორნამენტალისტიკა. ამ სტილით მოხატა თბილისის სიონის ეკლესია, ხოლო ვიცე-პრეზიდენტად ყოფნის დროს დაიარსა ძველქრისტიანული მუზეუმი...

ძალზე მოკლე, მაგრამ საინტერესო ცნობებია მოცემული ამ სტრიქონებში, მაგრამ ისიც ხომ ვიცით, რომ მისი ცხოვრებისეული სინამდვილე გაცილებით მეტ მოვლენებსა და თავგადასავლებს შეიცავს. თითქოს დაუჯერებელიც კია, ერთ ადამიანს ამდენი რამ მოესწრო სიცოცხლეში; თითქოს ამისათვის რაღაც ნიმე სიცოცხლე იყო საჭირო, მით უფრო იმ კაცისათვის, რომელიც მონაცვლეობით ხან დიპლომატიურ, ხან საბრძოლო და ხანაც შემოქმედებით სარბიელზე იმყოფებოდა; არც ფუნჯი ყოფილა მისთვის უცხო და არც თოფი. 1841 წელს ნიკოლოზ I სწორედ ამისათვის მიანიჭა მას ორდენი: «В награде личной храбрости и хладнокровного мужества».

ნამდვილად გაორებულ პიროვნებასთან გვაქვს საქმე. რომლის ადამიანობა და ორეული ცხოვრებისეული გზა ბევრი რამით მოგვაგონებს გრიგოლ ორბელიანის პიროვნებას — ინფანტერიის გენერალსა და გენერალ-ადიუტანტს, მეფისნაცვლის საბჭოს თავმჯდომარესა და, რაც მთავარია, პოეტს...

ორთავეს ერთ, ქარგეხილებით აღსავსე საუკუნეში მოუხდათ ცხოვრება, დაღესტანშიც იბრძოლეს, მხოლოდ იმ განსხვავებით, რომ გაგარინმა სულ რამდენიმე წელი მოათვა იქ, ორბელიანმა კი თითქმის ოცი წელიწადი.

მშვენივრად წერს ელგუჯა მალრაძე გრ. ორბელიანიაადმი მიძღვნილ გამოკვლევაში: „როგორც გაორებული პიროვნება, როგორც ძველი საქართველოს თავგამოდებული ტრიბუნი, მღელვარე, უკომპრომისო მეტრფე და და-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

უმცროსი ჭირისუფალი. იგი სრულიად გამოკვეთილია რომანტიკულ სამყაროში...“

განა «хладнокровное мужество» არ იგრძნობა ძმის ზაქარიასადმი დალუსტანში მიწერილ გრიგოლის სიტყვებში: — ახ, რატომ მეც მანდ არა ვარ, რომ ერთი მაგათი სისხლი დავლიო და შეუბრალებლად კბენდეოდეს ცოცხალთა!..

მთიელთა ნინაალმდეგ ბრძოლებში მონაწილეობამ ბევრი განსაცდელი არგუნა მეომარსა და მხატვარს და ყოველივე მხატვრულად გამოსახა ბატალურ სცენებში: „ბრძოლა ახატლისთან“, „გენერალ კლუკ ფონ კლუგენაუს შეხვედრა შამილთან“, აგრეთვე ცალკეულ პორტრეტებში. ამ ნახატებმა დიდად შეუწყვეს ხელი რუსული ბატალური ფერწერის განვითარებას. აღნიშნული „ბრძოლა“ აულ ჩირქეიში 1841 წლის მაისში მომხდარ საბრძოლო ეპიზოდს ასახავს, რომელშიაც თვით გგაგარინიც მონაწილეობდა... ა. სავინოვის თქმით, მხატვრის იქაური ნამუშევრები სრულიად განსხვავდებიან მრავალრიცხოვან მხატვრ-ბატალისტთა ტილოებისაგან (რომლებიც ნიკოლოზ I წახალისებით სარგებლობდნენ), რამეთუ ისინი შექმნილი არ არიან შოვინისტური სულით. მათში წინა პლანზე ჯერ მიიელები, ხოლო შემდეგ რუსი ჯარისკაცები არიან გამოსახულნი, რომლებიც საბრძოლო ოპერაციებს ატარებდნენ დალუსტანში. გგაგარინის ნახატებში მთიელთა დიდი პატივისცემა იგრძნობა...

ერთხელ ლადო გუდიაშვილმა ქაშვეთია ეკლესიის მოხატვის თაობაზე მითხრა:

„— მე და დავით კაკაბაძემ საკმაო ხანი დავყავით ბარიზში, ბევრი რამ ვისწავლეთ, ვნახეთ და ეს უკვე საკმარისი იყო ჩვენთვის. ამის შემდეგ უსათუოდ უნდა დავბრუნებულიყავით საქართველოში და წინ ნაგებენი ჩვენი ფრესკის ტრადიციები ან ახალი მხატვრობა, რომელიც ის-ის იყო იდგამდა ფეხს...

თბილისში ყოველდღიურად უამრავი სტუმარი ჩამოდის. ისინი პირველ ყოვლისა ქრისტიანულ სამლოცველოთა ნახვას მოითხოვენ, აინტერესებთ ჩვენი ძველი ხუროთმოძღვრება, ფრესკები, წყნარიათ ლოცვა. მაგრამ ფრესკები თბილისში ჯერ ძალიან ცოტაა და რაც არის, თითქმის უცხოელ მხატვართა ნახელავია. რაღა შორს ვავიდეთ, ჩვენი სიონის ეკლესია ავიღოთ, რომელიც გასული საუკუნის შუა წლებში ბიზანტიური სტილითა და ცვილოვანი ფერების გამოყენებით მოხატა გრიგოლ გაგარინმა.

მადლობის მეტი რა გვიფიქრია მხატვრისა მიმართ, ვინაც ამდენი შრომა შეალია ჩვენი ძველი და დიდებული ტაძრის გამშვენიერებაში. გუნაათის ყელი და თვით კედლები, შენობის შიდა სიერცე ათასგვარი კომპოზიციებითაა მორთული. ნმიდანთა სახეები ისეთია, ზუსტად ქრისტიანულ მხატვრობას რომ შეეფერება, მაგრამ სტილი მაინც ბიზანტიერია. თვით ხანთა სრულყოფილებასა და ფერთა პირველობაში ისეთი ოსტატობა იგრძნობა, რომლის მიღწევა მხოლოდ დასრულებულ მხატვარს თუ შეეძლო. გაგარინი კი, მიუხედავად პრიულოვის გაკვეთილებისა, მაინც თვითნასწავლ მხატვრადაა აღიარებული რუსული ხელოვნებისა ისტორიაში. შეუძლებელია თვითნასწავლ მხატვარს, ამ სიტყვის ნამდვილი გაგებით, ასე მშვენივრად მოეხატა სიონის ტაძრის კედლები. არადა, კაცმა რომ თქვას, რით ამცირებს მას „თვითნასწავლობა“? განა მარტო აკადემიის კედლები ქმნიან მხატვარს? განა მსოფლიო გრაფიკის მეფე ფრანგი გუსტავ დორე თვითნასწავლი მხატვარი არ იყო?...

საუბარი გამიგრძელდა, მაგრამ მე მაინც ვუბრუნდები თავდაპირველს: ქართული ფრესკების საკითხს. იმის უცილობელმა შეგნებამ, რომ თბილისის ტაძრებში ქართველ ოსტატთა მხატვრობა არ არსებობდა, მაიძულა მეფიქრა ერთ-ერთი ეკლესიის მოხატვაზე და აი, 1947 წლის 23 აგვისტოს დავიწყე კიდევ ქაშვეთის ეკლესიის მოხატვა, რომელზედაც შვიდი თვე და ოცი დღე მოგიხსენებ მეშაობა. ვნუხვარ, ავადმყოფობისა გამო, მუშაობის გაგრძელება რომ ვეღარ შევძელი, თუმცა ესკიზები მთელი ეკლესიისათვის დამრჩა გამზადებული. ასევე უშავს რა, ახალგაზრდა მხატვრები მიბრძანავრებენ ტაძარს ჩემი ესკიზებიან მიხედვით და მე ამითაც კმაყოფილი დავრჩები...“

მესაუბრებოდა ბ-ნი ლადო და ეგრძნობდი მის უდიდეს პატივისცემას ქართული ხელოვნებისა თუ გგაგარინისეული ფრესკების მიმართ. ამაში ერთხელ კიდევ მაშინ დავრწმუნდი, როდესაც 1976 წელს შემთხვევითმა პირებმა მოხატეს დიდების ეკლესია, უფრო სწორად, ღურჯაად შელეპეს მთლიანად. მხოლოდ ტრომპეტზე მიახატეს მათეს, მარკოზის, ლუკასა და იოანეს ფიგურები; ერთგან ლეთისმშობელი ყრმითურთ, ხოლო გუმბათის ყელის დაბლა, აქა-იქ, რამდენიმე პატარა ანგელოზი. ეს იყო და ეს მთელი ეკლესიის მხატვრობა, ამ ამბავს ყური მოჰკრა ბ-ნმა ლადომ და მოსკვენება დაკარგა, ჯაგრობდა, სიტყვები არ ყოფნიდა გულისტკივილის გამოსახატავად... კიდევ კარგი, რომ „ფრესკები“ მალე მოშალეს და მას შემდეგ დიდების ეკლესიის კედლები ისე მოიხატა, როგორც ჯერ არს...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ადამ

ადამ

ადამ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გრ. გაგარინი მაშინ ჩამოვიდა საქართველოში, როდესაც ჩაცმულობისა თუ ცხოვრების საერთო კოლორიტი ჯერ კიდევ ინარჩუნებდა თავის ძალმოსილებას. ამან მაძიებელ მხატვარს, როგორც ფუნჯით მეისტორიეს, საშუალება მისცა გაეცოცხლებინა საკუთარი თვალით ნახული და დიდი ოსტატობით აღებეჭდა თავის ნამუშევრებში.

თავად განსაჯეთ მეორე უკიდურესობა, კერძოდ, მოგვიანებით მიხაი ზიჩის საქართველოში ჩამოსვლა, რომელსაც „ვეფხისტყაოსნის" ილუსტრაციებზე მუშაობა უნდა დაეწყო. გრიგოლ ორბელიანი გულისტკივილით წერდა, ზიჩს პოემის გმირთათვის ძველი ქართული ჩაცმულობანი ესაჭიროებოდა, მაგრამ მთელს თბილისში ვეღარ შეიძლო მათი შოვნაო. მხოლოდ ერთ ოჯახში შემორჩენილიყო ასეთი ტანისამოსი, რითაც, როგორც ცნობილია, ნიანსნარ შემოსა საგულდაგულოდ შერჩეული ქართული ტიპები, შექმნა ერთგვარი, პოემის ილუსტრაციებისათვის სავარაუდო კადრები, რომლებიც ჯერ ფოტოებზე ალბეჭდა და მერე ყოველივე ეს პოემის დასურათებისას გამოიყენა.

მისდა და ჩვენდა საბედნიეროდ, გრ. გაგარინს ასეთი სირთულეები როდი შეხვედა ნახატებზე მუშაობის დროს. ცხადია, მას არც ძველი ქართული სამოსები უძებნია სკეიერებსა და ზანდუკებში, რამეთუ ისინი ჯერ კიდევ არ გასულიყვნენ ხმარებიდან და ჯერ კიდევ ქმნიდნენ მხატვრისთვის უცხო და მიმზიდველ კოლორიტს.

მისი დროის ხევსურეთში ოყა ჯურბაი და ძალლიკა ხიმიკაურები, მართალია, აწრდილებადღა თუ დაიარებოდნენ თანამედროვეთა ხსოვნაში, მაგრამ ცხოვრობდნენ აბჯარ-ქაფებში, თოფ-იარაღსა და ხევსურულ კოსტუმებში გამონყობილი მამაკაცები, რომელთა ხატებაც დიდი ოსტატობით გადმოსცა მან თავის „ხევსურში"..

„ცეკვა ბაბზე", — ეს ძველი თბილისის სურათების ნამდვილი გაცოცხლებაა...

ცხადია, ჩვენ აღარფერს ვამბობთ თბილისის მოხეტიალე მენახშირეებზე, სპარსელ ფაკირებზე, პოშა ქალებზე, ჩიბუხის მწეველ თურქ მამაკაცზე; ნაცნობ ოფიცერთა, ჯარისკაცთა, კაზაკთა, მთიელთა და ბრიუოფოს პორტრეტებსა და კომპოზიციებზე; ცალკეულსა და ჯგუფურ პორტრეტებზე, სათარაზე, სახალხო დღესასწაულებსა და კავკასიის პეიზაჟებზე, რომელთაც განსაკუთრებული ადგილი უკავიათ მის შემოქმედებაში.

გაგარინი დიდხანს ცხოვრობდა თბილისში. ხშირად სტუმრობდა ალ. ქავქავაძის ოჯახში, სადაც დახატა ალექსანდრეს ვაჟიშვილის პორტრეტი. მანვე შექმნა მაიკო ორბელიანის პორტრეტიც, ვისი სახელიც მინერილია მ. ლერმონტოვის კავკასიისადმი მიძღვნილი ლექსის «Спеша на север издалека» — ხელნაწერის უკანა მხარეს.

გაგარინი ამითაც არ დაკმაყოფილდა: თბილისის მაშინდელი თეატრი, რომელიც 1874 წელს ხანძარმა შთანთქა, მისი პროექტით იყო აგებული. გაგარინმა ორგანიზაცია გაუკეთა მუყაო-ქვის ფაბრიკას, რომლის ნანარმიც თეატრის შესამკობად იყო აუცილებელი, და თავად იყო ფაბრიკის სამხატვრო ნანილის დირექტორი. მანვე დააპროექტა სამხატვრო სკოლაც. მისი „მოგონებები ბრიუოფოზე", „ზურნა", „მოკლე ქრონოლოგიური ცხრილი ბიზანტიური ხელოვნების ისტორიაში ჯასახმარებლად"; ალბომები: „ნახატები და მონახაზები ნატურიდან", „უფრწერული კავკასია", „კავკასიური კოსტუმები", „კავკასიის ხედები", „კორონაციონალური ალბომი" და სხვა საერთო ხელოვნების ოქროს ფონდშია შესული.

მხატვარმა გრ. გაგარინმა ოთხმოცდაასმი ნელი იცოცხლა. მწერალი ტურგენევი ნანლის ასაკში რომ გარდაიცვალა, მაშინდელ გაზეთებს ასე აღუნიშნავთ მისი სიკვდილი: «Скончался в глубокой старости». ამ სიტყვების გახსენებაზე, რომლებიც პირადად ჭერნდა წაკითხული იმ. ვართაგავას, ძალაუნებურად ელიმებოდა ხოლმე კიდევ, რამეთუ ეს ასაკი „ღრმა მოხუცებულობისა" კი არა, მისთვის საშუალო ასაკი იყო. ოთხმოცდაასმი ნელი კი ხომ ნამდვილად ღრმა მოხუცებულობის ასაკია. თუმცა იმ ადამიანისათვის, ვინაც ამდენი მემკვიდრეობა დაუტოვა მსოფლიო ხელოვნებას, ნამდვილად ცოტა იყო რვა ათეული ნლის სიცოცხლე.

1910 ნელს, მხატვრის დაბადების 100 ნლისთავის გამო, პეტერბურგში მოუწყვიათ მისი ნამუშევრების გამოფენა.

ნელს კი შესრულდა 90 ნელი გრიგოლ გრიგოლის ძე გაგარინის გარდაცვალებიდან. დაე, ეს პატარა ნერილი და ჩვენს ალმანახში გამოქვეყნებული ფოტორეპროდუქციები იყოს მისი ხსოვნის მისაგებელი და სამადლობელი იმ დიდი ამაგისათვის, რაც მან კავკასიისა და, უშუალოდ, ქართველი ხალხის ცხოვრებასა და ხელოვნებას მიუძღვნა!